

Μιχάλης Μαντάς

Ερασιτέχνης Ψαράς

Η Τέχνη της Συρτής

- Η συρτή βυθού
- Η συρτή αφρού
- Η ζόκα
- Ο πλάνος (jigging)
- Η συρτή με μολύβι φύλλακα
- Η συρτή με downrigger
- Η συρτή με καταβυθιστή
- Η κολπάδα ήπραγκαρόλα
- Η συρτή για καλαμάρια
- Η συρτή για σουπιές
- Το τσαπαρί

Παιανία 2015

Copyright ©:
Μιχάλης Μαντάς
Τηλ.: 210.6666486
email: politis6@Yahoo.gr

ISBN 978-960-93-7097-4

Επιτρέπεται ελεύθερα η αναδημοσίευση οποιουδήποτε μέρους του παρόντος,
με μόνη υποχρέωση την αναφορά του πρώτου συντάκτη του.

Σημείωση του υπογράφοντος:

Όσες ψαρευτικές και όχι μόνο ιστορίες συμπεριλαμβάνονται στο δημοσιευόμενο κείμενο, είναι πέρα για πέρα αληθινές. Πρόκειται είτε για σταχυολογημένες προσωπικές εμπειρίες, είτε για έγκυρες διηγήσεις φίλων, τις οποίες επέλεξα να παραθέσω για να κάνω πιο ευχάριστο το ανάγνωσμα. Για λόγους ευνόητους, δεν θέλησα να συμπεριλάβω και τα πραγματικά ονόματα των προσώπων που παίρνουν μέρος. Οι τόποι όμως όπου εξελίσσονται τα όσα περιγράφω είναι οι πραγματικοί. Για το κείμενο αυτό δηλαδή, δεν ισχύει η ρήση ότι «τα μεγαλύτερα ψέματα λέγονται κατά τη διάρκεια του πολέμου, πριν το γάμο και μετά ... το ψάρεμα!».

Περιεχόμενα

Σαν πρόλογος	4
Επί του θέματος	7
Οι απαραίτητες γνώσεις.	11
Θέμα 1ο: Οι ψαρότοποι	11
Το είδος των ψαρότοπων	11
Η μορφολογία των βυθών	14
Τα εργαλεία ανίχνευσης και η χρήση τους	17
Οι βυθομετρικοί χάρτες	20
Τα βυθόμετρα (sonar).	22
Θέμα 2ο: Οι καιροί	24
Οι άνεμοι	25
Οι βροχές και οι καταιγίδες	30
Οι εποχές	31
Η διάρκεια ημέρας και νύχτας	32
Ο Ήλιος και το φεγγάρι	32
Θέμα 3ο: Το σκάφος και οι χειρισμοί του	33
Θέμα 4ο: Η διαχείριση των εργαλείων ψαρέματος	34
Θέμα 5ο: Τα δολώματα	39
Το κυρίως θέμα:	40
Θέμα 1ο: Η συρτή βυθού	40
Ο τόπος	41
Ο καιρός	41
Ο χρόνος	41
Το σκάφος	43
Τα εργαλεία	44
Πώς ψαρεύουμε.	48
Τα δολώματα	53
Η κουλούρα	54
Και μερικές χρήσιμες παρατηρήσεις	55
Οι διάφορες καινοτομίες	57
Τα διαφορετικά μολύβια	58
Οι πολλαπλές συρτές	60
Θέμα 2ο: Η συρτή αφρού	61
Η αρματωσιά	61
Η υπόλοιπη μάνα	61
Οι τεχνικές	64
Η επιλογή του σωστού σκάφους και της σωστής μηχανής	67
Οι ειδικές περιπτώσεις	69
Η συρτή αφρού για ζαργάνες με ψαροδόλι	70
Η συρτή αφρού για ζαργάνες με ματασίνα	71
Η συρτή αφρού για κυνηγούς με δόλωμα καλαμάρι	72
Οι ειδικές συρτές για λαβράκια	72
Πλοηγοί και αεροπλανάκια	73
Τα καλάμια	74
Οι πολλαπλές συρτές αφρού	74

Οι «βαριές συρτές αφρού» για πολύ μεγάλα ψάρια	75
Θέμα 3ο: Η ζόκα	76
Και μια τελευταία παρατήρηση	80
Η διατήρηση του ζωντανού δολώματος.	81
Θέμα 4ο: Ο πλάνος ή τσαπαρί του βυθού (jigging)	82
Θέμα 5ο: Η συρτή με μολύβι φύλακα	88
Θέμα 6ο: Η συρτή με downrigger	95
Θέμα 7ο: Οι συγκρίσεις.	99
Θέμα 8ο: Η συρτή με καταβυθιστή	102
Το σωτήριο καλαδούρι	105
Θέμα 9ο: Η κολπάδα ήπραγκαρόλα	107
Θέμα 10ο: Η συρτή για θράψαλα και καλαμάρια	110
Η συρτή για θράψαλα	110
Η συρτή για καλαμάρια	112
Θέμα 11ο: Η συρτή για σουπιές	114
Θέμα 12ο: Το τσαπαρί.	114
Θέμα 13ο (και τελευταίο): Η οικονομία στη θάλασσα.	117
Σαν Επίλογος	120

Σαν πρόλογος

Όσα θα διαβάσεις στις επόμενες σελίδες, παρά το ότι εκ πρώτης όψεως έχουν τη μορφή βιβλίου (έστω ηλεκτρονικού), δεν είναι ακριβώς... βιβλίο.

Στην πραγματικότητα πρόκειται για συρραφή διαφόρων κειμένων και σημειώσεων που έχω συγκεντρώσει στα ψαρευτικά μου αρχεία.

Αν και το ψάρεμα το ξεκίνησα από τότε που κατάλαβα τον εαυτό μου, (το πρώτο μου ψάρι το έπιασα σε ηλικία τεσσάρων(!) περίπου ετών), η συνήθεια να κρατάω σημειώσεις για τα διάφορα ζητήματα που μου παρουσιάζονταν κατά καιρούς στις ψαρευτικές μου δραστηριότητες, μου κόλλησε πολύ αργότερα. Θα έλεγα περίπου τα τελευταία 20-25 χρόνια.

Από τότε που λόγω επαγγέλματος στη ζωή μου μπήκε η πληροφορική, αυτή η συνήθεια πήρε πολύ πιο συστηματική μορφή, αφού έπαψε να με βασανίζει το πρόβλημα των διαφόρων σημειώσεων σε χαρτί που κάθε τόσο χάνονταν και άντε να τις ξαναβρείς. Ο υπολογιστής με τα κάθε είδους μέσα αποθήκευσης, που στην αρχή ήταν πλαστικές δισκέτες ελάχιστης χωρητικότητας και σήμερα έχουν γίνει ... μπρελόκ με γιγαντιαίες χωρητικότητες, ήταν από τη μια μεριά ανακούφιση και από την άλλη ένα πρώτης τάξεως κίνητρο, για να αρχίσω σιγά - σιγά να τα συμμαζεύω όλα αυτά.

Αν σε αυτά τα αγαθά προσθέσω και τις γνώσεις γραφιστικής που μου έδωσε το επάγγελμά μου (γραφικές τέχνες), έχουμε ήδη νομίζω ένα πρώτο ικανοποιητικό μείγμα ώστε να επιχειρήσουμε να συνθέσουμε ένα βιβλίο.

Η ειδικότητά μου στον κόσμο των γραφικών τεχνών υπήρξε κατά σύμπτωση τέτοια, που με εξόπλισε και με το απαραίτητο για την περίπτωση προσόν του καλού χειρισμού της γλώσσας, με την έννοια ότι μετά από τόσα χρόνια υποχρεωτικού διαβάσματος, έμαθα και μπορώ πλέον να συντάσσω κείμενα με ικανοποιητική απόδοση και στη σύνταξη και στην ορθογραφία και, απ' ό τι μου λένε όσοι τα διαβάζουν, στην έκφραση. Αν όλα αυτά τα βάλουμε μαζί, το μόνο που λείπει για να γίνεις συγγραφέας είναι ο απαραίτητος ελεύθερος χρόνος για το γράψιμο και οι αναγνώστες που θα διαβάσουν τις όποιες συγγραφές σου.

Το πρώτο, δηλαδή το χρόνο, τον εξασφάλισα σε περίσσεια από τότε που βγήκα στη σύνταξη και άρχισα να ψάχνομαι για να βρω πράγματα να περάσω την ώρα που μου περίσσευε από το ψάρεμα, ιδιαίτερα τις μεγάλες νύχτες του χειμώνα.

Για το δεύτερο, δηλαδή τους υποψήφιους αναγνώστες, δεν απασχολήθηκα καθόλου, αφού έτσι κι αλλιώς δεν είχα ποτέ μου πρόθεση να ζητήσω κάποιου είδους ανταπόδοση για τα όσα θα εκθέσω, τουλάχιστον όσο αυτό δεν μου δημιουργεί κάποιου είδους έξοδα, και επομένως όποιος θέλει ας τα διαβάσει.

Η μόνη (τη θεωρώ ελάχιστη) ανταπόδοση που θα επιθυμούσα από τους τυχόν αναγνώστες των όσων θα ακολουθήσουν, είναι η απλή αναφορά του πρώτου συντά-

κτη τους, σε περίπτωση αναδημοσίευσής τους, η επισήμανση των όποιων λαθών ή αβλεψιών επισημανθούν κατά τη μελέτη τους, καθώς και όλων των τυχόν γνώσεων που μου διαφεύγουν (κανείς δεν τα ξέρει όλα) και η γνωστοποίησή τους σε μένα, ώστε να μπορώ να τελειοποιώ διαρκώς και τα κείμενα που δημοσιεύω, αλλά και τις πρακτικές μου στο ψάρεμα, που είναι άλλωστε και το κυρίως ζητούμενο όλων μας, όπως θέλω να πιστεύω.

Οι λόγοι που το κάνω αυτό είναι τρεις:

Ο πρώτος είναι, ότι θεωρώ τις γνώσεις αυτές δανεικές και άρα όχι δικές μου, αφού σχεδόν όλες έχουν περάσει σε μένα από προηγούμενους λάτρεις της θάλασσας και του ψαρέματος. Επομένως θα ήταν αισχρή εκμετάλλευση να ζητήσω υλική ανταπόδοση για κάτι το οποίο στην πραγματικότητα δεν μου ανήκει. Αντίθετα θεωρώ υποχρέωσή μου και ως κάποιου είδους φόρο τιμής προς όσους με προθυμία και αφιλοκερδώς με πληροφόρησαν στο παρελθόν, να συνεχίσω τη λογική τους, παραχωρώντας με τη σειρά μου, επίσης αφιλοκερδώς, όλα όσα έμαθα από αυτούς, συμπληρωμένα με ότι μπόρεσα και εγώ στο μεταξύ να ανακαλύψω, στους επερχόμενους νεότερους. Άλλωστε αυτό συμφωνεί και με τη γενικότερη φιλοσοφία μου, **η πρόσβαση στη γνώση πρέπει να είναι ελεύθερη για όλους, η δε μεταβίβασή της, ηθική υποχρέωση του κάθε γνώστη.**

Ο δεύτερος, γιατί μετά από τόσα χρόνια ενασχόλησης με τη θάλασσα και το ψάρεμα, έμαθα και κάτι πολύ σπουδαίο. Έμαθα να χρησιμοποιώ περισσότερο το μυαλό και λιγότερο την όποια οικονομική μου δυνατότητα και θεωρώ αυτή τη γνώση πολύτιμη για να έχει κανείς επιτυχίες, όχι μόνο στο ψάρεμα, αλλά και στην υπόλοιπη ζωή. Στις εσωτερικές σελίδες του κειμένου μου θα προσπαθήσω να το εξηγήσω αυτό αναλυτικότερα, και

Ο τρίτος, γιατί και μόνο το γεγονός ότι μπορεί έστω και ένας, διαβάζοντας αυτά τα κείμενα, να ... παρασυρθεί και να ασχοληθεί με τη θάλασσα και το ψάρεμα, αποτελεί για μένα την καλύτερη ανταμοιβή.

Υπάρχει και ένας **τέταρτος** λόγος τον οποίο διστάζω να αναφέρω γιατί φοβάμαι ότι ο αναγνώστης θα θεωρήσει ότι αστειεύομαι. Από τότε που άρχισα να συγκεντρώνω αυτά τα κείμενα σε τρόπο ώστε να μπορώ όποτε θέλω να τα τυπώνω ή να τα διακινώ σαν ψηφιακά αρχεία, έχω κυριολεκτικά ... γλυτώσει από ένα σωρό γραψίματα και περιττά ... μπλα ... μπλα. Είναι καιρός τώρα που όταν κάποιος με ρωτάει για κάτι που έχει σχέση με αυτά που έχω ήδη καταγραμμένα, αντί απάντησης του δίνω το σχετικό κείμενο και ... καθαρίζω. Το γεγονός ότι μέχρι σήμερα ελάχιστα επανήλθαν για να με ρωτήσουν κάτι συμπληρωματικό, μου έδωσε να καταλάβω ότι τα κείμενα αυτά είναι αρκετά κατατοπιστικά και αυτό ήταν και το πρώτο ερέθισμα για να ασχοληθώ λίγο παραπάνω, ώστε να τα διαμορφώσω σαν κανονικό βιβλίο.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ενημερώσω όσους έχουν ήδη διαβάσει το κείμενό μου με τον τίτλο «**Η τέχνη του παραγαδιού**», ότι διαβάζοντας αυτό το κείμενο με τον τίτλο «**Η τέχνη της συρτής**» θα βρουν πολλά κοινά σημεία ανάμεσα στα δυο

κείμενα.

Π.χ. οι παράγραφοι για τα βυθόμετρα, για τους βυθομετρικούς χάρτες καθώς και μερικές από τις θαλασσινές ιστορίες που παραθέτω, είναι ακριβώς ίδιες. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό είναι γιατί τα δύο κείμενα πρέπει να είναι αυτόνομα και όχι να βασίζονται το ένα στο άλλο. Έκρινα δηλαδή ότι καλό είναι ο καθένας να μπορεί να διαβάσει εκείνο που τον ενδιαφέρει και όχι και τα δύο υποχρεωτικά.

Αν στο μέλλον αποφασίσω να τα «μαζέψω» όλα αυτά σε ένα ενιαίο κείμενο, τότε φυσικά όλα αυτά θα αναδιαμορφωθούν κατάλληλα.

Στο μεταξύ όσοι έχουν ήδη διαβάσει το κείμενο για το παραγάδι, μπορούν απλά να παραλείψουν την ανάγνωση όσων κειμένων τους φανούν κοινά, για να μην διαβάζουν δυο φορές το ίδιο πράγμα.

Μιχάλης Μαντάς

Χειμώνας του 2015

Επί του θέματος

Με τη λέξη «συρτή» δεν εννοώ μόνο τις γνωστές σχεδόν σε όλους μας συρτές βυθού - αφρού, αλλά όλα τα εργαλεία ψαρέματος που για να εκτελέσουν την αποστολή τους χρειάζονται εκτός των άλλων **«και κίνηση»**. Αν και στη συνέχεια του κειμένου θα τα αναλύσω λεπτομερώς ένα - ένα, θα κάνω εδώ μια πρώτη συνοπτική καταγραφή τους, για να γνωρίζει εξ αρχής ο αναγνώστης με ποια συγκεκριμένα είδη ψαρέματος ασχολείται αυτό το κείμενο. Τα είδη ψαρέματος που χρησιμοποιούν κίνηση, δηλαδή οι διάφορες συρτές, είναι τα εξής:

- Η συρτή βυθού.
- Η συρτή αφρού.
- Η ζόκα.
- Ο πλάνος ή τσαπαρί του βυθού (ο αγγλικός όρος που αντιστοιχεί σε αυτό το ψάρεμα, αλλά ποτέ μου δεν κατάλαβα γιατί χρησιμοποιείται από τους ομιλούντες την ελληνική, είναι jiggig).
- Η συρτή με μολύβι φύλακα.
- Η συρτή με downrigger.
- Η συρτή με καταβυθιστή.
- Η κολπάδα ή πραγκαρόλα.
- Η συρτή για καλαμάρια.
- Η συρτή για σουπιές.
- Το τσαπαρί.

Μερικά από αυτά τα είδη συρτής χωρίζονται και σε επιμέρους κατηγορίες, ανάλογα με τα είδη θηραμάτων στα οποία απευθύνονται. Για παράδειγμα η συρτή αφρού περιλαμβάνει τα είδη συρτής για λούτσους, ζαργάνες, τονάκια, μελανούρια κ.λ.π. που είναι τεχνικές διαφορετικές μεταξύ τους. Στα σχετικά εδάφια θα τα δούμε όλα αυτά ένα - ένα ξεχωριστά.

Αν και εκ πρώτης όψεως το να σέρνεις μια πετονιά πίσω από τη βάρκα σου μοιάζει απλό πράγμα, στην πραγματικότητα τα περισσότερα από αυτά τα ψάρια έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις, σε βαθμό που η εκτέλεσή τους να μπορεί να χαρακτηριστεί κυριολεκτικά ως αριστούργημα ψαρευτικής τέχνης. Υπάρχουν βέβαια και αυτά που είναι πράγματι εντελώς απλά και προσωπικά θα τα συνιστούσα ανεπιφύλακτα στους πρωτόπειρους σαν ένα καλό ξεκίνημα. Παρακάτω όλα αυτά θα διευκρινισθούν αναλυτικά.

Όσα ψάρια αναφέρω παραπάνω τα έχω κάνει σχεδόν όλα, άλλα λιγότερο και άλλα περισσότερο, σε βαθμό πάντως που να μπορώ να μιλήσω για όλα αναλυτικά και με σχετική υπευθυνότητα. Ένα που ομολογώ ότι ποτέ μου δεν έκανα, γιατί στην περιοχή που «ανδρώθηκα» ψαρευτικά δεν συνηθιζόταν καθόλου, είναι το ψάρεμα με πλάνο. Ο λόγος που στην περιοχή μου το ψάρεμα αυτό ήταν ά-

γνωστο, είναι ότι στον μυχό του Αργολικού Κόλπου (Ναύπλιο), όπου εγώ έμαθα να ψαρεύω, τα νερά είναι σχετικά ρηχά (μέχρι 20 μέτρα) και δεν προσφέρονται γι' αυτό το είδος ψαρέματος. Έτσι όσα θα αναφέρω γι' αυτό το ψάρεμα θα είναι από διαβάσματα και διηγήσεις γνωστών και φίλων.

Ακόμη, δύο ψαρέματα από αυτά που αναφέρω παραπάνω, δεν τα έχω κάνει συστηματικά, παρά μόνο σε επίπεδο δοκιμής. Το ένα είναι το ψάρεμα με καταβυθιστή, που είναι κάτι διαφορετικό βέβαια από το downrigger, που πολλοί το ονομάζουν και αυτό καταβυθιστή. Το δεύτερο είναι το downrigger (ένας μηχανισμός βύθισης είναι αυτό το εργαλείο). Στο σχετικό εδάφιο θα εξηγήσω αναλυτικά όσα σχετίζονται με κάθε ένα από αυτά τα ψαρέματα.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι στα υπόλοιπα ψαρέματα, που τα έχω κάνει ο ίδιος, τα ξέρω όλα. Σίγουρα σε άλλες περιοχές οι ερασιτέχνες και οι επαγγελματίες, θα έχουν αναπτύξει και πολλές άλλες τεχνικές, άγνωστες σε μένα. Όποιος γνωρίζει κάτι σχετικά θα ήταν ιδιαίτερη χαρά μου να μου το γνωστοποιήσει, ώστε να το συμπεριλάβω σε μια επόμενη ενημέρωση του κειμένου μου. Το ίδιο ισχύει και για τυχόν λάθη και αβλεψίες που μπορεί κανείς να διαπιστώσει σε αυτό το γραπτό.

Όπως ίσως θα κατάλαβες ήδη, όσα σημειώνω πιο πάνω δεν σημαίνουν τίποτα άλλο, παρά το ότι και οι διάφορες συρτές είναι ψαρέματα που άλλο λιγότερο και άλλο περισσότερο απαιτούν εξαιρετικά βαθιά γνώση πολλών ταυτόχρονα ζητημάτων, από αυτά που μπορεί να απασχολήσουν τον καθένα κατά την επαφή του με τη θάλασσα.

Πιο συγκεκριμένα, τα «προσόντα» που απαιτούνται για να μπορέσεις να ασχοληθείς σοβαρά με τις συρτές, (ανάλογα και με το είδος), αφορούν πάρα πολύ καλή γνώση των εξής, επιγραμματικά:

- Των ψαρότοπων της περιοχής που θα «δουλέψεις».
- Της χρήσης των εργαλείων ανίχνευσης (χάρτες, βυθόμετρα, κ.λ.π.).
- Των τοπικών καιρών.
- Της επίδρασης των διαφόρων φυσικών παραγόντων (φεγγάρι, ήλιος, εποχές κ.λ.π.) στις συνήθειες των ψαριών.
- Των χειρισμών του σκάφους που διαθέτεις.
- Της διαχείρισης των εργαλείων ψαρέματος (πετονιές, αγκίστρια, παραμάνες, βαρίδια, κόμποι, μπερδέματα, κ.λ.π.).
- Των διαφόρων (τεχνητών ή φυσικών) δολωμάτων.

Στις επόμενες σελίδες, εγώ θα προσπαθήσω να σου μάθω τα σημαντικότερα από αυτά που χρειάζονται, σε ... θεωρητικό όμως επίπεδο. Και λέω σε θεωρητικό επίπεδο, γιατί δυστυχώς στη θάλασσα, η πράξη και μόνο αυτή, είναι που μετράει στο τέλος.

Αυτό σημαίνει ότι όσο κι αν προσπαθήσω, η βοήθειά μου θα αποδειχθεί στο τέλος ελάχιστη, γιατί τα περισσότερα θα τα μάθεις στην πράξη και μόνος σου και αυτό δυστυχώς δεν μπορώ να το αλλάξω.

Η καλύτερη ευχή που θα μπορούσα να σου δώσω, είναι να βρεθείς δίπλα σε κανέναν «εξπέρ» του είδους, για όσο μεγαλύτερο διάστημα μπορείς. Αυτό είναι το άριστο. Δυστυχώς όμως, ελάχιστοι από αυτούς έχουν τη διάθεση να μοιραστούν με τον καθένα, αυτά που έμαθαν με πολύ δουλειά, επιμονή και κόπο.

Προφανώς, εγώ σε καμία περίπτωση δεν μπορώ να ισχυριστώ ότι «τα ξέρω όλα». Πιστεύω μάλιστα ότι κανείς δεν μπορεί να το πει αυτό, όταν πρόκειται για θαλασσινά ζητήματα. Μετά όμως από τόσα χρόνια συστηματικής και παθιασμένης ενασχόλησης με το σπορ του ψαρέματος, πιστεύω ότι μπορώ να ισχυριστώ πλέον βάσιμα, ότι γνωρίζω αρκετά, τουλάχιστον για να μπορώ να καθοδηγήσω στα πρώτα τους βήματα, όσους ξεκινούν μόλις τώρα, αλλά και αρκετούς που ήδη έχουν διαγράψει μια πρώτη διαδρομή και θέλουν να προχωρήσουν παρακάτω. Και επειδή (όπως εξηγώ και στον πρόλόγό μου) δεν είχα ποτέ την παραμικρή «αναστολή» στο να μοιραστώ με ευχαρίστηση και χωρίς κανενός είδους απαίτηση ανταπόδοσης, αυτές τις γνώσεις μου με όποιον τις έχει ανάγκη, τις εκθέτω όποτε μου δίνεται η ευκαιρία σε δημόσια θέα, προς χρήση και απόλαυση των όποιων ενδιαφερομένων.

Εκτός όμως από όσα ήδη εξήγησα, με αυτό το εισαγωγικό σημείωμα θεωρώ απαραίτητο να διευκρινίσω εξ αρχής και τα εξής:

Στο κείμενο που θα ακολουθήσει, οι τεχνικές που αναλύονται αφορούν την εκδοχή αυτών των ψαρεμάτων που εκτελείται αποκλειστικά από βάρκα και όχι από τη στεριά, από την οποία ορισμένα από αυτά (π.χ. η συρτή για ζαργάνες κ.λ.π.) μπορούν να εκτελεστούν, ιδιαίτερα μετά και τις τεχνικές που αναπτύχθηκαν με την εμφάνιση των εξελιγμένων καλαμιών ψαρέματος.

Επίσης όλες οι τεχνικές για τα ψαρέματα που θα αναλυθούν εδώ, αφορούν την εκτέλεσή τους «με το χέρι» και όχι «με καλάμι», το οποίο χρησιμοποιεί τεχνικές και εργαλεία, που εδώ δεν αναφέρονται και φυσικά δεν αναλύονται.

Ο λόγος που κάνω αυτές τις διευκρινήσεις, είναι ότι στα χρόνια που ξεκίνησα εγώ να ψαρεύω, το καλάμι (μιλάω πάντα για το κλασικό καλάμι) υπήρχε μόνο για να φτιάχνουμε αητούς και για να ψαρεύουμε ένα και μόνο είδος ψαρέματος από τη στεριά, το λεγόμενο «απίκο», που απευθυνόταν κυρίως σε κεφάλους όλων των μεγεθών και εκ δευτέρου σε μερικά ακόμη είδη ψαριών όπως οι σάλπες, οι σπάροι κ.λ.π. Από τότε μέχρι σήμερα τα πράγματα στο ψάρεμα, όπως και σε άλλα πράγματα, έχουν εξελιχθεί, άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά. Εγώ όμως έχω μάθει τόσα πολλά για το ψάρεμα στα χρόνια που ψαρεύω, που ο «σκληρός μου δίσκος», ο οποίος τώρα που γέρασα έχει γίνει ακόμη ... σκληρότερος, γέμισε και δεν χωράει άλλες γνώσεις. Έτσι συνειδητά και «εν γνώσει των συνεπειών του νόμου» που λένε, παραμένω με τις γνώσεις που έχω αποκτήσει μέχρι τώρα, τις δε υπόλοιπες, τις πιο σύγχρονες, τις αφήνω στους επερχόμενους νεότερους.

Αλλωστε εγώ, και μόνο με αυτά που ξέρω μέχρι τώρα, το βγάζω το ... μεζεδάκι μου, μερικές μάλιστα φορές ... πλουσιοπάροχα!

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά ...

Οι απαραίτητες γνώσεις

Για να μπορέσει κανείς να ασχοληθεί με επιτυχία με τα ψαρέματα της συρτής και όχι μόνο, πρέπει προηγουμένως να αποκτήσει ικανοποιητική (τουλάχιστον) γνώση ορισμένων πραγμάτων που θα μπορούσαμε να τα χαρακτηρίσουμε ως τις «**απαραίτητες γενικές γνώσεις**». Σε αυτό το πρώτο μέρος του κειμένου θα αναλύσω αυτά ακριβώς τα θέματα. Τα μέρη αυτά του κειμένου σε πολλά τους σημεία είναι ακριβώς ίδια με τα αντίστοιχα στο άλλο κείμενο που έχω ήδη δημοσιεύσει, με θέμα «**Η τέχνη του Παραγαδιού**» και αν κάποιος το έχει διαβάσει τα περισσότερα από αυτά θα του είναι ήδη γνωστά και μπορεί να τα παραλείψει.

Θέμα 1ο: Οι ψαρότοποι

Θεμέλιος λίθος της επιτυχίας στο ψάρεμα της συρτής, όπως άλλωστε και σε όλα σχεδόν τα ψαρέματα, είναι η άριστη γνώση των ψαρότοπων της περιοχής που μας ενδιαφέρει.

Ακόμη και αυτοί που έχουν ελάχιστες ψαρευτικές εμπειρίες, έχουν κιόλας καταλάβει ότι η θάλασσα «δεν είναι παντού ίδια». Για τη συρτή, αυτό έχει πολύ μεγάλη σημασία. Ο λόγος είναι ότι το είδος του ψαρότοπου, καθορίζει και το είδος της συρτής και του δολώματος που θα χρησιμοποιηθεί και το χρόνο του ψαρέματος (πρωί, μεσημέρι, νύχτα κ.λ.π.) καθώς και άλλες πολλές μικρότερες, αλλά όχι ασήμαντες λεπτομέρειες.

Η γνώμη μου είναι ότι ορισμένα τουλάχιστον ψαρέματα συρτής, όπως η συρτή βυθού, η συρτή με μολύβι φύλακα και η ζόκα, δεν μπορούν να ψαρευτούν οπουδήποτε παρά μόνο στα μέρη που γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά.

Αντίθετα οι συρτές αφρού, το τσαπαρί, οι συρτές για καλαμάρια και σουπιές, μπορούν να ψαρευτούν και σε μέρη που θα επιλέξουμε περιστασιακά, αρκεί με κάποιον τρόπο να έχουμε έστω μια κάποια ιδέα για τα επί μέρους χαρακτηριστικά τους και βέβαια και την απαραίτητη βοήθεια από τα σύγχρονα μέσα ανίχνευσης (βυθόμετρο, βυθομετρικό χάρτη).

Σε κάθε περίπτωση πάντως τα σημαντικότερα θέματα που έχουμε να σκεφθούμε σε σχέση με τους ψαρότοπους είναι τα εξής:

- Το είδος τους.
- Το βάθος τους.
- Η μορφολογία τους.
- Οι τρόποι ανίχνυσής τους.

Το είδος των ψαρότοπων

Το είδος των ψαρότοπων μας ενδιαφέρει, γιατί ανάλογα με αυτό είναι και τα

είδη των ψαριών που συχνάζουν εκεί.

Π.χ. οι σφυρίδες που είναι ένα από κυριότερα θηράματα της συρτής βυθού, συχνάζουν σε βυθούς που είναι λασποαμμονοδροί και καλύπτονται με ένα πολύ συγκεκριμένο είδος πράσινου φυκιού πολύ χαμηλής βλάστησης (έρπον). Οι τόποι αυτοί αποτελούν συνήθως και την προτίμηση της σφυρίδας όταν θέλει να γεννήσει. Τυχαίνει ειδικά αυτό να το ξέρω πολύ καλά, γιατί ένας τέτοιος τόπος είναι και ο μυχός του Αργολικού κόλπου, όπου βρίσκεται το Ναύπλιο, η πατρίδα μου, ο τόπος δηλαδή που έμαθα να ψαρεύω. Η γενιά μου μεγάλωσε με σφυρίδες συνήθως μικρού μεγέθους (1 - 1,5 κιλού) που έπιαναν όλοι σχεδόν οι Ναυπλιώτες από το Πάσχα (αρχές Μαΐου) μέχρι τις αρχές Οκτωβρίου. Το ψάρεμα της σφυρίδας με συρτή βυθού μέχρι και τα τέλη της 10ετίας του 1970, ήταν για τους Ναυπλιώτες το ... εθνικό τους σπορ. Δυστυχώς τα ψάρια αυτά έχουν πια εξαφανιστεί από την περιοχή του Αργολικού κόλπου και κανείς δεν ξέρει που έχουν καταλήξει να κάνουν τα απαραίτητα για τη διαίωσή τους είδους τους.

Οι μεγαλύτερες σφυρίδες βρίσκονται και σε ξέρες, πάγκους, τραγάνες κ.λ.π. όπου συνήθως πηγαίνουν κατά ζεύγη.

Η στήρα, παρά το ότι είναι ψάρι που ανήκει στην ίδια οικογένεια με τη σφυρίδα, συνηθίζει να συχνάζει σε μέρη που ο βυθός είναι πετρώδης και μάλιστα γυμνός συνήθως από φύκια.

Ο ροφός, που κι αυτός ανήκει στην ίδια οικογένεια με τα δυο παραπάνω ψάρια (οικογένεια σερανιδών λέγεται επιστημονικά), συχνάζει και αυτός σε βραχώδη μέρη, όπου φωλιάζει σε τρύπες (θολάμια) στα οποία μένει στάσιμος για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Από τα θολάμια αυτά πετάγεται και επιτίθεται στο δόλωμά μας και ουαί κι αλλοίμονο αν προλάβει να γυρίσει πίσω στη φωλιά του. Αν δηλαδή προλάβει να «βραχώσει» όπως λέμε. Τότε το ξετρύπωμά του είναι πολύ δύσκολη δουλειά.

Με αυτά τα χαρακτηριστικά παραδείγματα που μέχρι τώρα σημείωσα, γίνεται πιστεύω κατανοητό ότι κάθε ψάρι έχει τον τόπο του, τον οποίο εμείς που θέλουμε να το ψαρέψουμε πρέπει να τον γνωρίζουμε επακριβώς αν θέλουμε να το συναντήσουμε. Αλλιώς θα ψαρεύουμε ώρες ατέλειωτες στα χαμένα και μόνο η Θεά τύχη θα μπορέσει να μας βοηθήσει ώστε να πάμε και κάτι ... στο σπίτι.

Αν και αυτά που μπορεί να καταθέσει κάποιος με ένα γραπτό κείμενο, σχετικά με τους τόπους και τα ψάρια τους, είναι ελάχιστα και εντελώς θεωρητικά κατ' ουσία, εγώ θα επιχειρήσω εδώ να καταγράψω τα είδη των ψαριών που ψαρεύονται με τις τεχνικές της συρτής σε συνδυασμό και με τους ψαρότοπους στους οποίους συχνάζει το καθένα από αυτά.

Θα συμβούλευα όμως παράλληλα τον αναγνώστη να μην επιχειρήσει να ψαρέψει αυτά τα ψαρέματα βασιζόμενος μόνο στα παραπάνω, αλλά να φροντίσει να μάθει τα απαραίτητα από τους γνώστες του κάθε τόπου στον οποίο πρόκειται να δραστηριοποιηθεί, αν θέλει να έχει κάποιο αποτέλεσμα, ιδιαίτερα στις εποχές που ζούμε σήμερα, όπου τα ψάρια στα οποία θα στοχεύσει με τις συρτές του, έ-

χουν γίνει και δυσεύρετα και εξαιρετικά φιλύποπτα.

- Στις ρηχές λάσπες, τα βουρκάρια και τους βιότοπους συναντούμε μόνο τα λαβράκια, τα οποία όμως μπορεί να τα συναντήσουμε κατά εποχές και σε άλλα είδη βυθών σε πιο ανοιχτά νερά.
- Στο είδος των βυθών που χαρακτηρίζουμε ως λασποαμμουδερούς και αποτελούνται από αυτό που λέει η ονομασία τους και ίσως και κάποια αραιά μικρά φύκια, συχνάζουν τα εξής είδη: βλάχος, δράκαινα, σκαρμός, σφυρίδα.
- Στους βυθούς που ονομάζουμε τραγάνες, όπου υπάρχουν κοράλλια, όστρακα, μικρά βραχάκια και πετρούλες βρίσκουμε τα εξής: πίγκα, συναγρίδα, τσαούσι, φαγκρί, χάνος.
- Στα μέρη που κυριαρχούν τα βράχια και οι ανωμαλίες βρίσκουμε είδη όπως: πέρκα, ροφός, στήρα.

Επειδή συνήθως τα είδη των βυθών δεν είναι σαφώς διακριτά αλλά τις περισσότερες φορές ανάμικτα, πολλά από τα είδη ψαριών που αναφέρω παραπάνω μπορεί να τα πετύχουμε και σε περισσότερα από ένα είδος βυθού.

Τα είδη ψαριών που δεν εξαρτώνται τόσο από το είδος των βυθών αλλά από άλλους παράγοντες, όπως τα θαλάσσια ρεύματα, αλλά και άλλους που έχουν σχέση με τοπικές συνθήκες είναι: γοφάρι, ζαργάνα, κοκκάλι, κολιός, σκουμπρί, κυνηγός ή λίπερο, λίτσα, λούτσος, μαγιάτικο, μανάλι (μικρό μαγιάτικο), μελανούρι, ξιφίας, παλαμίδα, σαυρίδι, σκουμπρί, τόνος, τονόπουλο ή λεκατίκι ή ορτσίνι ή κοπανέλι, φρίσσα.

Τα περισσότερα από αυτά τα είδη είναι μεταναστευτικά και κυκλοφορούν συνεχώς.

Τα κεφαλόποδα, δηλαδή τα χταπόδια, τα καλαμάρια και οι σουπιές βρίσκονται σχεδόν παντού ανά την Ελλάδα, αλλά σε κάθε τόπο έχουν ειδικά στέκια στα οποία συχνάζουν κατά εποχές, άλλοτε στα βαθιά και άλλοτε στα ρηχά.

Το βάθος

Αν χρησιμοποιήσουμε σαν κριτήριο το βάθος, τότε τα ψάρια που ψαρεύονται με τα διάφορα είδη συρτής θα τα χωρίσουμε σε τρεις κατηγορίες:

Αυτά που ψαρεύονται στο βυθό και είναι τα εξής:

Βλάχος, δράκαινα, λαβράκι, πέρκα, πίγκα, ροφός, σκαρμός, στήρα, συναγρίδα, σφυρίδα, τσαούσι, φαγκρί, χάνος.

Από τα παραπάνω είδη ο βλάχος, η πίγκα, η συναγρίδα, το τσαούσι και το φαγκρί, συχνάζουν και σε πολύ βαθιά νερά, περισσότερο δηλαδή των 100 και πλέον μέτρων.

Αυτά που ψαρεύονται στον αφρό μέχρι και τα μεσόνερα και είναι τα εξής:

Γοφάρι, ζαργάνα, κοκκάλι, κυνηγός ή λίπερο, λίτσα, λούτσος, μελανούρι, ξιφίας, τονόπουλο ή λεκατίκι ή ορτσίνι ή κοπανέλι, φρίσσα.

Αυτά που κυκλοφορούν σχεδόν σε όλα τα βάθη της θάλασσας και είναι τα πα-

ρακάτω:

Κολιός, σκουμπρί, μαγιάτικο, μανάλι (μικρό μαγιάτικο), παλαμίδα ή ρίκι, σαυρίδι, τόνος.

Από τα κεφαλόποδα, τα χταπόδια και οι σουπιές βρίσκονται πάντα στο βυθό, ενώ τα καλαμάρια κυκλοφορούν σε όλα τα βάθη, από τις παραλίες μέχρι και τα πολύ βαθιά νερά.

Από τα ψάρια του αφρού οι ξιφίες, οι τόνοι, τα τονόπουλα ή λεκατίκια ή ορτσίνια ή κοπανέλια, οι παλαμίδες ή ρίκια, οι κολιοί, τα σαυρίδια και τα σκουμπριά, είναι ψάρια του πελάγους και τα συναντάμε περισσότερο στα ανοιχτά και σπανίως κοντά σε ακτές.

Οι λούτσοι, τα γοφάρια, οι κυνηγοί, τα μανάλια, τα κοκάλια, τα μελανούρια, οι λίτσες, και οι ζαργάνες συχνάζουν συνήθως κοντά στις ακτές ή και σε ρηχές ξέρες που βρίσκονται σε απόσταση από τις στεριές και σπάνια στα ανοιχτά.

Επίσης από τα είδη που ανέφερα παραπάνω μερικά είναι μικρόψαρα, αλλά τα έχω συμπεριλάβει και αυτά στα είδη της συρτής, γιατί πιάνονται πολλές φορές με αυτόν τον τρόπο, κυρίως σε ελαφρές συρτές που χρησιμοποιούν μικρά δολώματα (σιλικόνες, κουταλάκια) και κατά κανόνα ψαρεύουν σε πολύ ρηχά νερά.

Από αυτά οι δράκαινες και οι σκαρμοί βρίσκονται όπου υπάρχουν αμμουδιές. Τα ψάρια αυτά είναι πολύ επιθετικά, και παραμονεύουν χωμένα στην άμμο απ' όπου τινάζονται σαν βολίδες και αρπάζουν το τεχνητό δόλωμα της συρτής. Αν εξαιρέσουμε το δηλητηριώδες κεντρί της δράκαινας, το οποίο δεν αστειεύεται καθόλου, τα ψαράκια αυτά είναι πολύ καλά για την εκπαίδευση των πρωτόπειρων και κάνουν και ωραία σούπα.

Το ίδιο ισχύει και για τους χάνους και τις πέρκες, που και αυτά είναι μικρόψαρα που πιάνονται όμως πολλές φορές στις συρτές, συνήθως στα ρηχά, λόγω του ότι είναι πολύ αρπακτικά, αδηφάγα και ... απρόσεκτα.

Τα ίδια αυτά ψάρια βρίσκονται και σε μέτρια έως και πολύ βαθιά νερά, αλλά εκεί δεν ψαρεύονται με συρτές. Ειδικά ένα είδος δράκαινας που βρίσκεται σε βάθη μεγαλύτερα των 40-50 μέτρων, είναι αρκετά μεγάλη (έχω πιάσει τέτοιο ψάρι 1,5 κιλού) και μπορεί να πιαστεί και με τη συρτή βυθού, με τσαπαρί κ.λ.π. αλλά σε σπάνιες περιπτώσεις.

Βέβαια όλοι αυτοί οι κανόνες έχουν και συχνές εξαιρέσεις, γιατί στη θάλασσα μαθαίνει γρήγορα κανείς, ότι ο σιγουρότερος κανόνας, είναι μάλλον η ... έκπληξη!

Η μορφολογία των βυθών

Η μορφολογία των βυθών δεν παίζει τον ίδιο ρόλο στα διάφορα ψαρέματα της συρτής.

Προφανώς δεν παίζει κανέναν ή σχεδόν κανέναν ρόλο στα εξής ψαρέματα συρτής: συρτή αφρού, τσαπαρί, συρτή για καλαμάρια.

Αντίθετα παίζει πολύ μεγάλο ρόλο σε όλα τα υπόλοιπα είδη συρτής, δηλαδή: στη συρτή βυθού, στη συρτή με μολύβι φύλακα, με καταβυθιστή, στη συρτή για σουπιές, στη συρτή με downrigger, στη ζόκα, στον πλάνο και στην κολπάδα ήπραγκαρόλα.

Τον ρόλο που παίζει η μορφολογία των βυθών στα ψαρέματα αυτά θα τον δούμε πολύ αναλυτικά στα επιμέρους εδάφια όπου θα περιγράψουμε το κάθε είδος συρτής ξεχωριστά.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειώσω ότι με τα διάφορα είδη συρτής δεν πιάνονται τα εξής είδη ψαριών:

Σελάχια όλων των ειδών, αθερίνα, σαργός (κακαρέλος, σύγενα ή μυτάκι), γαλέος και γενικά τα καρχαριοειδή, γαύρος, γκρανιός, γλώσσα, γόπα, γουρλομάτα, γύλος, χελιδονόψαρο ή καρακούκος, καλόγρια, καπόνι, χτένι ή κατσούλα ή παπαγαλάκι, κεφαλος, κουτσομούρα, μπαρμπούνι, πετρομπάρμπουνο, κωβιός, τσιπούρα, λυθρίνι, λύχνος, τσέρουλα ή μαρίδα, μένουλα, μουγγρί, μурμουρά, μπακαλιάρος, μπαλάς, μυλοκόπι, σικυός ή παντελής, πεσκαντρίτσα, προσφυγάκι, σαλούβαρδος, σαρδέλα, σάλπα, σκαθάρι, σκάρος, σκορπίνα, σμέρνα, σπάθα, σπάρος, χειλού ή λαπίνα.

Από τα παραπάνω νομίζω ότι έχει γίνει ήδη κατανοητό ότι στο ζήτημα των ψαρότοπων, δεν μπορεί κανείς να μάθει σε κανέναν σχεδόν τίποτα μέσα από ένα ανάγνωσμα. Ο τρόπος που μαθαίνει κανείς τους ψαρότοπους της περιοχής που τον ενδιαφέρει, είναι η συνεχής παρατήρηση της θάλασσας και οι πληροφορίες που συνεχώς αποταμιεύει είτε ρωτώντας άλλους παλιότερους, που έχουν τη διάθεση να μοιραστούν τις γνώσεις τους, είτε βοηθούμενος από τα σύγχρονα μέσα ανίχνευσης (χάρτες, βυθόμετρα κ.λ.π.).

Θα έλεγα ότι η καλή γνώση των ψαρότοπων είναι ουσιαστικά η ... «ακίνητη περιουσία» του ψαρά, είτε αυτός είναι ερασιτέχνης είτε επαγγελματίας. Αυτός είναι άλλωστε και ο λόγος που από τους επαγγελματίες δύσκολα παίρνουμε τέτοιου είδους πληροφορίες, γιατί προφανώς κανείς δεν παραχωρεί την «ακίνητη περιουσία» του δωρεάν.

Πριν προχωρήσω στα επόμενα εδάφια που ασχολούνται με τα εργαλεία ανίχνευσης των βυθών, θα κάνω ένα μικρό διάλειμμα για να αποδείξω με την πρώτη ιστορία που θα διηγηθώ, ώστε να κάνω και πιο ευχάριστο το ανάγνωσμα, ότι πράγματι στη θάλασσα **ο πιο σίγουρος κανόνας είναι η έκπληξη ή μάλλον η ... εξαίρεση**. Αλλά και κάτι ακόμη. Ότι στα περισσότερα ψαρέματα της συρτής, **η τύχη παίζει πρωτεύοντα ρόλο**.

Για οικογενειακούς λόγους, κάποια εποχή στα τέλη της 10ετίας του 1980, μετακόμισα στην Κέρκυρα, με προοπτική να παραμείνω εκεί για όλη την υπόλοιπη ζωή μου. Για διάφορους προσωπικούς λόγους, τα σχέδιά μου αυτά ναυάγησαν και το διάστημα που έμεινα σε αυτό το νησί ήταν περίπου 6 μήνες, από Ιούνιο μέχρι Δεκέμβριο.

Φυσικά στην μετακίνησή μου αυτή είχα μαζί και την τότε βάρκα μου, μια πλαστική 4,30 μ. με εσωλέμβια βενζινομηχανή 7 ίππων (ποτέ στη ζωή μου δεν είχα εξωλέμβια μηχανή, αργότερα θα εξηγήσω γιατί) και όλα τα ψαρευτικά μου εργαλεία, παραγάδια, συρτές και πετονιές διαφόρων ειδών και φυσικά όποιες και όσες ώρες μου περίσσευαν τις διέθετα να εξερευνώ τις διάφορες περιοχές του νησιού για να μπορέσω να τις μάθω και να αρχίσω να ψαρεύω.

Το πράγμα δεν ήταν καθόλου εύκολο, γιατί τότε ούτε βυθόμετρο είχα, ούτε και κανέναν γνωστό της περιοχής να με πληροφορήσει σχετικά. Γύριζα από δω κι από κει ψαρεύοντας με την καθετή και προσπαθώντας να δω τους βυθούς, όταν τα μέρη ήταν ρηχά και τα νερά καθαρά. Στις διαδρομές είχα πάντα ριγμένες δυο συρτές αφρού με κουταλάκια και κουδουνάκια και κάπου - κάπου έπιανα κανέναν κυνηγό και κανένα κοκκάλι. Τρεις φορές έριξα ψιλό παραγάδι σχεδόν «κουτουρού» και δεν έπιασα απολύτως τίποτα.

Ανοιχτά στην πλαζ που συνηθίζαμε να κάνουμε μπάνιο ήταν ένα μικρό νησί και είχα βάλει στο μυαλό μου κάποια στιγμή να το επισκεφτώ, μήπως και εύρισκε εκεί κανέναν ψαρότοπο της προκοπής. Πράγματι ένα πρωινό που η θάλασσα ήταν ήρεμη, πήγα εκεί (η απόσταση ήταν 2-3 μίλια, δηλαδή μισή περίπου ώρα με την αργή βάρκα μου) και κάνοντας βόλτα γύρω - γύρω είδα έναν καλό βυθό. Έτσι αποφάσισα με την πρώτη ευκαιρία να ρίξω εκεί παραγάδι. Λίγες μέρες αργότερα έφτασα εκεί απόγευμα με δολωμένα με γαρίδα δυο 200άρια ψιλά παραγάδια, τα οποία μόλις νύχτωσε τα καλάρισα γύρω από το νησί.

Γύρισα εκεί να σηκώσω τα παραγάδια γύρω στις 4 το πρωί και τέλειωσα το σήκωμα χωρίς απρόοπτα, αλλά και χωρίς ψάρια μετά 2 περίπου ώρες. Όλη η ψαριά ήταν ένας και μοναδικός σπάρος!

Επιστρέφοντας στην ακτή, όπου η παρέα μου έκανε το πρωινό της μπάνιο, είχα αμολήσει τις δυο συρτές μήπως και ... ρεφάρω, αλλά που. Ούτε τσιμιπιά. Πλησιάζοντας στην ακτή άρχισα να μαζεύω την πρώτη συρτή στο φελλό (εκείνη την εποχή δεν είχαμε καρούλια ακόμη) και όταν τελείωσα συνέχισα με τη δεύτερη. Προχωρώντας διαπίστωσα ότι ο βυθός ρήχαινε απότομα και δεν προλάβαινα να μαζέψω την πετονιά στο φελλό. Έτσι άρχισα να την μαζεύω γρήγορα ρίχνοντάς την στο κάθισμα της βάρκας κουλουριαστά. Όταν πλησίασα σε βάθος λιγότερο από 1 μ. και είχα τελειώσει και το μάζεμα, έριξα την αγκυρούλα και μπήκα στη θάλασσα για να βγω στην ακτή. Εκεί έμεινα μέχρι αργά το μεσημέρι, αφού μετά το μπάνιο φάγαμε στο παρακείμενο ταβερνάκι.

Ξεκινώντας να φύγουμε κώλωσα το τρέιλερ σε μια υποτυπώδη γλίστρα που υπήρχε για να βγάλω τη βάρκα και μπήκα πάλι στο νερό για να τη φέρω προς τα έξω. Τότε είδα την παρατημένη στο κάθισμα συρτή, οπότε αφού σήκωσα την άγκυρα έβαλα μπροστά τη μηχανή, για να κάνω μια μικρή βόλτα προς τα ανοιχτά, όπου απλώνοντας τη συρτή θα τη μάζενα ευκολότερα. Όταν η πετονιά έπεσε όλη στο νερό, άρχισα να την μαζεύω στο φελλό της, ενώ ταυτόχρονα γύρισα τη βάρκα προς την ακτή.

Το βάθος εκεί ήταν περίπου 3 μέτρα και τα νερά πεντακάθαρα και ήρεμα, ώστε ο βυθός φαινόταν καλά. Η συρτές μου είχαν 6 μολυβάκια των 30 γραμμαρίων ανά 8 μέτρα, οπότε το κουταλάκι που ήταν στο τέλος έφτανε περίπου σε αυτό το βάθος με την ταχύτητα των 3,5 περίπου μιλίων που πήγαινε η βάρκα. Έτσι, όταν ένιωσα το απότομο τράβηγμα ήμουνα σίγουρος ότι το κουταλάκι κόλλησε σε κάποιο βραχάκι και αμέσως πέταξα το φελλό στη θάλασσα για να μη μου κοπεί η πετονιά και τη χάσω. Κάνοντας μια μεγάλη στροφή με τη μηχανή στο ρελαντί, γύρισα να πιάσω το φελλό και να προσπαθήσω να ... ξεκολλήσω την συρτή. Όμως όταν είδα το φελλό να ... τρέχει τα 'χασα. Τον έπιασα γεμάτος απορία και αγωνία και άρχισα να σηκώνω. Το μικρό ... «βραχάκι» έκανε κάτι τρελά κεφάλια κι όταν το πλησίασα μετά από πολύ προσπάθεια πιο κοντά, είδα το βυθό να έχει ... χαθεί από τη θολούρα.

Η μεσηνέζα της συρτής ήταν Νο 60 και το παράμαλλο Νο 40 από απλή φυσικά πετονιά, αφού οι σημερινές ενισχυμένες δεν είχαν ακόμη εφευρεθεί. Έκανα περίπου 45 λεπτά να φέρω το ... βραχάκι κοντά στη βάρκα και να καταφέρω να το καρφώσω με το γάντζο. Το όλο σκηνικό εξελισσόταν σε απόσταση μόλις 50 περίπου μέτρων από την παραλία και ο κόσμος που ήταν εκεί, μαζί και οι δικοί μου, καταλαβαίνοντας ότι κάτι περίεργο συμβαίνει, είχαν μαζευτεί και χάζευαν τη βάρκα μου που πηγαινοερχόταν πέρα δώθε. Προφανώς ήμουνα φουσκωμένος σαν ... διάνος όταν βγήκα στην παραλία, κρατώντας στα χέρια μου το 5,5 κιλών φαγκρί που σπαρτάριζε.

Το πράγμα ήταν εντελώς ... κουφό.

Ο ταβερνιάρης μου είπε ότι είχαν χρόνια να δουν τέτοιου είδους ψάρι στην περιοχή αυτή.

Ο σπιτονοικοκύρης που μου νοίκιαζε το σπίτι που έμενα, όντας ψαροντουφεκάς και διευθυντής ενός μεγάλου ξενοδοχείου, μου ζήτησε να του το δώσω για να το δείξει στους φίλους του ψαροντουφεκάδες την άλλη μέρα, γιατί αν θα τους το διηγόταν ήταν σίγουρος ότι κανείς δεν θα τον πίστευε.

Όταν το έφερε πίσω, το κόψαμε φέτες και μαγειρέψαμε το σώμα του πλακί στο φούρνο και το φάγαμε και οι δυο οικογένειες μαζί. Λίγες μέρες αργότερα η οικογένειά μου έφαγε και μια πολύ ωραία ψαρόσουπα από το κεφάλι του.

Από τότε άρχισα να πιστεύω ότι «**όλα στη θάλασσα είναι ... πιθανά!**».

Τα εργαλεία ανίχνευσης και η χρήση τους

Τις παλαιότερες εποχές, περίπου 30 χρόνια πριν, ο μόνος τρόπος που υπήρχε προκειμένου να ανιχνεύσει κανείς τα χαρακτηριστικά του τόπου ο οποίος τον ενδιέφερε ψαρευτικά, δηλαδή το είδος του βυθού, τα βάθη κ.λ.π., ήταν η προσεκτική οπτική παρατήρηση, που μπορούσε να γίνει μόνο σε βυθούς μέχρι 10 το πολύ μέτρα, η βυθομέτρηση που γινόταν με το «σκαντάγιο» και η καθετή, με την οποία ψαρεύοντας μικρόψαρα ο έμπειρος ψαράς, μπορούσε να αντλήσει ακριβή συμπεράσματα για το βάθος και το είδος του βυθού ταυτόχρονα.

Το σκαντάγιο, που σήμερα έχει καταργηθεί, ήταν ένα απλοϊκό εργαλείο, που αποτελείτο από ένα βαρίδι και αρκετή καλούμα που μερικές φορές ήταν και σημαδεμένη με κόμπους, όπως περίπου η κορδέλα της μετροταινίας. Ο ψαράς το έριχνε στη θάλασσα και όταν αυτό «έπιανε πάτο» άρχιζε να το σηκώνει μετρώντας τις οργιές που είχε αμολήσει ή τα μέτρα που ήταν σημαδεμένα πάνω στην καλούμα με τους κόμπους. Έτσι μάθαινε το βάθος του συγκεκριμένου σημείου. Με διαρκείς τέτοιες επίπονες βυθομετρήσεις, κατάφερνε να χαρτογραφεί τους βυθούς και να διευκολύνεται στη δουλειά του.

Το όλο σύστημα ολοκληρωνόταν «σημαδεύοντας» τα σημεία ενδιαφέροντος με διάφορες τεχνικές που συμπεριλάμβαναν απαραίτητως σημάδια από τη στεριά, φάρους, δέντρα, φώτα κ.λ.π. Ήταν μια πάρα πολύ δύσκολη δουλειά, την οποία οι σημερινοί ερασιτέχνες έχουν την ... ευτυχία να αποφύγουν εντελώς, χρησιμοποιώντας τα σύγχρονα μέσα ανίχνευσης, δηλαδή τους ναυτικούς βυθομετρικούς χάρτες, σε συνδυασμό με τα ηλεκτρονικά βυθόμετρα, τα οποία εξελίσσονται με πολύ γρήγορους ρυθμούς και η χρήση τους έχει πλέον γενικευτεί.

Είναι ενδεικτικό το πόσο έχει ... αλλοτριωθεί η κουλτούρα των παραδοσιακών ψαράδων από τότε που εμφανίστηκαν αυτά τα ... διαβολικά μηχανήματα, αφού άνθρωποι που ήξεραν τη θάλασσα σαν την παλάμη τους, σήμερα δεν μπορούν ούτε να βγουν από το αραξοβόλι τους, αν δεν βάλουν πρώτα μπροστά το βυθόμετρο. (Ένα πολύ πετυχημένο και ταυτόχρονα ενδεικτικό υποκοριστικό του βυθομέτρου είναι «ρουφιάνος»).

Για να καταλάβει κανείς το μέγεθος της ευκολίας που έφερε η εξέλιξη της τεχνολογίας στον τομέα αυτό, θα δώσω δυο παραδείγματα από τη δική μου εμπειρία.

Όπως και παραπάνω έχω αναφέρει, γεννήθηκα και μεγάλωσα στο Ναύπλιο, όπου και έμαθα να ψαρεύω κυρίως συρτή βυθού για σφυρίδες, που τα χρόνια εκείνα ήταν το ψάρεμα που έκαναν όλοι οι Ναυπλιώτες. Τα νερά που ψαρεύαμε τις σφυρίδες ήταν ρηχά, μέχρι 20 μέτρα το πολύ και στρωτά, χωρίς δηλαδή σκαμπανεβάσματα με βράχους, ξέρες κ.λ.π. Μέχρι που μεγαλώνοντας έφυγα για πρώτη φορά από αυτά τα μέρη και προσπάθησα να ψαρέψω κάπου αλλού, νόμιζα ότι όλες οι θάλασσες ήταν ίδιες με αυτήν της πατρίδας μου.

Έτσι, όταν ο πατέρας μου μετατέθηκε από την υπηρεσία του στο Κρανίδι, μια κωμόπολη του νομού Αργολίδας που απέχει 70 χλμ. από το Ναύπλιο, και με την πρώτη ευκαιρία μεταφέραμε και τη βάρκα μας εκεί, μια πολύ όμορφη ξύλινη γαϊτα 5,5 μέτρων, αφού την αράξαμε στην Κοιλιάδα, ένα ψαροχώρι της περιοχής, ξεκινήσαμε να ψαρεύουμε συρτή βυθού με τους ίδιους τρόπους που ξέραμε από το Ναύπλιο. Έλα όμως που εκεί τα νερά ήταν από 30 μέτρα και πάνω, μόλις έβγαινες από το λιμάνι και ξανοιγόσουν λιγάκι. Πού να πιάσουν πάτο οι συρτές μας! Μη καταλαβαίνοντας καλά - καλά τι γίνεται, αφού τα βυθόμετρα τότε (1964) δεν είχαν ακόμη ούτε καν εφευρεθεί, άρχισα να στρέφομαι σε άλλα ψαρέματα, καθετές, πυροφά-

νι κ.λ.π. μέχρι που έφυγα για σπουδές στην Αθήνα.

Πολλά χρόνια αργότερα, όταν ξαναγύρισα εκεί, αφού στο μεταξύ είχα μάθει κάμποσα καινούργια πράγματα ψαρεύοντας με φίλους σε διάφορα μέρη της Αττικής και των περιχώρων της, προσπάθησα να ξαναψαρέψω συρτή βυθού στην περιοχή Πόρτο Χελίου όπου στο μεταξύ είχαμε αποκτήσει και ιδιόκτητο σπίτι. Για να το κατορθώσω αυτό άρχισα να μετράω συστηματικά τα βάθη με σκαντάγιο, σημαδεύοντας και χαρτογραφώντας την θάλασσα με τους τρόπους που ήδη μου είχαν μάθει διάφοροι ψαράδες που είχα στο μεταξύ γνωρίσει. Με τα χίλια ζόρια κατάφερα να κάνω μερικές βόλτες με τη συρτή βυθού χωρίς να κολλήσω κάτω και φυσικά με μηδαμινά αποτελέσματα (κάτι σκαρμοί και λίγες μικρές στήρες).

Αφού κατανάλωσα πάνω από 3-4 μήνες να τριγυρνάω ολημερίς στη θάλασσα χωρίς σοβαρό αποτέλεσμα, τα παράτησα και τόριξα στις συρτές αφρού, τα παραγάδια και τις καθετές. Όμως το ... μεράκι δεν έλεγε να με αφήσει ήσυχο, (ούτε άλλωστε ακόμη με έχει αφήσει), γιατί ως γνωστόν «πρώτα βγαίνει η ψυχή και μετά το χούι». Έτσι με το που βγήκαν τα πρώτα βυθόμετρα αγόρασα ένα και ξανάρχισα ... το βιολί μου. Όταν είδα πως ήταν ο βυθός εκεί που είχα προσπαθήσει να ψαρέψω, τότε κατάλαβα γιατί δεν μπορούσα να κάνω τίποτα. Αυτός ήταν και ο λόγος που κανένας από τους ντόπιους ψαράδες δεν ψάρευε συρτή βυθού και για τα ίδια ψάρια δουλεύανε μόνο με ζόκα και χοντρά παραγάδια, δολωμένα κυρίως με ζωντανό (καλόγρια επί το πλείστον). Με πολύ προσπάθεια κατάφερα να ψαρέψω σε αρκετά μέρη, αφού τα μελέτησα πολύ καλά με άπειρες βόλτες στη θάλασσα, όταν όμως τα ψάρια άρχισαν να λιγοστεύουν το πράγμα έγινε δυσβάσταχτο, γιατί τις περισσότερες φορές γύρναγα πολύ κουρασμένος και με άδεια χέρια στο σπίτι, οπότε εγκατέλειψα αυτό το ψάρεμα και στράφηκα στη συρτή με μολύβι φύλακα και περισσότερο στη ζόκα που ήταν τα σωστά ψαρέματα γι' αυτού του είδους τα νερά.

Το δεύτερο παράδειγμα είναι από την ίδια περιοχή, το Πόρτο Χέλι, και έχει και λίγη πλάκα.

Στην περιοχή μου υπάρχει ένας «ψαρότοπος» τον οποίο ψαρεύω συστηματικά πάνω από 20 χρόνια. Πρόκειται για μια μικρή σχετικά ξέρα μήκους περίπου 500 και πλάτους 50 μέτρων σε μέσο όρο, που βρίσκεται σε βάθος 38-40 μέτρων και σε απόσταση περίπου 1.000 μέτρων από την κοντινότερη στεριά. Εκεί καλάρω ένα ψιλό παραγάδι των 100-150 αγκιστριών και συνήθως πιάνω 5-10 καλά ψάρια, σαργούς, μηλοκόπια και σκαθάρια, ενώ μια φορά έπιασα και ένα μαγιατικό 2,5 κιλών, που είναι το μοναδικό μαγιατικό που έχω πιάσει σε ψιλό παραγάδι στη ζωή μου, (είπαμε η έκπληξη στη θάλασσα είναι κανόνας!).

Στο μέρος αυτό είχα και ένα ακόμη απρόοπτο, που δεν μου έχει ξανασυμβεί ποτέ στα όσα χρόνια τριγυρίζω στη θάλασσα.

Έπιασα στη συρτή βυθού ένα χταπόδι 1,5 κιλού. Το πράγμα είναι εντελώς παράξενο γιατί ουδέποτε είχα πιάσει χταπόδι με συρτή βυθού ο ίδιος, αλλά ούτε και έχω

ακούσει από φίλους και γνωστούς να έχει πιάσει ποτέ κανείς άλλος. Είναι παράξενο πώς ένα χταπόδι κατάφερε να αρπάξει ένα δόλωμα που έτρεχε με 3 μίλια την ώρα. Τέλος πάντων, ας επανέλθω στο θέμα μου.

Πριν λοιπόν εφευρεθούν και εκλαϊκευτούν (ώστε να μπορεί να τα αγοράσει ο καθένας) τα βυθόμετρα, ο τρόπος για να βρίσκω αυτή την ξέρα ήταν τα διάφορα «σημάδια» που έβαζα στις πλησιέστερες στεριές, χρησιμοποιώντας κυρίως τα φώτα μεγάλων ξενοδοχείων που βρίσκονται εκεί.

Περιττό να περιγράψω την πλάκα που έπαθα όταν κάποια εποχή τα ξενοδοχεία αυτά αντιμετώπισαν κρίση και έκλεισαν. Προφανώς μαζί με τα φώτα τους που έσβησαν, χάθηκαν και τα σημάδια και μαζί με αυτά και οι σαργοί, τα μηλοκόπια και τα σκαθάρια. Τα φώτα αυτά ήταν τότε ο μοναδικός τρόπος να βρίσκεις αυτό το μέρος τη νύχτα, γιατί η απόστασή του από τη στεριά δεν άφηνε να διακρίνεται τίποτα άλλο, όπως δέντρα, κορυφές βουνών, σπίτια κ.λ.π. Χρειάστηκε να περάσει αρκετός καιρός, ώπου περίπου το 1995 η ξέρα ξαναβρέθηκε στην ψαρευτική μου εμβέλεια, με την αγορά του πρώτου μικρού βυθομέτρου που απόκτησα.

Παρακάτω θα προσπαθήσω να αναλύσω συνοπτικά τον τρόπο που λειτουργούν τα συστήματα ανίχνευσης, αν και η πράξη είναι το καλύτερο για να τα εμπεδώσει κανείς.

Οι βυθομετρικοί χάρτες

Οι βυθομετρικοί χάρτες δεν έχουν δυστυχώς καμία σχέση με τους γεωγραφικούς χάρτες που γνωρίζουμε όλοι μας από το σχολείο. Είναι τελείως διαφορετικοί και γι' αυτό θα χρειαστεί να μελετηθούν αρκετά από αυτόν που τους βλέπει για πρώτη φορά μέχρι να μπει στο νόημα, εκτός αν διαθέτει τεχνικές γνώσεις τοπογράφου ή πολιτικού μηχανικού ή κάποιου άλλου παρόμοιου επαγγελματία. Φυσικά όλοι οι ναυτικοί μπορούν και τους διαβάζουν με ευχέρεια.

Η κύρια χρήση τους είναι στην ναυσιπλοΐα, όπου χρησιμοποιούνται για να καθορίζουν την πορεία των πλωτών μέσων και να περιγράφουν - προειδοποιούν για τα διάφορα επικίνδυνα θαλάσσια εμπόδια (υφάλους κ.λ.π.).

Ο λόγος που οι χάρτες αυτοί χρησιμοποιούνται και από τους ψαράδες, επαγγελματίες και ερασιτέχνες, είναι γιατί σε αυτούς διακρίνονται με ευχέρεια και τα σημεία στα οποία οι βυθοί παρουσιάζουν ανωμαλίες (ξέρες, βράχους κ.λ.π.) που όπως και παραπάνω είπαμε είναι τα σημεία συγκέντρωσης των ψαριών. Οι έμπειροι ψαράδες, βλέποντας έναν τέτοιο χάρτη μπορούν να βγάλουν σημαντικά συμπεράσματα και για την περιεκτικότητα του τόπου, σε ότι αφορά τα είδη των υποψήφιων αλιευμάτων που συχνάζουν εκεί και για άλλες πολλές λεπτομέρειες.

Βλέποντας ο ψαράς τη θέση του ψαρότοπου στον βυθομετρικό χάρτη σε σχέση με τη στεριά και το σημείο από το οποίο ξεκινάει τη διαδρομή του, κατευθύνεται προς αυτή και όταν θεωρεί ότι βρίσκεται εκεί, μπορεί να χαρτογραφήσει

την περιοχή με περισσότερη λεπτομέρεια χρησιμοποιώντας το βυθόμετρο που έχει τη δυνατότητα να περιγράψει το βυθό ακριβέστερα, ανάλογα και με την ποιότητα και το επίπεδό του.

Αν ο τόπος δεν είναι κοντά στη στεριά αλλά ανοιχτά στο πέλαγος, όπου σήμερα έχουν τη δυνατότητα πολλοί να φτάσουν, με την εξέλιξη που έχουν πάρει οι μηχανές και τα σκάφη ερασιτεχνικής αλιείας, τότε θα χρειαστεί ενδεχομένως να κάνουν και μερικά μαθήματα ναυσιπλοΐας, ώστε να μάθουν να χαράσσουν πορείες, χρησιμοποιώντας και τα G.P.S., που πλέον είναι ενσωματωμένα στα περισσότερα βυθόμετρα. (Τεχνολογία combo).

Αυτά είναι όσα μπορώ εδώ να σημειώσω ώστε να δώσω μια ιδέα για το πώς λειτουργούν σήμερα αυτά τα βοηθητικά εργαλεία.

Είναι λοιπόν φανερό ότι ο ερασιτέχνης ψαράς σήμερα, εφόσον δεν αρκестεί στο παράκτιο ψάρεμα και θέλει να ξανοιχτεί στα βαθιά, μαζί με τα έξοδα για την αγορά της βάρκας του, το τρέιλερ για τη μεταφορά της και όλα τα υπόλοιπα, πρέπει να συνυπολογίσει και τα έξοδα για την αγορά τουλάχιστον του χάρτη της περιοχής που τον ενδιαφέρει και ενός στοιχειωδών δυνατοτήτων βυθομέτρου με ενσωματωμένο G.P.S. Ευτυχώς, οι μεν χάρτες κοστίζουν ελάχιστα πλέον αν τους αγοράσει κανείς σαν έντυπα, εάν δε θέλει να ψαρεύει σε ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο, μπορεί να τους έχει «φορτωμένους» στη μνήμη του βυθομέτρου του σε ψηφιακή μορφή, με μικρή σχετικά επιπλέον δαπάνη.

Αν βέβαια ψαρεύει, όπως εγώ, μόνιμα στην ίδια περιοχή, τότε θα του χρειαστεί ένας και μόνο χάρτης, που θα αφορά τη συγκεκριμένη περιοχή, τον οποίο θα χρησιμοποιήσει για λίγο, στα πρώτα του αναγνωριστικά ψαρέματα και μετά θα τον αφήσει για πάντα στο σπίτι. Μιλάμε για δαπάνη της τάξεως των 10-20 ευρώ το πολύ.

Στην Εικόνα 1 παραθέτω ένα τμήμα του βυθομετρικού χάρτη της περιοχής που δραστηριοποιούμαι ψαρευτικά εγώ, όπου σημειώνω τα σημεία ψαρευτικού ενδιαφέροντος με τις κατάλληλες επεξηγήσεις, ώστε να βοηθηθεί ο πρωτόπειρος.

Τα βυθόμετρα (sonar)

Αποφεύγοντας τις πολλές τεχνικές λεπτομέρειες, θα δώσω μια γενική και όσο μπορώ πιο περιεκτική περιγραφή των απαραίτητων αυτών εργαλείων.

Τα σύγχρονα βυθόμετρα αποτελούνται από δύο κύρια μέρη:

Την «κεφαλή» του βυθομέτρου, που είναι κάτι σαν μικρή τηλεόραση. (Βλέπε Εικόνα 2).

Το «μάτι», που είναι ένα εξάρτημα που τοποθετείται σε κάποια θέση της βάρκας (συνήθως στη γάστρα ή την παπαδιά), ώστε να βρίσκεται συνεχώς μέσα στο νερό, γιατί αυτό είναι το καλύτερο.

Ο τρόπος λειτουργίας τους σε γενικές γραμμές είναι ο εξής:

Εικόνα 2: Η κεφαλή του βυθομέτρου.

Αυτό το δεύτερο εξάρτημα (το μάτι) εκπέμπει έναν υπέρηχο ο οποίος κατευθύνεται προς το βυθό, «χτυπάει» σε αυτόν και επιστρέφει «κομίζοντας» τις πληροφορίες που μας ενδιαφέρουν. Αυτές είναι πρωτίτως το βάθος, το οποίο το μηχανήμα το βρίσκει υπολογίζοντας αμέσως τον χρόνο που κάνει ο υπέρηχος να πάει στο βυθό και να επιστρέψει, αλλά και άλλες πολύ χρήσιμες πληροφορίες, όπως το είδος του βυθού (βράχος, λάσπη, τραγάνα κ.λ.π.). Αν στην πορεία του ... συναντήσει και κανένα ψάρι, τότε μπορεί να μας μεταφέρει και πληροφορίες που να έχουν σχέση με το μέγεθός του, το βάθος που βρίσκεται, την ποσότητα

των ψαριών ενός κοπαδιού και άλλα πολλά, ανάλογα με τις δυνατότητες που έχει, γιατί δεν είναι όλα τα βυθόμετρα ίδια, αλλά, όπως είναι φυσικό, υπάρχουν φτηνά, λίγο ακριβότερα και πολύ ακριβά, όπως σε όλα τα πράγματα.

Μια ακόμη χρήσιμη πληροφορία που δίνουν σχεδόν όλα τα βυθόμετρα, αφορά την θερμοκρασία του νερού και στην επιφάνεια αλλά και σε διάφορα σημεία (θερμοκλίνες) του χώρου που «βλέπουν».

Ένα πάντως είναι σίγουρο. Μέχρι στιγμής έχουν εφευρεθεί βυθόμετρα που μπορούν να σου ανακαλύψουν ακόμη και μικρά ... σαλιγκαράκια στο βυθό, αν τυχαίνει αυτό να σε ενδιαφέρει. Κανένα όμως ακόμη δεν έχει τη δυνατότητα να τα ... πιάσει και να τα βάλει στο πιάτο σου. Αυτό ακόμη και σήμερα παραμένει ... υποχρέωση του ψαρά, είτε αυτός είναι ερασιτέχνης, είτε επαγγελματίας. Αν ποτέ το καταφέρουν κι αυτό τα εργαλεία από μόνα τους, τότε όλοι εμείς θα ... εκλείψουμε!

Εκτός από αυτές τις πληροφορίες τα σύγχρονα βυθόμετρα, από τότε που οι κατασκευαστές τα εξόπλισαν και με όλες τις ιδιότητες του σύγχρονου G.P.S., έχουν ακόμη περισσότερες δυνατότητες. Περιγράψω τις κυριότερες επιγραμματικά:

- Έχουν δυνατότητα να δίνουν την ταχύτητα της βάρκας ανά πάσα στιγμή.
- Μπορούν να αποθηκεύουν στίγματα (συντεταγμένες), ώστε να μπορούμε εύκολα να ξαναβρίσκουμε όποιο σημείο της θάλασσας μας κάνει κέφι, οποτεδήποτε.
- Μπορούν να αποθηκεύουν ολόκληρες πορείες και να μας τις ξαναφέρνουν στην οθόνη τους, όποτε θελήσουμε να τις «ξαναπερπατήσουμε», π.χ. ρί-

χοντας ξανά το παραγάδι ή τη συρτή στο ίδιο ακριβώς μέρος, που την προηγούμενη θριαμβεύσαμε ψαρευτικά.

- Μπορούν να μας ειδοποιούν (σφυρίζοντας) για το πότε φθάσαμε σε αυτό που έχουμε ορίσει ως προορισμό μας.
- Με παρόμοια σφυρίγματα και εικόνες στην οθόνη τους μπορούν να ... ανακαλύπτουν για χάρη μας και όποιο ψάρι, μικρό ή μεγάλο ... τολμήσει να βρεθεί κάτω από τη βάρκα μας.
- Μπορούν να μας ειδοποιούν όταν πρόκειται να ... πέσουμε σε ύφαλο.

Με άλλα λόγια μπορούν να μας κάνουν σχεδόν άριστους ναυτικούς, χωρίς να πατήσουμε ποτέ το πόδι μας σε καμιά σχετική σχολή.

Αυτό που ελικοκρινά έχω απορία από τότε που έμαθα τις δυνατότητες που έχουν τα σύγχρονα αυτά μέσα ναυσιπλοΐας, έστω αυτά που χρησιμοποιούμε εμείς οι ερασιτέχνες, είναι πώς διάολο συμβαίνει τεράστια καράβια να πέφτουν σε υφάλους και να βυθίζονται, παρασέρνοντας στο βυθό και τόσες ανθρώπινες ζωές, όπως π.χ. το καράβι «**Σάμυνα**» που βούλιαξε εντελώς χαζά(!) στην Πάρο ή το «**Costa Concordia**» που βούλιαξε ακόμη πιο χαζά(!) στην Ιταλία! Τέλος πάντων.

Όλα όσα περιέγραψα ότι πετυχαίνουν τα βυθόμετρα, γίνονται απλά, αρκεί να διαθέσει κανείς τα χρήματα που απαιτούνται για την αγορά τους. Τα βιβλία ή τα CD οδηγιών που τα συνοδεύουν, κατατοπίζουν αναλυτικότερα τον αγοραστή για την τοποθέτηση, τους χειρισμούς, τη συντήρηση, την κατά διαστήματα ενημέρωση του λογισμικού τους και για όλα, μα εντελώς όλα, όσα χρειάζονται.

Αν παρ' όλα αυτά κανείς συναντήσει δυσκολίες, όλο και κάποιος φίλος ή γνωστός θα βρεθεί να τον βοηθήσει αφιλοκερδώς, άσε που το διαδίκτυο έχει γίνει πια από τα χρησιμότερα ψαρευτικά εργαλεία!

Η δαπάνη για την απόκτηση αυτού του απαραίτητου θαλασσινού βοηθού, κατά τη γνώμη μου, δεν πρέπει να υπερβεί τα 1.000 το πολύ ευρώ, γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι είμαστε ερασιτέχνες και όχι επαγγελματίες. (Αυτό που έχω τώρα, το έχω αγοράσει 580 ευρώ πριν 7 περίπου χρόνια και είναι μέσης ποιότητας βυθόμετρο - G.P.S. το οποίο χρειάζεται πλέον ανανέωση γιατί η τεχνολογία του έχει ήδη ξεπεραστεί). Αν όλα τα κάνουν τα μηχανήματα, τότε δεν θα μείνει τίποτα για μας, οπότε αναγκαστικά θα ... κάτσουμε σπίτι μας.

Θέμα 2ο: Οι καιροί

Με τη λέξη «καιροί» εννοώ τους ανέμους που εμφανίζονται στην περιοχή που μας ενδιαφέρει, τις εποχές, χειμώνας - άνοιξη - καλοκαίρι - φθινόπωρο και τα διάφορα φυσικά φαινόμενα, δηλαδή το κρύο, τη ζέστη, τη διάρκεια ημέρας και νύχτας, τις βροχές, τις καταιγίδες κ.λ.π. Όλοι αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν, άλλος λίγο, άλλος πολύ, τα ψαρέματα της συρτής, είτε θετικά, είτε αρνητικά, κατά περίπτωση. Παρακάτω θα προσπαθήσω να περιγράψω τους ρόλους τους, όσο

μπορώ πιο εμπειριστατωμένα.

Οι άνεμοι

Οι άνεμοι είναι φαινόμενα που εξελίσσονται είτε σε τοπικό, είτε σε υπερτοπικό επίπεδο. Π.χ. τα μελτέμια είναι άνεμος υπερτοπικός, που σημαίνει ότι όταν εμφανίζεται θα φυσάει σε ολόκληρο τον Ελλαδικό χώρο ή τουλάχιστον σε μεγάλα τμήματα αυτού. Σε όλες αυτές τις περιοχές τα μελτέμια θα έχουν την ίδια κατεύθυνση, από βορά προς νότο, ενώ η έντασή τους μπορεί να διαφέρει από τόπο σε τόπο. Συνήθως οι μεγαλύτερες εντάσεις παρατηρούνται στις ανοιχτές θάλασσες, δηλαδή στα πελάγη.

Αντίθετα, οι διάφορες θαλάσσιες αύρες (μπουκαδούρες) καθώς και οι λεγόμενοι στεριανοί νυχτερινοί άνεμοι, είναι καιροί τοπικοί και έχουν κατεύθυνση και ένταση που εξαρτώνται άμεσα από την μορφολογία της συγκεκριμένης περιοχής στην οποία εξελίσσονται.

Γενικά πάντως τα ψαρέματα της συρτής θέλουν πολύ ήσυχους καιρούς, ανάλογα βέβαια και με το σκάφος που διαθέτουμε.

Στα παρακάτω θα εξηγήσω επιγραμματικά την επίδραση των ανέμων σε κάθε ένα από τα ψαρέματα της συρτής.

- Πολύ ήσυχους καιρούς θέλει η **συρτή βυθού** γιατί η βασική απαίτηση σε αυτό το ψάρεμα είναι η σταθερότητα στην ταχύτητα της βάρκας μας. Για τον ίδιο λόγο είναι απαραίτητο να διαθέτουμε και ένα βαρύ σκάφος εκτοπίσματος που επηρεάζεται λιγότερο από τους ανέμους σε σύγκριση με τα ελαφρά πλαστικά, που συνήθως «ξεσέρνουν» εύκολα από την πορεία τους.
- Κάποιο ελαφρύ αεράκι μάλλον ευνοεί παρά δυσκολεύει τα ψαρέματα της **συρτής με μολύβι φύλακα, με downrigger, με ζόκα, με πλάνο, τη συρτή για σουπιές και για καλαμάρια και τηνπραγκαρόλα για χταπόδια**. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό είναι γιατί αυτά τα ψαρέματα απαιτούν πολύ χαμηλή ταχύτητα που οι βάρκες δεν είναι εύκολο να κρατούν σταθερή χρησιμοποιώντας τις μεγάλες μηχανές, είτε εξωλέμβιες, είτε εσωλέμβιες. Για το λόγο αυτό όσοι ψαρεύουν αυτά τα ψαρέματα αναγκάζονται να χρησιμοποιούν τις μικρές βοηθητικές μηχανές που συνήθως διαθέτουν για λόγους ασφάλειας τα σκάφη αυτά. Πολύ χρήσιμες είναι και οι ηλεκτρικές μηχανές οι οποίες σε μερικά σκάφη μπορούν να κάνουν την ίδια δουλειά με τις μικρές βοηθητικές εξωλέμβιες. Αν όμως υπάρχει κάποιο ελαφρύ αεράκι, αυτό μπορεί να φέρει το ίδιο αποτέλεσμα αν ο κουμανταδόρος δώσει τη σωστή κατεύθυνση στη βάρκα. Σε κάθε περίπτωση το ελαφρύ αεράκι σε αυτές τις περιπτώσεις δεν βλάπτει, ιδιαίτερα οι θαλάσσιες αύρες του καλοκαιριού που είναι και δροσιστικές.
- Τα περισσότερα είδη **συρτής αφρού** καθώς και **το τσαπαρί** μπορούν να ψαρευτούν και όταν φυσάει αρκετά, όχι βέβαια και σε συνθήκες θύελλας.

Τις λεπτομέρειες θα τις δούμε αναλυτικά στα σχετικά εδάφια.

Επομένως ένα πρώτο μέλημά μας, όταν θελήσουμε να ψαρέψουμε κάποιο είδος συρτής, είναι να μάθουμε να παρακολουθούμε τις εξελίξεις των ανέμων από τα δελτία καιρού της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας, τα οποία μπορούμε να τα βρίσκουμε πλέον με άνεση και κάθε λεπτομέρεια στο διαδίκτυο, με ακριβή εξειδίκευση για κάθε τόπο και χρόνο, ακόμη και για συγκεκριμένες ώρες της ημέρας.

Οι συνήθεις προβλέψεις έχουν χρονικούς ορίζοντες 3-4 και πολλές φορές ακόμη περισσότερες ημέρες και είναι αρκετά αξιόπιστες.

Ταυτόχρονα όμως με τις προβλέψεις αυτές, πρέπει να μάθουμε, αξιοποιώντας συνεχώς τις εμπειρίες μας, τους τοπικούς καιρούς της περιοχής που ψαρεύουμε, γιατί αυτοί, τις περισσότερες φορές, εξελίσσονται ανεξάρτητα από τις γενικές προβλέψεις και πολλές φορές τις διαφοροποιούν με την επίδρασή τους σημαντικά.

Για παράδειγμα, στο μέρος που ψαρεύω εγώ, (Αργολικός κόλπος), το μελτέμι (ο βοριάς) για να ενοχλήσει, πρέπει να υπερβεί τα 4-5 μποφόρ, λόγω της ιδιαίτερης μορφολογίας του τόπου. Ενώ δηλαδή μαθαίνω από τις προβλέψεις ότι στο Αιγαίο φυσούν αέρηδες 6-7 μποφόρ και επικοινωνώντας με φίλους μου που βρίσκονται στα νησιά και ιδιαίτερα στις Κυκλάδες, μαθαίνω ότι δεν μπορούν ούτε καν να ... μπουν στη θάλασσα, εδώ την ίδια ώρα, ιδίως το καλοκαίρι, η θάλασσα μπορεί να είναι σχεδόν μπουνάτσα το πρωί και το απόγευμα να φυσούν μπουκαδούρες μόλις 2-3 μποφόρ, που αντί να με ενοχλούν, με δροσίζουν κιόλας.

Οι νοτιάδες (σοροκάδες) που εμφανίζονται κυρίως τους χειμώνες, καθώς και οι πουνέντηδες (δυτικοί άνεμοι) είναι άνεμοι ακατάλληλοι για το ψάρεμα όλων των ειδών συρτής, γιατί εκτός του ότι συνήθως είναι πολύ ισχυροί, έχουν και την ιδιότητα να ανακατεύουν τη θάλασσα και να τη θολώνουν σε μεγάλο βαθμό, πράγμα που στα περισσότερα είδη συρτής δεν ευνοεί.

Βέβαια, όσα γράφω παραπάνω, ισχύουν αποκλειστικά για ερασιτέχνες, για ανθρώπους δηλαδή που δεν ... ζουν από το ψάρεμα. Οι επαγγελματίες είναι αναγκασμένοι να υπομένουν και να παλεύουν τις συνέπειες των ανέμων, γιατί οι οικογένειές τους δεν ... τρώνε μόνο όταν έχει μπουνάτσες! Αλλά οι επαγγελματίες, σχεδόν στο σύνολό τους, δεν ψαρεύουν σχεδόν κανένα από τα είδη συρτής, εκτός σπανιότατων εξαιρέσεων. Αυτό όμως είναι ένα θέμα που σηκώνει πολύ συζήτηση και ίσως να καταφέρω να την ανοίξω στα παρακάτω.

Πιστεύω πάντως ότι κάθε άνθρωπος που ασχολείται εντατικά με το ψάρεμα, σταδιακά αναπτύσσει κάποιου είδους «ένστικτο» που τον βοηθάει να προβλέπει σε μεγάλο μέρος τους τις εξελίξεις των ανέμων, πρωτίστως για την κύρια περιοχή δραστηριοποίησής του. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό πρέπει να είναι το γεγονός ότι με την πάροδο του χρόνου, η διαρκής παρατήρηση του καιρού γίνεται συνήθεια και ίσως και κάποιου είδους «έκτη αίσθηση».

Εγώ, για παράδειγμα, τις εποχές που ψαρεύω εντατικά, πολλές φορές συλλαμβάνω τον εαυτό μου, βγαίνοντας το πρωί από το σπίτι μου, να κοιτάζω τον ο-

ρίζοντα, προσπαθώντας να «διαβάσω» την κατεύθυνση του αέρα και τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του καιρού και αυτό γίνεται συνήθως ασυναίσθητα και ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται να πάω ή όχι για ψάρεμα. Όταν αυτό θα σου συμβεί και εσένα, μάλλον θα είσαι πανέτοιμος για καλές ψαριές και όχι μόνο.

Και εδώ ταιριάζει μια ακόμα ιστορία, που αυτή τη φορά θα είναι σχετική με ανέμους και φουρτούνες. Πρόκειται για το πάθημα - μάθημα δυο φίλων μου, το οποίο ελπίζω να σου δώσει να καταλάβεις από πρώτο χέρι, ότι **«με τους ανέμους στη θάλασσα, δεν πρέπει να παίζεις κανείς!»**.

Είμαστε κάπου στα μέσα της 10ετίας του 1980 (γύρω στα 1982-83 πρέπει να ήταν). Ήταν από τις λίγες φορές στη ζωή μου που δεν διέθετα βάρκα και ψάρευα ελάχιστα, κυρίως με βάρκες φίλων. Ο λόγος ήταν ότι ήμουν πολύ πιεσμένος επαγγελματικά, λόγω μεγάλου φόρτου δουλειάς, είχα μόλις αποκτήσει και τον γιο μου και ο χρόνος ήταν αυστηρά ... μετρημένος.

Τρεις κολλητοί μου φίλοι και μαθητές μου στο ψάρεμα, αποφάσισαν να αγοράσουν συνεταιρικά μια μικρή (3,60 μ.) πλαστική βάρκα, με μια εξωλέμβια μηχανή, γύρω στους 10-15 ίππους, αν θυμάμαι καλά, και άρχισαν να ψαρεύουν με καθετές σε διάφορα μέρη της Αττικής, κουβαλώντας τη μικρή τους βάρκα με τρέιλερ. Κάποιο Σάββατο, οι δυο από αυτούς, με κάλεσαν να πάω μαζί τους για ψάρεμα το πρωί της Κυριακής, αφού ο τρίτος είχε δουλειά και η θέση ... χήρευε. Η πρόταση ήταν εξαιρετικά δελεαστική, γιατί αφενός είχα πολύ καιρό να ψαρέψω λόγω δουλειάς και αφετέρου επειδή τα παιδιά αυτά ήταν πολύ καλή παρέα και κάθε φορά που πηγαίναμε μαζί περναγάμε καλά. Από την άλλη όμως, η δουλειά με ήθελε στο πόδι και Κυριακές και γιορτές και μέρες και βράδια, γιατί τα πράγματα ήταν πολύ ζόρικα.

Μετά από λίγη σκέψη, απάντησα ότι θα το σκεφτώ και θα απαντήσω αργότερα. Συγκεκριμένα είπα στους φίλους μου να μου τηλεφωνήσουν μόλις θα ξεκίναγαν από την Καισαριανή και αν αποφάσιζα να τους ακολουθήσω θα περνούσαν να με πάρουν από την Ηλιούπολη που έμενα τότε, για να πάμε να ψαρέψουμε κατά τη Βάρκιζα. Συνήθως ξεκινάγαμε γύρω στις 3 τη νύχτα, για να είμαστε στον τόπο κατά τις 5-6 το ξημέρωμα.

Πράγματι 3 η ώρα τη νύχτα χτύπησε το τηλέφωνο και ο Κώστας, που ήταν στην άλλη μεριά της γραμμής, με ρώτησε τι αποφάσισα τελικά. Του απάντησα να περιμένει και βγήκα για μια στιγμή στο μπαλκόνι του διαμερίσματος για να κοιτάξω τον ορίζοντα. Τώρα, τι θα έβλεπα νυχτιάτικα, ούτε κι εγώ ήξερα, έτσι μου ήρθε όμως στο μυαλό και του είπα, όπως ήμουν αγουροζυπημένος. Βγαίνοντας λοιπόν για λίγο στο μπαλκόνι, χάξεψα τον ουρανό και γυρίζοντας στο τηλέφωνο (τότε δεν υπήρχαν ασύρματα να τα παίρνεις μαζί σου) απάντησα στο φίλο μου ότι δεν μπορώ να τους ακολουθήσω. Αυτός με ρώτησε γιατί και ασυναίσθητα του απάντησα αυθόρμητα ότι «δεν μου αρέσει καθόλου ο καιρός».

Να σημειωθεί βέβαια ότι εκείνα τα χρόνια προβλέψεις καιρού για τους ερασιτέ-

χνες ψαράδες, υπήρχαν μεν, το πολύ όμως για την επόμενη ημέρα και πολλές φορές έπεφταν τελείως έξω. Ο Κώστας προσπάθησε να με μεταπειστεί, εγώ έμεινα σταθερός στην απόφασή μου κι έτσι για ψάρεμα πήγαν μόνο οι δυο τους.

Ακόμη και σήμερα δεν μπορώ να θυμηθώ και να καταλάβω με ποιο τρόπο η παρατήρηση του καιρού με έκανε να αποφασίσω έτσι, δεδομένου ότι μέχρι εκείνη την ώρα έκλεινα περισσότερο προς το να πάω, το είχα μάλιστα ήδη συζητήσει νωρίτερα και με τη σύζυγό μου και της το είχα ανακοινώσει.

Εν τέλει την άλλη μέρα πρωί - πρωί, γύρω στις 7, ξεκίνησα για το γραφείο μου, όπου ήμουν αχνισμένος κυριολεκτικά στη δουλειά, και δεν ξανασκέφτηκα τους φίλους μου, που εκείνη την ώρα θα ψάρευαν.

Η επαγγελματική μου στέγη ήταν τότε ένα ρετιρέ δου ορόφου στη οδό Σολωμού, δίπλα στο Πολυτεχνείο. Το δώμα αυτό είχε μπροστά του μια μεγάλη ελεύθερη ταράτσα, την οποία κάλυπτε μια μεγάλη τέντα, που όταν πήγα στο γραφείο μου την κατέβασα, για να προστατευτώ από τον ήλιο, που είχε ήδη ανατείλει, αφού ήταν ντάλα καλοκαίρι.

Κατά τις 10, καθώς δούλευα μπροστά σε ένα πληκτρολόγιο, ακούω την τέντα να χτυπάει πάνω - κάτω δαιμονισμένα και έναν ισχυρό αέρα να φυσάει ξαφνικά πολύ δυνατά, κάτι σαν ανεμοστρόβιλος. Βγαίνω γρήγορα στην βεράντα, ανεβάζω γρήγορα - γρήγορα την τέντα για να μην σκιστεί και γυρίζοντας στη θέση μου, τηλεφωνώ αμέσως στη σύζυγό μου και της ζητάω να ανεβάσει όλες τις τέντες του σπιτιού μας στην Ηλιούπολη, γιατί ήταν και αυτές μεγάλες και μόλις πριν λίγες μέρες εγκατεστημένες και αδοκίμαστες και φοβήθηκα ότι ο τόσο δυνατός αέρας θα μπορούσε φθάνοντας και εκεί να τους κάνει ζημιά.

Κατά τις 1 το μεσημέρι και ενώ ετοιμαζόμουν να κατέβω να πάρω καμιά τυρόπιτα να κολατσίσω, χτυπάει το τηλέφωνο και είναι η σύζυγος ενός από τους δύο φίλους, η οποία ακούγεται πολύ ταραγμένη.

Μιχάλη, μου λέει, πριν από λίγο με πήρε ένας γείτονας και φίλος, (ερασιτέχνης ψαράς και αυτός με ένα μικρό φουσκωτό), και μου είπε ότι ήσαν κοντά - κοντά καμιά 10αριά βάρκες και ψάρευαν καθετή, (μαζί και με τη βάρκα των φίλων μου), όταν έπιασε ένας πολύ δυνατός αέρας και όλοι σήκωσαν τις άγκυρες και έφυγαν επί τροχάδην για την παραλία. Οι δυο φίλοι μου όμως δεν έφυγαν και παρέμειναν εκεί, πιστεύοντας ότι ο αέρας θα «κόψει». Δυστυχώς αυτό δεν συνέβη και όταν πια αποφάσισαν να ξεκινήσουν για την παραλία, ήταν αδύνατο με τη μικρή πλαστική βάρκα να φτάσουν εκεί. Οι άλλοι που είχαν ήδη βγει έξω, τους είδαν να αράζουν στο σταβέντο ενός μικρού νησιού, που απέχει από την παραλία περίπου 500 - 1000 μέτρα. Είναι αυτό το μικρό νησί που βλέπουμε στα ανοιχτά όταν περνάμε την τρύπα του Καραμανλή, για όσους γνωρίζουν την περιοχή Βούλας - Βουλιαγμένης στην παραλία της Αττικής.

Το επεισόδιο λοιπόν στη συνέχεια εξελίχθηκε ως εξής:

Ο γείτονας που πρόλαβε και βγήκε έξω, είδε τους δυο φίλους μου που άραζαν στη νησί και μόλις βρήκε τηλέφωνο (τα σωτήρια κινητά δεν υπήρχαν τότε) ειδο-

ποίησε τα σπίτια τους. Η σύζυγος του φίλου μου, μού τηλεφωνούσε για να με παρακαλέσει να πάρω το αυτοκίνητό μου, να περάσω να την πάρω από το σπίτι της και να πάμε μαζί προς τα εκεί που της είχε πει ο γείτονας ότι βρίσκονταν οι δυο φίλοι μου.

Έτσι κι έγινε. Όταν φτάσαμε εκεί μάθαμε ότι ήδη το λιμεναρχείο είχε ειδοποιηθεί και κινητοποιηθεί και πήγαμε για να ρωτήσουμε τι μέλλει γενέσθαι. Το πράγμα στο μεταξύ είχε πάρει πολύ σοβαρή τροπή, γιατί οι φίλοι μου δεν ήσαν οι μόνοι που είχαν ξεμείνει στη θάλασσα λόγω της φουρτούνας. Επρόκειτο για μπουρίνι με ανέμους 10-11 μποφόρ, που εμφανίστηκε τελείως ξαφνικά, με αποτέλεσμα να έχουν αιφνιδιαστεί αρκετοί. Το λιμεναρχείο καθυσάχαζε τους διάφορους συγγενείς και φίλους των «ναυαγών» ότι τους έχει εντοπίσει όλους και πρόκειται να τους βγάλει σύντομα στη στεριά, αλλά ο κόσμος πού να ησυχάσει όταν έβλεπε ότι η ώρα περνούσε και τίποτα δεν γινόταν. Στο μεταξύ είχαν καταφθάσει και δημοσιογράφοι εφημερίδων, οι οποίοι ρωτάγανε πιεστικά όποιον εύρισκαν μπροστά τους για να συγκεντρώσουν πληροφορίες (εκείνη την εποχή δεν υπήρχαν ακόμη κάμερες και καλώδια).

Τελικά, όταν είχε πια σχεδόν βραδιάσει, ένα μεγάλο αλιευτικό τρεχαντήρι εμφανίστηκε, έχοντας περισυλλέξει κάμποσους κατατρομαγμένους ερασιτέχνες ψαράδες, τραβώντας πίσω του και μερικές από τις βάρκες των ναυαγών. Ακολούθησαν αγκαλιές, φιλιά και αστραπές από τα φλας των φωτογράφων, που τράβαγαν φωτογραφίες για δημοσίευση.

Η ιστορία όμως δεν τελειώνει εδώ, γιατί είχε και την αστεία πλευρά της στη συνέχεια.

Ξεκινώντας να φύγουμε για τα σπίτια μας, πρότεινα να περάσουμε από το δικό μου για να βάλουμε ένα μεζεδάκι, να τσιμπήσουμε κάτι και να χαλαρώσουμε, ακούγοντας τις λεπτομέρειες της περιπέτειας από τους ίδιους τους παθόντες.

Έτσι κι έγινε. Την ώρα όμως που καθόμαστε στο τραπέζι και καλαμπουρίζαμε, παρατήρησα ότι οι δυο φίλοι μου δεν κοιταζόντουσαν, ούτε συνομιλούσαν, σαν να είχαν κάποιο πρόβλημα μεταξύ τους. Ρωτάω λοιπόν αυθόρμητα μεγαλοφώνως: «Ρε σεις, τι έχετε πάθει και κρατάτε μούτρα μεταξύ σας;». Αυτοί κοιτάχτηκαν για λίγο αμήχανα και μετά άρχισαν με τα κεφάλια κάτω, να μας διηγούνται το λόγο της μεταξύ τους ψυχρότητας, η οποία ήταν ολοφάνερη.

Όπως πολλοί από εμάς, έτσι κι αυτοί, πηγαίνοντας για ψάρεμα είχαν πάρει μαζί τους κάποιο κολατσιό. Τα γνωστά, λίγο ψωμί, τυρί, ελίτσες και καμιά ντομάτα. Όταν «ναυαγήσανε» στο νησί, ο Κώστας άρπαξε το κολατσιό και δεν το έδινε στον Γιάννη με κανένα τρόπο, λέγοντας ότι πρέπει να το φυλάζουνε γιατί κανείς δεν ήξερε πόσο θα μπορούσε να μείνουν εκεί. Ο Γιάννης επέμενε να του δώσει το κολατσιό ή τουλάχιστον το μερίδιό του, γιατί είχε πεινάσει, ο Κώστας όμως δεν του το έδινε με τίποτα και αντί να κοιτάνε πώς θα βγούνε από τη δύσκολη κατάσταση, αυτοί είχαν πιαστεί και κανγαδίζανε για ένα κομμάτι ψωμί και μια ντομάτα. Τόσο είχαν τρομοκρατηθεί από το πάθημά τους, ώστε ο πανικός να τους έχει αφαιρέσει τε-

λείωσ τη δυνατότητα εκλογίκευσης της κατάστασης.

Το καλύτερο όμως της ιστορίας βγήκε την επόμενη μέρα.

Κάποιος δημοσιογράφος της «Ελευθεροτυπίας» είχε τραβήξει μέσα στο Λιμεναρχείο μια στάση, όπου ο Κώστας στεκόταν δίπλα σε μια άγνωστη κυρία με τέτοιο τρόπο που φαινόταν να αποτελούν ... αντρόγυνο. Η φωτογραφία αυτή δημοσιεύθηκε στο πρωτοσέλιδο την επόμενη μέρα και το τι έγινε από τα τηλεφωνήματα των γνωστών και φίλων που έσπευσαν να ενημερωθούν για το υποτιθέμενο σκάνδαλο του Κώστα που δήθεν συνελήφθη στα πράσα να ... τσιλημπουρδίζει δεν λέγεται. Βέβαια τα πράγματα σύντομα διευκρινίστηκαν και το θέμα ως προς αυτή την πλευρά έληξε συντομότατα. Ευτυχώς μετά τις αμοιβαίες εξηγήσεις έληξε και η μεταξύ τους παρεξήγηση για το κολατσιό και οι τότε φίλοι, εξακολουθούν να είναι καλοί φίλοι μέχρι και σήμερα. Η μικρή πλαστική βάρκα όμως πουλήθηκε άρον - άρον και κανείς από τους δυο τους δεν ξαναπήγε για ψάρεμα. Προφανώς ήσαν και οι δυο τους περιστασιακοί ψαράδες και όχι παθιασμένοι τρελοί σαν και ελλόγου μου, που μόνο ... πνιγμένους μπορείς να τους βγάλεις από τη θάλασσα.

Το περίεργο είναι ότι ο τρίτος της παρέας, ο Γιώργος, λίγο μετά άνοιξε κατάστημα με είδη αλιείας που πολύ σύντομα το έκλεισε γιατί δεν πήγε καθόλου καλά και αυτή είναι η μία από τις δυο απορίες που μου έμειναν αναπάντητες από την ιστορία αυτή.

*Η άλλη είναι τι ήταν άραγε αυτό που με έκανε νυχτιάτικα να προβλέψω αυτή την κακοκαιρία και να γλυτώσω την όλη ταλαιπωρία; **Γιατί βαθιά μέσα μου το ξέρω ότι την πρόβλεψα κι ας μη μπορώ να το αποδείξω ούτε στον εαυτό μου.** Το ίδιο μου έχει συμβεί και σε άλλες περιπτώσεις από τότε, αυτή όμως ήταν η πιο χαρακτηριστική.*

Οι βροχές και οι καταιγίδες

Πολλά λέγονται για την επίδραση της βροχής στη γενική συμπεριφορά των ψαριών αλλά και ειδικότερα σε σχέση με τα κάθε είδους ψαρέματα της συρτής. Εγώ ομολογώ ότι τόσα χρόνια που ψαρεύω με αυτούς τους τρόπους, δεν μπορώ να πω ότι έχω βγάλει κάποιο σταθερό συμπέρασμα σχετικά. Για μένα, όταν η βροχή με βρίσκει στη θάλασσα να ψαρεύω με κάποιο είδος συρτής, το μόνο που σημαίνει, είναι ότι πρέπει να φορέσω τη νιτσεράδα μου, για να μη γίνω ... μούσκεμα.

Ακούω ακόμη ότι μετά τη βροχή τα ψάρια τσιμπάνε σαν τρελά, τέτοιο πράγμα όμως ο ίδιος δεν έτυχε ποτέ να διαπιστώσω.

Βέβαια οι περιπτώσεις που όταν η βροχή τελειώσει εμφανίζεται ένας λαμπερός ήλιος και σε συνδυασμό με την πεντακάθαρη ατμόσφαιρα που ακολουθεί τη βροχή, σε αποζημιώνει για όλη την ταλαιπωρία, είναι από τις ομορφότερες στη θάλασσα.

Άλλο όμως η αθώα βροχή και άλλο οι ξαφνικές καταιγίδες που συνήθως συ-

νοδεύονται και από ισχυρούς ανέμους και τσουχτερό κρύο, ειδικά το χειμώνα. Αυτές είναι επικίνδυνο πράγμα και σημαίνουν την άμεση διακοπή όλων των ψαρευτικών δραστηριοτήτων. Όσες φορές έτυχε να με βρει τέτοια θεομηνία, την οποία για κάποιο λόγο δεν είχα καταφέρει να προβλέψω, η άμεση αντίδρασή μου ήταν να μαζέψω άρον - άρον τις συρτές και να γυρίσω στο σπίτι το συντομότερο δυνατό.

Στο σημείο αυτό οφείλω να ομολογήσω ότι οι γρήγορες βάρκες με τις δυνατές εξωλέμβιες μηχανές, αποτελούν εγγύηση ασφάλειας απέναντι σε τέτοιες εκδηλώσεις του καιρού, σε αντίθεση με τις αργές βάρκες με τις εσωλέμβιες πετρελαιομηχανές, που είναι η δική μου προτίμηση, που σε υποχρεώνουν να ... «φας κατακέφαλα» όλο το μπουρίνι, αν δεν καταφέρεις με κάποιο τρόπο να το προβλέψεις ή να το αποφύγεις κουρνιάζοντας σε κάποιο προφυλαγμένο λιμάνι. Όλες οι επιλογές έχουν βλέπεις τα θετικά και τα αρνητικά τους.

Οι εποχές

Προφανώς δεν έχω τη δυνατότητα να μιλήσω για όλες τις περιοχές της Ελλάδας, αφού οι τόποι που έχω ο ίδιος επισκεφτεί και ψαρέψει είναι ελάχιστοι μπροστά στο σύνολο του Ελλαδικού χώρου. Εκτός αυτού, πολλές περιοχές έχουν και τις δικές τους ιδιαιτερότητες, που για να τις κατέχεις πρέπει να είσαι ή ντόπιος ψαράς ή μανιώδης επισκέπτης τους. Αν εξαιρέσουμε πάντως αυτήν την τελευταία κατηγορία, πάνω κάτω τα ίδια ισχύουν για τις περισσότερες περιοχές της Ελλάδας.

Για παράδειγμα μια τέτοια εξαίρεση που την έχω ήδη αναφέρει, είναι το ψάρεμα της σφυρίδας στον μυχό του Αργολικού κόλπου, που άρχιζε τον Μάιο και τέλειωνε τον Οκτώβριο. Αυτό ήταν καθαρά τοπικό φαινόμενο.

Οι γενικοί κανόνες που διέπουν την επίδραση των εποχών στην συμπεριφορά των διαφόρων αλιευμάτων και ειδικά αυτών που αφορούν τις συρτές, είναι οι εξής:

Τους χειμερινούς μήνες, Δεκέμβριο, Ιανουάριο, Φεβρουάριο που τα νερά στις ακρογιαλιές είναι κρύα, τα περισσότερα είδη οδεύουν προς βαθύτερα νερά. Στα ρηχά παραμένουν τα χταπόδια, οι σουπιές και μερικά είδη ψαριών όπως τα λαβράκια στα βουρκάρια, οι σκαρμοί και οι δράκαινες στις αμμουδιές.

Επομένως τα υπόλοιπα είδη, οι ψαράδες που ασχολούνται με τις συρτές, πρέπει να τα αναζητήσουν στα βαθιά.

Με την έλευση της άνοιξης (Μάρτιος, Απρίλιος, Μάιος) όλα τα είδη που είχαν απομακρυνθεί από τις παραλίες αρχίζουν σταδιακά να επιστρέφουν, ενώ τα περισσότερα αυτή την εποχή αποχύνουν τα αυγά τους και είναι εξαντλημένα, αδύνατα και πεινασμένα. Όσο ζεσταίνονται τα νερά, τόσο ρηχότερα βρίσκουμε τα είδη που ψαρεύουμε με τις συρτές.

Τα παραπάνω δεν ισχύουν για τα είδη που είναι μεταναστευτικά, τα οποία έρ-

χονται στα διάφορα μέρη της χώρας μας συγκεκριμένες εποχές.

Για παράδειγμα τα τονάκια ή ορτσίνια ή λεκατίκια ή κοπανέλια στην περιοχή που ψαρεύω εγώ εμφανίζονται από τον Αύγουστο και μετά και βρίσκονται εδώ για 1-2 μήνες συνήθως.

Τα θράψαλα που είναι γνωστό είδος καλαμαριού, στην περιοχή μου εμφανίζονται συνήθως στα μέσα Αυγούστου, όπου και πιάνονται σε ποσότητες. Έχω όμως να πω ότι αυτή την επίσκεψη έχω αρκετά χρόνια να τη δω να πραγματοποιείται.

Προφανώς επειδή η Ελλάδα είναι πολύ μεγάλη, κάθε τόπος θα έχει και τις δικές του ιδιαιτερότητες, τις οποίες δεν έχω καμία δυνατότητα να καλύψω, αφού τα μέρη στα οποία έχω ψαρέψει εγώ είναι ελάχιστα σε σύγκριση με το μέγεθος της επικράτειας.

Η διάρκεια ημέρας και νύχτας

Στην συντριπτική τους πλειοψηφία τα ψαρέματα της συρτής γίνονται την ημέρα. Οι εξαιρέσεις αυτού του κανόνα είναι σχετικά λίγες και θα τις δούμε μία - μία στα σχετικά εδάφια όπου θα αναλύσουμε το κάθε είδος συρτής λεπτομερώς.

Π.χ. τη νύχτα και με όσο το δυνατόν λιγότερο φεγγάρι γίνονται τα ψαρέματα για καλαμάρια (κυρίως θράψαλα) με τη χρήση φωτός (λάμπα). Επίσης τις νύχτες με πανσέληνο σε μερικές περιοχές ψαρεύονται λούτσου με συρτή αφρού κ.λ.π.

Επομένως οι εποχές που η διάρκεια της ημέρας είναι μεγάλη, δηλαδή από την άνοιξη μέχρι το φθινόπωρο, είναι οι καλύτερες για όσους προτιμούν αυτά τα ψαρέματα, γιατί έχουν περισσότερο χρόνο στη διάθεσή τους για ψάρεμα.

Ο Ήλιος και το φεγγάρι

Η επίδραση του ήλιου υφίσταται μόνο σε κάποια είδη συρτής με την έννοια ότι οι ώρες που αυτός εμφανίζεται ή εξαφανίζεται, δηλαδή στην ανατολή και τη δύση, μερικά ψαρέματα συρτής έχουν περισσότερη επιτυχία. Μερικά μάλιστα ψαρεύονται αποκλειστικά και μόνο αυτές τις ώρες.

Θα τα αναφέρω ένα - ένα αναλυτικά:

- Η συρτή βυθού, η συρτή αφρού, η συρτή με μολύβι φύλακα, η συρτή με καταβυθιστή, η συρτή με downrigger, η ζόκα, ο πλάνος, το τσαπαρί, η συρτή για σουπιές, η κολπάδα ήπραγκαρόλα ψαρεύονται μόνο ημέρα.
- Εξαίρεση μπορούμε να θεωρήσουμε ορισμένες συρτές που μπορούν να αποδώσουν και τη νύχτα με πανσέληνο, όπως η συρτή αφρού για λούτσους, η ζόκα κ.ά.
- Η συρτή για καλαμάρια ψαρεύεται νύχτα και μέρα με προτίμηση τις ώρες που ο ήλιος ανατέλλει ή δύει.
- Η συρτή αφρού για λούτσους, η συρτή για καλαμάρια και το τσαπαρί ευνοούνται πολύ τις ώρες που ο ήλιος εμφανίζεται (ανατολή) ή εξαφανίζεται

(δύση) χωρίς αυτό να σημαίνει ότι τα είδη αυτά αποκλείεται να ψαρευτούν και τις υπόλοιπες ώρες της ημέρας.

- Ειδικά το τσαπαρί, αποδίδει σχεδόν αποκλειστικά αυτές τις δύο ώρες της ημέρας και θα έλεγα περισσότερο στη δύση του ήλιου και λιγότερο στην ανατολή.
- Η ζόκα ψαρεύεται και τις νύχτες αλλά μόνο με πολύ λαμπερή πανσέληνο και αν και εγώ δεν το έχω κάνει ποτέ μου αυτό το ψάρεμα νύχτα, στο σχετικό κεφάλαιο για τη ζόκα θα εξηγήσω γιατί γίνεται αυτό.

Θέμα 3ο: Το σκάφος και οι χειρισμοί του

Τα διάφορα είδη συρτής δεν έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις σε ότι αφορά τα είδη των σκαφών με τα οποία μπορούμε να τα εκτελέσουμε. Συρτή μπορούμε να κάνουμε σχεδόν με όλα τα είδη των σκαφών. Σε μερικά είδη συρτής είναι αλήθεια ότι κάποια σκάφη πλεονεκτούν, αλλά όχι σε βαθμό που να είναι εντελώς απαραίτητο να οδηγηθούμε σε τέτοιες επιλογές αναγκαστικά.

Πιο συγκεκριμένα:

Η συρτή βυθού μπορώ να πω ότι είναι το μόνο ψάρεμα που μπορεί να γίνει με πολύ μεγαλύτερη ευχέρεια με βαριά σκάφη, λόγω του ότι απαιτεί σταθερότητα στην ταχύτητα του ψαρέματος σε απόλυτο βαθμό. Όμως και τα ελαφρά πλαστικά σκάφη μπορούν να κάνουν αυτό το ψάρεμα, αρκεί η θάλασσα να είναι πολύ ήσυχη.

Όλα τα υπόλοιπα σκάφη, μικρά και μεγάλα, ελαφρά ή βαριά, πλαστικά, φουσκωτά ή ξύλινα, μπορούν να ψαρέψουν με όλες τις συρτές, στα περισσότερα όμως είδη είναι σχεδόν απαραίτητο να διαθέτουν μικρή βοηθητική μηχανή για να μπορούν να πετυχαίνουν χαμηλές ταχύτητες κάτω του 1 μιλίου την ώρα, όπου χρειάζεται.

Η απαίτηση αυτή μπορεί να ικανοποιηθεί πάντως και με τη χρήση διαφόρων βοηθητικών συστημάτων, όπως πλωτές άγκυρες που παίζουν το ρόλο κάποιου είδους θαλάσσιου φρένου και μειώνουν αισθητά την ταχύτητα του σκάφους. Παρόμοιο ρόλο παίζουν επίσης και μεγάλοι διάτρητοι κουβάδες που σέρνονται πίσω από τα σκάφη για τον ίδιο λόγο.

Τα σκάφη με γρήγορες μηχανές πλεονεκτούν στο ότι μπορούν να έχουν μεγάλη εμβέλεια ώστε να ψαρεύουν σε πάγκους, ξέρες και μονόπετρα, που βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές και στα ανοιχτά με ασφάλεια.

Τα σχετικά ελαφρά σκάφη που μπορούν να μεταφέρονται και με τρέιλερ μας δίνουν τη δυνατότητα να έχουμε πολλές επιλογές σε ψαρότοπους ανά την επικράτεια, αρκεί να τους γνωρίζουμε καλά.

Σε μερικά ψαρέματα συρτής, όπως ηπραγκαρόλα για χταπόδια, τα ελαφρά σκάφη πλεονεκτούν σημαντικά γιατί μπορούν να ψαρεύουν χωρίς να έχουν καμία ανάγκη χρήσης μηχανής, ακόμα και κουπιών, αφού και ένα ελαφρύ αεράκι

μπορεί να τα μετακινεί ακριβώς με την ταχύτητα που χρειάζονται.

Μία μόνο σημείωση θα κάνω σχετικά με το κατάλληλο σκάφος. Αυτή θα αφορά αποκλειστικά τα ψαρέματα της συρτής βυθού, της συρτής αφρού και της συρτής με καταβυθιστή. Αυτά τα τρία είδη συρτής είναι τα μόνα που χρειάζονται διαρκή κίνηση με κάποια ταχύτητα από 3 - 4,5 μίλια την ώρα το πολύ. Με την ταχύτητα αυτή το σκάφος μας μπορεί να χρειαστεί να κινείται για πολλές ώρες. Μερικά ψαρέματα συρτής βυθού μου έχουν διαρκέσει περισσότερο από 8 ώρες. Όπως καταλαβαίνει κανείς, με τις τιμές που έχουν σήμερα τα καύσιμα, το κόστος αυτών των μετακινήσεων δεν είναι καθόλου ευκαταφρόνητο όταν η κίνηση αυτή γίνεται με τις εξωλέμβιες μηχανές που είναι κατά κανόνα πολυδάπανες σε καύσιμο. Άρα, εάν κανείς αποφασίσει να κάνει αποκλειστικά και μόνο αυτά τα ψαρέματα, τότε ίσως θα πρέπει να σκεφτεί αυτόν τον παράγοντα και να προσπαθήσει να βρει τις κατάλληλες διεξόδους.

Σε αυτή την περίπτωση είναι άριστα τα σκάφη που μπορούν να φέρουν εσωλέμβια μηχανή και ακόμη καλύτερα φυσικά αν αυτή είναι πετρελαίου αν και οι βενζινοκίνητες μηχανές έχουν σχεδόν καταργηθεί για τη θάλασσα.

Μια τέτοια μηχανή έχω εγώ στο σκάφος μου και για να μπορέσει ο αναγνώστης να καταλάβει ακριβώς περί τίνος πρόκειται θα αναφέρω ένα μόνο παράδειγμα:

Το σκάφος μου είναι ένα μικρό ιστιοφόρο 6 μέτρων και βαρύ (1,5 τόνο). Ο λόγος που έχω τέτοιο σκάφος είναι γιατί μέσα στις θαλασσινές προτιμήσεις μου συμπεριλαμβάνεται και η ιστιοπλοΐα. Θα έλεγα ότι αυτό είναι το μοναδικό σκάφος που μπορεί να κάνει όλα όσα θέλω (παραγάδια, συρτές, ιστιοπλοΐα) με ικανοποιητικό τρόπο, αφού βέβαια έχουν γίνει και οι κατάλληλες διαρρυθμίσεις τις οποίες έκανα μόνος μου γιατί γνωρίζω και μπορώ.

Αυτό το σκάφος φέρει μια μικρή εσωλέμβια πετρελαιομηχανή (την μικρότερη της αγοράς), δικύλινδρη, 560 κυβικών, η οποία για το τελευταίο μεγάλο ταξίδι που έκανα τον Ιούνιο του 2013, πηγαίνοντας από την Αθήνα (Γλυφάδα) στο Πόρτο Χέλι, ξόδεψε 14 (!) ευρώ καύσιμο. Το ταξίδι βέβαια έγινε με ταχύτητα 4,5 μίλια την ώρα και διάρκεσε 22 ώρες κατά τη διάρκεια των οποίων η μηχανή δούλεψε συνεχώς.

Προφανώς οι περιορισμοί της ταχύτητας που έχει αυτό το σκάφος μου επιτρέπουν να ψαρεύω σε μία ακτίνα 10 το πολύ μιλίων από τη βάση μου. Όμως είναι άξιο λόγου και το έχω σημειώσει και σε άλλο σημείο του κειμένου μου, ότι σε όλες τις απαραίτητες διαδρομές που κάνω για τα ψαρέματά μου, πάντα σέρνω πίσω μου και δυο συρτές οι οποίες σχεδόν ποτέ δεν με έχουν αφήσει παραπονούμενο. Έχουν βλέπετε και οι χαμηλές ταχύτητες τα ... αγαθά τους.

Αυτά έχω να καταθέσω στον τομέα αυτόν για να βοηθήσω όποιον ενδιαφέρεται σχετικά.

Θέμα 4ο: Η διαχείριση των εργαλείων ψαρέματος

Για τα ψαρέματα της συρτής δεν χρειάζεται ιδιαίτερη επιτηδειότητα στη διαχείριση των εργαλείων ψαρέματος, δεδομένου ότι την κάθε συρτή που χρησιμοποιούμε την φτιάχνουμε μια φορά και τη χρησιμοποιούμε για μεγάλα χρονικά διαστήματα με ελάχιστες απαιτήσεις ενδιάμεσων επισκευών.

Επομένως αυτά που χρειάζεται να γνωρίζουμε είναι οι βασικοί ψαρόκομποι που είναι τέσσεροι και τα διάφορα απαραίτητα μικροεργαλεία που κυκλοφορούν σε αφθονία στην αγορά, όπως καρούλια, στριφτάρια, παραμάνες, στοπ, χάντρες, μολύβια διαφόρων ειδών, αγκίστρια, σαλαγγιές κ.λ.π.

Όλα αυτά τα μαθαίνουμε σχετικά εύκολα με επανειλημμένες εξερευνητικές βόλτες στα καταστήματα με είδη αλιείας, με επισκέψεις στις διάφορες εκθέσεις που οργανώνονται, με κατάθεση κατάλληλων ερωτήσεων στο διαδίκτυο, όσοι έχουμε τη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτό και φυσικά με τις υποδείξεις γνωστών και φίλων.

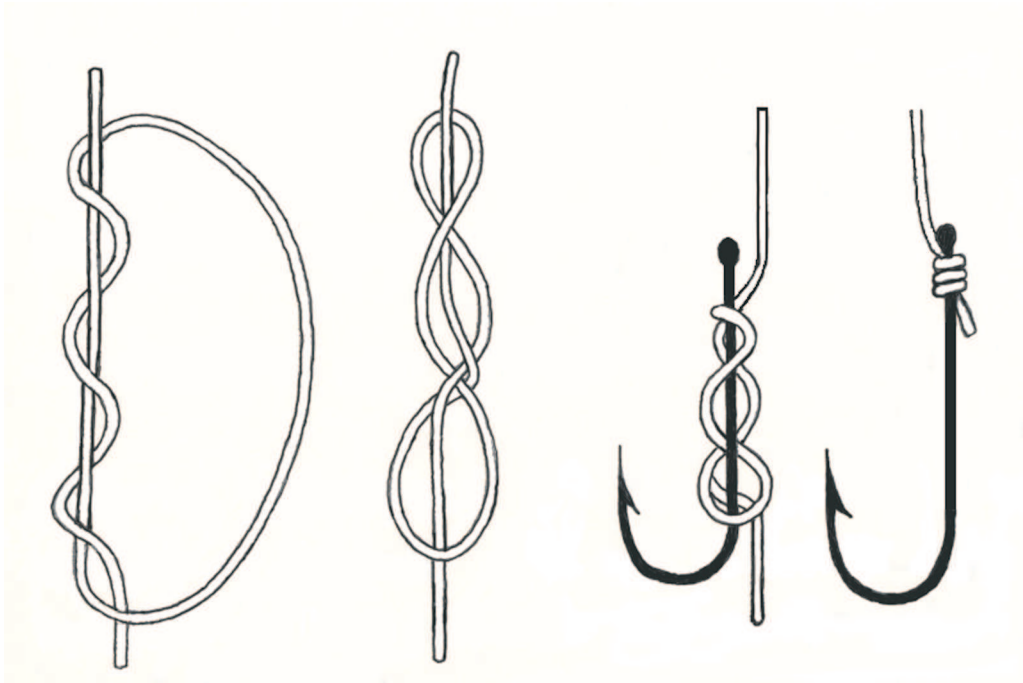
Για να βοηθήσω όσο είναι δυνατόν θα καταχωρήσω εδώ σχεδιαγράμματα των βασικών ψαρόκομπων, αν και πιστεύω ότι αυτός ο τρόπος για να μαθαίνει κανείς ψαρόκομπους δεν είναι ο καλύτερος.

Βέβαια για τον καθένα από αυτούς τους ψαρόκομπους υπάρχουν πολλές εκδοχές, ιδιαίτερα από τότε που στη ζωή μας μπήκε το διαδίκτυο και έχουμε πια τη δυνατότητα να βλέπουμε και κόμπους που συνηθίζονται στην ... Ινδία ή και από τους ... Εσκιμώους του Βόρειου Πόλου. Εγώ σε αυτό το κείμενο θα παραθέσω μόνο τους κόμπους που έμαθα από τα νιάτα μου και από τότε δεν τους άλλαξα ποτέ, όχι γιατί είναι «και καλά» οι καλύτεροι, αλλά γιατί έχω πια και κάποιο συναισθηματικής φύσης δέσιμο μαζί τους. Ο φιλομαθής αναγνώστης μπορεί φυσικά να διερευνήσει και άλλες δυνατότητες. Από τη μεριά μου, το μόνο για το οποίο μπορώ να τον διαβεβαιώσω, είναι το ότι οι κόμποι τους οποίους έμαθα εγώ και χρησιμοποιώ μέχρι και σήμερα, δεν με πρόδωσαν ποτέ!

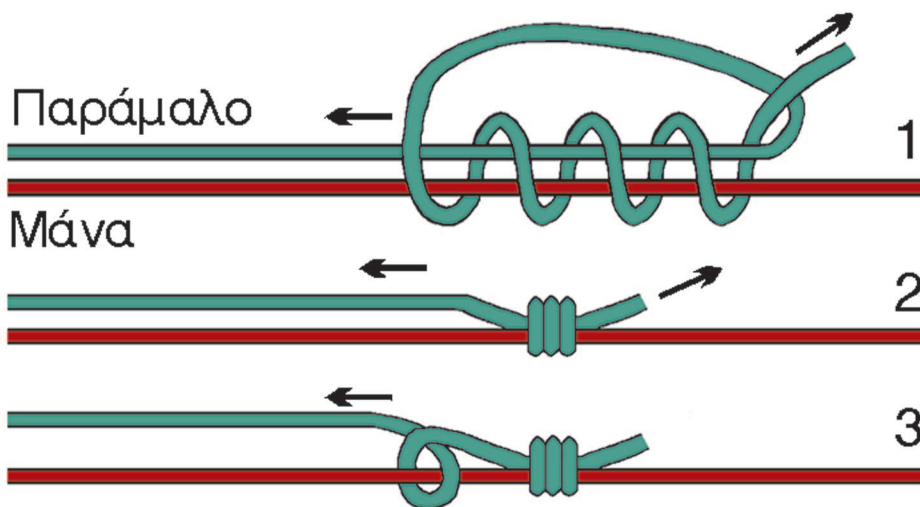
Ο πρώτος κόμπος είναι για το δέσιμο των αγκιστριών (χωρίς μάτι) σε μεσηνέζα. (Εικόνα 3). Στα χρόνια τα δικά μου οι ψαράδες που μου έμαθαν αυτόν τον κόμπο τον έλεγαν «οχταράκι», μάλλον επειδή το σχήμα του μοιάζει λίγο με το «8».

Ο δεύτερος είναι για το δέσιμο παράμαλλων πάνω σε μάνα. (Εικόνα 4). Η «κόντρα» θηλιά που δείχνεται στο σκίτσο, έχει σαν στόχο να διατηρήσει το παράμαλλο σε θέση κάθετη ως προς τη μάνα, ώστε αυτό να μην «στρίβει» (βιρινιάζει) πάνω της. Η γνώμη μου είναι ότι αντί του κόμπου αυτού είναι απείρως καλύτερο όπου χρειάζονται παράμαλλα να χρησιμοποιούνται οι κατάλληλες χάντρες τύπου (T) που κυκλοφορούν στην αγορά. Είναι πολύ καλύτερες γι' αυτή τη δουλειά από όλες τις απόψεις. (Αυτό δεν ισχύει για το παραγάδι, αλλά αυτό είναι θέμα το οποίο δεν αφορά αυτό το κείμενο).

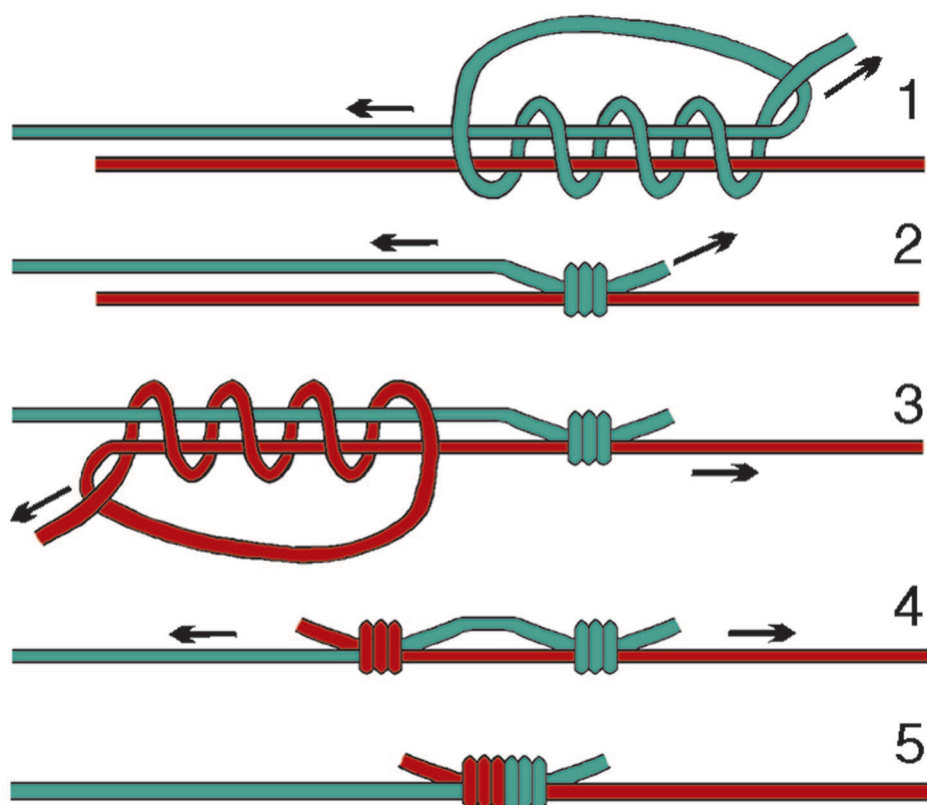
Ο τρίτος είναι για το δέσιμο της μεσηνέζας, όταν αυτή κόβεται ή τελειώνει

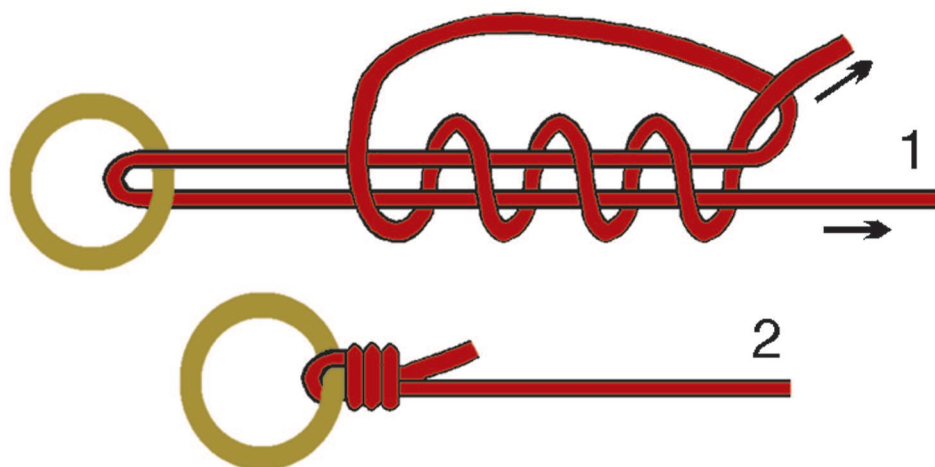
Εικόνα 3: Σκαρίφημα - σχηματική απόδοση του κόμπου για το δέσιμο των αγκιστριών στο παράμαλλο. Αυτό είναι το κλασικό «οχταράκι».

Εικόνα 4: Το δέσιμο του παράμαλλου στη μάνα πρέπει να είναι σφιχτό έτσι ώστε το μεν παράμαλλο να μην «σέρνει» η δε μάνα να μην τσακίζει.

Εικόνα 5: Ο κόμπος για την «ένωση» δυο κομματιών μεσσηνέζας ίδιου πάχους.

Εικόνα 6: Κόμπος για το δέσιμο διάφορων «κρίκων» σε μεσσηνέζα.

και πρέπει να συνεχιστεί, δηλαδή όταν ενώνουμε δυο μεσηνέζες ίδιου πάχους (Εικόνα 5), και

Ο τέταρτος είναι ο κόμπος που δένει τη μεσηνέζα με παραμάνες, στριφτάρια και αγκίστρια που διαθέτουν κρίκο (μάτι). (Εικόνα 6).

Παρά το ότι έχω ήδη παραθέσει τα σκαριφήματα που απεικονίζουν την κατασκευή των τεσσάρων κόμπων που χρειάζονται για τις συρτές, θα επιμείνω στην άποψή μου, ότι ο καλύτερος τρόπος για να μάθει κανείς αυτούς τους κόμπους, είναι να συμβουλευτεί κάποιον γνώστη, γιατί η ανάγνωση βιβλίων που προσπαθούν να τους υποδείξουν σχεδιαστικά, είναι μάλλον ο δυσκολότερος. Ένας πολύ καλός τρόπος για όσους χρησιμοποιούν με ευχέρεια το διαδίκτυο είναι τα διάφορα βοηθητικά βιντεάκια που ασχολούνται με αυτό το αντικείμενο. Αυτά είναι πράγματι πολύ βοηθητικά.

Βέβαια από τη στιγμή που θα μάθεις να δένεις κόμπους, με οποιονδήποτε τρόπο κι αν το πετύχεις αυτό, θα χρειαστούν και αρκετές προπονήσεις ώστε να φτάσεις στο σημείο να τους δένεις με ... κλειστά μάτια, που λέει ο λόγος.

Όπως και παραπάνω σημείωσα, εκτός από την εκμάθηση των κόμπων, θα χρειαστούν και μια σειρά υλικά, η διαχείρισή των οποίων θα αναλυθεί στα επόμενους εδάφια, όπου θα δούμε ένα - ένα τα είδη συρτής και τις ιδιαίτερες ανάγκες του σε εργαλεία και εξοπλισμό.

Εννοείται ότι στη βάρκα μας θα πρέπει να υπάρχει ο στάνταρ εξοπλισμός που χρησιμεύει όχι μόνο στα ψαρέματα της συρτής αλλά και σε άλλα πολλά και αυτός είναι:

Ο γάντζος που θα μας χρησιμεύσει για να καρφώνουμε τα μεγάλα ψάρια και να τα ανεβάζουμε στη βάρκα, εάν και εφόσον βέβαια καταφέρουμε να μας συμβεί αυτό το ευχάριστο γεγονός, πράγμα καθόλου σίγουρο.

Η απόχη που θα κάνει περίπου την ίδια δουλειά με το γάντζο, όταν τα ψάρια είναι μικρότερα αλλά και για το ανέβασμα στη βάρκα των χταποδιών, καλαμαριών και σουπιών, όταν χρειάζεται.

Μία κατάλληλη **κουλούρα** για το ξεκόλλημα της συρτής όταν αυτή κολλάει σε βράχια του βυθού. (Βλέπε Εικόνα 13).

Ένα καλό **ανοξείδωτο μαχαίρι**, που θα το έχουμε συνεχώς δίπλα μας διαθέσιμο, σε όλα τα ψαρέματα της συρτής, αλλά και σε κάθε άλλη ψαρευτική μας δραστηριότητα.

Ένα «**μέρος**» για να βάζουμε τα αλιεύματα, το οποίο μπορεί να είναι ψυγείο με παγοκύστες, καλαμένιο πανέρι ή καλαθάκι, μικρό ή μεγάλο τελάρο (ανάλογα με τις προσδοκίες μας), μια πάνινη τσάντα που δεν πιάνει και πολύ χώρο όταν είναι άδεια (εγώ αυτό προτιμώ) κ.λ.π.

Σχετικά με την προτίμησή μου στην πάνινη τσάντα, θα ήθελα να συμπληρώσω ότι προτιμώ αυτόν τον τρόπο προσωρινής αποθήκευσης των ψαριών που πιάνω, γιατί βρέχοντας αυτή την τσάντα κάθε τόσο στη θάλασσα πετυχαίνω να κρατάω τα ψάρια «δροσερά», έτσι ώστε να φτάνουν στο σπίτι φρέσκα.

Στο σημείο αυτό θα κάνω μια απαραίτητη σημείωση για τους πολύ πρωτόπειρους. Να μην ξεγελαστούν και χρησιμοποιήσουν για την αποθήκευση των αλιευμάτων τους κουβάδες γεμάτους με νερό, πιστεύοντας ότι έτσι τα ψάρια διατηρούνται σε καλή κατάσταση, ίσως ακόμη και ζωντανά. Τα ψάρια μέσα σε τέτοια μέρη ψοφούν γρήγορα και ακόμη γρηγορότερα χαλάνε, δηλαδή σαπίζουν και γίνονται ακατάλληλα για φαγητό. Πολύ κακό μέσο αποθήκευσης, έστω προσωρινής, και μεταφοράς, είναι επίσης και οι διάφορες πλαστικές σακούλες μέσα στις οποίες τα ψάρια, ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες με τη ζέστη, αλλοιώνονται συντομότερα. Όλα τα μέσα που θα χρησιμοποιούμε για το σκοπό αυτό πρέπει να εξασφαλίζουν πρωτίστως καλόν αερισμό και εκ δευτέρου, αν είναι δυνατό, να διαθέτουν και κάποιου είδους σύστημα δροσισμού, δηλαδή κατάβρεγμα κατά διαστήματα ή κάτι άλλο κατάλληλο.

Η βάρκα μας πρέπει επίσης να διαθέτει ικανοποιητικό **σύστημα φωτισμού**, που θα μας χρησιμεύσει στα νυχτερινά ψαρέματα.

Ένας **ισχυρός προβολέας**, που πολλές φορές είναι απαραίτητος για να βλέπουμε τις στεριές αλλά και οτιδήποτε άλλο χρειάζεται τις νύχτες.

Θέμα 5ο: Τα δολώματα

Σε αρκετά ψαρέματα της συρτής χρησιμοποιούμε τεχνητά δολώματα. Υπάρχουν όμως και αυτά στα οποία η χρήση αληθινών δολωμάτων, δηλαδή νωπών ή και ζωντανών είναι μονόδρομος.

Στο επόμενο μέρος αυτού του κειμένου, όπου θα δούμε το κάθε είδος συρτής αναλυτικά, θα εξετάσουμε και τις ειδικές απαιτήσεις ενός εκάστου σε δολώματα.

Το κυρίως θέμα

Όπως έχω πολλές φορές μέχρι τώρα σημειώσει, τα διάφορα είδη συρτής έχουν διαφορετικές τεχνικές με τις οποίες εκτελούνται, αλλά και απαιτήσεις σε εξοπλισμό εργαλείων και δολωμάτων.

Στα παρακάτω θα δούμε το κάθε είδος συρτής αναλυτικά, με τις ιδιαιτερότητές του και τις απαιτήσεις του.

Θέμα 1ο: Η συρτή βυθού

Το ψάρεμα της συρτής βυθού είναι από τα καλλιτεχνικότερα ψαρέματα από βάρκα, μπορεί δε να είναι και από τα αποδοτικότερα, εάν η περιοχή που ψαρεύουμε είναι κατάλληλη, γιατί δεν είναι όλες οι περιοχές κατάλληλες γι' αυτού του είδους το ψάρεμα και αυτό θα το αναλύσω αμέσως παρακάτω. Είναι όμως και από τα ψαρέματα που χρειάζονται πολύ υπομονή και επιμονή, γιατί ενώ εκ πρώτης όψεως μοιάζει πανεύκολο, στην πραγματικότητα δεν είναι καθόλου.

Ένα από τα βασικά του πλεονεκτήματα, είναι ότι δεν χρειάζεται μεγάλη φασαρία για δολώματα και εργαλεία, ούτε και κάποιου είδους σοβαρή προετοιμασία. Είναι τόσο «καθαρό» αυτό το ψάρεμα, που μπορείς να το κάνεις χωρίς ούτε καν να αλλάξεις ρούχα, που λέει ο λόγος.

Ο πατέρας μου, που ήταν μανιόδης συρταδόρος και δάσκαλός μου φυσικά σε αυτό το ψάρεμα και όχι μόνο, πολλές φορές, λόγω της απίστευτης μανίας που είχα με τη συρτή, δεν είχε την υπομονή να πάει σπίτι για να αλλάξει και μετά τη δουλειά πήγαινε κατ' ευθείαν στη βάρκα για ψάρεμα. Το πράγμα δεν θα ήταν τόσο κραυγαλέο αν η δουλειά του πατέρα μου ήταν κάποια άλλη και όχι του γραμματέα στο δικαστήριο, όπου υποχρεωτικά εργαζόταν με κουστούμι και γραβάτα! Περιττό να σημειώσω το τι καυγάς γινόταν όταν επέστρεφε στο σπίτι, μερικές φορές σαν χασάπης μέσα στα αίματα των ψαριών που έπιανε. Αλλά αυτός πού να βάλει μυαλό. Σαν απάντηση έδειχνε τις σφυρίδες που είχε πιάσει, γιατί εκείνα τα χρόνια σπάνια γυρίζαμε στο σπίτι αδειανοί.

Το ψάρεμα αυτό σε παλαιότερες εποχές ήταν προνόμιο μόνο αυτών που γνώριζαν πάρα πολύ καλά τους διάφορους τόπους, δηλαδή κυρίως των ντόπιων ψαράδων της κάθε περιοχής. Με την εμφάνιση όμως των βυθομέτρων, ακόμη και των πολύ απλών που εμφανίστηκαν στην αρχή και έδειχναν μόνο το βάθος και τα απολύτως βασικά, το ψάρεμα αυτό έγινε εφικτό για πολύ περισσότερους, γιατί το κυριότερο πρόβλημα που έχεις όταν ψαρεύεις με τη συρτή βυθού είναι το να γνωρίζεις με ακρίβεια το βάθος και τη μορφή του βυθού. Τώρα βέβαια που τα βυθόμετρα εξελίχθηκαν σε βαθμό που να γνωρίζουν εκτός από το βάθος και το μέγεθος, ακόμη και το είδος των ψαριών που κυκλοφορούν κάτω από τη βάρκα

σου, τα πράγματα πήραν μάλλον την αντίθετη τροπή και πηγαίνουν προς το χειρότερο. Σιγά - σιγά παραμερίζουμε τον όρο ψάρεμα και μιλάμε πλέον για ... γενοκτονία!

Ας δούμε όμως τα απαραίτητα εργαλεία αλλά και τις προϋποθέσεις που χρειάζονται, ώστε να μπορούμε να ψαρέψουμε αυτό το ψάρεμα, ευχόμενοι να εξακολουθήσουν να υπάρχουν ψάρια στη θάλασσα για να μπορέσουμε να κάνουμε και λίγη ... πρακτική εφαρμογή στα όσα θα μάθουμε διαβάζοντας αυτό το κείμενο.

Ο τόπος

Η συρτή βυθού είναι ψάρεμα που δεν μπορεί να γίνει παντού και αυτό ίσως να είναι το μοναδικό ελάττωμά του.

Πιο συγκεκριμένα, η συρτή βυθού δεν μπορεί να ψαρέψει σε μέρη που τα βάθος υπερβαίνει τα 50 το πολύ μέτρα, καθώς και σε βυθούς που έχουν υπερβολικά πολλές ανωμαλίες. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό θα γίνει αντιληπτός στα παρακάτω, όταν θα εξηγήσω αναλυτικά τον τρόπο που ψαρεύει αυτό το ψάρεμα.

Όπως θα αναφέρω και παρακάτω, αρκετοί ισχυρίζονται ότι με τη βοήθεια διάφορων μηχανισμών ηλεκτρικής ανέμης, η συρτή βυθού μπορεί να ψαρέψει και σε βαθύτερα νερά, λόγω της ευκολίας που παρέχεται από αυτούς τους μηχανισμούς στο σήκωμα της συρτής, που τότε γίνεται πολύ βαριά, εγώ όμως δεν θα συμφωνήσω σε αυτό, υποστηρίζοντας ότι όταν το βάθος υπερβεί τα 50 μέτρα, δεν είναι μόνο το βάρος της συρτής το πρόβλημα, αλλά και άλλα πολλά.

Ο καιρός

Για να ψαρέψουμε με συρτή βυθού οι καιρικές συνθήκες θα πρέπει να είναι για πολλές ώρες εξαιρετικά ήσυχες. Αυτό που μας ενδιαφέρει περισσότερο είναι οι άνεμοι, που δε θα πρέπει να υπερβαίνουν το ... ένα μποφόρ το πολύ. Μιλάμε δηλαδή, για την απόλυτη σχεδόν μπουνάτσα.

Πολύ επίσης επηρεάζεται η συρτή βυθού και από τα θαλάσσια ρεύματα, ιδιαίτερα όταν τραβάμε σε βαθιά νερά, δηλαδή πάνω από τα 30-40 μέτρα.

Το γιατί αυτό το εργαλείο επηρεάζεται τόσο πολύ από τους παράγοντες αυτούς, θα το εξηγήσω και αυτό αναλυτικά παρακάτω.

Ο χρόνος

Το ψάρεμα αυτό απαιτεί οπωσδήποτε φως ημέρας. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ψαρευτεί νύχτα με ή χωρίς φεγγάρι.

Δεν έχει σχεδόν καμία σημασία ποια ώρα της ημέρας θα ψαρέψουμε. Η προσωπική μου εμπειρία είναι ότι όσο πιο ψηλά είναι ο ήλιος, τόσο το καλύτερο. Τα καλύτερα και περισσότερα ψάρια τα έχω πιάσει τις ώρες μεταξύ 9 το πρωί και 12 το μεσημέρι.

Αυτό πιστεύω ότι είναι και από τα βασικά πλεονεκτήματα αυτού του ψαρέμα-

τος, γιατί δίνει ευκαιρία για γρήγορες αποδράσεις ακόμη και σε όσους δεν έχουν απεριόριστο ελεύθερο χρόνο λόγω επαγγελματικών και άλλων υποχρεώσεων.

Την εποχή που ψάρευα συρτή βυθού στην πατρίδα μου (σε ηλικία από 15 έως 18 ετών) κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά στην αγορά τεχνητά ψαράκια φτιαγμένα από φωσφορούχο υλικό, όπως περίπου σήμερα είναι οι γνωστές πράσινες φωσφορούχες καλαμαριέρες με τις οποίες ψαρεύουμε τα θράψαλα. Τότε πίστεψα ότι ήρθε η ώρα να ψαρέψω σφυρίδες και τη νύχτα. Έφαγα κάμποσα ξενύχτια μέχρι να καταλάβω ότι αυτό δεν υπήρχε περίπτωση να συμβεί. Πολύ αργότερα διάβασα σε κάποιο βιβλίο ότι το φωσφορούχο δόλωμα ίσως να μπορεί να προσελκύσει την προσοχή των ψαριών, δεν είναι όμως καθόλου σίγουρο ότι θα θελήσουν να το ... δοκιμάσουν κιόλας.

Οι εποχές είναι παράγοντας που επηρεάζει τη συρτή βυθού αλλά όχι με τον ίδιο τρόπο σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας, γιατί κατά τόπους μπορεί να ισχύουν ιδιαίτερες συνθήκες.

Για παράδειγμα στην περιοχή που μεγάλωσα ψαρευτικά εγώ, το Ναύπλιο, η συρτή βυθού απευθυνόταν αποκλειστικά σε σφυρίδες μικρού μεγέθους και ψαρευόταν από τον Μάιο μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου. Το ψάρεμα αυτών των ψαριών, αποτελούσε το ... εθνικό σπορ των ναυπλιωτών μέχρι τα μέσα της 10ετίας του 1970. Από τη χρονολογία αυτή και πέρα τα πράγματα άλλαξαν, προς το χειρότερο φυσικά. Μέχρι τότε ψαρεύαμε στον μυχό του Αργολικού κόλπου και σε βάθη μέχρι 15 μέτρα το πολύ.

Αργότερα, τους χειμερινούς μήνες, οι ... προχωρημένοι ψαράδες της περιοχής ξανοίγονταν σε βαθύτερα νερά και ψάρευαν μεγάλες σφυρίδες που σε πολλές περιπτώσεις ξεπερνούσαν τα 10 κιλά. Και να σημειωθεί ότι όλα αυτά συνέβαιναν χωρίς τα σημερινά τεχνικά μέσα και μόνο με τη γνώση που μεταδίδονταν από πατέρα σε γιο και από γιο σε εγγόνι!

Όταν σκέφτομαι πόσο καλά ήξεραν τις θάλασσες οι παλιοί ερασιτέχνες και επαγγελματίες ψαράδες, πάντα μου έρχεται στο μυαλό ένας πολύ γέρος (86 ετών) επαγγελματίας ψαράς που είχα γνωρίσει στα Στήρα Ευβοίας το 1973, που ψάρευα σε αυτήν την περιοχή για 3-4 χρόνια περίπου. Από αυτόν τον άνθρωπο έμαθα τα περισσότερα από όσα γνωρίζω σήμερα, κυρίως για το παραγάδι, και οφείλω να ομολογήσω ότι ο ισχυρισμός πως οι επαγγελματίες ψαράδες δύσκολα σου εκμυστηρεύονται τα μυστικά της θάλασσας και των διαφορών ψαρεμάτων δεν είναι πάντα σωστός. Στην περίπτωση αυτού του γέρου ψαρά ήταν εντελώς μύθος. Η αλήθεια είναι ότι οι περισσότεροι από αυτούς, και ιδίως οι ... φιλοσοφημένοι, αυτοί δηλαδή που τρέφουν πραγματική αγάπη για τη δουλειά τους, με αληθινή ευχαρίστηση θα σου μιλήσουν γι' αυτήν με κάθε λεπτομέρεια, αν διαπιστώσουν ότι έχουν απέναντί τους άνθρωπο που στη συνέχεια θα ... σεβαστεί το στοιχείο και δεν θα θελήσει να το ... βιάσει.

Από τα πιο εντυπωσιακά πράγματα που μου είχε πει αυτός ο άνθρωπος ήταν και

το παρακάτω, που μου διηγήθηκε ένα βραδάκι που τα κουτσοπίναμε ξεκοκαλίζοντας κάτι ψητούς κολιούς που είχαμε πιάσει με τσαπαρί λίγο πριν. Το όλο σκηνικό εξελισσόταν στη βεράντα του σπιτιού του, που απείχε 4-5 μέτρα από την ακρογιαλιά. Εκείνο το βράδυ ήταν η πρώτη φορά που με ρώτησε από πού κρατάει η σκούφια μου και όταν του απάντησα ότι γεννήθηκα και μεγάλωσα σε ένα μέρος που όλοι ψαρεύαμε σφυρίδες, αμέσως το βλέμμα του ζωντάνεψε και μόνος του έδωσε την απάντηση στο ερώτημά του. «Μη μου πεις ότι είσαι από το Ναύπλιο!». Όταν έκπληκτος του επιβεβαίωσα ότι σωστά μάντεψε, συνέχισε. «Ξέρεις τι μου θύμισες τώρα;» ... είπε, και άρχισε τη διήγησή του.

«Όταν ζούσε ο πατέρας μου, κάθε Μάιο ψαρεύαμε με ζόκα μεγάλα κορωνάτα φαγκριά στην ξέρα που βρίσκεται εκεί» μου είπε, και έδειξε ένα σημείο στον ορίζοντα. «Εδώ έρχονταν τα φαγκριά τον Μάιο και λίγο μετά έφευγαν για να πάνε στο Ναύπλιο, εκεί ανοιχτά στο Τολό. Εμείς τα παίρναμε στο κατόπι και τα ψαρεύαμε σε όλη τη διαδρομή. Όταν φτάναμε εκεί, κοντά στο Ναύπλιο, ψαρεύαμε ταυτόχρονα και σφυρίδες, γιατί το ξέραμε ότι ο τόπος κράταγε αυτά τα ψάρια».

Ως Ναυπλιώτης ήξερα φυσικά ότι περίπου τον Ιούνιο σε εκείνη την περιοχή εμφανίζονταν αυτά τα ψάρια, γιατί οι επαγγελματίες τα ψάρευαν συστηματικά και πολλές φτωχές οικογένειες είχαν ζήσει τρώγοντας για Κυριακάτικο φαγητό τη σούπα από τα τεράστια φαγκροκέφαλα, που ήταν τα μόνα ψάρια καλής ποιότητας που είχαν δυνατότητα να αγοράσουν.

Μήπως μπορεί όμως κάποιος να μου εξηγήσει πώς ακριβώς «έπαιρναν στο κατόπι τα κορωνάτα φαγκριά», παρακολουθώντας τα από τα Στήρα μέχρι τον Αργολικό κόλπο; Ποτέ δεν τον ρώτησα, γιατί στην πραγματικότητα ήξερα ήδη την απάντηση: «Απλώς το ξέραμε» θα μου έλεγε, χωρίς να δώσει καμιά περαιτέρω εξήγηση.

Να σημειωθεί ότι ο γέρος αυτός ψαράς όταν ήταν νεότερος ψάρευε με το καϊκι του σε ολόκληρο σχεδόν το Αιγαίο. Η επιχείρηση ήταν οικογενειακή και γι' αυτό στο επάγγελμα τον ακολουθούσαν και οι τρεις γιοί του, όπως μεγάλωναν ένας - ένας. Όταν τους γνώρισα εγώ ο μικρότερος ήταν 22 χρονών και όλοι τους είχαν εγκαταλείψει πλέον το ψάρεμα. Οι τρεις γιοί είχαν ανοίξει επιχείρηση με φωτοτυπίες στην Αθήνα (εκεί τους γνώρισα) και ο παππούς με τη γιαγιά φρόντιζαν το πατρικό σπίτι τους, που είχε μετατραπεί σε «ενοικιαζόμενα δωμάτια».

Ο παππούς όμως είχε πάντα μια μικρή υδραίικη γιάλα, με την οποία εξακολουθούσε να ψαρεύει όταν μπορούσε και ταυτόχρονα ... παρέδιδε και μαθήματα ψαρευτικής τέχνης, όταν πετύχαινε κανέναν ... φιλομαθή επίδοξο ψαρά σαν και του λόγου μου.

Ήταν από τους σπουδαιότερους ανθρώπους που έχω γνωρίσει στη ζωή μου!

Το σκάφος

Όπως ήδη έχω αναφέρει, η βασική απαίτηση αυτού του ψαρέματος είναι η

***Εικόνα 7:** Αυτή γαϊτα, που προφανώς ανήκει σε κάποιον πολύ «μερακλή» ψαρά, είναι από τα καταλληλότερα σκάφη για το ψάρεμα της συρτής και όχι μόνο.*

σταθερότητα στην ταχύτητα του σκάφους. Αυτός είναι και ο λόγος που η συρτή βυθού απαιτεί και καιρούς ήσυχους χωρίς τον παραμικρό αέρα.

Επομένως τα καταλληλότερα σκάφη είναι τα βαριά, εκτοπίσματος και μάλιστα με εσωλέμβιες μηχανές πετρελαίου, που είναι το ιδανικό.

Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι αυτό το ψάρεμα μπορεί να γίνει μόνο με τέτοια σκάφη. Όλα τα σκάφη μπορούν να κάνουν συρτή βυθού, απλά αυτά είναι τα καταλληλότερα. Τα γρήγορα σκάφη μπορούν να ψαρέψουν με την μικρή βοηθητική μηχανή, εφόσον αυτή μπορεί να τους δώσει την απαιτούμενη ταχύτητα των 3 μιλίων την ώρα και να την κρατήσει σταθερή για πολλές ώρες χωρίς πρόβλημα. Στην σημερινή χρονική συγκυρία σημαντικός για το ψάρεμα αυτό είναι και ο παράγοντας του κόστους του καυσίμου, γιατί στη συρτή βυθού η μηχανή της βάρκας θα χρειαστεί να δουλεύει συνεχώς για πολλές ώρες.

Τα εργαλεία

Η φιλοσοφία του ψαρέματος της συρτής βυθού βασίζεται στην εξής λογική. Επειδή χρησιμοποιούμε δολώματα τα οποία για να δελεάσουν τα υποψήφια θηράματα πρέπει οπωσδήποτε να κινούνται, υποχρεωνόμαστε να χρησιμοποιήσουμε ένα σύστημα βαριδιών για να καταφέρουμε να βυθίσουμε αυτό το κινούμενο

***Εικόνα 8:** Για τις επιδόσεις του παραδοσιακού τρεχαντηριού στο ψάρεμα της συρτής δεν τίθεται θέμα. Από τα καταλληλότερα σκάφη γι' αυτή τη δουλειά.*

δόλωμα στο απαραίτητο βάθος, όπου κατοικούν τα είδη των ψαριών στα οποία στοχεύουμε. Γιατί εννοείται φυσικά ότι η συρτή βυθού απευθύνεται σε ψάρια που ζουν και θηρεύουν αποκλειστικά στο βυθό, αφού αυτό δηλώνεται και από το όνομα ακόμα του ψαρέματος αυτού.

Για να κατασκευάσεις μια συρτή βυθού χρειάζεσαι τα εξής:

- Ένα ισχυρό νήμα πάχους 1 mm ή μεσηνέζα Νο 100 - 110, μήκους 220 μέτρων περίπου. (Εγώ προτιμώ ασυζητητί το νήμα).
- 24 μολύβια συρτής 150 γραμμαρίων έκαστο. (Βλέπε Εικόνα 9).
- 1 μολύβι συρτής 75 γραμμαρίων.
- 4 ισχυρά στριφτάρια, αν είναι δυνατόν ανοξείδωτα. (Βλέπε Εικόνα 9).
- 2 στριφταροπαραμάνες, επίσης ανοξείδωτες. (Βλέπε Εικόνα 9).
- 8 και κάτι μέτρα μεσηνέζα Νο 60 - 80.
- Μια μικρή πλαστική λεκάνη διαμέτρου 40-50 εκ. σαν κι αυτές που χρησιμοποιούμε για τα παραγάδια. (Βλέπε Εικόνα 9).
- Μια σειρά σγρόπιες (λέγονται και πόντες) με μικρά νούμερα για την αρίθμηση των μολυβιών. (Με το εργαλείο αυτό μπορείς να «χτυπάς» νούμερα πάνω σε μαλακό μέταλλο, όπως είναι το μολύβι).

Η κατασκευή της συρτής ξεκινάει ως εξής:

Εικόνα 9: Λεκάνη, στριφτάρι, στριφταροπαραμάνη και διάφοροι τύποι μολυβιών, μερικά αριθμημένα.

Στα άκρα του κομματιού των 8 μέτρων της μεσηνέζας Νο 60 - 80 δένεις τις δυο στριφταροπαραμάνες έτσι ώστε, μετά την αφαίρεση της φύρας για τους κόμπους, ανάμεσά τους να μείνουν 8 μέτρα ακριβώς. Αυτή είναι η αρματωσιά της συρτής βυθού και το μόνο μέρος της που κατά τη διάρκεια των ψαρεμάτων υφίσταται κάποια φθορά και χρειάζεται τακτικά αντικατάσταση. Όλο το υπόλοιπο μέρος που θα κατασκευάσεις ακολουθώντας τις οδηγίες παρακάτω, θα το έχεις σχεδόν για μια ζωή.

Στα 24 μολύβια των 150 γραμμαρίων χτυπάμε με τις ειδικές σγρόπιες (ή πόντες) νούμερα ξεκινώντας από το 2 και φθάνοντας έως το 25. Προσοχή στο 6 και το 9 τα οποία για να ξεχωρίζουν και να μην μπερδεύονται μεταξύ τους, πρέπει να τους βάλλεις κάποιο σημάδι στο κάτω μέρος, π.χ. μια μικρή παύλα την οποία μπορείς να χτυπήσεις με ένα κατσαβίδι. Προτιμάμε να χτυπήσουμε τα νούμερα στην πλατύτερη πλευρά των μολυβιών που έχουμε προτιμήσει κατά την αγορά τους.

Τις σγρόπιες ή πόντες με τις οποίες θα αριθμήσεις τα μολύβια τις αγοράζεις από τα καταστήματα που πουλάνε διάφορα εργαλεία (τρυπάνια, κατσαβίδια κ.λ.π.). Για να βρεις το σωστό μέγεθος σγρόπιας για τα μολύβια της συρτής, μπορείς πηγαίνοντας σε ένα τέτοιο μαγαζί, να έχεις μαζί σου και ένα από τα μολύβια που θέλεις να αριθμήσεις. Η αξία τους είναι μικρή και θα τις έχεις για μια ζωή.

Μια άποψη αριθμημένων μολυβιών βλέπεις στην Εικόνα 9.

Με τον ίδιο τρόπο χτυπάς και στο μολύβι των 75 γραμμαρίων το νούμερο 1.

Θα μπορούσαμε αντί να χρησιμοποιήσουμε σγρόπιες για να χτυπάμε τα νούμερα πάνω στα μολύβια, να βρούμε κάποιον άλ-

λο τρόπο για να «γράψουμε» αυτά τα νούμερα. Η πείρα όμως έχει δείξει ότι όλα τα είδη χρωμάτων δεν στέκονται για πολύ πάνω στα μολύβια και αυτός είναι ο λόγος που όλοι χρησιμοποιούμε σγρόπιες. Την χρησιμότητα της αρίθμησης θα την καταλάβεις λίγο αργότερα, στην πράξη.

Ξεκινάς κάνοντας μια μικρή τρύπα σε κάποιο σημείο του χείλους της πλαστικής λεκάνης και δένοντας εκεί την άκρη της μάνας, δηλαδή του νήματος ή της μεσηνέζας μήκους 220 μέτρων που έχεις. Ξεκινώντας από εκεί μετράς 20 μέτρα, ρίχνοντας το νήμα στην λεκάνη, και στο σημείο αυτό κόβεις την μάνα, υπολογίζοντας και λίγο ακόμη, όσο χρειάζεται ως φύρα για τον σχετικό κόμπο. Στα δυο άκρα που σχηματίζονται από το κόψιμο δένεις το μολύβι των 150 γραμμαρίων που έχει τον αριθμό 25.

Από την άλλη άκρη του μολυβιού μετράς 8 μέτρα και εκεί κόβεις πάλι τη μάνα και δένεις το επόμενο μολύβι με τον αριθμό 24. Προσέχεις ώστε το νήμα μεταξύ των μολυβιών να είναι ακριβώς 8 μέτρα κόβοντας λίγο περισσότερο κάθε φορά από το νήμα που χρησιμοποιείς για μάνα, ώστε να υπολογίσεις τη φύρα που θα έχεις κατά το δέσιμο των κόμπων. Αυτός είναι και ο λόγος που ενώ στην πραγματικότητα χρειαζόμαστε ακριβώς 212 μέτρα νήματος ή χοντρής μεσηνέζας, έχω σημειώσει ότι στην πράξη χρειαζόμαστε 220 δηλαδή λίγο πάρα πάνω, για να έχουμε και το περιθώριο κάποιας φύρας για τα δεσίματα των διάφορων κόμπων που χρειάζονται.

Ο κόμπος που θα χρησιμοποιήσεις για το δέσιμο των μολυβιών φαίνεται στην Εικόνα 6. Κοιτάζοντας διάφορους κόμπους στο διαδίκτυο μπορεί να βρεις και άλλους που να σου φανούν καταλληλότεροι. Εγώ συστήνω αυτόν που έχω μάθει να χρησιμοποιώ από μικρός και δεν με πρόδωσε ποτέ. Εσύ μπορείς να επιλέξεις κάτι άλλο με τα δικά σου κριτήρια, αν νομίζεις ότι αυτό θα σου δώσει κάποιο καλύτερο αποτέλεσμα και φυσικά αυτό ισχύει και για όλα όσα συστήνω σε αυτό το κείμενο, που δεν είναι ... ευαγγέλιο, αλλά ένας απλός οδηγός για όποιον θέλει να ξεκινήσει αυτά τα ψαρέματα. Το πού θα τα φτάσει στη συνέχεια ο καθένας, είναι δική του υπόθεση.

Συνεχίζεις έτσι μέχρι να δέσεις και το τελευταίο μολύβι των 150 γραμμαρίων που φέρει τον αριθμό 2 και στη συνέχεια το μολύβι των 75 γραμμαρίων που φέρει τον αριθμό 1. Στην άλλη πλευρά του μολυβιού των 75 γραμμαρίων που έχει τον αριθμό 1, προσαρτάς την αρματωσιά πιάνοντας την στριφταροπαράμανα που έχει στη μια της άκρη στον κρίκο του μολυβιού. Αν το μολύβι που έχεις επιλέξει δεν έχει κρίκο, τότε δένεις ένα κομμάτι 1 μέτρου νήμα και μετά ένα στριφτάρι στο οποίο θα προσαρτήσεις την αρματωσιά την οποία όμως στην περίπτωση αυτή θα την κάνεις 7 μέτρα και όχι 8.

Τα κομμάτια της μάνας που είναι ανάμεσα στα μολύβια με αριθμούς 20 και 21, 16 και 15, 11 και 10, 6 και 5 τα κόβεις στη μέση και εκεί δένεις τα 4 στριφτάρια που καλό είναι να είναι ανοξειδωτά. Για το λόγο αυτόν στα κομμάτια αυτά της μάνας θα πρέπει να υπολογίσεις λίγο μήκος παραπάνω ώστε να καλύψεις τη

φύρα των κόμπων των στριφταριών, ώστε πάντα ανάμεσα σε δύο διαδοχικά μολύβια να έχουμε ακριβώς 8 μέτρα απόσταση. Τα στριφτάρια αυτά χρησιμεύουν για να «ξεθυμαίνει» η συρτή μας από τα διάφορα στριψίματα και να διατηρείται πάντα σε καλή κατάσταση.

Αν όταν τελειώσεις όλα αυτά τα δεσίματα μολυβιών και στριφταριών μετρήσεις το συνολικό μήκος του νήματος που έχεις βάλει μέσα στην λεκάνη, αυτό πρέπει να είναι 220 μέτρα. Όταν στην άκρη του νήματος που φέρει την άλλη στριφταροπαραμάνα βάλεις και ένα κατάλληλο δόλωμα σαν και αυτά που θα περιγράψω πάρα κάτω, τότε είσαι έτοιμος να ψαρέψεις με την πρώτη δικής σου κατασκευής συρτή βυθού.

Πώς ψαρεύουμε

Δεν χρειάζεται να ξανασημειώσω εδώ ότι το ψάρεμα της συρτής βυθού χρειάζεται σκάφος και καιρικές συνθήκες τέτοιες που να μπορούν να διατηρήσουν την ταχύτητα κίνησης απόλυτα σταθερή στα 3 μίλια ανά ώρα. Εδώ μπορούμε να καταλάβουμε την τεράστια εμπειρία των παλιών ψαράδων συρτής βυθού, οι οποίοι είχαν την ικανότητα να καταλαβαίνουν και την ταχύτητα της βάρκας τους με το μάτι και χωρίς τα βοηθητικά όργανα που διαθέτουν σήμερα οι νεότεροι ερασιτέχνες ψαράδες.

Ο πατέρας μου είχε έναν πολύ απλό τρόπο για να το καταλαβαίνει αυτό. Όπως η βάρκα έτρεχε και η θάλασσα πέρναγε ακριβώς δίπλα του, όπως καθόταν στο πίσω κωστάκι της γαϊτας μας, έφτυνε στην θάλασσα και παρακολουθούσε πόσο γρήγορα έφευγε το ... σάλιο του, που στεκόταν για λίγο στην επιφάνεια. Απίστευτα πράγματα!

Η προϋπόθεση αυτή είναι απαραίτητο να ισχύει, γιατί μόνο με αυτήν ακριβώς την ταχύτητα είναι υπολογισμένο μετά από χιλιάδες επίπονες δοκιμές ότι με κάθε μολύβι της παραπάνω συρτής που καλάρεται στη θάλασσα, το δόλωμα που βρίσκεται στην αρχή της, δηλαδή πολύ πίσω από τη βάρκα, βυθίζεται κατά δύο μέτρα.

Με δεδομένο αυτό και την παράλληλη διαρκή γνώση του βάθους που μας παρέχει το βυθόμετρο, έχουμε συνέχεια τον έλεγχο της συρτής μας και δεν κινδυνεύουμε ούτε να μας κολλήσει σε κάποιο βραχάκι του βυθού, ούτε να ψαρεύει σε μεγάλη απόσταση από αυτόν, δηλαδή στα χαμένα.

Για να γίνει απόλυτα κατανοητή η διαδικασία, θα δώσω στο σημείο αυτό ένα παράδειγμα:

Ας υποθέσουμε ότι ξεκινάς από το αραξοβόλι σου για ένα ψάρεμα συρτής βυθού που θα ξεκινήσει από κάποιο σημείο, όπου η θάλασσα έχει σταθερό βάθος 20 μέτρα για αρκετό διάστημα της διαδρομής σου. Τότε οι κινήσεις σου θα πρέπει να είναι οι εξής:

Μόλις φτάσεις στο συγκεκριμένο σημείο, πρώτη σου δουλειά είναι να δώσεις

την κατάλληλη κατεύθυνση στη βάρκα σου, προς τα εκεί δηλαδή που ο βυθός διατηρεί σταθερό το βάθος των 20 μέτρων και ταυτόχρονα να σταθεροποιήσεις την ταχύτητά σου στα 3 μίλια.

Στην αρχή μπορεί αυτό να σου πάρει λίγο χρόνο και προσπάθεια, εννοείται όμως ότι κάνοντας το ίδιο πράγμα πολλές φορές, θα αποκτήσεις σιγά - σιγά την ευχέρεια να μπορείς αυτά να τα πετυχαίνεις αμέσως. Μόλις και τα δυο αυτά τακτοποιηθούν, θα αρχίσεις να αμολάς τη συρτή σου πίσω από τη βάρκα με κάποιον ρυθμό, στην αρχή αρκετά γρήγορο και επιβραδύνοντας σταδιακά, όπως θα πλησιάζει να έρθει στο χέρι σου το μολύβι με τον αριθμό 10.

Αρκετοί κάνουν το εξής: Δίνουν στη βάρκα μια αρκετά μεγαλύτερη ταχύτητα, π.χ. 5 μίλια, και όταν έρθει στο χέρι τους το μολύβι με αριθμό 10, κόβουν στα 3 μίλια κι έτσι αποφεύγουν τις καθυστερήσεις.

Μόλις και αυτό τακτοποιηθεί, τότε θα ξέρεις ότι η άκρη της συρτής σου, που έχει και το δόλωμα, βρίσκεται σε βάθος 18 μέτρων, δηλαδή περίπου 2 μέτρα πάνω από τον πυθμένα.

Καθ' όλη τη διάρκεια του υπόλοιπου ψαρέματος, η προσπάθειά σου θα επικεντρωθεί έτσι, ώστε αυτό να συμβαίνει διαρκώς. Δηλαδή το δόλωμά σου να βρίσκεται συνεχώς σε αυτό το ύψος από τον πυθμένα που είναι και το ιδανικό. Αυτό μπορείς να το πετύχεις με διάφορους τρόπους, τους εξής:

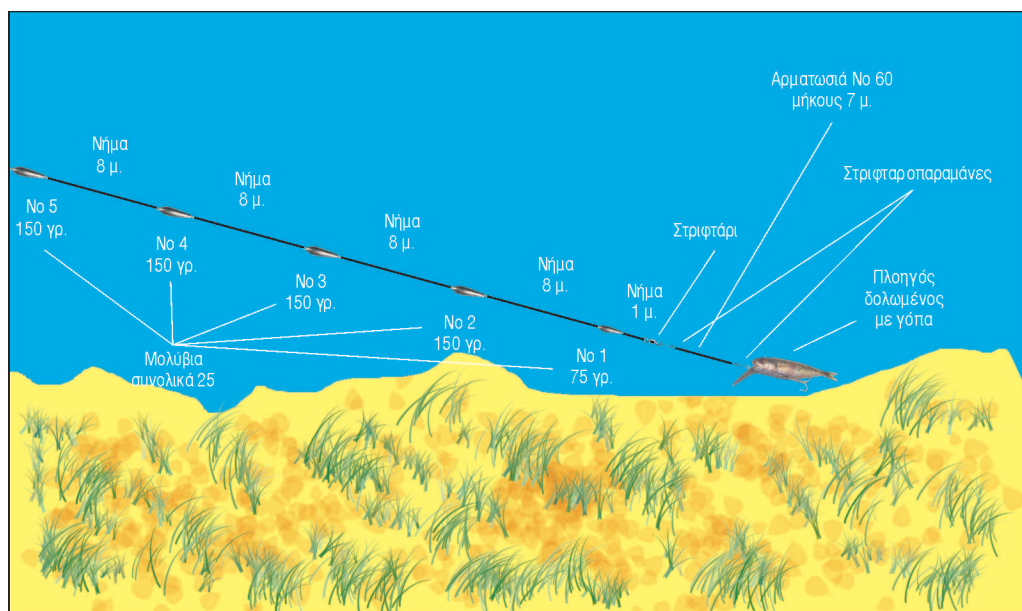
- Οδηγώντας τη βάρκα σου έτσι ώστε να ταξιδεύει συνεχώς πάνω από μέρη των οποίων το βάθος να είναι σταθερό στα 20 μέτρα. Ένας τέτοιος βυθός είναι αυτό που λέμε στρωτός ή ομαλός.
- Όταν ο βυθός παρουσιάζει αυξομειώσεις στο βάθος του στην κατεύθυνση που ακολουθείς, τότε τις αντιμετωπίζεις παίρνοντας μολύβια επάνω (όταν ρηχαίνει) ή αμολώντας κι άλλα (όταν βαθαίνει). Έτσι βέβαια μπορείς να αντιμετωπίσεις τις αυξομειώσεις του βάθους, μόνο όταν αυτές δεν είναι πολύ απότομες.
- Τις πολύ απότομες αυξομειώσεις, δηλαδή τα ανεβοκατεβάσματα μεγάλου εύρους που συναντώνται συνήθως σε ξέρες, δεν μπορείς να τις αντιμετωπίσεις συνεχίζοντας ταυτόχρονα να ψαρεύεις, αλλά μόνο να τις αποφύγεις, σηκώνοντας τη συρτή σου όσο χρειάζεται ώστε να μην κολλήσει στον πυθμένα, οπότε μπορεί και να σου κοπεί η αρματωσιά και να χάσεις το δόλωμά σου.
- Στα αρχικά σου ψαρέματα μπορείς να χρησιμοποιήσεις σαν δόλωμα κάποιο πολύ φτηνό τεχνητό, ίσα - ίσα για να μπορέσεις να έχεις μερικές αρχικές εμπειρίες και να βοηθηθείς ώστε να βγάλεις τα πρώτα σου συμπεράσματα.

Στους υπολογισμούς που θα κάνεις για να πετύχεις όσα αναφέρω πιο πάνω πρέπει να έχεις υπόψη σου και τα εξής:

- Με μερικούς πολύ απλούς υπολογισμούς μπορείς να δεις ότι όταν ψαρεύεις σε βάθος 20 μέτρων, (κρατάς δηλαδή στο χέρι το μολύβι με τον αριθμό 10),

που είναι και το παράδειγμά μας, τότε το δόλωμα της συρτής σου βρίσκεται πίσω από τη βάρκα σε απόσταση $10 \times 8 = 80$ μέτρα. Αυτό σημαίνει ότι το δόλωμά σου θα περνάει από το σημείο που βρίσκεται ανά πάσα στιγμή η βάρκα σου μετά από διάστημα περίπου 50 δευτερολέπτων, γιατί τόσο χρόνο χρειάζεται η βάρκα σου για να διανύσει αυτά τα 80 μέτρα όταν ταξιδεύει με 3 μίλια την ώρα. Αυτού του είδους οι υπολογισμοί μπορεί να σου φανούν πολύ χρήσιμοι όταν θα ψαρεύεις και γι' αυτό θα μάθεις σύντομα να τους κάνεις σχεδόν αυτόματα κάθε φορά που χρειάζεται.

- Όταν θα στρίβεις τη βάρκα σου για να αλλάξεις πορεία, αυτό πρέπει να γίνεται με πολύ ανοιχτές στροφές, έτσι ώστε και το δόλωμα της συρτής σου να περνάει αν είναι δυνατόν ακριβώς από το ίδιο σημείο που πριν λίγο πέρασε η βάρκα σου ώστε να διατηρείς συνεχώς τον έλεγχο. Αν οι στροφές είναι απότομες, τότε όχι μόνο αλλού πάει η βάρκα σου και αλλού το δόλωμα της συρτής σου, αλλά αλλάζει ενδεχομένως και το βάθος στο οποίο βρίσκεται η συρτή και γενικά ο έλεγχος χάνεται, οπότε όλα μπορεί να συμβούν.
- Αν και η ταχύτητα της βάρκας σου μπορεί να είναι σταθερή, πολλές φορές μπορεί να διαπιστώσεις ότι η συρτή σου θα ακουμπάει στο βυθό, ενώ κανονικά θα έπρεπε να είναι 2 μέτρα πιο πάνω. Αυτό μπορεί να συμβαίνει γιατί στο μέρος που ταξιδεύεις μπορεί να υπάρχουν θαλάσσια ρεύματα των οποίων η κατεύθυνση μπορεί να είναι τέτοια, ώστε παρά το ότι η ταχύτητά σου είναι 3 μίλια, μετρούμενη μέσω του δορυφόρου και του GPS του βυθομέτρου σου, στην πράξη, σε σχέση με το νερό, αυτή μπορεί να είναι μικρότερη ή μεγαλύτερη και γενικά διαφορετική από την ένδειξη του βυθομέτρου. Αυτό δεν μπορείς να το προβλέψεις παρά μόνο αν διαθέτεις ειδικό όργανο που μετράει την ταχύτητά σου με ακρίβεια σε σχέση με το νερό. Αν διαθέτεις τέτοιο όργανο, τότε θα δεις και τη διαφορά των δύο ταχυτήτων. Σε κάθε περίπτωση πάντως ο επηρεασμός από αυτόν τον παράγοντα γίνεται όλο και περισσότερο αισθητός με την αύξηση του βάθους στο οποίο ψαρεύεις και άρα και της απόστασης του δολώματος από τη βάρκα σου. Αυτός είναι και ένας από τους λόγους ότι το ψάρεμα της συρτής δυσκολεύει αρκετά όσο αυξάνεται το βάθος.
- Είναι εύλογο να αναρωτιέσαι τι γίνεται όταν δεν καταφέρνεις να κρατήσεις το δόλωμα της συρτής σου στην ιδανική απόσταση των 1-2 μέτρων από τον βυθό. Οι απαντήσεις είναι οι εξής: Αν η συρτή σου βρίσκεται ψηλότερα δεν ψαρεύει οπωσδήποτε στο βρόντο. Έχουν πιαστεί ψάρια σε περιπτώσεις που η συρτή βρισκόταν σε αρκετό ύψος πάνω από το βυθό. Εγώ έχω πιάσει μια στήρα 2,5 κιλών σε σημείο που το βάθος ήταν 28 μέτρα και η συρτή μου την στιγμή εκείνη ήταν σε βάθος 16 μέτρων. Τέτοια παραδείγματα υπάρχουν πολλά. Απλά το να βρίσκεται η συρτή σου όσο το δυνατόν κοντύτερα στον πυθμένα αυξάνει κατά πολύ τις πιθανότητες επιτυχίας.
- Στην περίπτωση που η συρτή κολλήσει στο βυθό τότε οι κινήσεις σου πρέ-

Εικόνα 10: Εδώ φαίνεται σχηματικά ο τρόπος που ψαρεύει η συρτή βυθού, καθώς και η κατανομή των μολυβιών, της αρματωσιάς και του δολώματος.

πει να είναι οι εξής: Θα πρέπει να αντιδράσεις αμέσως αφήνοντας νήμα για να λασκάρει το κόλλημα και να αποφύγεις το κόψιμο της αρματωσιάς και κάνοντας μια όσο το δυνατόν πιο ανοιχτή στροφή, προσπαθείς να έρθεις «απίκο», δηλαδή ακριβώς πάνω από το σημείο του κολλήματος, μαζεύοντας βέβαια και την περισσευούμενη συρτή. Εκεί θα σταματήσεις τη βάρκα και θα προσπαθήσεις να ξεκολλήσεις τη συρτή σου κουνώντας την πάνω - κάτω και δεξιά - αριστερά προς όλες τις κατευθύνσεις. Αν δεν ξεκολλήσει, τότε θα χρησιμοποιήσεις την κουλούρα, η οποία θα περιγράψω πιο κάτω, σε ειδικό εδάφιο, πώς δουλεύει, κι αν δεν ξεκολλήσει ούτε με αυτήν, τότε θα τραβήξεις με δύναμη ώστε να κοπεί η αρματωσιά, οπότε μάλλον θα χάσεις και το εργαλείο που χρησιμοποιείς σαν δόλωμα.

- Όταν η συρτή έρθει σε επαφή με το βυθό, συνήθως δεν κολλάει, αλλά «σέρνεται» και τον ξύνει, με αποτέλεσμα το δόλωμά σου να γεμίσει με σκουπίδια, που συνήθως είναι φύκια. Ανάλογα με το πόσο έντονο είναι αυτό το σύρσιμο, μπορεί στο χέρι σου να νιώσεις ένα δυνατό τράβηγμα ή ένα ανεπαίσθητο τίναγμα. Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να σηκώσεις τη συρτή και να καθαρίσεις το δόλωμα, γιατί αλλιώς «νομίζεις» ότι ψαρεύεις, αλλά αυτό δεν ισχύει. Ευχής έργον είναι σιγά - σιγά με τον καιρό να μάθεις πολύ καλά τα μέρη που θα ψαρεύεις, ώστε αυτό να σου συμβαίνει όλο και λιγότερο, μέχρι καθόλου. Τότε θα καταλάβεις και μόνος σου ότι θα είσαι πλέον ένας άριστος γνώστης του ψαρέματος αυτού.
- Περίπου με τον ίδιο τρόπο που αισθάνεσαι το σύρσιμο της συρτής στο βυ-

θό, αισθάνεσαι και το τσίμπημα ενός ψαριού.

Όταν βρίσκεσαι σε μεγάλο βάθος (30 μέτρα και πάνω) τότε η σύλληψη ενός ψαριού μεγέθους μεγαλύτερου των 2-3 κιλών, μπορεί για μια στιγμή να σου φανεί σαν κόλλημα στο βυθό. Αμέσως μετά βέβαια, με το που θα πάρεις πάνω τις πρώτες χεριές του νήματος, θα νιώσεις και τα πρώτα «βουβά» χτυπήματα του ψαριού, που θα σου δώσουν να καταλάβεις το ... ευτυχές λάθος σου.

Συνήθως τα ψάρια που θα πιάνεις με τη συρτή δεν παρουσιάζουν καμιά δυσκολία στο σήκωμά τους. Όλα αυτά που ακούς και διαβάζεις στο διαδίκτυο και στα διάφορα βιντεάκια που κυκλοφορούν και μιλάνε για «ομηρικές μάχες» σε διαβεβαιώνω ότι δεν πρόκειται να τα συναντήσεις σε αυτό το ψάρεμα. Τα ψάρια που πιάνεις στη συρτή βυθού είναι στη μεγάλη τους πλειοψηφία τα λεγόμενα μαύρα (σφυρίδες, στήρες, ροφοί, πίγκες κ.λ.π.) τα οποία έρχονται στην επιφάνεια «φούσκα», δηλαδή με την κύστη πεταγμένη έξω από το στόμα τους και πολύ μα πάρα πολύ ήσυχα, σχεδόν σαν να είναι μισολιπόθυμα.

Στα χρόνια που ψαρεύω εγώ αυτό το ψάρεμα, έχω πιάσει μόνο μια παλαμίδα, έναν μικρό ξιφία 5,5 κιλών και ένα μεγάλο λαβράκι 4,5 κιλών. Τα υπόλοιπα ήταν αμέτρητες σφυρίδες, πολλές, πάρα πολλές στήρες και ελάχιστοι ροφοί. Σε άλλα μέρη βέβαια η ποικιλία αυτή ίσως να είναι μεγαλύτερη, αλλά εγώ μπορώ να μιλήσω μόνο γι' αυτά που έχω βιώσει ο ίδιος. Π.χ. στα μέρη που ψάρεψα εγώ δεν ευτύχησα να πιάσω συναγρίδες, γιατί εκεί δεν υπήρχαν. Το ψάρι αυτό μέχρι πρότινος που άρχισα να ψαρεύω με μολύβι φύλακα, ούτε καν ήξερα πώς είναι. Δυστυχώς όμως είμαι υποχρεωμένος με λύπη μου να σου σημειώσω ότι τουλάχιστον στα μέρη που ψαρεύω εγώ αυτή την εποχή που γράφω αυτές τις γραμμές, τα ψάρια αυτά έχουν σχεδόν ολοσχερώς εξαφανιστεί, γι' αυτό και έχω σχεδόν εγκαταλείψει αυτό το ψάρεμα και το κάνω μόνο όταν θέλω να εκπληρώσω τις ... εντολές που μου δίνει το ... απίστευτο μεράκι που τρέφω γι' αυτό το ψάρεμα, με πενιχρά έως μηδενικά βέβαια αποτελέσματα και αυτό πολύ με στενοχωρεί!

- Στο σημείο αυτό αξίζει να σου σημειώσω ότι μεγάλο πρόβλημα για τη συρτή βυθού αποτελούν τα κάθε είδους εργαλεία που έχουν εγκαταλειφθεί ή ψαρεύουν στο βυθό. Τα δίχτυα είναι το συνηθέστερο είδος που ... θα πιάνεις, αλλά δεν πάνε πίσω και τα παλιά και καινούργια παραγάδια. Αν πιάσεις δίχτυα είναι σχεδόν χαμένος κόπος να προσπαθήσεις να γλυτώσεις, γιατί το δόλωμά σου με τις σαλαγγιές και τα αγκίστρια μπερδεύεται πολύ άσχημα με τα δίχτυα. Για να μειώσεις αυτό το πρόβλημα, προσπαθείς να ψαρεύεις μακριά από καλαδούρια (σημαδούρες) κάθε είδους, ενώ παρατηρώντας κάθε τέτοιο που βλέπεις στον αφρό, προσπαθείς να μαντέψεις προς τα πού μπορεί να έχει πέσει το δίχτυ ή το παραγάδι που συνήθως το συνοδεύει για να το αποφύγεις.

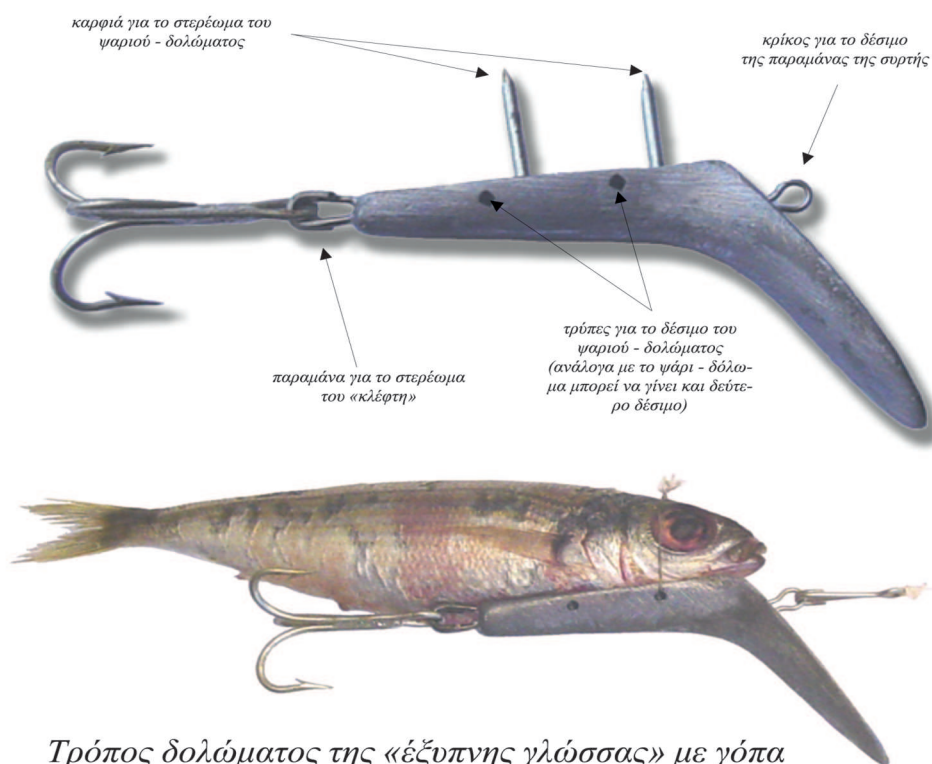
Τα δολώματα

Τα δολώματα που μπορείς να χρησιμοποιήσεις στη συρτή βυθού χωρίζονται σε δυο μεγάλες κατηγορίες:

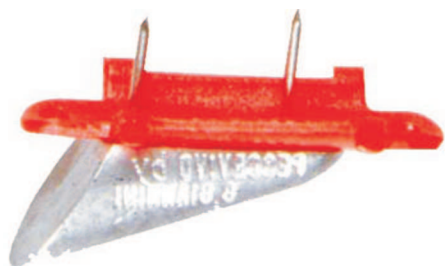
- Τα τεχνητά.
- Τα νωπά.

Σχετικά με τα τεχνητά, δεν έχω να σου συστήσω σχεδόν τίποτα για τους εξής λόγους:

- Είναι πάρα πολλά και διαρκώς εμφανίζονται καινούρια σε μεγάλες ποσότητες και ποιότητες, οπότε μάλλον θα προσπαθήσεις να δοκιμάζεις ή να ρωτάς όποιον βρεις μπροστά σου ή θα ακολουθήσεις το ένστικτό σου, που θα καθοδηγείται συνεχώς με τις εμπειρίες που στο μεταξύ θα αποκτάς μετά από κάθε καινούργιο ψάρεμα.
- Κάτι ακόμη που ισχύει για τα τεχνητά είναι ότι τα τελευταία χρόνια τα ψάρια τσιμπάνε όλο και λιγότερο στα διάφορα τεχνητά ψαράκια, χταποδάκια, καλαμαράκια κ.λ.π. μάλλον γιατί έχουν γίνει πολύ φιλύποπτα. Όσο απίθα-

Εικόνα 11: Ένας πλοηγός για να δολώνεις νωπό ψάρι για τη συρτή βυθού ή αφρού δικής μου κατασκευής. Τον ονομάζω έξυπνη γλώσσα.

Εικόνα 12: Πλοηγός νωπού. Συνοδεύεται από έντυπο οδηγιών στο οποίο περιγράφεται αναλυτικά ο τρόπος δολώματος.

νο κι αν σου φαίνεται, είναι πέρα για πέρα διαπιστωμένο ότι τα ψάρια με κάποιο τρόπο «μαθαίνουν».

Κανείς δεν γνωρίζει πώς ακριβώς γίνεται αυτό, όσοι όμως ψαρεύουμε για πολλά χρόνια ξέρουμε απλά ότι ... «συμβαίνει».

— Ο κυριότερος όμως λόγος που δεν μπορώ να σου μιλήσω αναλυτικά για τα τεχνητά δολώματα, είναι ότι εγώ πάνε χρόνια που δεν τα χρησιμοποιώ καθόλου και προτιμώ αποκλειστικά τα νωπά

δολώματα τα οποία τα δολώνω χρησιμοποιώντας διάφορους μηχανισμούς, μερικούς των οποίων σου δείχνω στις Εικόνες 11 και 12. Για τους μηχανισμούς αυτούς τα καλύτερα νωπά δολώματα είναι τα εξής: ο γύλος, το λυθρίνι, η δράκαινα και ο κέφαλος και λιγότερο η γόπα, ο μπαλάς, ο κολιός, το σαυρίδι και τα άλλα αφρόψαρα, γιατί αυτά χαλάνε γρήγορα μέσα στη θάλασσα. Γενικά προτιμώνται τα σκληρά ψάρια και όχι τα μαλακά, όπως η σαρδέλα, που σαν δόλωμα συρτής είναι εντελώς ακατάλληλη. Να σημειωθεί ότι κάθε 2 περίπου ώρες το νωπό δόλωμά σου θα χρειάζεται αλλαγή, γι' αυτό όταν πηγαίνεις για ψάρεμα θα πρέπει να διατηρείς σε παγοκυψέλες τουλάχιστο πέντε - έξη δολώματα, για να τα αλλάζεις κάθε τόσο.

Γύλους μπορείς εύκολα να πιάσεις και μόνος σου με την καθετή, γιατί υπάρχουν σχεδόν παντού. Να σου σημειώσω ακόμη ότι άριστα δολώματα είναι το χταποδάκι, ο μοσκιός (είδος χταποδιού) και το καλαμάρι, αυτά όμως απαιτούν και τον κατάλληλο «οδηγό - πλοηγό» για να αποδώσουν.

Η κουλούρα

Η κουλούρα που φαίνεται και στην Εικόνα 13, είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιούμε για το ξεκόλλημα όχι μόνο της συρτής αλλά και των παραγαδιών. Πρόκειται για έναν μεγάλο σιδερένιο «χαλκά» διαμέτρου περίπου 25 εκατοστών και βάρους περίπου 5-6 κιλών. Στο εμπόριο κυκλοφορούν και τσιμεντένιες κουλούρες, επειδή όμως έχω δοκιμάσει και τα δύο είδη, θεωρώ ότι οι σιδερένιες είναι πολύ καλύτερες.

Τα τελευταία χρόνια το εργαλείο αυτό σπανίζει και το βρίσκει κανείς μόνο στα καταστήματα με επαγγελματικά είδη αλιείας. Αυτήν που έχω τώρα εγώ την αγόρασα πριν 10 περίπου χρόνια 30 ευρώ. Η προηγούμενη που είχα ήταν τσιμεντένια και σιγά - σιγά διέλυσε και αχρηστεύτηκε.

Ο τρόπος που δουλεύει η κουλούρα είναι σχετικά απλός και μπορώ να πω και αρκετά αποτελεσματικός στις περισσότερες των περιπτώσεων.

Εικόνα 13: Η κουλούρα με την οποία ξεκολλάμε τη συρτή όταν σκαλώσει κάποιου. Δυστυχώς κοντεύει να γίνει συλλεκτικό είδος. Μάλλον οι σημερινοί ερασιτέχνες προτιμούν να αφήνουν τα πανάκριβα ψαράκια τους στον βυθό.

Η κουλούρα δουλεύεται ως εξής:

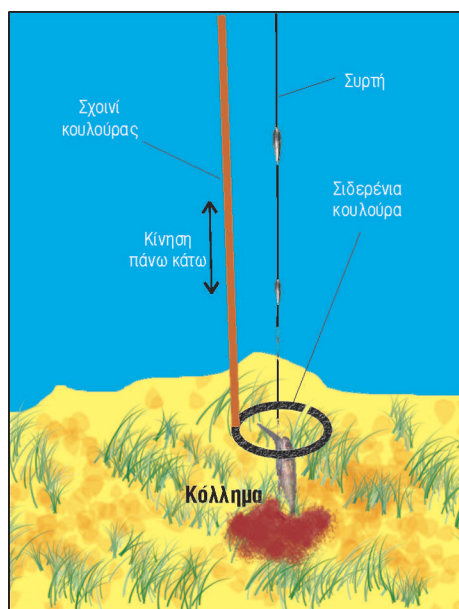
Αφού έρθουμε ακριβώς «απίκο» (δηλαδή ακριβώς από πάνω) στο κόλλημα της συρτής και διαπιστώσουμε ότι αυτή δεν ξεκολλάει παρ' όλες τις προσπάθειές μας, περνάμε τη μάνα της συρτής στην εγκοπή που φαίνεται στην κουλούρα. Στην συνέχεια αμολάμε την κουλούρα ξετυλίγοντας το σκοινί με το οποίο είναι δεμένη, μέχρι αυτή να πατώσει. Κρατώντας με το ένα χέρι τη μάνα της συρτής και με το άλλο το σκοινί της κουλούρας, την κουνάμε πάνω - κάτω. Αν στη βάρκα μας υπάρχει και ... βοηθός, τότε ο ένας κρατάει τη συρτή και ο άλλος το σκοινί της κουλούρας. Με αυτόν τον τρόπο πολλές φορές η συρτή ξεκολλάει.

Στο σκαρίφημα της Εικόνας 14 φαίνεται ο τρόπος που περνάμε την κουλούρα στη συρτή.

Και μερικές χρήσιμες παρατηρήσεις

Σαν τελικό συμπέρασμα σε ότι αφορά αυτό το ψάρεμα θα κάνω και τις εξής σημαντικές πιστεύω παρατηρήσεις:

- Μια μικρή λεπτομέρεια, που έχει όμως κι αυτή την αξία της, είναι η εξής: Το μολύβι με αριθμό 1, όπως ήδη σημείωσα, πρέπει να είναι 75 γραμμάρια και όχι 150 όπως τα υπόλοιπα. Αυτό συμβαίνει γιατί στο βάρος αυτό προστίθεται και το όποιο βάρος έχει το δόλωμα (τεχνητό ή νωπό) που χρη-

Εικόνα 14: Ξεκόλλημα της συρτής με τη χρήση κουλούρας.

σιμοποιούμε κάθε φορά. Τα τεχνητά δολώματα δεν έχουν μεν αξιόλογο βάρος συνήθως, έχουν όμως την τάση να βυθίζονται τη συρτή περισσότερο από αυτό που αντιστοιχεί στο βάρος τους, λόγω της «γλώσσας» που διαθέτουν για να ρυθμίζει την πλευση τους. Από την άλλη οι διάφοροι πλοηγοί στους οποίους δολώνουμε νωπά δολώματα συνήθως είναι κατασκευασμένοι από μολύβι και γι' αυτό βυθίζονται λίγο περισσότερο από τους στάνταρ υπολογισμούς τη συρτή σου. Αυτούς τους παράγοντες θα πρέπει να τους λαμβάνεις υπόψη σου και να παίρνεις τα ανάλογα μέτρα κάθε φορά.

– Όπως ήδη έχω σημειώσει στα προηγούμενα η συρτή βυθού μπορεί να ψαρέψει μέχρι το βάθος των 50 μέτρων το πολύ, γιατί από εκεί και πέρα γίνεται εξαιρετικά

δύσκολη, για διάφορους λόγους μερικοί από τους οποίους είναι και οι εξής:

- Το βάρος της μεγαλώνει υπερβολικά και δεν μπορείς να την κρατάς στο χέρι για πολύ ώρα.
- Το τέλος της συρτής απομακρύνεται πολύ από τη βάρκα και παύει να περνάει από το ίδιο ακριβώς μέρος που πέρασε πριν από λίγο αυτή, με αποτέλεσμα να πέφτει πολλές φορές σε ρηχότερα νερά και να βρίσκει στο βυθό. (Σκέψου ότι όταν βρίσκεσαι π.χ. στα 40 μέτρα βάθος, το δόλωμα της συρτής σε ακολουθεί 160 μέτρα πιο πίσω και θα περάσει από το σημείο που βρίσκεσαι περίπου 1,5 λεπτό αργότερα).
- Οι μεταβολές στο βάθος της συρτής, που προέρχονται από τις αντίστοιχες ελάχιστες έστω μεταβολές της ταχύτητας της βάρκας, γίνονται όλο και μεγαλύτερες όταν η συρτή σου βαθαίνει κι έτσι ο έλεγχος του βάθους δυσκολεύει πολύ.
- Το ψάρεμα της συρτής βυθού σε μέρη που ο βυθός είναι στρωτός έχω ήδη σημειώσει ότι είναι ο συνιστώμενος τρόπος, λόγω της ευκολίας που παρουσιάζει. Όμως με πολύ υπομονή, επιμονή και συσσωρευμένη πείρα, η συρτή βυθού μπορεί να ψαρευτεί σχεδόν παντού και «ανακαλύπτει» ψάρια εκεί που δεν το φαντάζεσαι ότι υπάρχουν. Με αυτές τις προϋποθέσεις η συρτή βυθού μπορεί να ψαρέψει και σε ξέρες και αποχές, αν αφιερώσεις πολύ χρόνο για να «διαβάσεις» καλά το βυθό ώστε να μην κολλάς συνέχεια. Σε αυτές τις περιπτώσεις το ψάρεμα γίνεται ως εξής: Σημαδεύεις ένα μέρος

της ξέρας το οποίο εκτιμάς ότι μπορεί να έχει ενδιαφέρον και ξεκινώντας από κάποια αρκετή απόσταση από αυτό επιλέγεις μία τέτοια κατεύθυνση στην πορεία ώστε αφ' ενός να περάσεις ακριβώς πάνω από το σημείο που σε ενδιαφέρει και αφ' ετέρου αυτό να είναι το ρηχότερο σημείο της διαδρομής σου ώστε να μην κολλήσεις. Αυτό το είδος ψαρέματος με τη συρτή βυθού είναι μεν πολύ κουραστικότερο συγκρινόμενο με εκείνο του στρωτού βυθού, είναι όμως και το απείρως αποδοτικότερο. Τα ψάρια που είναι φωλιασμένα ή βόσκουν στα βράχια της ξέρας είναι πολύ πιθανόν να πεταχτούν από εκεί για να αρπάξουν το δόλωμά σου.

Αυτό που μπορώ να σου σημειώσω ως συμπέρασμα της δικής μου εμπειρίας, (ψαρεύω συρτή βυθού από 10 χρονών), είναι ότι αυτό το ψάρεμα είναι ίσως το πιο μονότονο και επομένως το πιο βαρετό απ' όλα, μέχρι να πιάσεις το πρώτο ψάρι. Από κει και πέρα γίνεται βίτσιο, τόσο χειρότερο, όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος του πρώτου ψαριού. Το βίτσιο αυτό, μόνο εσύ που θα το έχεις θα το καταλαβαίνεις και κανένας άλλος, γιατί συρτή βυθού θα ψαρεύεις σχεδόν πάντα μόνος σου, αφού κανείς δεν θα θέλει να σου κάνει παρέα στις ατέλειωτες μονότονες βόλτες σου στη θάλασσα, χωρίς να κάνει απολύτως τίποτα παρά μόνο να σε παρατηρεί.

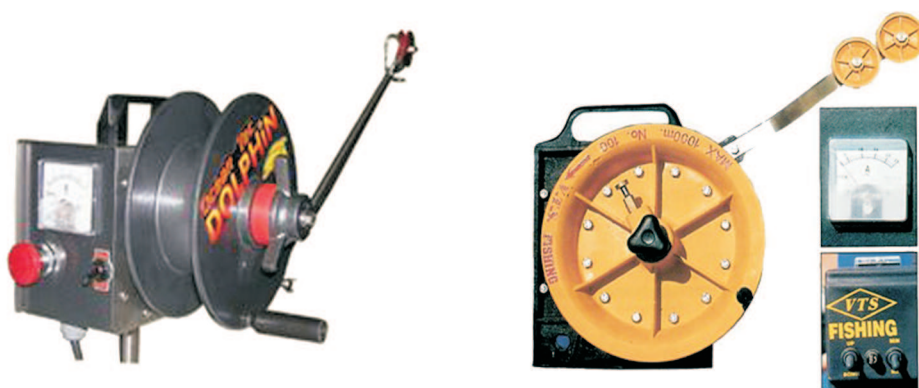
Οι διάφορες καινοτομίες

Όσα σημείωσα μέχρι τώρα αφορούν την κλασική (ή παραδοσιακή) συρτή βυθού που γνωρίζουν και χρησιμοποιούν οι περισσότεροι από αυτούς που ασχολούνται με αυτό το ψάρεμα. Τα τελευταία χρόνια πολλοί από αυτούς, μεταξύ των οποίων και εγώ, έχουν κάνει κάμποσες καινοτομίες, που έχουν διευκολύνει αυτό το ψάρεμα. Θα αναφέρω όσες έχω υπόψη μου, ξεκινώντας από αυτές που έχω σκεφτεί και έχω χρησιμοποιήσει ο ίδιος.

Οι ηλεκτρικές ανέμες

Οι ηλεκτρικές ανέμες είναι μηχανάκια τα οποία βοηθούν κυρίως στο γρήγορο και ξεκούραστο σήκωμα της συρτής, όταν αυτό γίνεται δύσκολο λόγω του μεγάλου βάθους στο οποίο προσπαθούμε να ψαρέψουμε. (Εικόνα 15). Άλλωστε οι μηχανισμοί αυτοί αρχικά κατασκευάστηκαν και χρησιμοποιήθηκαν για να διευκολύνουν το ψάρεμα της βαθιάς καθετής, που φτάνει στα απίστευτα βάθη μέχρι και 400 μέτρων, όπου ψαρεύει κυρίως μεγάλους μπαλάδες. Με κατάλληλες τροποποιήσεις τα ίδια μηχανάκια χρησιμοποιούνται και στη συρτή βυθού.

Τα μηχανάκια αυτά, ανάλογα και με το είδος τους, διαθέτουν συνήθως δύο ταχύτητες, κίνηση εμπρός και πίσω και κατάλληλα ρυθμιζόμενα φρένα, ώστε να «πατινάρουν» όταν η συρτή κολλήσει ή πιάσει κάποιο μεγάλο ψάρι και κινδυνεύει να κοπεί. Απαιτούν όμως και κατανάλωση αρκετού ρεύματος, που υποχρεώνει όσους τα χρησιμοποιούν να έχουν οπωσδήποτε μηχανή που να μπορεί να

Εικόνα 15: Δύο από τα πολύ γνωστά ηλεκτρικά μηχανάκια - ανέμες που χρησιμοποιούνται στην συρτή βυθού και την μπαλαδοκαθετή.

παράγει ρεύμα με κάποιου είδους δυναμό, γιατί πολλές φορές ακόμη και μια καλά φορτισμένη μπαταρία μπορεί να μην αρκήσει για ένα πολύωρο ψάρεμα συρτής. Μερικοί ισχυρίζονται ότι με τη βοήθεια αυτών των εργαλείων μπορούμε να οδηγήσουμε τη συρτή μας σε μεγαλύτερα βάθη από αυτό των 50 μέτρων, που έθεσα στα προηγούμενα ως όριο, εγώ όμως δεν το έχω ποτέ καταφέρει, γιατί όσες φορές το προσπάθησα μου φάνηκε ιδιαίτερα δύσκολος έως αδύνατος ο έλεγχος της συρτής, όχι μόνο λόγω του μεγάλου βάρους, αλλά λόγω του τεράστιου μήκους του νήματος που σέρνεται πίσω από τη βάρκα.

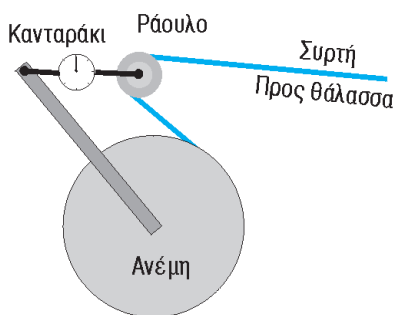
Στην ηλεκτρική ανέμη που χρησιμοποίησα εγώ (είναι αυτή που φαίνεται δεξιά στην Εικόνα 15) είχα κάνει και μια μικρή καινοτομία τοποθετώντας με κατάλληλη διάταξη ένα κανταράκι ώστε να μου δείχνει και όλα όσα συμβαίνουν στο βυθό, χωρίς να είμαι υποχρεωμένος να κρατάω συνεχώς στο χέρι τη βαριά συρτή, αλλά παρατηρώντας αντ' αυτού συνέχεια το κανταράκι.

Δυστυχώς αυτή την ανέμη μου την έκλεψαν οι γύφτοι, μαζί και με διάφορα άλλα πράγματα, όταν μπήκαν στη βάρκα μου και δεν την αντικατέστησα γιατί στο μεταξύ, όπως ήδη ανέφερα, είχα ήδη σχεδόν σταματήσει να ψαρεύω συρτή βυθού, λόγω ... έλλειψης ψαριών. Έτσι δεν μπορώ να την παρουσιάσω σε φωτογραφία, μπορώ όμως και θα την δείξω ικανοποιητικά με το σκαρίφημα της Εικόνας 16 για κάποιον που τυχόν θα θελήσει να κάνει το ίδιο.

Αυτή η καινοτομία δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί εάν η συρτή είχε τα μεγάλα μολύβια των 150 γραμμαρίων, γιατί αυτά δεν θα μπορούσαν να περάσουν από το ράουλο που φαίνεται στο σκαρίφημα που παραθέτω.

Τα διαφορετικά μολύβια

Ο κανόνας που έθεσα πιο πάνω, δηλαδή η τακτική των δετών μολυβιών των 150 γραμμαρίων ανά 8 μέτρα, μπορεί να μετατραπεί σε άλλον, αν αυτό μας εξυπηρετεί καλύτερα, αρκεί να διατηρεί το μοίρασμα του βάρους με τις ίδιες αναλο-

Εικόνα 16: Ανέμη με κανταράκι για τον συνεχή έλεγχο της συρτής.

προηγούμενη, αλλά εξυπηρετεί πολύ καλύτερα στο ότι τα μολύβια τυλίγονται πολύ πιο στρωτά στην ηλεκτρική ανέμη, αφού είναι σαν κομπολόι και έχουν και λιγότερη αντίσταση στο νερό. Ένα ακόμη πλεονέκτημα που έχουν, είναι ότι η αρίθμησή τους αντιστοιχεί ακριβώς με το βάθος, αφού κάθε ομάδα μολυβιών των 75 γραμμαρίων κατεβάζει τη συρτή κατά 1 μέτρο. Η συρτή δηλαδή αντί να έχει 25 μολύβια των 150 γραμμαρίων ανά 8 μέτρα με αρίθμηση από 1 έως 25, έχει 50 ομάδες των 75 γραμμαρίων ανά 4 μέτρα με αρίθμηση από 1 έως 50, όσος δηλαδή ακριβώς είναι και ο μέγιστος αριθμός μέτρων που μπορεί να κατέβει. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα όταν στο χέρι σου κρατάς το μολύβι με αριθμό 27 ξέρεις ότι η συρτή σου ψαρεύει σε βάθος 27 μέτρων κι έτσι λόγω της ταύτισης αυτών των αριθμών δεν χρειάζεται να κάνεις άλλους υπολογισμούς από μνήμης.

Μετά που μου έκλεψαν την ηλεκτρική ανέμη και μου έμεινε η αναπληρωματική συρτή, που πάντα είχα για την περίπτωση που θα πάθαινε κάποια ζημιά η βασική, ανακάλυψα ότι αυτός ο τρόπος διάταξης των μολυβιών βολεύει πολύ καλύτερα και στο μάζεμα με το χέρι, γιατί έχοντας περισσότερα «πιασίματα» η μάνα την μαζεύεις πολύ πιο ξεκούραστα. Τα περαστά μολυβάκια συγκρατούνται στην

Εικόνα 17: Συρτή με περαστά μολυβάκια τυλιγμένη σε καρούλι.

γίες.

Εγώ αντί να χρησιμοποιήσω τα διάφορα μολύβια των 150 γραμμαρίων που κυκλοφορούν στο εμπόριο, χρησιμοποίησα μικρά περαστά μολυβάκια τα οποία μοίρασα ως εξής:

Ανά 4 μέτρα έβαλα μια «ομάδα» από 3 περαστά μολυβάκια των 20 γραμμαρίων και ένα των 15 γραμμαρίων, δηλαδή συνολικά 75 γραμμάρια ανά 4 μέτρα, που σημαίνει προφανώς ότι είναι το ίδιο με το να βάλεις 150 γραμμάρια ανά 8 μέτρα. Η διάταξη αυτή έχει το ίδιο αποτέλεσμα με την

θέση τους με δυο κόμπους που κάνω στο νήμα μπρος και πίσω από κάθε ομάδα με μολυβάκια. Στο εδάφιο με τις συρτές αφρού θα δείξω κάτι ανάλογο σχεδιαστικά και εκεί θα γίνει ευκολότερα αντιληπτό.

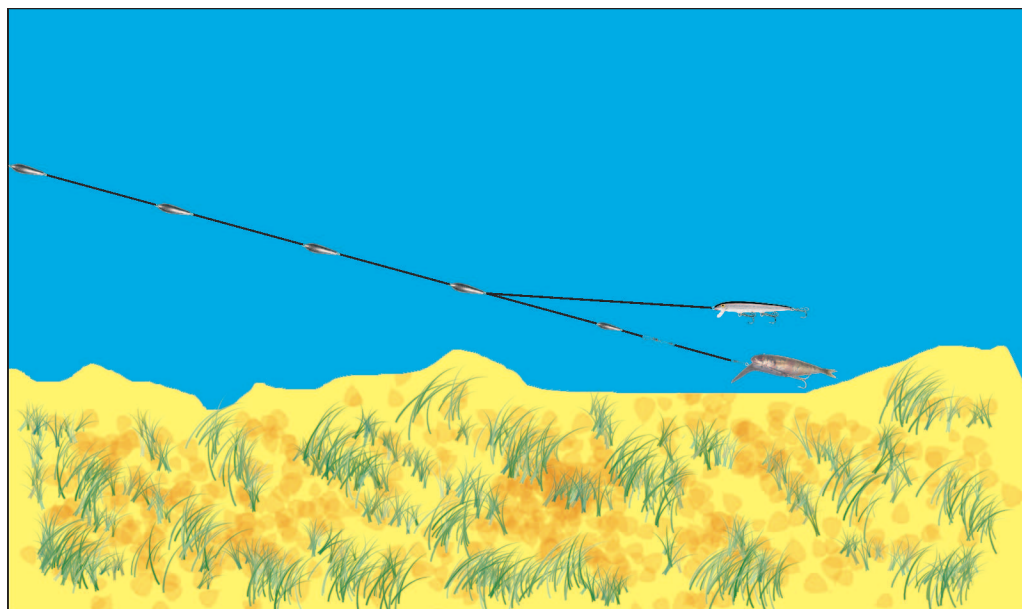
Επειδή δεν έχω πια ηλεκτρική ανέμη για να δείξω πώς τυλίγεται επάνω της η συρτή βυθού όταν τα μολύβια της δεν είναι ενιαία αλλά 3 μικρά των 20 γραμμαρίων και ένα των 15 γραμμαρίων του τύπου «περαστά» και όχι «δετά», έχω φωτογραφήσει και δείχνω στην Εικόνα 17 μια από τις συρ-

τές αφρού για τις οποίες θα μιλήσω παρακάτω για να δείξω το ίδιο πράγμα, το οποίο θεωρώ ότι είναι ένα πολύ εξυπηρετικό σύστημα. Με τον τρόπο αυτό μπορείς να έχεις και μια μικρότερη συρτή βυθού που να έχει 29 μολυβάκια των 75 γραμμαρίων και ένα των 40 γραμμαρίων στην αρχή, με την οποία θα ψαρεύεις σε βάθη έως 30 μέτρα και θα την τυλίγεις άνετα σε ένα μεγάλο καρούλι χωρίς πρόβλημα.

Οι πολλαπλές συρτές

Αυτή είναι μια καινοτομία την οποία έχω δει σε βιβλία και επεχείρησα να πραγματοποιήσω στο παρελθόν με πλήρη αποτυχία. Την παραθέτω σχεδιαστικά με το σχετικό σκαρίφημα, (Εικόνα 18), μήπως και κάποιος θελήσει να την δοκιμάσει. Στην δική μου περίπτωση το εγχείρημα κατέληξε σε ένα αρκετά πολύπλοκο ... μπέρδεμα και μερικές ώρες ψαρέματος στο βρόντο.

Στην πατρίδα μου το Ναύπλιο ψαρεύαμε με δυο συρτές βυθού γιατί τα νερά ήταν, όπως έχω ήδη αναφέρει, ρηχά και οι συρτές στέκονταν σε μικρή σχετικά απόσταση πίσω από τη βάρκα χωρίς να μπερδεύονται εύκολα. Φυσικά τις κρεμάγαμε στα πλαϊνά της βάρκας με κουδουνάκια, όπως θα δούμε ότι ψαρεύονται και οι συρτές αφρού παρακάτω και όχι τη μία ... επάνω στην άλλη. Αυτό το κάναμε γιατί το ψάρεμα με δυο συρτές αυξάνει τις πιθανότητες και σου δίνει τη δυνατότητα να δοκιμάζεις και να συγκρίνεις διαφόρων ειδών δολώματα. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει όταν οι συρτές είναι πολύ μακριές, αφού χρειάζεται να πηγαίνουν σε μεγάλα βάθη, δηλαδή άνω των 10 ή 15 μέτρων. Από εκεί και πέρα τα πράγμα-

Εικόνα 18: Εδώ φαίνεται σχηματικά ο τρόπος για να πιάνεις τα ψάρια ... δύο - δύο. Όταν το δοκίμασα, δεν κατάφερα να πιάσω ούτε ένα.

τα γίνονται εξαιρετικά πολύπλοκα και οι συρτές μπερδεύονται άσχημα τις περισσότερες φορές.

Θέμα 2ο: Η συρτή αφρού

Με την ονομασία «συρτή αφρού» εννοούμε ένα είδος συρτής, που στοχεύει σε είδη ψαριών που συχνάζουν κοντά στην επιφάνεια της θάλασσας ή και στα μεσόνερα, δηλαδή σε βάθος μέχρι 10 το πολύ μέτρα από την επιφάνεια.

Τέτοια ψάρια είναι τα εξής: γοφάρι, ζαργάνα, κοκκάλι, κολιός, σκουμπρί, κυνηγός ή λίπερο, λαβράκι, λίτσα, λούτσος, μαγιάτικο, μανάλι (μικρό μαγιάτικο), μελανούρι, ξιφίας, παλαμίδα, σαυρίδι, σκουμπρί, τόνος, φρίσσα, τονάκι ή ορτσίνι ή λεκατίκι ή κοπανέλι.

Τα περισσότερα από αυτά ψαρεύονται με τα διάφορα είδη της συρτής αφρού, μερικά όμως ψαρεύονται και με άλλα είδη ψαρέματος.

Για παράδειγμα το μαγιάτικο μπορεί να ψαρευτεί με τις συρτές του αφρού, ψαρεύεται όμως και με τα διάφορα είδη συρτής βυθού και με παραγάδια κ.λ.π. γιατί είναι ψάρι που κυκλοφορεί παντού, από την επιφάνεια μέχρι και σε πολύ βαθιά νερά.

Όλα πάντως τα είδη που αναφέρω παραπάνω έχει παρατηρηθεί ότι μπορούν να ψαρευτούν με την τεχνική της συρτής αφρού, δηλαδή μιας συρτής, που κατεβάζει το δόλωμά της το πολύ μέχρι το βάθος των 5-6 μέτρων και σπανιότερα ακόμη περισσότερο μέχρι το βάθος των 10 μέτρων το πολύ.

Από αυτό το βάθος και πάρα κάτω, τη σκυτάλη παραλαμβάνουν άλλα εργαλεία, όπως η συρτή βυθού, η συρτή με μολύβι φύλακα, η ζόκα, η τεχνική του πλάνου, το downrigger, οι διάφοροι καταβυθιστές κ.λ.π.

Τα μέρη από τα οποία αποτελείται μια συρτή αφρού, οι τρόποι που κατασκευάζονται αυτά και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην πράξη, περιγράφονται στα παρακάτω, με ταυτόχρονη παράθεση αναλυτικών σχεδίων και φωτογραφιών όπου χρειάζεται.

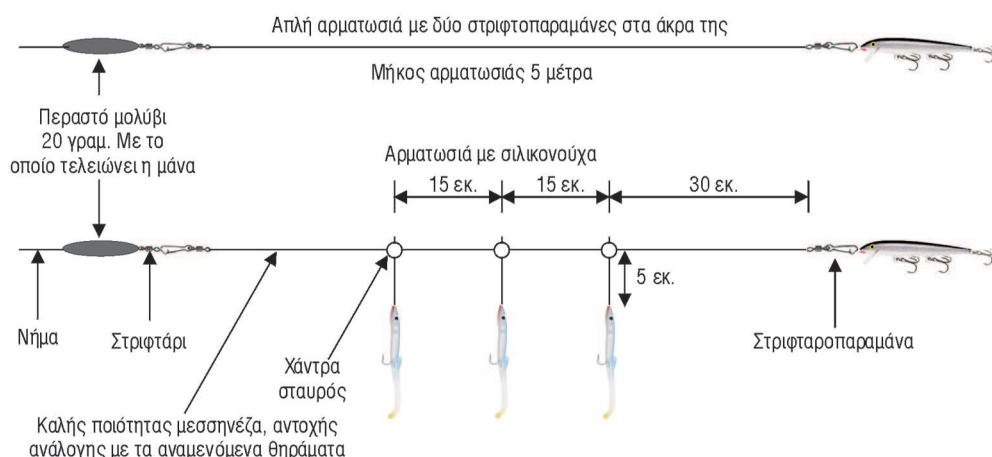
Η αρματωσιά

Όταν λέμε αρματωσιά εννοούμε το τελευταίο μέρος της συρτής, δηλαδή αυτό που είναι κοντά στο δόλωμα. Το μέρος αυτό συνήθως αποτελεί ιδιαίτερο κομμάτι του εργαλείου, γιατί είναι και αυτό που έρχεται σε απευθείας «επαφή» με το υποψήφιο θήραμα.

Δύο από τις πιο συνηθισμένες αρματωσιές συρτής αφρού, φαίνονται στην Εικόνα 19, αν και στο ψάρεμα αυτό υπάρχουν πάρα πολλές παραλλαγές και εμπνεύσεις κατά τόπους και είδη θηραμάτων.

Η υπόλοιπη μάνα

Το κυρίως μέρος του εργαλείου, η λεγόμενη μάνα, μπορεί να είναι είτε από

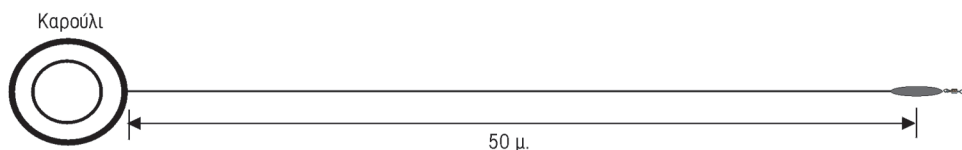
Εικόνα 19: Δύο τυπικές αρματωσιές της συρτής αφρού. Πάνω η απλή και κάτω μια αρματωσιά στην οποία πριν το τεχνητό δόλωμα έχουμε προσθέσει σιλικονούχα τεχνητά. Με τον τρόπο αυτό δείχνουμε ένα κοπαδάκι μικρών ψαριών το οποίο κυνηγιέται από κάποιο μεγαλύτερο. Τα σιλικονούχα μπορούν να αντικατασταθούν με φτερά από τσαπαρί ή και μικρά κουταλάκια. Το τεχνητό ψαράκι στο τέλος μπορεί επίσης να αντικατασταθεί με άλλο είδος δολώματος ανάλογο με τα αναμενόμενα θηράματα.

νήμα, που εξασφαλίζει ευαισθησία ακόμη και στο παραμικρό χτύπημα, είτε μια οποιαδήποτε μεσηνέζα καλής ποιότητας και ανάλογης με τα υποψήφια θηράματα αντοχής, γιατί την ίδια θα την χρησιμοποιούμε για πολλά χρόνια. Εγώ προτιμώ το νήμα. Τις μάνες στις συρτές που έχω, ούτε που θυμάμαι πότε τις έφτιαξα για πρώτη φορά.

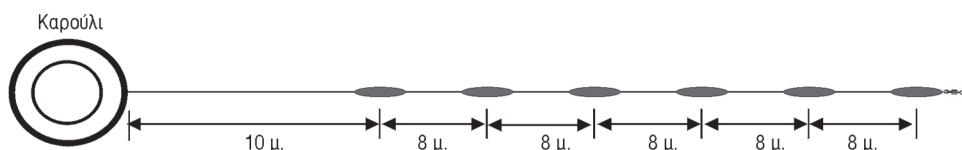
Για την κατασκευή αυτού του μέρους του εργαλείου υπάρχουν αρκετές εκδοχές κατά περίπτωση. Εδώ θα καταγράψω μόνο αυτές που χρησιμοποιώ εγώ και τις ξέρω καλά, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι απορρίπτω όλες τις υπόλοιπες, γιατί κατά τόπους και είδη θηραμάτων οι τεχνικές διαφέρουν.

Η 1η εκδοχή είναι ένα συνεχές νήμα ή μεσηνέζα, όπως ήδη είπαμε, μήκους 50 μέτρων, τυλιγμένο σε καρούλι, το οποίο στην άκρη του καταλήγει σε ένα μικρό περαστό μολυβάκι 10-20 γραμμαρίων που συγκρατείται με στριφτάρι, όπως φαίνεται στην Εικόνα 20. Στο στριφτάρι αυτό προσαρτάται η παραμάνη της όποιας αρματωσιάς έχουμε επιλέξει για το συγκεκριμένο ψάρεμα που θέλουμε να κάνουμε.

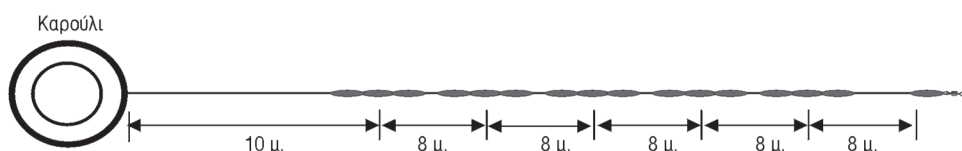
Η 2η εκδοχή είναι το ίδιο συνεχές νήμα ή μεσηνέζα, αλλά σε αυτήν έχουμε «περάσει» περαστά μολυβάκια των 20 γραμμαρίων ανά 8 μέτρα, έτσι ώστε συνολικά η μάνη μας να έχει 6 μολυβάκια των 20 γραμμαρίων στη σειρά. Έτσι στο τέλος της μάνης που βρίσκεται προς τη μεριά του καρουλιού, θα έχουμε ένα κομ-

Μάνα συρτής αφρού χωρίς βαρίδια. Υπάρχει μόνο ένα 20 γραμμαρίων στο τέλος της.
Η συρτή αυτή ψαρεύει στον αφρό (φούσκα).

Μάνα συρτής αφρού με περαστά βαρίδια των 20 γραμμαρίων ανά 8 μέτρα. Τα βαρίδια συγκρατούνται για να μην σέρνονται με κόμπους ή ειδικά stop δεξιά και αριστερά τους. Η συρτή αυτή ψαρεύει σε βάθος 2,5 - 3 μέτρων όταν η ταχύτητα του σκάφους είναι 4 μιλία / ώρα.

Μάνα συρτής αφρού με τριάδες περαστών βαριδιών των 20 γραμμαρίων ανά 8 μέτρα. Τα βαρίδια συγκρατούνται για να μην σέρνονται με κόμπους ή ειδικά stop δεξιά και αριστερά στην κάθε τριάδα. Η συρτή αυτή ψαρεύει σε βάθος 5,5 - 6 μέτρων όταν η ταχύτητα του σκάφους είναι 4 μιλία / ώρα.

Εικόνα 20: Τρεις διαφορετικές εκδοχές για τη μάνα της συρτής αφρού.

μάτι μάνας 10 μέτρων, χωρίς μολύβια. Τα μολυβάκια αυτά συγκρατούνται στις θέσεις τους με 2 κόμπους που κάνουμε μπρος και πίσω τους, εκτός αν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε κάποιο άλλο είδος «stop» από αυτά που κυκλοφορούν στην αγορά. Όπως και στην προηγούμενη εκδοχή, το πρώτο μολυβάκι προς τη μεριά της αρματωσιάς συγκρατείται στη θέση του με ένα στριφτάρι, όπως φαίνεται στην Εικόνα 20, στο οποίο προσαρτούμε την αρματωσιά της αρεσκείας μας όταν ξεκινάμε το ψάρεμα.

Η 3η εκδοχή είναι ακριβώς ίδια με την 2η με μόνη διαφορά ότι αντί για ένα μολυβάκι των 20 γραμμαρίων ανά 8 μέτρα στις επόμενες πέντε θέσεις, εκτός από την πρώτη, περνάμε 3 μολυβάκια των 20 γραμμαρίων (συνολικά 60 γραμμάρια) κολλητά, όπως φαίνεται στην Εικόνα 20.

Έτσι αντί να έχουμε μονά μολυβάκια των 20 γραμμαρίων, έχουμε ομάδες μολυβιών των 60 συνολικά γραμμαρίων.

Σημείωση: Όπως ήδη σημείωσα και στην συρτή βυθού έτσι κι εδώ η χρησιμοποίηση μικρών περαστών μολυβιών βολεύει πολύ και στο τύλιγμα της συρτής σε καρούλι γιατί αυτά «στρώνουν» πολύ καλύτερα, έτσι όπως είναι περασμένα στην μάνα σαν κομπολόι. (Βλέπε Εικόνα 17).

Οι τεχνικές

Η συρτή αφρού ψαρεύεται ως εξής:

Αφού φύγουμε από το αγκυροβόλιό μας και ξανοιχτούμε στον τόπο που θέλουμε να ψαρέψουμε, σταθεροποιούμε την ταχύτητα της βάρκας μας στα 3,5 - 4,5 μίλια ανά ώρα. Όσο πιο γρήγορα τρέχει η βάρκα, τόσο καλύτερα δουλεύουν τα τεχνητά δολώματα, όμως το όριο των 4,5 μιλίων καλό είναι να μην το υπερβαίνουμε, γιατί αν τρέχουμε περισσότερο, ορισμένα ψάρια δεν θα ... προλαβαίνουν το δόλωμά μας. (Εγώ προτιμώ την ταχύτητα των 4 μιλίων).

Ταξιδεύοντας με την ταχύτητα αυτή, αφήνουμε από το πίσω μέρος της βάρκας τη συρτή ξεκινώντας από την αρματωσιά και συνεχίζοντας μέχρι στο καρούλι μας να απομείνουν 10 μέτρα. Το σημείο αυτό, είναι η θέση του τελευταίου μολυβιού, όταν η μάνα μας έχει και μολύβια, ενώ αν δεν έχει, καλό είναι να το έχουμε σηματοδέψει με κάποιο τρόπο. Έτσι το μέρος της συρτής που θα βρίσκεται πίσω από τη βάρκα θα είναι 45 μέτρα.

Με την ταχύτητα αυτή, η άκρη της συρτής μας που φέρει και το δόλωμα (τεχνητό ή αληθινό), όταν θα χρησιμοποιούμε τη μάνα που δεν έχει μολύβια, (1η εκδοχή) θα βρίσκεται λίγο κάτω από την επιφάνεια, περίπου στα 30-50 εκατοστά.

Εφόσον χρησιμοποιούμε τη μάνα της 2ης εκδοχής, τότε η άκρη της συρτής μας θα βρίσκεται σε βάθος 2,5 - 3 μέτρα, ενώ στην 3η εκδοχή η άκρη της συρτής θα βρίσκεται στα 5 περίπου μέτρα βάθος από την επιφάνεια.

Προφανώς αν ψαρέψουμε με τη μάνα της 3ης εκδοχής σε βάθος π.χ. 4 μέτρων, το δόλωμά μας θα κολλήσει στο βυθό και θα το χάσουμε.

Με τα τρία αυτά βασικά είδη συρτής ψαρεύονται τα διάφορα ψάρια που κυκλοφορούν στην επιφάνεια μέχρι και τα μεσόνερα της θάλασσας.

Για παράδειγμα τα τονάκια ή ορτσίνια ή λεκατίκια ψαρεύονται με την μάνα της 1ης εκδοχής, δηλαδή χωρίς καθόλου μολυβάκια, εκτός από το ένα των 20 γραμμαρίων που βρίσκεται στην άκρη της μάνας και στην ουσία τοποθετείται εκεί, όχι για να βυθίζει τη συρτή σε κάποιο βάθος, αλλά για να στρώνει το νήμα και να το κρατάει κάπως τεντωμένο μέσα στη θάλασσα. Μερικοί αυτήν την τεχνική τη λένε «φούσκα», δηλαδή στον αφρό.

Δεν ξέρω ποιες τεχνικές ή παραδοσιακές συνήθειες μπορεί να επικρατούν ανάλογα με τους τόπους και τα είδη των θηραμάτων ανά την Ελλάδα, γιατί φυσικά τα μέρη που εγώ έχω ψαρέψει είναι ελάχιστα μπροστά στο σύνολο της Επικράτειας.

Εγώ διαθέτω τέσσερις βασικές αρματωσιές. Δύο σκέτες, δηλαδή που στις δυο άκρες τους έχουν από μία στριφταροπαραμάνα, έτσι ώστε στη μία άκρη να προσαρτάται η μάνα και στην άλλη το δόλωμα (τεχνητό ή φυσικό) και δύο με 3 σιλικονούχα πριν από το τεχνητό. Τελευταία έκανα και μία ακόμη αρματωσιά που αντί για σιλικονούχα έχει μικρά κουταλάκια.

Στη βάρκα μου ψαρεύω πάντα με δυο συρτές αφρού, τις οποίες κρεμάω δεξιά

και αριστερά από λαστιχάκια που στην άκρη τους έχουν κουδουνάκια για να με ειδοποιούν όταν τσιμπάει, όπως δείχνω στην Εικόνα 21.

Συνήθως οι δυο αυτές συρτές είναι ακριβώς ίδιες, δηλαδή ή και οι δυο «φούσκα» ή και οι δυο με μονά μολυβάκια ή και οι δυο με ομάδες των τριών μολυβιών ανά 8 μέτρα.

Όταν συμβαίνει αυτό, οι δυο αυτές συρτές σπάνια μπερδεύονται μεταξύ τους. Τις περισσότερες φορές αυτό συμβαίνει μόνο όταν πιαστούν ψάρια που τις τραβολογάνε πέρα δώθε, αλλά και τότε σπάνια.

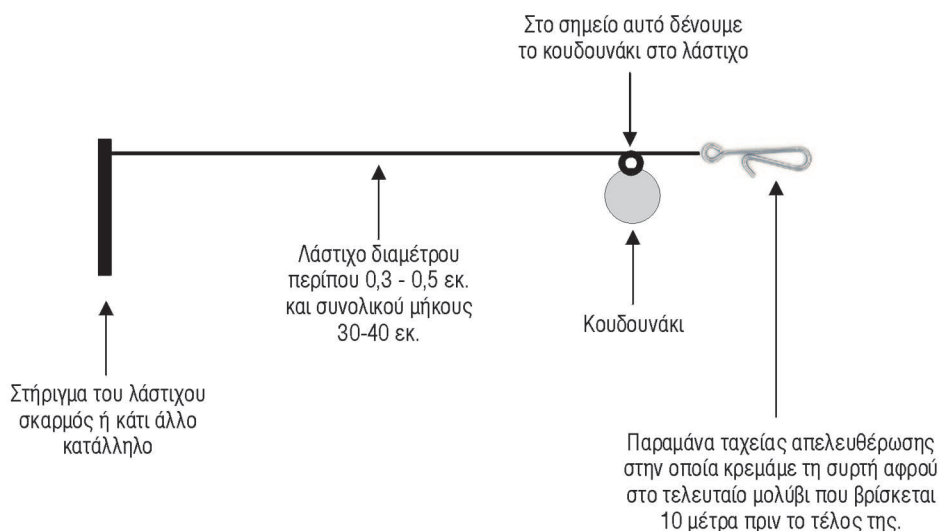
Όταν οι δυο συρτές είναι διαφορετικές, μπερδεύονται πιο εύκολα μεταξύ τους. Από την πείρα μου έχω συμπεράνει ότι όταν έχουν το ίδιο μήκος, σπάνια μπερδεύονται, έστω και αν δεν είναι ίδιες κατά τα άλλα.

Ήρθε η ώρα να εξηγήσω γιατί έχω τόσα είδη και όχι μόνο μία εκδοχή συρτής.

Από την πείρα μου έχω διαπιστώσει μερικά πράγματα που είμαι σίγουρος ότι ισχύουν μόνο στα μέρη που ψαρεύω εγώ και για τα είδη των ψαριών που στοχεύω, ενώ όσες φορές έτυχε να ψαρέψω σε άλλες περιοχές, οι λογικές αυτές δεν ίσχυαν πάντα με την ίδια επιτυχία. Το θεωρώ φυσιολογικό γιατί κάθε τόπος στο ψάρεμα έχει τις ιδιαιτερότητές του. Είναι αυτό που λέει και η παροιμία: «Όσα ξέρει ο νοικοκύρης, δεν τα ξέρει ο κόσμος όλος».

Στην περιοχή λοιπόν που ψαρεύω εγώ, (Πόρτο Χέλι), έχω διαπιστώσει ότι στη συρτή που δεν έχει μολύβια (φούσκα) χτυπάνε αποκλειστικά και μόνο τονάκια. Μέχρι σήμερα δεν μου έχει τύχει να πιάσω άλλο ψάρι με αυτόν τον τρόπο.

Στην ίδια περιοχή, έχω διαπιστώσει ότι όταν ψαρεύω στα ρηχά, σε κάποια σημεία που υπάρχουν αμμουδιές με σποραδικά βραχάκια, πιάνω απίστευτες ποσό-

Εικόνα 21: Σχηματική παράσταση του λάστιχου με το κουδουνάκι στο οποίο κρεμάμε τη συρτή του αφρού.

τητες σκαρμών και μερικές δράκαινες. Σε αυτές τις περιπτώσεις δηλαδή η συρτή αφρού που με τα μολυβάκια βυθίζεται σε βάθος 5-6 μέτρων λειτουργεί σαν συρτή βυθού, αφού λόγω του ότι το βάθος είναι 6-8 μέτρα, τα ψάρια του βυθού «βλέπουν» κανονικά τη συρτή.

Στις συρτές που έχουν μολύβια και βυθίζονται στα 3-6 περίπου μέτρα από την επιφάνεια, (ανάλογα και με την εκάστοτε ταχύτητα της βάρκας, τα ρεύματα και τους κυματισμούς), έχω πιάσει κυρίως λούτσους, (μερικούς πολύ μεγάλους, πάνω από 2 κιλά), αρκετά κοκάλια, μερικά μανάλια, κυνηγούς, λίτσες, παλαμίδες και λαβράκια, και είχα και λίγες απρόσμενες επιτυχίες εκτός προγράμματος (δηλαδή αυτό που στη γλώσσα μας το λέμε «κωλοφαρδία») που είναι πολύ χαρακτηριστικές και θα τις αναφέρω μία προς μία.

Έχω πιάσει στο Πόρτο Χέλι 3 φορές μικρές σφυρίδες 1 - 1,5 κιλό περνώντας με τη συρτή αφρού πάνω από σημεία με βάθος 8-10 μέτρα.

Δεν θυμάμαι ακριβώς, αλλά νομίζω ότι έχω πιάσει και άλλες τόσες ίδιου μεγέθους στήρες, στα ίδια περίπου μέρη.

Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο έπιασα και έναν ροφό 1,2 κιλού στα ίδια μέρη.

Κάποια φορά πριν 10 περίπου χρόνια, τη στιγμή που κατευθυνόμουν από βάθος 50 περίπου μέτρων προς το κεφάλι μιας ξέρας που ανέβαινε στα 6 μέτρα μου χτύπησε μια μικρή συναγρίδα 800 γραμμαρίων.

Προφανώς τα ψάρια αυτά δεν είναι είδη που πιάνονται με τη συρτή αφρού, αλλά ψάρια που πετάχτηκαν από το βυθό στον οποίο συνηθίζουν να βρίσκονται, λίγα μέτρα πιο πάνω για να φάνε το δόλωμα της συρτής μου και έφαγαν ... το κεφάλι τους.

Να σημειωθεί ότι αυτά συνέβησαν 10-15 χρόνια πριν. Από τότε μέχρι σήμερα σε αυτά τα μέρη δεν έπιασα τίποτα παρόμοιο.

Το 1976, στο Ναύπλιο, την πατρίδα μου, με συρτή αφρού και δόλωμα το κοινό κουταλάκι, (τότε δεν υπήρχαν σιλικονούχα και άλλα τέτοια), έπιασα ένα λαβράκι 9,5 κιλών σε ένα εντελώς πρόχειρο ψάρεμα της μιας ώρας (αν έχεις τύχη διάβαινε), σε μέρος που το βάθος είναι 7 μέτρα.

Το 1988 στην Κέρκυρα, σε έναν τόπο που ψάρευα για πρώτη φορά, έπιασα σε βάθος 3 μέτρων(!) ένα φαγκρί 5,5 κιλών (αυτό ήταν το πιο παράξενο γεγονός που μου έχει συμβεί μέχρι σήμερα στη θάλασσα. Το περιγράφω με λεπτομέρειες στη σελίδα 15).

Λίγο αργότερα στο Πόρτο Χέλι έπιασα έναν λούτσο 4,5 κιλών. Θυμάμαι ότι τον έβαλα στο τραπέζι για να τον φωτογραφίσω και το οπτικό πεδίο της φωτογραφικής μηχανής δεν τον χώραγε, αν δεν ανέβαινα με τη σκάλα ψηλά στο ταβάκι του σπιτιού.

Και το 2002, ψαρεύοντας σε μια ξέρα που είναι ανοιχτά στο Λαγονήσι στη Βούλα Αττικής, με τη βάρκα ενός φίλου μου και γείτονα, τον οποίο τον μάθαινα να ψαρεύει συρτές, έπιασα έναν τόνο 7,5 κιλών που ήταν και το τελευταίο μεγάλο ψάρι που έχω πιάσει με αυτό το εργαλείο.

Όπως ήδη έχω σημειώσει, αυτές οι «επιτυχίες» θεωρώ ότι «δεν» ανήκουν στην «εμβέλεια» αυτού του ψαρέματος, αλλά ότι ήταν απλώς τυχαία περιστατικά, από αυτά που λίγο - πολύ έχουν συμβεί σε πολλούς. Ήταν φυσικό να συμβούν και σε μένα, αφού τόσο χρόνια περιφέρομαι στη θάλασσα, σέρνοντας πίσω από τη βάρκα μου σχεδόν πάντα δύο συρτές αφρού. Αυτό πράγματι μου έχει γίνει μια πολύ καλή συνήθεια. Σχεδόν πάντα όταν πηγαίνω να ψαρέψω π.χ. παραγάδι, στη διαδρομή είτε προς, είτε από τον τόπο, ρίχνω τις συρτές αφρού, που τις έχω πάντα μαζί μου. Δεν είναι λίγες οι φορές που η συνήθειά μου αυτή με έχει ... ξελασπώσει.

Γυρίζω από αποτυχημένο, για διάφορους λόγους, ψάρεμα παραγαδιού και πάνω που κλαίω τη μοίρα μου και ψάχνω τρόπους να ανταπεξέλθω στην καζούρα των φίλων και γνωστών, «ντριν - ντριν» νάσου και χτυπάει το κουδουνάκι της συρτής αφρού και ένα καλό ψαράκι γεμίζει το άδειο ψυγείο μου. Κάποιος λούτσος, ένα κοκκάλι και άλλα τέτοια παρηγορητικά. Γι' αυτό το αγαπάω αυτό το ψάρεμα. Βέβαια για να σου συμβεί αυτό η βάρκα πρέπει να τρέχει με ταχύτητα συρτής και όχι παραπάνω. Και εδώ ίσως είναι η κατάλληλη στιγμή να ανοίξω και ένα άλλο μεγάλο θέμα, το παρακάτω:

Η επιλογή του σωστού σκάφους και της σωστής μηχανής

Στον κόσμο των ερασιτεχνών έχει επικρατήσει με συντριπτική πλειοψηφία η φιλοσοφία του γρήγορου σκάφους. Εγώ πιστεύω ότι στις περισσότερες των περιπτώσεων αυτό είναι λάθος. Προσοχή! Δεν λέω σε όλες τις περιπτώσεις, αλλά στις περισσότερες. Και εξηγούμαι:

Τα πλεονεκτήματα του γρήγορου σκάφους είναι πάρα πολλά, όμως και τα μειονεκτήματά του δεν πάνε πίσω. Η γνώμη μου είναι ότι το λάθος δεν βρίσκεται στα διάφορα σκάφη, αλλά στο μυαλό των ερασιτεχνών ψαράδων, οι οποίοι αγοράζουν σκάφος κατά κανόνα πριν ακόμη μάθουν αρκετά τη θάλασσα και το χειρότερο πολύ πριν αποφασίσουν για το τι θέλουν να κάνουν σε αυτήν.

Ο σωστός τρόπος για να αγοράσει κανείς σκάφος και να ικανοποιήσει μέσα από αυτό όλα τα θέλω του χωρίς να ξεπαραδιαστεί, είναι πρώτα να αποφασίσει τι ακριβώς θέλει να κάνει στη θάλασσα και μετά να κοιτάξει να αποκτήσει το σκάφος που θα μπορεί να το κάνει αυτό και όχι το ανάποδο. Γιατί η εμπειρία έχει πέραν πάσης αμφιβολίας αποδείξει, ότι το σκάφος που στη θάλασσα θα μπορεί να τα κάνει όλα με την ίδια ευκολία δεν έχει ακόμη ... εφευρεθεί.

Ανοίξα αυτό το θέμα εδώ για να τονίσω ότι αν για παράδειγμα κανείς είναι «κολλημένος» κυρίως με τα κάθε είδους ψαρέματα της συρτής, τότε το σκάφος που του χρειάζεται για να τα κάνει με ευχέρεια είναι ένα βαρύ μετρίου μεγέθους ξύλινο ή πλαστικό που θα κινείται με μια μικρή εσωλέμβια μηχανή πετρελαίου.

Το ιδανικό μήκος ενός τέτοιου σκάφους είναι 4,5 - 5,5 μέτρα το πολύ ώστε να μπορεί να μεταφέρεται με ευχέρεια και με τρέιλερ οπουδήποτε.

Οι λόγοι που συστήνω ένα τέτοιο σκάφος είναι επιγραμματικά οι εξής:

- Η απαίτηση στα περισσότερα ψαρέματα συρτής για σταθερή και πολλές φορές πολύ χαμηλή ταχύτητα (1 μίλι ή και μικρότερη) είναι πολύ πιο εύκολο να ικανοποιηθεί με ένα τέτοιο σκάφος, ενώ είναι ιδιαίτερα δύσκολο να την πετύχουμε με φουσκωτά κ.λ.π. Δεδομένου ότι επίσης σε κανένα ψάρεμα συρτής δεν απαιτείται ταχύτητα μεγαλύτερη των 5 μιλίων, δεν υπάρχει κανένας λόγος να επιλέξει κανείς μια γρήγορη εξωλέμβια μηχανή αν δεν την χρειάζεται ταυτόχρονα και για κάποια άλλη χρήση, γιατί η σύγκριση στα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης ανάμεσα σε αυτά τα δυο είδη μηχανών είναι εντυπωσιακά υπέρ της εσωλέμβιας μηχανής.
- Τα περισσότερα ψαρέματα συρτής θέλουν τη μηχανή να δουλεύει συνεχώς και για πολλές ώρες, πράγμα που κάνει το ψάρεμα ιδιαίτερα δαπανηρό όταν αυτό γίνεται με εξωλέμβιες μηχανές, που καταναλώνουν πολύ περισσότερο και ακριβότερο καύσιμο από τις εσωλέμβιες.
- Για να ψαρέψουμε με τα διάφορα είδη συρτής, δεν χρειάζεται να διανύσουμε μεγάλες αποστάσεις. Συνήθως ψαρεύουμε κοντά σε ακτές, πράγμα που άνετα το πετυχαίνουμε και με αργές βάρκες. Εδώ πρέπει να κάνουμε εξαίρεση για τα ψαρέματα με μολύβι φύλακα ή με πλάνο (jigging) ή ακόμα και αυτά του τσαπαρί, για τα οποία ίσως κατά τόπους να χρειαστεί να ανοιχτούμε σε απομακρυσμένες από τη στεριά ξέρες και πάγκους, όπου πράγματι οι γρήγορες βάρκες πλεονεκτούν όχι μόνο στους χρόνους μεταφοράς, αλλά και στην ασφάλεια που παρέχουν, κατορθώνοντας λόγω ταχύτητας, εύκολα να αποφεύγουν τα ξαφνικά μπουρίνια και τις θύελλες που είναι φυσικά κίνδυνος - θάνατος.

Όλα όσα ανέφερα πιο πάνω είναι παράγοντες που ο υποψήφιος ερασιτέχνης συρταδόρος πρέπει να τα σκεφτεί πολύ σοβαρά, γιατί τα σκάφη δεν αγοράζονται κάθε μέρα. Εκτός βέβαια αν διαθέτει γερό πορτοφόλι!

Η δική μου βάρκα δεν είναι γρήγορη. Είναι βαριά, έχει εκτόπισμα και κινείται με ταχύτητες κάτω των έξι μιλίων την ώρα που είναι το μέγιστό της. Η μηχανή που την κινεί είναι μια μικρή εσωλέμβια πετρελαίου αργόστροφη, και για το λόγο αυτόν πολύ σταθερή. Η επιλογή αυτή έχει γίνει συνειδητά, γιατί η ταχύτητα στη θάλασσα ήταν κάτι που ενώ σε ορισμένα ζητήματα με εξυπηρετούσε, τα αρνητικά και οι απώλειες ήταν δυσανάλογα πολλές. Η βάρκα που έχω είναι η 7η στη σειρά που έχω αποκτήσει και προφανώς είναι ακριβώς αυτό που ήθελα πάντα, αφού στην επιλογή της έφτασα μετά από πολλών χρόνων αναζητήσεις στην πράξη.

Την έχω στην κατοχή μου 15 χρόνια και μάλλον θα τερματίσω την ψαρευτική μου σταδιοδρομία με αυτήν, εκτός αν αυτή προλάβει να ... χαλάσει νωρίτερα από ότι ... εγώ. Αν εξηγήσω πώς έφτασα στην επιλογή της ίσως να πέσει και γέλιο, αφού τα πράγματα που προσπάθησα να συνδυάσω με την απόκτησή της ήταν πολύ ετερόκλητα.

Αυτά που κάνω εγώ στη θάλασσα είναι όλα σχεδόν τα ψαρέματα συρτής, πολλά, μα πάρα πολλά παραγάδια όλων των ειδών και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, πριν 25 περίπου χρόνια μου κόλλησε και το μικρόβιο της ιστιοπλοΐας.

Ποτέ μου δεν πίστευα ότι όλα αυτά θα μπορούσα να τα κάνω με ένα και μόνο σκάφος, μέχρι που συνάντησα το συγκεκριμένο. Από τότε το έψαχνα παντού για 3 ολόκληρα χρόνια. Ο λόγος ήταν ότι σαν καινούργιο δεν υπήρχε, αφού η εταιρεία που το κατασκεύαζε είχε κλείσει, οπότε έπρεπε οπωσδήποτε να το βρω μεταχειρισμένο, που έτσι κι αλλιώς το προτιμούσα κιόλας. Όταν κατάφερα και το βρήκα μισοβουλιαγμένο στη Ραφήνα, το αγόρασα χωρίς δεύτερη κουβέντα.

Οι διάφορες απαραίτητες τροποποιήσεις που του έκανα διάρκεσαν για 2 περίπου χρόνια και όταν άρχισα να το χρησιμοποιώ στη θάλασσα διαπίστωσα ότι όλες μου οι προβλέψεις ήσαν απολύτως σωστές.

Περισσότερο νομίζω να σημειώσω ότι η σχέση του ερασιτέχνη ψαρά με το σκάφος του πρέπει να είναι και λίγο ... ερωτική!

Στις δυο φωτογραφίες που παραθέτω (Εικόνες 22 και 23) μπορείς να δεις το αντικείμενο ... του πόθου μου.

Οι ειδικές περιπτώσεις

Εκτός από τις παραπάνω τεχνικές που ήδη περιέγραψα, στη συρτή αφρού πρέπει να εντάξουμε και τις εξής ειδικές περιπτώσεις:

Εικόνα 22: Στιγμιότυπο από την πρώτη κατέλκυση της βάρκας μου το 2001.

Εικόνα 23: Και λίγη ιστιοπλοΐα στον ... κήπο μου.

Η συρτή αφρού για ζαργάνες με ψαροδόλι

Πρόκειται για ένα εύκολο ψάρεμα και πολύ αποδοτικό, αρκεί να υπάρχουν ζαργάνες. Το είχα ψαρέψει συστηματικά τη 10ετία του 1970 στην Πάχη Μεγάρων.

Αφήνεις πίσω από τη βάρκα 20-25 μέτρα μιας όσο το δυνατόν πιο ψιλής μεσηνέζας με ένα απλό αγκίστρι στην άκρη της, στο οποίο έχεις δολώσει ένα ανάλογου μεγέθους φιλέτο οποιουδήποτε ψαριού. Η βάρκα πρέπει να προχωράει με πολύ μικρή ταχύτητα (περίπου όπως ψαρεύουμε κολπάδα για χταπόδια) και κάθε τόσο να σταματάει και να σέρνεις πολύ σιγά την μεσηνέζα προς το μέρος σου. Κάνοντας αυτό το πράγμα συνέχεια, κάποια στιγμή αισθάνεσαι ένα κανονικό τσίμπημα, (προσοχή όχι τράβηγμα). Είναι η στιγμή που η ζαργάνα πιάνει το δόλωμα στο ράμφος της. Μόλις αισθανθείς αυτό το κάπως ιδιότροπο τσίμπημα, αφήνεις για λίγο (δευτερόλεπτα) την μεσηνέζα τελείως ελεύθερη, για να δώσεις τη δυνατότητα στη ζαργάνα να κατεβάσει το δόλωμα στο στομάχι της. Αμέσως μετά κάνεις ένα απότομο τράβηγμα για να καρφώσεις τη ζαργάνα και το θέμα έχει τελειώσει.

Μόλις πιάσεις την πρώτη ζαργάνα, κόβεις ένα μακρόστενο φιλέτο από την ίδια, το οποίο έχει αποδειχθεί ότι είναι το καταλληλότερο γιατί είναι σκληρό και κρατάει, (φαίνεται ότι η ζαργάνα είναι κανίβαλος και δεν αρνείται να φάει τους ομοίους της) και συνεχίζεις το ψάρεμα με τον ίδιο τρόπο.

Όταν στο μέρος που ψαρεύεις υπάρχουν ζαργάνες, με αυτόν τον τρόπο θα πιάνεις τη μία πίσω από την άλλη.

Η συρτή αφρού για ζαργάνες με ματασίνα

Η ματασίνα είναι ένα είδος «πλαστικού μαλλιού» που μοιάζει περίπου με το κανάβι που χρησιμοποιούν οι υδραυλικοί. (Βλέπε Εικόνα 24).

Τις κουλούρες που φαίνονται στην Εικόνα 24 τις μετατρέπουμε σε αρματωσιά συρτής αφρού με πολύ απλό τρόπο. Κόβουμε την ματασίνα στο ένα από τα δύο «δεσίματα» που έχει και από το άλλο τη δένουμε με όποιο τρόπο προτιμάμε (συνήθως θηλιά) στην 2η αρματωσιά της συρτής αφρού που φαίνεται στη Εικόνα 19, αντικαθιστώντας δηλαδή με αυτήν τις σιλικόνες.

Με την αρματωσιά αυτή ψαρεύουμε συρτή αφρού με την μάνα που έχει ένα μόνο μολυβάκι. Η ζαργάνα προσελκύεται και πηγαίνοντας να δαγκώσει αυτό το δόλωμα μπλέκει τα δόντια της στο «πλαστικό μαλλί» και συλλαμβάνεται χωρίς καν να πληγωθεί.

Το ψάρεμα αυτό δεν το έχω κάνει ποτέ, αν και τα 4-5 τελευταία χρόνια έχω στον εξοπλισμό μου ματασίνες. Ο λόγος είναι ότι δυστυχώς τα τελευταία χρόνια στην περιοχή μου οι ζαργάνες σπανίζουν. Ακούω από διάφορες συζητήσεις ότι με αυτόν τον τρόπο πιάνουν ζαργάνες τις οποίες χρησιμοποιούν για δόλωμα για γοφάρια και μαγιάτικα σε μολύβι φύλακα και ομολογώ ότι ... ζηλεύω.

Εικόνα 24: Οι Ματασίνες είναι από τα πιο παράξενα τεχνητά δολώματα που έχω συναντήσει. Υπάρχουν και σε άλλα χρώματα από αυτά που φαίνονται εδώ.

Στην γειτονιά μου στο Πόρτο Χέλι μένει τα 2 τελευταία χρόνια ένας άνθρωπος Αλβανικής καταγωγής, πολύ καλό παιδί και καλός οικογενειάρχης, ο οποίος έχει τρελάνει τα γοφάρια με τα οποία τροφοδοτεί όλη τη γειτονιά (τα πουλάει φυσικά). Φέρνει ψάρια των 2-3 κιλών και στο σπίτι του έχει δυο καταψύκτες για να μπορεί να τα αποθηκεύει.

Μου έχει μιλήσει αναλυτικά για το πώς τα ψαρεύει. Πηγαίνει σε ένα ιχθυοτροφείο της περιοχής και ψαρεύει απ' έξω με το καλάμι του ζαργάνες με ματασίνες. Αυτές τις δολώνει σε ειδική αρματωσιά, πάλι με το καλάμι του και πιάνει τα γοφάρια. Το πρόβλημά του είναι ότι δεν καταφέρνει πάντα να πιάσει όσες ζαργάνες του χρειάζονται. Μου έχει πει ότι σχεδόν κάθε ζωντανή ζαργάνα αντιστοιχεί σε ένα γοφάρι.

Η συρτή αφρού για κυνηγούς με δόλωμα καλαμάρι

Άλλο ένα ειδικό είδος συρτής αφρού που δεν το έχω κάνει ποτέ και το έχω απλώς ακουστά από διηγήσεις και περιγραφές φίλων.

Είναι το ίδιο περίπου με το ψάρεμα της ζαργάνας. Δηλαδή μια απλή μεσηνέζα με ένα κατάλληλο αγκίστρι στην άκρη της δολωμένο με φιλέτο καλαμαριού, σέρνεται πίσω από τη βάρκα που ταξιδεύει με μικρή ταχύτητα.

Ακούω ότι ο κυνηγός χτυπάει σε αυτό το είδος συρτής και πρέπει να μην τον βγάλεις από τη θάλασσα, αλλά να τον σέρνεις πίσω από τη βάρκα, γιατί με αυτόν τον τρόπο παρασέρνει όλο το κοπάδι, ενώ εσύ συνεχίζεις να ψαρεύεις με μία άλλη συρτή ίδια με την προηγούμενη.

Σχετικά με αυτό το ψάρεμα έχω επίσης ακούσει ότι ρίχνουν στη θάλασσα ξύλινες παλέτες ή δέματα κλαριών, τα οποία προσελκύουν τους κυνηγούς, που συγκεντρώνονται από κάτω τους.

Στο μέρος που ψαρεύω εγώ το ψάρι αυτό σπανίζει και μόνο μια φορά είδα ένα τέτοιο δεμάτι να επιπλέει στη θάλασσα αλλά ψάρια κοντά του δεν είδα.

Εγώ έχω πιάσει 5-6 κυνηγούς στη ζωή μου σε άλλες περιοχές με τις συρτές αφρού που έχω περιγράψει παραπάνω.

Πάντως θα πρέπει να σημειώσω εδώ ότι η τεχνική αυτή (παλέτες κ.λ.π.) ενδέχεται να δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα στα διερχόμενα ταχύπλοα σκάφη και ιδιαίτερα τα μικρά. Γι' αυτό καλό είναι να αποφεύγεται ή έστω τουλάχιστον όσοι την εξασκούν, ας φροντίσουν να βάζουν και καμιά σημαδούρα πάνω στις παλέτες ώστε να διακρίνονται με ευχέρεια και βέβαια να τις αποσύρουν από τη θάλασσα όταν τελειώνουν το ψάρεμά τους.

Οι ειδικές συρτές για λαβράκια

Στην πατρίδα μου το Ναύπλιο αρκετοί προχωρημένοι ψαράδες συρτής έκαναν και ένα είδος συρτής που δεν το έχω συναντήσει πουθενά αλλού. Εγώ δεν το έχω κάνει ποτέ, μου το έχουν όμως περιγράψει πολλοί γνωστοί μου ψαράδες. Με

μια μακριά απόχη και με φακό έπιαναν πολλές γαρίδες στον μώλο του λιμανιού τις οποίες διατηρούσαν ζωντανές σε κουβά με θαλασσινό νερό. Αυτές τις γαρίδες τις δόλωναν σε μια συρτή σαν κι αυτή που περιέγραψα παραπάνω για τις ζαργάνες, δηλαδή μια λεπτή μεσηνέζα που στην άκρη της είχε ένα μοναδικό αγκίστρι κατάλληλο για λαυράκια. Σε αυτό το αγκίστρι δόλωναν ζωντανές μια δυο γαρίδες και λάμνοντας πολύ ήσυχα και προσεκτικά τις έσερναν πίσω από τη βάρκα στα μεσόνερα. Το μέρος στο οποίο έκαναν αυτό το ψάρεμα ήταν αμμολασπίδης βυθός, ιδανικός για τα λαβράκια τα οποία ήταν τα θηράματα στα οποία απευθύνονταν.

Οι βασικές απαιτήσεις του ψαρέματος αυτού ήταν η πολλή ησυχία που απαιτούσε και η ώρα που έπρεπε να είναι νύχτα με πολύ φεγγάρι. Φυσικά γινόταν με απόλυτη μπουνάτσα και στην βάρκα δεν επιτρεπόταν ούτε να κινείσαι ζωηρά για να μην διαταράσσεις την ησυχία. Η μεσηνέζα ακολουθούσε τη βάρκα σε απόσταση 20-30 μέτρων. Τα λαβράκια που έπιαναν με αυτόν τον τρόπο ήταν εντυπωσιακά.

Πολλοί έλεγαν ότι όσοι έκαναν αυτό το ψάρεμα έμπαιναν λαθραία και στην τότε απαγορευμένη αυστηρά περιοχή του λιμανιού του Ναυπλίου.

Πλοηγοί και αεροπλανάκια

Οι πλοηγοί και τα αεροπλανάκια δεν είναι διαφορετικό είδος συρτής αφρού, αλλά διάφορα είδη ιδιαίτερης αρματοσιάς ή μάλλον τεχνητού δολώματος για τη συρτή αφρού, και απευθύνονται συνήθως σε συγκεκριμένα είδη θηραμάτων.

Προσωπικά βρίσκω πολύ ενδιαφέροντες τους διάφορους πλοηγούς που βοηθάνε στο να δολώνουμε νωπά δολώματα στη συρτή, γιατί θεωρώ ότι το νωπό δολώμα είναι το καλύτερο και γι' αυτά τα ψαρέματα. Έχω μάλιστα και ο ίδιος κατασκευάσει κάποια είδη πλοηγών, ακολουθώντας την παράδοση των ψαράδων της πατρίδας μου, όπου αυτό ήταν πολύ συνηθισμένο και για τη συρτή αφρού και για τη συρτή του βυθού. (Βλέπε Εικόνα 11).

Βρίσκω εδώ την ευκαιρία να αναφέρω ότι όταν ήμουν μικρό παιδί θυμάμαι ότι οι διάφοροι συρταδόροι της εποχής κατασκεύαζαν τεχνητά ψαράκια από την ταρταρούγα του κορμού της παλαιού τύπου τσατσάρας, η οποία σιγά - σιγά καταστρεφόταν όταν έσπαγαν τα δόντια της. Τροχίζοντας αυτό το μέρος της τσατσάρας, του έδιναν σχήμα ψαριού και με διάφορους τρόπους του προσαρτούσαν σαλαγγιές και αγκίστρια ώστε να ψαρεύουν με αυτό συρτή. «Η πενία τέχνες κατεργάζεται» λέει η σχετική λαϊκή ρήση και πολλές φορές με μεγάλη επιτυχία, θα πρόσθετα εγώ, αν και είναι αλήθεια ότι τέτοια ψαράκια σήμερα δεν θα είχαν καμία ... τύχη.

Τα διάφορων ειδών αεροπλανάκια (Βλέπε Εικόνα 25) με τα οποία μπορούμε να σέρνουμε πολλά τεχνητά δολώματα ταυτόχρονα ώστε να δίνουμε εικόνα μικρών κοπαδιών, τα βρίσκω πολύπλοκα και δεν νομίζω ότι κάνουν σωστά τη δου-

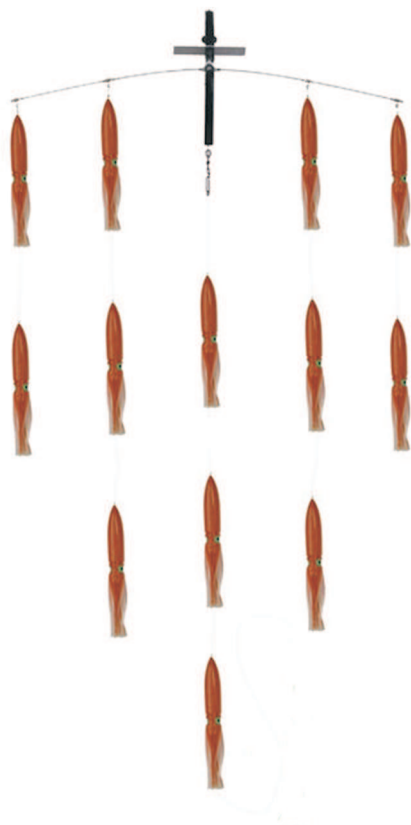
λειά που υπόσχονται οι κατασκευαστές τους.

Για το είδος αυτό τεχνητού δολώματος, ομολογώ ότι δεν έχω και πολύ θετικές πληροφορίες να μεταδώσω, δεδομένου ότι δεν το έχω χρησιμοποιήσει ο ίδιος ποτέ. Κάποιες φορές προσπάθησα να χρησιμοποιήσω παρόμοιες μεθόδους, αλλά το κυριότερο πρόβλημα που διαπίστωσα ήταν σοβαρά μπερδέματα όταν τύχαινε να πιαστεί κάποιο ψάρι και μεγάλες καθυστερήσεις, που έφταναν πολλές φορές να μου χαλάνε ολόκληρο το ψάρεμα. Όσοι ψαρεύουν με τσαπαρί θα καταλαβαίνουν τι θέλω να πω, γιατί κάτι παρόμοιο συμβαίνει και σε αυτό το ψάρεμα όπου χρησιμοποιούνται αρματωσιές με πολλά αγκίστρια και το μπερδεμα είναι ο εφιάλτης των ψαράδων.

Αν κάποιος γνωρίζει κάτι περισσότερο, θα ήμουν υπόχρεος αν έμπαινε στον κόπο να μου το μεταδώσει με κάποιον τρόπο.

Τα καλάμια

Τα τελευταία χρόνια βλέπω όλο και περισσότερες βάρκες να ψαρεύουν συρτές αφρού χρησιμοποιώντας καλάμια διαφόρων ειδών.

Εικόνα 25: Ένα αεροπλανάκι με την ... ακολουθία του.

Εγώ δεν νομίζω ότι θα καταφέρω να προσαρμοστώ ποτέ στις τεχνικές που χρησιμοποιούν αυτοί οι ερασιτέχνες, γιατί μετά από τόσα χρόνια εμπειριών στη θάλασσα, έχω μάθει τόσα πολλά που ακόμη και ο πολύς ελεύθερος χρόνος που πλέον διαθέτω ως συνταξιούχος δεν μου φτάνει για να τα κάνω πράξη στη θάλασσα.

Φυσικά δεν απορρίπτω αυτές τις τεχνικές. Πώς θα μπορούσα άλλωστε, αφού δεν τις γνωρίζω. Απλά τις αφήνω στους νεότερους επερχόμενους ερασιτέχνες ψαράδες.

Το μόνο που βέβαια είναι οφθαλμοφανές και δεν χρειάζεται να είναι κανείς σοφός για να το καταλάβει, είναι ότι ψαρεύοντας συρτή αφρού με κάποιου είδους καλάμι, δεν μπορείς να χρησιμοποιήσεις μολυβάκια σαν και αυτά που περιγράφω πιο πάνω στη μάνα της συρτής και επομένως αν αυτή χρειαστεί να ψαρέψει σε κάποιο βάθος, έστω λίγων μέτρων, με κάποιον άλλον τρόπο θα πρέπει να επιτευχθεί αυτό. Πιθανώς βέβαια να μου διαφεύγουν πράγματα και νέες τεχνικές και να λέω απλώς α-

νακρίβειες.

Όποιος διαβάσει αυτό το κείμενο και έχει κάτι καινούργιο να μου πει πάνω σ' αυτό, θα του είμαι υπόχρεος αν το κάνει.

Οι πολλαπλές συρτές αφρού

Εγώ στη βάρκα μου ψαρεύω πάντα με δυο συρτές αφρού ταυτόχρονα, οι οποίες, όπως και παραπάνω σημείωσα, είναι τις περισσότερες φορές ακριβώς ίδιες.

Σε διάφορα περιοδικά έχω δει σχέδια και φωτογραφίες, όπου δείχνονται μέθοδοι με τις οποίες μπορεί κανείς να ψαρέψει ταυτόχρονα με ακόμη περισσότερες συρτές (έχω δει μέχρι και οκτώ).

Όσες φορές προσπάθησα να προσθέσω και μια τρίτη συρτή στη βάρκα μου, όλες απέτυχα οικτρά. Ιδιαίτερα όταν συνέβη να πιαστούν ψάρια σε παραπάνω από μία ταυτόχρονα (όταν έπεσα σε πυκνό κοπάδι με τονάκια) μπερδεύτηκε το σύμπαν και όλα έγιναν μαλλιά - κουβάρια.

Πιθανώς κι εδώ να μου διαφεύγουν πράγματα, τα οποία και πάλι παρακαλώ όσους γνωρίζουν να μου τα μεταδώσουν, αν έχουν την καλοσύνη.

Οι «βαριές συρτές αφρού» για πολύ μεγάλα ψάρια

Ακούω και διαβάζω επίσης σε βιβλία, περιοδικά και ιστότοπους για «βαριές συρτές αφρού», με τις οποίες ψαρεύονται μεγάλα ψάρια, όπως ξιφίες, μεγάλοι τόνοι, ακόμη και καρχαρίες (μπορεί και φάλαινες!).

Από αρκετά μάλιστα αναγνώσματα τα οποία έχω μελετήσει αναλυτικότερα, περισσότερο από περιέργεια και λιγότερο για το ενδεχόμενο να ασχοληθώ ο ίδιος, εντυπωσιάζομαι πάρα πολύ από το αστρονομικό κόστος των εξοπλισμών που συστήνονται από τους συντάκτες τους.

Διαβάζω για πανάκριβα σκάφη, με πολύ ισχυρές μηχανές, ιδιαίτερα ακριβούς εξοπλισμούς σε τεχνικά μέσα και όργανα ανίχνευσης (βυθόμετρα, ραντάρ και άλλα πολλά) που υποτίθεται ότι καλύπτουν ακόμη και υπερπόντια ψαρέματα.

Δεν χρειάζεται νομίζω να συνεχίσω σε ότι αφορά τους εξοπλισμούς σε είδη αλιείας, όπου παρουσιάζονται ολόκληρες συλλογές από πανάκριβα καλάμια και μηχανισμούς, για να μην αναφερθώ στα ειδικά καθίσματα και ζώνες «μάχης», λες και πάμε να ... ψαρέψουμε στο ... «Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας».

Δεν διστάζω να δηλώσω «ευθαρσώς και εν γνώσει των συνεπειών του νόμου» ότι πρόκειται προφανώς για υπερβολές των διαφόρων εταιρειών που εμπορεύονται αυτά τα είδη και μάλλον οι αρθρογράφοι των σχετικών περιοδικών στα οποία αυτές διαφημίζονται, έχουν επιεικώς ... ξεφύγει.

Δεν γνωρίζω αν αυτά τα ψαρέματα γίνονται και στην Ελλάδα ή μόνο σε διάφορες άλλες περιοχές του πλανήτη, προσωπικά πάντως ομολογώ ότι δεν έχω ιδέα για κάτι τέτοιο, ούτε έτυχε ποτέ κανείς να μου μιλήσει ή να μου επιδείξει κάτι

παρόμοιοι σχετικά. Μακάρι να κάνω λάθος σε αυτές τις εκτιμήσεις μου, γιατί αυτό θα σημαίνει ότι ο τόπος μου (εννοώ η Ελλάδα ως ψαρευτική Επικράτεια) διαθέτει πολύ περισσότερα ψάρια από αυτά που νομίζω εγώ.

Γνωρίζω βέβαια ότι από παλιά ψαρεύονταν τέτοια ψάρια (τόνοι κ.λ.π.) σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, ένα των οποίων βρίσκεται και κοντά στην περιοχή μου, αλλά οι ψαράδες (στην πλειοψηφία τους επαγγελματίες) που έκαναν αυτά τα ψαρέματα δεν είδα ποτέ να χρησιμοποιούν τέτοια εργαλεία, αλλά κάποια άλλα που είχαν πολύ ... λογικότερο κόστος.

Αν υπάρχει κάτι που μου διαφεύγει πολύ θα ήθελα να το μάθω.

Θέμα 3ο: Η ζόκα

Ίσως να κάνω λάθος που χαρακτηρίζω την ζόκα ως «συρτή» και όχι ως «καθετή», γιατί και αυτός ο χαρακτηρισμός θα αντιστοιχούσε επιτυχώς στο ψάρεμα αυτό, αφού το ψάρεμα της ζόκας απαιτεί μεν και αυτό «κίνηση», πλην όμως τόσο αργή, που μάλλον σε καθετή προσομοιάζει παρά σε συρτή.

Εικόνα 26: Η ζόκα αυτή και το καλούπι της είναι δικής μου ... παραγωγής. Η διαφορά της από αυτήν του εμπορίου, είναι ότι αντί για τρύπα έχει δακτύλιο από ανοξείδωτο σύρμα, για να μπορεί να δένεται και με στριφταροπαραμάνια.

Θα έλεγα ότι η ζόκα είναι ένα ψάρεμα που βρίσκεται ανάμεσα στη συρτή βυθού και τη συρτή με μολύβι φύλακα, που θα περιγράψω πιο κάτω.

Με τη συρτή βυθού μοιάζει γιατί στοχεύει περίπου στην ίδια κατηγορία ψαριών, ενώ με τη συρτή με μολύβι φύλακα πλησιάζει, γιατί χρησιμοποιεί περίπου τα ίδια δολώματα και τεχνικές.

Διαβάζοντας τα πάρα κάτω ο αναγνώστης, ας το καταχωρίσει ο ίδιος σε όποια κατηγορία ψαρεμάτων προτιμά.

Σαν εργαλείο η ζόκα είναι εξαιρετικά απλό. Αποτελείται από ένα ειδικό αγκίστρι (βλέπε Εικόνες 26 και 27), του οποίου η ιδιαιτερότητα συνίσταται στο ότι είναι ενσωματωμένο, πακτωμένο θα έλεγα καλύτερα, με μία ποσότητα μολυβιού ειδικού σχήματος, από την μάννα, που είναι ένα αρκετά ισχυρό και αρκετού μήκους νήμα, ώστε να φτάνει από τη βάρκα μας μέχρι τον εκάστοτε πυθμένα, δεδομένου ότι η ζόκα για την οποία μιλάμε εδώ, απευθύνεται κυρίως σε μεγάλα ψάρια, μερικά των οποίων είναι και αρκετά δυναμικά, και ένα ή δύο κατά περίπτωση ισχυρά αγκίστρια, που παίζουν το ρόλο του «κλέφτη», τον οποίο οι περισσότεροι ερασιτέχνες ήδη γνωρίζουμε.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να διευκρινίσω ότι στο παρόν κείμενο αναφέρομαι στην παραδοσιακή μεγάλη ζόκα με την οποία ψαρεύουμε σε βαθιά συνήθως νερά για μεγάλα ψάρια, κυρίως φαγκριά, τσαούσια, συναγρίδες, σφυρίδες, ροφούς, βλάχους κ.λ.π. και όχι τη μικρή ζόκα (το ζογκάκι) με την οποία ψαρεύουμε χωρίς κλέφτη και με διαφορετικά (μικρά πάντως) δολώματα για σαργούς, τσιπούρες, μουρμούρες και τα παρόμοια μικρότερα ψάρια.

Το ψάρεμα αυτό θεωρητικά μπορεί να γίνει όλες τις ώρες της ημέρας, άριστες όμως είναι το ξημέρωμα και μέχρι την πλήρη εμφάνιση του ήλιου και το ηλιοβασίλεμα, ενώ μπορεί να ψαρευτεί και τη νύχτα, αλλά με πολύ φεγγάρι, ιδανικά με πανσέληνο, παρακάτω θα εξηγήσω γιατί.

Τα καλύτερα δολώματα γι' αυτό το ψάρεμα είναι οι σουπιές, τα καλαμάρια και διάφορα είδη ψαριών κατά περίπτωση, πάντα όμως ζωντανά (και γι' αυτό χρειάζεται απαραίτητα δεξαμενή διατήρησης ζωντανού) και το χταπόδι και ο μοσχιός, που μπορούν να δουλέψουν και ως νωπά. Ειδικά αυτά τα τελευταία θα χρειαστεί να τα ασπρίσουμε πριν τα δολώσουμε, διαδικασία που επιτυγχάνεται με διάφορους τρόπους, κυρίως με ξεμάτισμα σε βραστό νερό για πολύ λίγο (1-2 λεπτά), οπότε αφαιρείται εύκολα το δέρμα τους και ασπρίζουν.

Εικόνα 27: Ένας σύγχρονος τύπος ζόκας με τον κλέφτη της.

Ο τρόπος και οι τόποι που ψαρεύεται η ζόκα είναι τέτοιοι που μπορούμε να πούμε ότι συμπληρώνει με επιτυχία τη συρτή βυθού, γιατί ψαρεύει σχεδόν ακριβώς εκεί που δεν μπορεί να ψαρέψει αυτή. Δηλαδή η ζόκα μπορεί να ψαρέψει και σε νερά πολύ βαθύτερα από τα 50 μέτρα που έχω θέσει ως όριο στη συρτή βυθού, αλλά και σε

μέρη με πολλές ανωμαλίες, δηλαδή πάγκους, απότομες αποχές κ.λ.π. Αυτά τα δυο είναι τα βασικά της πλεονεκτήματα.

Αυτό που θα διαπιστώσεις πιο κάτω, όπου θα περιγράψω τον τρόπο που ψαρεύεται η ζόκα, είναι ότι στο μόνο που μειονεκτεί, όπως και η συρτή με μολύβι φύλακα, σε σχέση με τη συρτή βυθού, είναι ότι σε κάθε ψάρεμα μπορεί να «ψάξει» μικρή έκταση συγκριτικά.

Το ψάρεμα αυτό έχει διευκολυνθεί μέχρι ... τελικού θανάτου όλων ανεξαιρέτως των υποψήφιων θυμάτων, με την εμφάνιση των εξελιγμένων βυθομέτρων / ανιχνευτών ψαριών (των λεγόμενων fish finder), που έχουν αναλάβει την ασφαλή ... καθοδήγηση όσων το εξασκούν, ώστε να μπορούν να κατεβάζουν τη ζόκα ακριβώς μπροστά στο στόμα των υποψήφιων θυμάτων.

Φυσικά οι ψαράδες του παρελθόντος δεν είχαν αυτό το προνόμιο. Είχαν όμως κάποιο άλλο, που ενδεχομένως από πολλούς να θεωρηθεί προτιμότερο.

Μπορεί σήμερα οι χρήστες της ζόκας να καταφέρνουν να στέλνουν το δόλωμά τους ακριβώς μπροστά στο στόμα του υποψήφιου θύματος, όμως δυσκολεύονται πολύ για να το ανακαλύψουν, ακόμη κι αν έχουν τον τελειότερο ανιχνευτή ψαριών, γιατί απλά το ψάρι που ψάχνουν έχει αρχίσει να γίνεται πλέον ... «είδος εν ανεπαρκεία», σε αντίθεση με τις εποχές που απέχουν μερικά χρόνια προς τα πίσω, όπου μπορεί μεν να μην βρίσκane εύκολα τα ψάρια γιατί δεν είχαν ανιχνευτή, αυτά όμως ήταν τόσο πολλά και τόσο απονήρευτα, που ... εύρισκαν αυτά πρώτα τον ζογκαδόρο υποψήφιο θύτη τους.

Χαρακτηριστικό της παραπάνω διαπίστωσης είναι και το γεγονός ότι από όσα ψαρέματα περιγράφονται σε αυτό το κείμενο, σχεδόν μόνο η ζόκα ψαρευόταν στο παρελθόν συστηματικά και από επαγγελματίες ψαράδες, πράγμα που σημαίνει ότι στο παρελθόν αυτό το ψάρεμα ήταν ιδιαιτέρως αποδοτικό. Για να είμαι πιο ακριβής στα λεγόμενά μου, θα σημειώσω εδώ ότι εκτός από τη ζόκα αρκετοί επαγγελματίες ψάρευαν περισσότερο στο παρελθόν και λιγότερο σήμερα και με τσαπαρί και κολπάδες τις κατάλληλες εποχές.

Οι λόγοι που συνέβαινε αυτό ήταν δύο:

Ο πρώτος γιατί οι επαγγελματίες είχαν πολύ εύκολα στη διάθεσή τους πολλά από τα απαραίτητα ζωντανά δολώματα που απαιτούνται για το ψάρεμα αυτό. Ιδίως οι ζωντανές σουπιές ήταν πολύ εύκολες γι' αυτούς που έριχναν δίχτυα. Έτσι μόλις σπατσάριζαν με το σήκωμα των δίχτυων, όδευαν προς τις άγριες ξέρες που ήξεραν ότι κρατάνε μεγάλα ψάρια και δολώνοντας τις ζωντανές σουπιές που διατηρούσαν μέσα σε ένα βαρελάκι με θαλασσινό νερό, συμπλήρωναν την ψαριά της ημέρας.

Ο δεύτερος ήταν γιατί μόνο αυτοί ήξεραν σαν το σπίτι τους τούς τόπους όπου σύχναζαν τα μεγάλα ψάρια που ήταν κατάλληλα για το ψάρεμα της ζόκας. Σήμερα με τη χρήση των εξελιγμένων βυθομέτρων τα μέρη αυτά τα ξέρει και η ... κουτσή Μαρία.

Ο τρόπος που δολώνεται η ζόκα εξαρτάται από το εκάστοτε δόλωμα. Στην Ει-

Εικόνα 28: Δόλωση της ζόκας με νωπό χταποδάκι.

κόνα 28 φαίνεται ο τρόπος δόλωσης με νωπό χταπόδι, όπου το μολύβι της «κρύβεται» μέσα στην σακούλα του χταποδιού και ο κλέφτης προβάλλει ανάμεσα στα πλοκάμια του. Όταν το δόλωμα είναι ζωντανό αυτό δεν ισχύει, γιατί το μολύβι πρέπει να φαίνεται. Κάπου ανάμεσα στα πλοκάμια του χταποδιού ή της σουπιάς ή του καλαμαριού, καρφώνουμε και κρύβουμε τον κλέφτη ο οποίος δένεται με ένα μικρό παράμαλλο είτε πάνω στο αγκίστρι της ζόκας, είτε στον ειδικό κρίκο που διαθέτουν πολλές από αυτές. (Βλέπε Εικόνα 27).

Σε μερικές περιπτώσεις μπορούμε να βάλουμε και διπλό κλέφτη, δηλαδή ένα παράμαλλο κατάλληλου μήκους το οποίο περνάμε μέσα από τον κρίκο της ζόκας και δένουμε δύο αγκίστρια στα άκρα του. Πολλές κατατοπιστικές εικόνες για όλα αυτά μπορεί να δει κανείς στο διαδίκτυο.

Με τα δολώματα που ανέφερα παραπάνω η ζόκα δολώνεται λίγο πριν την κατεβάσουμε στο βυθό, όπου την κατεβάζουμε σιγά - σιγά μέχρι που να τον «βρει» και τότε την σηκώνουμε λίγο πιο πάνω. Οι καιρικές συνθήκες πρέπει να είναι τελείως ή σχεδόν τελείως άπνοια. Θα έλεγα ότι είναι επιθυμητό ένα απαλό αεράκι που να μετακινεί τη βάρκα μας πολύ αργά, δηλαδή με ταχύτητα 0,2 - 0,5 μίλια, ίσα - ίσα για να αλλάζουμε λίγο - λίγο τόπο, χωρίς να χρειάζεται να λάβνουμε που και που με τα κουπιά, γιατί για μηχανή δεν πρέπει να γίνεται καν λόγος. Η ζόκα χρειάζεται απαραίτητα απόλυτη ησυχία.

Όπως η βάρκα μετακινείται έτσι, ο ζογκαδόρος κουνάει ομαλά την ζόκα πάνω - κάτω, ανεβοκατεβάζοντάς την σε ύψος 1 - 1,5 μέτρο από τον πυθμένα, περίπου σαν κομπολόι, ενώ σε αραιά διαστήματα κάνει και κάποια απότομα τινάγματα, όπως περίπου κάνουμε και στο ψάρεμα της καθετής, ώστε να προσελκύσει το θήραμα.

Κάπου - κάπου βέβαια πρέπει να φροντίζεις να ακουμπάς, με προσοχή για να μην κολλήσεις, στο βυθό, ώστε να ελέγχεις ότι δεν έχεις απομακρυνθεί από αυτόν και ψαρεύεις στα χαμένα.

Το μολύβι της ζόκας γυαλίζεται (αστράφτει) όταν το τρίψουμε κατά διαστήματα με γυαλόχαρτο και στη συνέχεια το «πατήσουμε» με κάποιο μεταλλικό αντικείμενο. Δυστυχώς τη λέξη «πατήσουμε» δεν μπορώ να την εξηγήσω καλύτερα, αλλά μόνο να την επιδείξω. Μπορείς να δοκιμάσεις το εξής: Αφού τρίνεις καλά την επιφάνεια της ζόκας με ψιλό γυαλόχαρτο, στη συνέχεια «σέρνεις» πάνω στη γυαλοχαρτισμένη επιφάνεια ένα μαχαίρι, χωρίς να το πιέξεις δυνατά. Κάνοντας αυτή την κίνηση θα δεις ότι σε κάποια σημεία που θα περνάει το μεταλλι-

κό αντικείμενο, το μολύβι θα γυαλίζει πολύ. Κάνοντας πολλές τέτοιες δοκιμές, σιγά - σιγά θα πετύχεις το γυάλισμα ολόκληρης της ζόκας. Αυτό μπορείς να το δοκιμάσεις με την ησυχία σου στο σπίτι, πάνω σε ένα οποιοδήποτε κομμάτι μολυβιού για να καταλάβεις τη διαδικασία του «πατήματος».

Όταν η ζόκα γυαλίζει κατ' αυτόν τον τρόπο, τότε σε συνδυασμό με το δολωμένο ζωντανό καλαμάρι ή τη σουπιά, δείχνει σαν ένα ψάρι που κυνηγιέται από το κεφαλόποδο και όλο αυτό στοιχειοθετεί την επιθυμητή «φυσική» εικόνα που μπορεί να ξεγελάσει το θήραμα.

Οι παλαιότεροι γυάλιζαν τη ζόκα τρίβοντάς την με σταγόνες υδραργύρου που έριχναν πάνω σε ένα κομμάτι πανί ή βαμβάκι. Ο υδράργυρος πουλιόταν παλιότερα στα καταστήματα ειδών αλιείας συσκευασμένος σε μικρά πλαστικά μπουκαλάκια, πάνε όμως πολλά χρόνια που έχει απαγορευτεί η διάθεση αυτού του προϊόντος, γιατί είναι πολύ ισχυρό δηλητήριο και η χρήση του οικολογικά απαράδεκτη.

Ένα ακόμη που χρειάζεται να συμπληρώσω για να ολοκληρώσω την τεχνική της ζόκας είναι ότι το τσίμπημα του θηράματος δεν γίνεται συνήθως αντιληπτό με κάποιο δυνατό τράνταγμα, ανάλογο του μεγέθους του, όπως θα περιμένει ίσως να νιώσει ο πρωτόπειρος ζογκαδόρος. Συνήθως αισθανόμαστε ένα ελαφρύ, σχεδόν ανεπαίσθητο τρέμουλο, τη στιγμή που το ψάρι έχει πάρει το δόλωμα στο στόμα του και στέκεται ακίνητο. Εκείνη τη στιγμή πρέπει να τραβήξουμε με δύναμη για να καρφώσουμε το θήραμα. Στο σημείο αυτό πολύ ευεργετικές είναι οι ιδιότητες των νημάτων που δεν έχουν καθόλου ελαστικότητα κι έτσι εξασφαλίζουν σχεδόν απόλυτη ... υπακοή στα ... κελεύσματα του ζογκαδόρου. Η χρησιμοποίησή τους όμως προϋποθέτει την πρόσθεση αρματωσιάς από καλής ποιότητας μεσηνέζα στην αρχή της μάνας.

Και μια τελευταία παρατήρηση

Σημείωσα στα παραπάνω ότι το ψάρεμα της ζόκας μπορεί να γίνει και τις βραδινές ώρες, μόνο όμως όταν υπάρχει πολύ φεγγάρι, ιδανικά πανσέληνος. Στα παρακάτω θα εξηγήσω το λόγο για τον οποίο συμβαίνει αυτό, για να μπορείς να καταλαβαίνεις και τη λογική με την οποία λειτουργούν τα πράγματα στη θάλασσα.

Αν έχεις ψαρέψει παραγάδι ή κάποιου είδους καθετή τη νύχτα με τέλεια μπουνάτσα και απόλυτο σκοτάδι, δηλαδή σε νύχτα χωρίς φεγγάρι και μακριά από στεριές που έχουν πολλά φώτα, τότε θα παρατήρησες ενδεχομένως ότι η διαδρομή του νηματός σου στο νερό διακρίνεται με μεγάλη ευχέρεια και σε αρκετή απόσταση από τη βάρκα σου, λόγω του φωσφορισμού των εκατομμυρίων μικροοργανισμών (πλαγκτόν ονομάζονται) που αιωρούνται μέσα στο θαλασσινό νερό.

Το φαινόμενο αυτό μπορείς να το παρομοιάσεις με τις ακτίνες του ήλιου που διακρίνονται με ευχέρεια όταν μπαίνουν μέσω κάποια σχισμής ή τρύπας σε σκοτεινό χώρο στον οποίο υπάρχει αιωρούμενη σκόνη, που όταν δεν υπάρχουν ακτί-

νες αλλά απλό διάχυτο φως, δεν φαίνεται. Πρόκειται ακριβώς για την ίδια λογική. Όπως και στη θάλασσα, έτσι και εδώ αυτά τα αιωρούμενα μικροσωματίδια προδίδουν την διαδρομή της μεσηνέζας από τη μια και της ακτίνας του ήλιου από την άλλη.

Όταν η νύχτα είναι θεοσκοτεινή, το σύνολο των εργαλείων που βυθίζουμε για να φτάσουμε στο βυθό που βρίσκεται το ψάρι διακρίνονται με απίστευτη ... μεγαλοπρέπεια, άσχετα αν τα νήματα που χρησιμοποιούμε είναι τα λεγόμενα αόρατα (και πανάκριβα) ή κοινά (και φτηνά). Αυτό που τα προδίδει δεν είναι η μικρή διαφάνεια, αλλά η παραμικρή κίνηση. Και φυσικά κανένα ψάρι δεν θα πλησιάσει κάτι που του φαίνεται εντελώς αφύσικο, ειδικά αν είναι και πονηρεμένο και επιφυλακτικό, όπως είναι όλα ανεξαιρέτως τα μεγάλα ψάρια σήμερα.

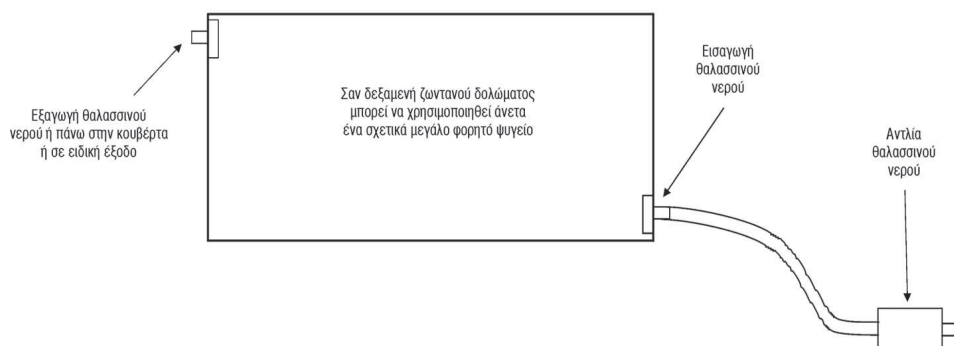
Αντίθετα όταν έχει πολύ φεγγάρι (πανσέληνο) τότε το φως εξαφανίζει αυτόν τον φωσφορισμό και τα εργαλεία φαίνονται ακριβώς όσο θα φαίνονταν αν ήταν ηλιόλουστη ημέρα.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο με τη ζόκα μπορούμε να ψαρεύουμε και νύχτα, αλλά μόνο όταν έχει πολύ φεγγάρι.

Από την κατασταλαγμένη εμπειρία των παλαιότερων αποδεικνύεται ότι την νύχτα με φεγγάρι ψαρεύονται καλύτερα τα μαύρα ψάρια, όπως σφυρίδες, στήρες, ροφοί κ.λ.π. ενώ τα άσπρα όπως συναγρίδες, φαγκριά κ.λ.π. προτιμούν την ημέρα.

Η διατήρηση του ζωντανού δολώματος

Για να εξασκήσουμε τα ψαρέματα που χρειάζονται απαραίτητα ζωντανό δόλωμα, πρέπει το σκάφος μας να διαθέτει και την απαραίτητη υποδομή για την διατήρησή τους. Η υποδομή αυτή λέγεται «**δεξαμενή διατήρησης ζωντανού**» και στην Εικόνα 29 έχω φτιάξει ένα σκαρίφημα στο οποίο δείχνω πώς μπορεί κανείς να την κατασκευάσει και είτε να την εγκαταστήσει μόνιμα στο σκάφος του, είτε να την έχει φορητή, αν δεν διαθέτει άπλετο χώρο, και να την παίρνει μαζί του

Εικόνα 29: Δεξαμενή διατήρησης ζωντανών δολωμάτων.

μόνο όταν πρόκειται να ψαρέψει το σχετικό ψάρεμα.

Τα απαραίτητα για την κατασκευή αυτή είναι ένα σχετικά μεγάλο δοχείο χωρητικότητας 30-50 λίτρων νερού (όσο μεγαλύτερο τόσο το καλύτερο) και μια αντλία θαλασσινού νερού.

Σαν τέτοιο δοχείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα φορητό ισοθερμικό ψυγείο (igloo) μεγάλου μεγέθους ή κάποιο άλλο πλαστικό δοχείο ανάλογου μεγέθους, το οποίο θα τρυπήσουμε κατάλληλα ώστε να το τροφοδοτούμε συνεχώς με φρέσκο θαλασσινό νερό, το περισσευούμενο από το οποίο θα επιστρέφει στη θάλασσα μέσω μιας τρύπας υπερχειλίσης, που πρέπει να διαθέτει επίσης το δοχείο μας.

Για την όλη κατασκευή θα χρειαστούν διάφορα εξαρτήματα (ρακόρ κ.λ.π.) υδραυλικής φύσεως, τα οποία καλό είναι να είναι πλαστικά για να μην σκουριάζουν και αχρηστεύονται.

Αν δεν μπορούμε να την κατασκευάσουμε μόνοι μας θα πρέπει να απευθυνθούμε σε κάποιον υδραυλικό.

Αρκετοί προσπαθούν να διατηρήσουν ζωντανά δολώματα χρησιμοποιώντας αντί για δεξαμενή στην οποία να ρέει συνεχώς θαλασσινό νερό, την μέθοδο της απλής οξυγόνωσης ενός στάσιμου θαλασσινού νερού. Αυτός ο τρόπος μπορεί να μας εξασφαλίσει ζωντανό δόλωμα, αλλά αφ' ενός για πολύ λιγότερο διάστημα απ' ό,τι ο προηγούμενος και αφετέρου όχι για όλα τα είδη των δολωμάτων. Ο λόγος είναι ότι οι διάφοροι θαλάσσιοι οργανισμοί τους οποίους προσπαθούμε να διατηρήσουμε, δεν έχουν απαιτήσεις μόνο σε οξυγόνο αλλά και σε θερμοκρασία, την οποία μόνο η συνεχής ροή θαλασσινού νερού μπορεί να μας εξασφαλίσει, αν και σε ορισμένες ακραίες περιπτώσεις ούτε και αυτή επαρκεί και χρειάζεται να προσπαθήσουμε να ρυθμίσουμε τη θερμοκρασία βάζοντας μέσα στη δεξαμενή παγοκύστες, μπουκάλια με παγωμένο νερό κ.λ.π.

Στο σημείωμα αυτό δεν θα περιγράψω όλες τις περιπτώσεις μία - μία ξεχωριστά γιατί είναι πάρα πολλές. Όταν κάποιος φτάσει σε αυτό το σημείο όλο και κάποιος φίλος ή μια σχετική ερώτηση στο διαδίκτυο μπορεί να τον βοηθήσει.

Η υποδομή αυτή είναι απαραίτητη για τα ψαρέματα με μολύβι φύλακα, με ζόκα αλλά και με παραγάδι ζωντανού και τις γνωστές μονάγκιστρες πετονιές με τις οποίες ψαρεύουμε ροφούς κ.λ.π.

Θέμα 4ο: Ο πλάνος ή τσαπαρί του βυθού (jigging)

Ίσως ξενίζει τους νεότερους η παραπάνω ονομασία (πλάνος) αυτού του ψαρέματος, γιατί πολλοί από αυτούς ενδεχομένως να μην την έχουν ακούσει καθόλου. Αυτός είναι και ο λόγος που με υποχρέωσε να καταχωρίσω σε παρένθεση και την ξενόφερτη ονομασία jigging, η οποία φυσικά δεν σημαίνει τίποτε το διαφορετικό, αλλά ακριβώς το ίδιο με το ελληνικό «πλάνος» ή όπως το έλεγαν και αρκετοί από τους παλαιότερους «τσαπαρί του βυθού».

Και κάνουν λάθος όσοι πιστεύουν ότι το ψάρεμα αυτό μας ήρθε από το ... εξω-

τερικό. Το μόνο που μας ήρθε από εκεί, είναι η καινούργια ονομασία του (jigging). Όλα τα υπόλοιπα έχουν την αφετηρία τους εδώ, στη θάλασσα του Αιγαίου και κυρίως τα παράλια της Μικράς Ασίας και του Βοσπόρου, όπου ανέκαθεν αναπτύχθηκαν σχεδόν όλες οι τεχνικές ψαρέματος αυτού του τύπου, οι οποίες στη συνέχεια με τις μετακινήσεις των πληθυσμών και τη φυσική ροή της γνώσης, μεταδόθηκαν και στους υπόλοιπους λαούς, κυρίως της Ευρώπης, που πάντοτε ακολουθούσαν και ουδέποτε προηγήθηκαν σε αυτές τουλάχιστον τις ... επιστήμες.

Αν θα μπορούσε κανείς να μου εξηγήσει γιατί με τις ... ευλογίες μας αυτοί οι ρόλοι τις τελευταίες δεκαετίες αντιστράφηκαν και αντί να μαθαίνουμε εμείς αυτούς, ως κατεξοχήν θαλασσινοί, καταλήξαμε να μαθαίνουν αυτοί εμάς, θα ήμουν ευτυχής, γιατί για μένα αυτό είναι κάτι το ανεξήγητο.

Η μόνη καινοτομία, αν θα μπορούσε κανείς να την πει έτσι, που προστέθηκε σε αυτό το ψάρεμα με την επανεμφάνισή του τα τελευταία χρόνια, είναι η εκτέλεσή του με τη βοήθεια των ειδικών καλαμιών, που σε μερικές περιπτώσεις πράγματι διευκολύνουν, αν και προσωπικά πιστεύω ότι η αξία τους είναι μάλλον υπερτιμημένη, κυρίως για λόγους εμπορικούς.

Εν πάση περιπτώσει, επειδή το θέμα αυτό σηκώνει πολύ συζήτηση που δεν είναι ο στόχος μου να την ανοίξω σε αυτό το κείμενο, ας αφήσω τους αναγνώστες να προβληματιστούν από μόνοι τους και ας βγάλει ο καθένας τα δικά του συμπεράσματα. Εγώ σε αυτό το κείμενο ας ασχοληθώ καλύτερα με την πράξη.

Το ψάρεμα με το εργαλείο του πλάνου κάνει ότι δεν κάνει η συρτή βυθού. Δηλαδή ενώ η συρτή βυθού ψαρεύει οριζόντια, οδηγώντας παράλληλα πάνω από το βυθό και όσο πιο κοντά σε αυτόν μπορεί το δόλωμά της, ο πλάνος ψαρεύει κάθετα (από εδώ και το επίσης ξενόφερτο vertical που σημαίνει κάθετα ή κατακόρυφα) ως προς το βυθό, ανεβοκατεβάζοντας μέχρι κάποιο ύψος το δόλωμά του, που είναι πάντα ένα τεχνητό δόλωμα σε σχήμα ψαριού, αλλά εξολοκλήρου μεταλλικό και βαρύ, σε αντίθεση με τα τεχνητά δολώματα της συρτής βυθού που είναι συνήθως από ελαφρά υλικά, πλαστικά ή ξύλινα. Ο λόγος που το δόλωμα του πλάνου είναι μεταλλικό, είναι γιατί εκτός από το ρόλο του δολώματος, έχει να παίξει και το ρόλο του βαριδιού που βυθίζει το εργαλείο αυτό στο απαραίτητο βάθος, που μερικές φορές μπορεί και να υπερβαίνει τα 100 και πλέον μέτρα. Αυτό είναι το δεύτερο πλεονέκτημα του πλάνου σε σύγκριση με τη συρτή βυθού, της οποίας η εμβέλεια από πλευράς βάθους είναι αρκετά περιορισμένη συγκριτικά.

Από την πλευρά αυτή δηλαδή, το ψάρεμα του πλάνου έχει πολλές ομοιότητες με το ψάρεμα της ζόκας. Η διαφορά του με αυτό το τελευταίο, είναι ότι ενώ στην ζόκα η κίνηση του δολώματος συνήθως ενυπάρχει από του φυσικού, αφού χρησιμοποιούμε κυρίως ζωντανά δολώματα, στον πλάνο προσπαθούμε να δώσουμε φυσική κίνηση σε ένα τεχνητό δόλωμα, είτε με το χέρι μας, είτε με διάφορα συστήματα που μας εξασφαλίζουν οι σύγχρονες επιβοηθητικές τεχνικές (διάφορα

Εικόνα 30: Σύγχρονα τεχνητά δολώματα κ.λ.π. για τον πλάνο.

ειδικά μηχανάκια κ.λ.π.).

Τα τελευταία χρόνια έχουν εμφανιστεί στην αγορά των ειδών αλιείας και αρκετά είδη καινούργιων τεχνητών δολωμάτων, άλλα των οποίων είναι εξολοκλήρου τεχνητά και άλλα έχουν τη μορφή πλοηγού, που έχει πολλές ομοιότητες με την παραδοσιακή ζόκα, στον οποίο έχουμε τη δυνατότητα να δολώσουμε και διάφορα είδη νωπού δολώματος (κομμάτια ψαριών, σουπιές, καλαμάρια κ.λ.π.). Τα περισσότερα από αυτά έχουν προέλευση την Ιαπωνία, αλλά προσωπικά δεν έχω καμία διαζώσης εμπειρία ώστε να μπορώ να προχωρήσω σε σχετικές κρίσεις και σχολιασμούς. Νομίζω ότι όσοι προσελκύονται από αυτό το ψάρεμα, έχουν μπροστά τους άπειρες προτάσεις (jig, kabura, tenya, inchiku κ.λ.π.) για να πειραματίζονται ατέλειωτα σε όλη την ψαρευτική τους σταδιοδρομία. (Εικόνα 30).

Πριν προχωρήσω όμως στην λεπτομερέστερη περιγραφή αυτής της τεχνικής θα κάνω εδώ μια παρένθεση την οποία θεωρώ απαραίτητη, για να εξηγήσω μερικά πράγματα, που πιστεύω ότι θα βοηθήσουν σημαντικά τον αναγνώστη στην βαθύτερη κατανόηση αυτού του ψαρέματος και όχι μόνο.

Σύμφωνα με όλες τις πληροφορίες που αντλώ από την βιβλιογραφία καθώς και από διηγήσεις παλαιότερων, ο πλάνος ή τσαπαρί του βυθού, είναι ψάρεμα που μεσουράνησε την εποχή της κατοχής. Ο λόγος που συνέβη αυτό ήταν ότι την εποχή εκείνη η αφθονία των ψαριών στις ελληνικές θάλασσες ήταν πρωτοφανής. Τα ψάρια δεν ήταν μόνο πολλά, αλλά ήταν και απονήρευτα, γιατί λόγω των περιορισμών που είχαν επιβάλει τότε οι κατακτητές, το ψάρεμα είτε το επαγγελματικό, είτε το ερασι-

τεχνικό, είχε μειωθεί πάρα πολύ. Ιδιαίτερα στις περιοχές που βρίσκονταν κοντά στα αστικά κέντρα, όπως οι ακτές της Αττικής που αστυνομεύονταν αυστηρά από τους κατακτητές, αρκετοί ψάρευαν παράνομα και με κίνδυνο της ζωής τους, μόνο και μόνο για να μπορέσουν να επιβιώσουν εξασφαλίζοντας κάποια θρεπτική τροφή για τις οικογένειές τους.

Οι συνθήκες αυτές είχαν προκαλέσει άνηση της θαλάσσιας ζωής σε τέτοιο βαθμό που μπορούσες να πιάνεις αξιόλογα ψάρια ακόμη και με στοιχειώδη και απλοϊκά μέσα. Και ένα τέτοιο μέσον ήταν και εξακολουθεί να είναι και ο πλάνος. Ο ψαράς της εποχής εκείνης ήταν ευτυχής όταν με μια πετονιά και ένα απλό μεταλλικό ομοίωμα ψαριού μπορούσε στα γρήγορα και χωρίς να προκαλεί την προσοχή κανενός να εξασφαλίσει πλούσιο γεύμα, αρκεί να κατάφερνε να πάει με μια μικρή βάρκα λίγο πιο πέρα από την ακτή. Έτσι η χρήση του πλάνου γενικεύτηκε τότε, σαν ένα εργαλείο πρόχειρου και γρήγορου ψαρέματος, το οποίο δεν στόχευε σε πλούσιες αποδόσεις, αλλά στο «βόλεμα» της περίπτωσης.

Και φυσικά όταν αυτές οι συνθήκες εξέλιπαν, όταν δηλαδή η ζωή επανήλθε στην ομαλότητα, ο πλάνος σιγά - σιγά εγκαταλείφθηκε ως μη παραγωγικός και τη θέση του πήραν άλλα εργαλεία, (ζόκα, συρτές, παραγάδια κ.λ.π.) που εξασφάλιζαν καλύτερες αποδόσεις, αφού πλέον τίποτα δεν εμπόδιζε κανέναν να τα εξασκήσει.

Εγώ που τη στιγμή που γράφω αυτές τις γραμμές έχω κλείσει τα 66 και βαδίζω στα 67, μόλις που πρόλαβα κάποιους πλάνους στις προθήκες των καταστημάτων με είδη αλιείας και πάντα είχα την απορία τι ακριβώς είναι αυτά τα παράξενα ψαράκια που ούτε την κλασική γλώσσα των τεχνητών είχαν ούτε οι σαλαγγιές τους είχαν την ίδια λογική. Αν και καταλάβαινα ότι προορίζονταν για κάποιου άλλου είδους ψάρεμα από αυτά που έκανα εγώ, ποτέ δεν έτυχε να ρωτήσω περί τίνος ακριβώς πρόκειται. Λίγο μετά βέβαια, αυτά τα είδη εξαφανίστηκαν και πράγμα περίεργο για μένα, λίγο πριν τερματίσω την ψαρευτική μου σταδιοδρομία, έκαναν θεαματική επανεμφάνιση και μάλιστα με καινούργιες και εντυπωσιακά βελτιωμένες μορφές.

Τι είναι όμως αυτό που επανέφερε αυτό το ψάρεμα από την αφάνεια στην επικαιρότητα και μάλιστα, όπως μαθαίνω, με πολύ καλές επιδόσεις σε αρκετές περιπτώσεις; Αυτό είναι και το ερώτημα που θέλω να ξεδιαλύνω, με αυτή την παρένθεση που άνοιξα στο σημείο αυτό.

Όπως είπα παραπάνω το ψάρεμα του πλάνου εγκαταλείφθηκε γιατί λόγω της εντατικοποίησης του ψαρέματος στα χρόνια που ακολούθησαν την κατοχή, οι συνθήκες που σταδιακά δημιουργήθηκαν στη θάλασσα έκαναν όλο και πιο δύσκολη την εξάσκησή του με σοβαρή επιτυχία. Τα ψάρια αραιώσαν πολύ και συνεχίζουν να αραιώνουν καθημερινά και ταυτόχρονα σταδιακά έγιναν εξαιρετικά φιλόποτα, αντιδρώντας με το ένστικτό τους στο ανηλεές κυνηγητό των ψαράδων. Έτσι, για να πιάσεις ένα ψάρι με πλάνο, έπρεπε πλέον να ψάχνεις με τις ώρες, τις ημέρες και τους μήνες τις θάλασσες και να έχεις και τύχη βουνό.

Όμως αυτό αποδειγμένα άλλαξε. Ξαφνικά ξανάρχισαν να πιάνονται ψάρια με τον πλάνο και μάλιστα από νεότευκτους ερασιτέχνες, γιατί οι επαγγελματίες στην πλειοψηφία τους δεν κάνουν πια τέτοια ψαρέματα. Τι είναι λοιπόν αυτό που το άλλαξε;

Ένα μόνο πράγμα. Ενέσκηψε η σύγχρονη ψηφιακή τεχνολογία των μέσων ανίχνευσης. Δηλαδή τα σύγχρονα ψηφιακά βυθόμετρα, η απόκτηση των οποίων έγινε πλέον εφικτή από πολλούς και σε λίγο θα είναι εφικτή από όλους, γιατί όπως εξελίσσεται το πράγμα, τα αμέσως επόμενα χρόνια ένα τέλειο βυθόμετρο που θα μπορεί να ανακαλύπτει μέχρι και μικρά σαλιγκαράκια στο βυθό, αν αυτό μας ενδιαφέρει, θα κοστίζει φθηνότερα από ένα παραγάδι 100 αγκιστριών. Στην Αμερική απλά βυθόμετρα και εξαρτήματα ανίχνευσης, πωλούνται πλέον και στα μεσαίου μεγέθους πολυκαταστήματα (super markets).

Το τι κάνουν αυτά τα εργαλεία το έχω ήδη εξηγήσει στο σχετικό εδάφιο. Για τον πλάνο αυτά ήταν το ... φιλί της ζωής. Ήταν η απαραίτητη προϋπόθεση για την αναβίωσή του. Και αν αυτό το συνδυάσουμε και με την εξέλιξη των τεχνητών δολωμάτων που περιέγραψα ήδη παραπάνω, τότε όλα ... μπαίνουν στη θέση τους.

Ο σύγχρονος ερασιτέχνης ψαράς δεν έχει πλέον να κάνει πολλά. Μπαίνει στην βάρκα του, που συνήθως είναι κάποιο πολύ γρήγορο και πολύ άνετο σκάφος, βάζει μπροστά το ψηφιακό του βυθόμετρο, ρίχνει μια ματιά στη μισή οθόνη για να δει στον βυθομετρικό του χάρτη πού περίπου βρίσκεται ο πάγκος, το μονόπετρο, η ξέρα ή η τραγάνα που τον ενδιαφέρει, αδιαφορώντας αν είναι 10, 20 ή και 50 μίλια μακριά, αφού το σκάφος του μπορεί να βρίσκεται εκεί σε λίγα λεπτά και όταν φτάσει εκεί, κάνοντας «ζουμ» (μεγέθυνση) αρχίζει να ανιχνεύει λεπτομερώς το βυθό. Για την ώρα δεν αργεί και πολύ να ανακαλύψει το πρώτο ψάρι, το οποίο το μηχανήμα του, αν έχει μάθει να το χρησιμοποιεί με πληρότητα, θα τον πληροφορήσει και για την ακριβή του θέση, και για το μέγεθός του (στο περίπου), ακόμη και για το είδος του (μαύρο - άσπρο). Σε λίγα χρόνια ενδεχομένως το μηχανήμα θα μπορεί να «διαβάσει» και το ... επίπεδο πείνας του υποψήφιου θύματος.

Τότε ο πανευτυχής ψαράς, πατώντας το σχετικό κουμπάκι, θα καταγράψει τη θέση του ψαριού, μήπως και το χάσει αν λόγω κυματισμού ή λίγου αέρα η βάρκα του μετακινηθεί, θα ετοιμάσει το καλάμι του, θα κρεμάσει τον σύγχρονο πλάνο του, που η μόνη του διαφορά από τον παλιό συνοψίζεται στο ότι είναι πολύ πιο ... ιλλουστρασιόν, δηλαδή φανταχτερός, και βυθίζοντάς τον θα έχει και τη δυνατότητα να παρακολουθεί την πορεία του στην οθόνη, μέχρι που αυτός να φτάσει ακριβώς μπροστά στο στόμα του ψαριού.

Τότε θα αρχίσει να τον κουνάει πάνω κάτω ή με το ειδικό καλάμι του ή βάζοντας σε ενέργεια το σχετικό μοτεράκι του μηχανισμού (γιατί να κουράζουμε τα χέρια μας; για ... γυμναστική ήρθαμε εδώ ή για να πιάσουμε μερικά ψάρια και να φύγουμε;) και η στιγμή που το ψάρι θα χάψει τον πλάνο δεν θ' αργήσει. Αν αυτό

δεν συμβεί, μπορεί να πάει παραπέρα, ψάχνοντας για άλλο θήραμα και να επανέλθει στο ... δύσκολο προηγούμενο μετά από λίγες μέρες, αν αυτό είναι από τα ψάρια που ζουν σε μόνιμη θέση, όπως π.χ. ο ροφός που ζει σε θολάμια, δηλαδή τρύπες σε βράχους ή σε μικρές θαλάσσιες σπηλιές.

Το επόμενο όμως ερώτημα που φυσιολογικά προκύπτει είναι: «για πόσο άραγε ακόμη θα υπάρχουν ψάρια για να βρουν τα βυθόμετρα και κατ' επέκταση οι χρήστες τους;». Ιδού η απορία! Η απάντηση θα δοθεί ... προσεχώς από την «κυρία» θάλασσα και θέλουμε δεν θέλουμε θα την λάβουμε οπωσδήποτε υπόψη μας όλοι.

Αυτή είναι η μικρή ιστορία του πλάνου, ο οποίος αφού μας ξαναεπισκέφθηκε μετά από πολλά χρόνια απουσίας, αρχίζει πάλι σιγά - σιγά να ξαναεξαφανίζεται μαζί, αυτή τη φορά, με τα υποψήφια θύματά του, τα οποία αφ' ενός λιγοστεύουν ταχύτατα και αφ' ετέρου δεν ... «μασάνε» πια εύκολα πλάνους κάθε είδους.

Στα παρακάτω θα περιγράψω την τεχνική αυτού του ψαρέματος, αν και όπως ήδη εξήγησα, δεν πιστεύω ότι η γνώση αυτή στο εγγύς μέλλον θα έχει κάποια πρακτική χρησιμότητα.

Ο τρόπος που ψαρεύεται ο πλάνος, είτε με καλάμι, είτε με το χέρι, είναι σχεδόν ακριβώς ο ίδιος με το τσαπαρί.

Ιδανικές καιρικές συνθήκες είναι αυτές που ισχύουν και στο τσαπαρί ή την ζόκα, δηλαδή ένα ελαφρύ αεράκι το οποίο θα μετακινεί τη βάρκα σου με πολύ μικρή ταχύτητα, περίπου μισού μιλίου. Έτσι το ψάρεμα θα γίνεται αρόδου και το μόνο που πρέπει να προσέξεις είναι η πορεία της βάρκας να περνάει πάνω από τον «τόπο», που φυσικά θα έχεις εντοπίσει και εξερευνήσει εξονυχιστικά από πριν. Η κίνηση που πρέπει να κάνεις εσύ θα είναι ένα γρήγορο ανέβασμα του πλάνου 10-12 μέτρα πάνω από το βυθό, το οποίο θα γίνεται με «χεριές» που θα συνοδεύονται με τινάγματα και στη συνέχεια κατέβασμα μέχρι το βυθό, όπου θα πρέπει να φροντίζεις ίσα - ίσα να τον «ακουμπάει» και να μην «ξαπλώνει» κάτω γιατί υπάρχει ο φόβος να κολλήσει. Αν αυτό συμβεί, τότε η αποκόλλησή του θα γίνει με την κουλούρα που έχω ήδη περιγράψει σε άλλο εδάφιο.

Επειδή εγώ πιστεύω ότι με αυτόν τον τρόπο πολύ σύντομα κανείς δεν θα πιάνει τίποτα, θα προτείνω εδώ κάτι ... παραδοσιακό, που ίσως σε βοηθήσει να μην πας τελείως «άψαρος» στο σπίτι.

Αντιμετωπίζοντας τον πλάνο ταυτόχρονα και σαν τσαπαρί, μπορείς, πιο πάνω από το τεχνητό, να προσθέσεις μερικά αγκίστρια με φτερά, κάνοντας δηλαδή μια αρματωσιά σαν κι αυτή του τσαπαρί, στην οποία ο πλάνος θα παίζει και το ρόλο του μολυβιού.

Οι κινήσεις που θα κάνεις θα είναι ίδιες αλλά οι πιθανότητες να πιάσεις κάτι θα έχουν αλλάξει ριζικά. Το «κάτι» βέβαια μην περιμένεις να είναι κάποιος γιγαντιος ροφός ή κάτι παρόμοιο, αλλά κάποιο ταπεινό σαυρίδι ή κολιός ή κάτι άλλο ανάλογο. Αν είσαι τυχερός μπορεί να γεμίσεις ολόκληρο το πανεράκι σου με τέτοια ψάρια, ε, τώρα αν είσαι από αυτούς που κάθε δεύτερη κλήρωση κερδίζουν

στο λαχείο, τότε είναι πολύ πιθανόν για μία και μόνο φορά (και πολύ λέω) στη ζωή σου, να σου κάνει το χατίρι και κάποιος ροφός ή στήρα ή σφυρίδα ή τσαούσι ή συναγρίδα, από αυτά που δεν θα έχουν ακόμη ... ενημερωθεί για τις καινούργιες εξελίξεις.

Είπαμε, «στη θάλασσα όλα είναι πιθανά». Ακόμη και αυτό!

Θέμα 5ο: Η συρτή με μολύβι φύλακα

Το ψάρεμα αυτό μπορεί εύκολα να ξεγελάσει τον πρωτόπειρο, ο οποίος βλέποντας πόσο «απλοϊκό» είναι σε ότι αφορά τα εργαλεία που χρειάζεται κανείς να έχει για να το εξασκήσει, πιθανόν να πιστέψει ότι αρκεί να μπει στη βάρκα του και να πάει λίγο πιο πέρα από την ακτή, για να γεμίσει το καλάθι του με τρίκιλες συναγρίδες και δεκάκιλα φαγκριά.

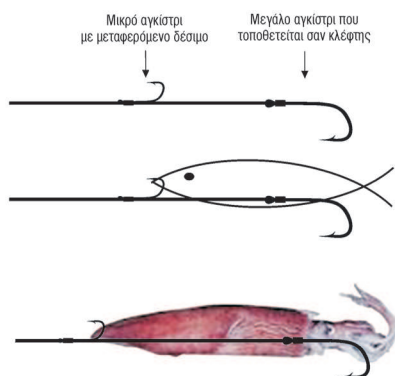
Τα πράγματα όμως δεν είναι καθόλου έτσι και αυτός είναι ο λόγος που παρά το ότι το ψάρεμα αυτό φαντάζει εκ πρώτης όψεως απλό, στην πραγματικότητα λίγοι είναι αυτοί που καταφέρνουν να το εξασκήσουν με επιτυχία. Παρακάτω θα εξηγήσω τους λόγους που συμβαίνει αυτό.

Ο πρώτος και σπουδαιότερος λόγος που καθιστά την συρτή με μολύβι φύλακα δύσκολο ψάρεμα, είναι η απαίτηση για εξεύρεση οπωσδήποτε ζωντανού δολώματος κυρίως καλαμαριού. Η ανάγκη αυτή δεν απαιτεί μόνο την ικανότητα να βρεις και να συλλάβεις ικανό αριθμό καλαμαριών, για να μπορέσεις να καλύψεις ένα ημερήσιο ψάρεμα με αυτήν την τεχνική, αλλά χρειάζεται και μια σχετικά σοβαρή εγκατάσταση για να μπορέσεις να τα διατηρήσεις ζωντανά, πράγμα που δεν είναι εφικτό αν στο σκάφος σου δεν διαθέτεις την απαραίτητη υποδομή. Για να δεις πώς θα αποκτήσεις ή θα κατασκευάσεις αυτά που σου χρειάζονται γι' αυτό, δες το σχετικό εδάφιο του παρόντος με τίτλο: «Η διατήρηση του ζωντανού δολώματος».

Εκτός από το καλαμάρι, που οι περισσότεροι το θεωρούν το κορυφαίο δόλωμα, στην τεχνική αυτή μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλα θαλάσσια είδη σαν ζωντανό δόλωμα, όπως οι σουπιές και διάφορα ψάρια, όπως σαυρίδια, σπάροι, μελανούρια, ζαργάνες, λυθρίνια, γόπες, κολιοί και πολλά ακόμη από αυτά που μπορεί να συλλάβει και να διατηρήσει ζωντανά κανείς.

Μερικοί ψαρεύουν με την τεχνική αυτή χρησιμοποιώντας νωπό καλαμάρι, νωπή σουπιά ή και ξασπρισμένο μικρό χταποδάκι ως δόλωμα. Πιστεύω ότι αυτά μπορεί να έχουν κάποια επιτυχία, είναι όμως σαφώς υποδεέστερα του ζωντανού, το οποίο είναι πραγματικά ασυναγώνιστο, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες που τα ψάρια στα οποία στοχεύεις έχουν γίνει εξαιρετικά φιλόποπτα. Ίσως βέβαια εδώ να ισχύει το ρητό «στην αναβροχιά καλό και το χαλάζι».

Ο καθεαυτό εξοπλισμός που απαιτείται, είναι ένα ισχυρό νήμα μήκους 150 μέτρων (ίσως και παραπάνω, ανάλογα με τα βάθη που πρόκειται να ψαρέψεις), μια αρματωσιά μήκους 10-20 μέτρων, από καλής ποιότητας μεσηνέζα, πάχους

Εικόνα 31: Σχηματική απεικόνιση της αρματωσιάς (διπλάρωμα) και της δόλωσης ζωντανού ψαριού και καλαμαριού στη συρτή με φύλακα.

Εικόνα 32: Το μολύβι της συρτής με φύλακα με το ειδικό περύγιο ώστε να μην περιστρέφεται.

τουλάχιστον Νο 50, μερικά ειδικά μολύβια διαφόρων μεγεθών και λίγα μικροεξαρτήματα, όπως στριφταροπαραμάνες και αγκίστρια.

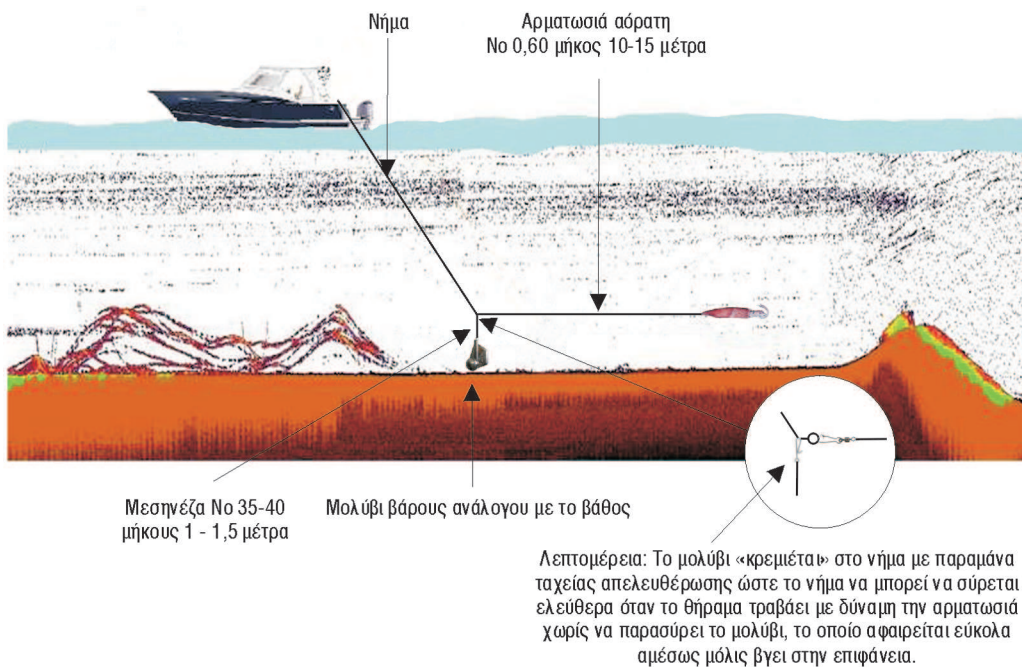
Στις Εικόνες 31 και 32 δείχνω αναλυτικά τον τρόπο που κατασκευάζεται η αρματωσιά και πώς δολώνονται τα διάφορα είδη δολωμάτων που χρησιμοποιούμε και το ειδικό μολύβι αυτής της συρτής, ενώ στην Εικόνα 33 φαίνεται σχηματικά ο τρόπος που ψαρεύεται αυτό το ψάρεμα.

Πέρα από αυτά που φαίνονται στις εικόνες, πρέπει να έχεις υπόψη σου και τα εξής:

Όσο μεγαλώνει το βάθος που ψαρεύεις πρέπει να μικραίνεις και το μήκος της αρματωσιάς που ακολουθεί το μολύβι φύλακα. Στα ρηχά νερά μέχρι 20 μέτρα, η αρματωσιά πρέπει να είναι 10-15 μέτρα. Στα 30-40 μπορείς να την κοντύνεις στα 8-10 μέτρα. Στα 50-70 καλό είναι το μήκος των 6-7 μέτρων και από εκεί και κάτω μπορείς να έχεις αρματωσιά και 3-4 μέτρων.

Κάτι ανάλογο συμβαίνει και με το βάρος των μολυβιών το οποίο πρέπει να αυξάνεται ανάλογα με το βάθος, ώστε να κρατάει την γωνία που κάνει η μάνα με την κατακόρυφο όσο το δυνατόν μικρότερη. Ένα μολύβι 100 γραμμαρίων είναι για τα πολύ ρηχά νερά. Όσο τα βάθη αυξάνονται τόσο πρέπει να αυξάνεται και το βάρος των μολυβιών που χρησιμοποιείς. Με τις διαρκείς δοκιμές θα καταλάβεις αυτό που σε βολεύει. Στην αγορά υπάρχουν πολλά μεγέθη και είδη μολυβιών και θα πρέπει να προμηθευτείς κάποια ποσότητα από κάθε μέγεθος γιατί τα μολύβια είναι αναλώσιμο είδος. Προσοχή βέβαια αυτά που θα προ-

μηθευτείς να είναι μολύβια για φύλακα με το ειδικό περύγιο ώστε να μην περιστρέφονται και όχι οποιοδήποτε απλό μολύβι. Όπως ίσως θα πρόσεξες στις σχετικές εικόνες, η αρματωσιά του 1 - 1,5 μέτρου που συνδέει το μολύβι με τη μάνα είναι λεπτότερη ώστε να μπορεί να κόβεται όταν αυτό σκαλώσει και στην πράξη

Εικόνα 33: Σχηματική απεικόνιση της συρτής με μολύβι φύλακα «εν δράσει».

θα διαπιστώσεις ότι αυτό θα συμβαίνει συχνά. Ένας τρόπος για να μειώσεις το κόστος αυτών των απωλειών, είναι να μάθεις να κατασκευάζεις ο ίδιος όσα μολύβια σου χρειάζονται, πράγμα που θα σου επιφέρει σημαντική οικονομία στα έξοδα. Στην αγορά κυκλοφορούν σχετικά καλούπια, αλλά αν θέλεις να το προχωρήσεις ακόμη πιο πέρα, μπορείς να μάθεις να φτιάχνεις και τα καλούπια μόνος σου για μέγιστη οικονομία.

Εγώ χρειάζομαι πολλά μολύβια για τη συρτή με φύλακα, για παραγάδια και για συρτή βυθού και αφρού και χρόνια τώρα έχω πάψει να τα αγοράζω. Μπορώ πια και φτιάχνω μόνος μου οτιδήποτε μου καπνίσει. Έχω καλούπια για ζόκες και διάφορες άλλες δικής μου εμπνεύσεως καινοτομίες. Όταν δω κάτι μολυβένιο στην αγορά και μου αρέσει, αγοράζω ένα μόνο τεμάχιο και κατασκευάζοντας το κατάλληλο καλούπι αναπαράγω όσα τεμάχια θέλω. Οι πληροφορίες όμως γι' αυτά τα θέματα εκφεύγουν του παρόντος και ίσως τις συμπεριλάβω σε μια νέα μελλοντική έκδοση.

Όπως έχω εξηγήσει, από την εισαγωγή ακόμη αυτού του κειμένου, θεωρώ την χρήση των εξελιγμένων καλαμιών σε αυτά τα ψαρέματα προαιρετική και όχι εντελώς απαραίτητη. Όσοι δεν συμφωνούν για οποιουδήποτε λόγους με αυτή τη λογική, δεν έχουν παρά να προσθέσουν στον εξοπλισμό τους και ότι χρειάζεται για να εξασκήσουν αυτό το ψάρεμα με τη χρήση καλαμιού. Σε αυτό το κείμενο

πάντως δεν θα βρουν καμία πληροφορία που να τους βοηθήσει στην επιλογή και την αγορά σχετικού εξοπλισμού, για τον απλό λόγο ότι εγώ ποτέ μου δεν χρησιμοποίησα κάτι τέτοιο και επομένως δεν το γνωρίζω ώστε να μπορώ να πληροφορήσω τους ενδιαφερόμενους σχετικά. Όσα από αυτά τα ψαρέματα έχω εξασκήσει ο ίδιος τα έχω κάνει «με το χέρι».

Τίποτα όμως από τα παραπάνω δεν θα σου χρησιμεύσει, αν το σκάφος σου δεν είναι εξοπλισμένο και με ένα όσο το δυνατόν πιο σύγχρονο ψηφιακό βυθόμετρο. Στο κείμενο αυτό δεν πρόκειται να διαφημίσω κάποια συγκεκριμένη εταιρεία, μπορώ όμως να περιγράψω τα χαρακτηριστικά που πρέπει απαραίτητα να έχει το βυθόμετρό σου για να μπορείς να εξασκήσεις αυτό το ψάρεμα.

Πρέπει να είναι του τύπου combo, δηλαδή με ενσωματωμένο GPS, εκτός εάν διαθέτεις ήδη κάποιο ανεξάρτητο GPS.

Πρέπει να είναι πολύ καλής ποιότητας ανιχνευτής ψαριών, γιατί μόνο αν μπορείς να εντοπίσεις με αυτόν τον τρόπο τα ψάρια, έχεις κάποιες ελπίδες να τα πιάσεις. Αν δεν έχεις κάτι τέτοιο, θα χρειαστείς τύχη βουνό και ατέλειωτες ώρες ψαξίματος στα τυφλά για να πετύχεις κάποιο ψάρι.

Με λίγα λόγια, σε σχέση με τα βυθόμετρα και τους ανιχνευτές ψαριών, και για το ψάρεμα αυτό ισχύουν και εδώ όσα έχω ήδη σημειώσει στο προηγούμενο ψάρεμα του πλάνου ή τσαπαρί του βυθού.

Οι δυνατότητες αυτές των βυθομέτρων δεν γίνονται γνωστές με το που θα πατήσεις το κουμπί ON, αλλά θα χρειαστείς σοβαρή μελέτη και ώρες δοκιμών για να μάθεις να διαβάζεις και να χειρίζεσαι το όργανο με ευχέρεια και αξιοπιστία. Σε αυτό θα σε βοηθήσουν πληροφορίες που θα αντλεις από το συνοδευτικό έντυπο ή CD οδηγιών του μηχανήματος, από φίλους, από το διαδίκτυο και από την τεχνική υποστήριξη της εταιρείας που στο προμήθευσε.

Νομίζω ότι δεν χρειάζεται να συμπεριλάβω πολλά πράγματα από εδώ και κάτω, γιατί με τα σχεδιαγράμματα που έχω ήδη συμπεριλάβει στις καταχωρημένες εικόνες, γίνεται εύκολα αντιληπτό το πώς εξασκείται αυτό το ψάρεμα. Για να το δεις στις λεπτομέρειές του θα περιγράψω ένα υποθετικό ψάρεμα της συρτής με μολύβι φύλακα για να ολοκληρώσω και αυτό το εδάφιο.

Εννοείται ότι δεν θα ξεκινήσεις για τέτοιο ψάρεμα αν ο καιρός δεν είναι κατάλληλος, αν δηλαδή οι προγνώσεις δεν δείχνουν σχεδόν εντελώς άπνοια. Το ψάρεμα αυτό εννοείται αν υπάρχει ένα ελαφρό αεράκι το οποίο πολλές φορές εκμεταλλευόμαστε για την κίνηση της βάρκας, με την απαραίτητη χαμηλή ταχύτητα.

Και φυσικά αυτό θα γίνει ημέρα και όχι νύχτα, γιατί οι καταλληλότερες ώρες για το ψάρεμα αυτό είναι ο ερχομός του ήλιου και η αποχώρησή του, δηλαδή το ξημέρωμα και το ηλιοβασίλεμα. Αυτό δεν σημαίνει ότι και οι υπόλοιπες ώρες δεν είναι κατάλληλες, αλλά ότι απλά αυτές είναι οι ιδανικές.

Ξεκινώντας από το αραξοβόλι ή την οποιαδήποτε άλλη αφετηρία σου, θα πρέπει ήδη να έχεις αποφασίσει σε πιο σημείο του ορίζοντα θα κατευθυνθείς για να

συναντήσεις θηράματα που να ταιριάζουν στο ψάρεμα αυτό.

Ο τρόπος που θα ανακαλύψεις αυτά τα μέρη είναι ένας και μοναδικός: Η ενδελεχής μελέτη του τόπου με τη βοήθεια εξελιγμένου βυθομέτρου - GPS του οποίου τη χρήση θα γνωρίζεις πάρα πολύ καλά, σε συνδυασμό με τους κατάλληλους βυθομετρικούς χάρτες. Προσωπική μου άποψη είναι ότι ούτε και αυτά τα όργανα είναι αρκετά, γιατί οι περισσότεροι τόποι που μπορεί να ανακαλύψει κανείς ανά την ελληνική επικράτεια με τη βοήθεια αυτών των βοηθημάτων, μπορεί μεν εκ πρώτης όψεως να δείχνουν κατάλληλοι, στην πραγματικότητα όμως να αποδειχτούν «καμένοι», δηλαδή τόποι οι οποίοι για κάποιο λόγο έχουν καταστεί «ανενεργοί» και «κενοί περιεχομένου», συνήθως λόγω υπεραλίευσης ή χρήσης παράνομων και καταστρεπτικών μεθόδων αλίευσης. Άρα εκτός από τη μορφολογία του τόπου, χρειάζεται και κάποιου είδους «πιστοποίηση» ώστε να είσαι σίγουρος ότι υπάρχουν σοβαρές πιθανότητες να συναντήσεις ψάρια εκεί και να μην χασομεράς άδικα. Αυτή την πιστοποίηση μπορείς να την κατέχεις μόνο εάν έχεις εξερευνήσει τον τόπο λεπτομερώς ο ίδιος με άλλα ψαρέματα (καθετή, παραγάδι κ.λ.π.) που θα σε έχουν ήδη πληροφορήσει για την ύπαρξη «ζωής» εκεί. Μπορεί βέβαια να βρεις και κάποιον αξιόπιστο πληροφοριοδότη, αλλά αυτό είναι δική σου υπόθεση και εγώ δεν μπορώ να σε βοηθήσω σε αυτό.

Ξεκινώντας με αυτά κριτήρια προς μια τέτοια κατεύθυνση και έχοντας εξασφαλίσει προηγουμένως το απαραίτητο ζωντανό δόλωμα στη δεξαμενή σου, κάνεις στάση στην πρώτη περιοχή ενδιαφέροντος που θα έχεις ήδη προγραμματίσει.

(Το πώς θα εξασφαλίσεις ζωντανό δόλωμα είναι ένα θέμα για το οποίο μπορείς μεν να πάρεις μερικές χρήσιμες πληροφορίες στα εδάφια που αναφέρονται στη συρτή για καλαμάρια, για σουπιές και για ζαργάνες ή το τσαπαρί για κολιούς και σαυρίδια που ακολουθούν παρακάτω, θα χρειαστείς όμως κατά πάσα πιθανότητα και άλλες πληροφορίες σχετικές με τη σύλληψη διαφόρων άλλων ειδών κατάλληλων ψαριών, που δεν είναι του παρόντος και θα πρέπει να τις αναζητήσεις κάπου αλλού).

Όταν θα φτάσεις στον τόπο της επιλογής σου θα αρχίσεις να τον ψάχνεις λεπτομερώς μέχρι στο βυθόμετρό σου να έχεις ενδείξεις για την ύπαρξη κάποιου θηράματος. Όταν συμβεί αυτό, η πρώτη σου ενέργεια θα είναι να «στιγματίσεις» το σημείο ώστε να μπορέσεις να το ξαναβρεις και να ετοιμάσεις το συντομότερο την συρτή σου δολώνοντας ότι ζωντανό διαθέτεις με τον τρόπο που φαίνεται στην σχετική εικόνα από αυτές που σου έχω ήδη παραθέσει. Μόλις θα είσαι έτοιμος, απομακρύνεσαι κάπως από το σημείο που έχεις σημαδέψει και δίνοντας κατάλληλη κατεύθυνση στη βάρκα σου ώστε να «περάσει πάνω από το σημάδι» ξεκινάς με μικρή ταχύτητα 0,5 περίπου μιλίου ή και λιγότερο να κατευθύνεσαι προς αυτό, ενώ ταυτόχρονα έχεις αρχίσει να αμολάς την αρματωσιά της συρτής σου ομαλά και στρωτά πίσω από τη βάρκα σου. Όταν τελειώσει η αρματωσιά ακολουθεί το μολύβι και στη συνέχεια η μάνα μέχρις ότου καταλάβεις ότι το μο-

λύβι «βρήκε πάτο». Όταν συμβεί αυτό «παίρνεις πάνω» ένα περίπου μέτρο ενώ η βάρκα σου συνεχίζει να πορεύεται αργά - αργά και σταθερά προς το σηματοδεδειγμένο σημείο, έτσι ώστε σε λίγο να περάσει από πάνω του.

Όπως η βάρκα συνεχίζει την πορεία της, χρειάζεται κάπου - κάπου, ανάλογα και με τις ενδείξεις του βυθομέτρου, να κατεβάζεις το μολύβι μέχρις ότου να βρίσκει βυθό, ώστε να ελέγχεις ότι βρίσκεσαι κοντά στον πυθμένα και δεν έχεις ξεφύγει. Η κίνηση αυτή όμως πρέπει να γίνεται προσεκτικά για να μην κολλήσει το μολύβι σε κάποια σχισμή βράχων και το χάσουμε. (Όπως φαίνεται και στις εικόνες που έχω παραθέσει η μεσηνέζα που συνδέει το μολύβι με τη μάνα είναι λεπτότερη (35 - 40 Νο) ώστε σε περίπτωση κολλήματος να κοπεί αυτή και όχι η μάνα της συρτής.

Επίσης ο τρόπος που το παράμαλλο του μολυβιού συνδέεται με τη μάνα είναι τέτοιος ώστε να μπορούν να επιτυγχάνονται και δύο ακόμη λεπτομέρειες:

Να μπορεί να αποσπάται εύκολα από τη μάνα, πράγμα που είναι απαραίτητο ειδικά σε όσους ψαρεύουν τον φύλακα με καλάμι. (Για να το πετύχουμε αυτό χρησιμοποιούμε παραμάνα ταχείας απελευθέρωσης).

Να μπορεί το κεντρικό νήμα να κυκλοφορεί ελεύθερα ώστε όταν συλληφθεί κάποιο θήραμα να παίρνει νήμα ελεύθερα χωρίς να σέρνει μαζί του και το μολύβι. Για να γίνει αυτό πρέπει η παραμάνα ταχείας απελευθέρωσης που συνδέει το παράμαλλο με τη μάνα να έχει σχήμα κάποιου είδους χαλκά μέσα από τον οποίο να περνά η μάνα, ενώ η αντίστροφη πορεία θα εμποδίζεται από τη στριφταροπαράμάνα που βρίσκεται στην αρχή της αρματωσιάς.

Αν είσαι τυχερός και τα έχεις κάνει όλα σωστά, τότε το ψάρι που είδες και σημάδεψες στο βυθόμετρό σου είναι πολύ πιθανό να σου χτυπήσει. Ανάλογα με το είδος του θηράματος το χτύπημα αυτό μπορεί να γίνει αντιληπτό με διάφορους τρόπους. (Τίναγμα, απαλό χαρχάλεμα κ.λ.π. Μην ξεχνάς ότι όλα αυτά μπορεί να συμβαίνουν σε σεβαστό βάθος, πράγμα που σημαίνει ότι για να φτάσει η κάθε δραστηριότητα σαν ένδειξη στο χέρι σου μέσω της μάνας της συρτής, είναι κι αυτό ένα θέμα). Σε κάθε περίπτωση, εσύ νοιώθοντας το παραμικρό που θα σου φανεί σαν «τσίμπημα», πρέπει να κάνεις ένα απότομο τράβηγμα για να μπορέσεις να καρφώσεις όσο καλύτερα γίνεται το υποψήφιο θύμα. Αν αυτό είναι λογικού μεγέθους (μέχρι 4-5 κιλά) δεν θα έχεις κανένα πρόβλημα να το βάλεις στη βάρκα σου, τραβώντας το αργά και σταθερά αλλά και χωρίς να το ζορίζεις, πράγμα που σημαίνει ότι κάθε φορά που αυτό θα «τσαντίζεται» και θα «χτυπιέται», εσύ πρέπει να του αμολάς πίσω καλούμε για να του δίνεις τη δυνατότητα να κάνει με «σχετική» όμως άνεση ότι θέλει, ώστε να εξουθενωθεί και να παραδοθεί.

Το «σχετική άνεση» σημαίνει ότι κάθε φορά που θα αποφασίζεις να του δίνεις καλούμε, δεν θα το κάνεις τελείως ελεύθερα αλλά με κάποια μικρή αντίσταση, ώστε να του κάνεις τη ζωή όλο και πιο δύσκολη, μέχρι να κουραστεί και να εγκαταλείψει τον αγώνα. Τότε θα εμφανιστεί ξέπνοο στην επιφάνεια και με το γάντζο σου θα το καρφώσεις από το σκληρό μέρος των χειλιών του για να το ανεβάσεις

στη βάρκα.

Όσο πιο μεγάλο είναι το θήραμα τόσο πιο δύσκολη και χρονοβόρα θα είναι αυτή η διαδικασία, είναι όμως και η αποθέωση του ψαρέματος κι έτσι ο χρόνος θα είναι το μόνο που δεν θα σκέπτεσαι εκείνες τις στιγμές, που μακάρι να σου τύχουν.

Η δυσκολία δεν εξαρτάται μόνο από το μέγεθος αλλά και από το είδος του θηράματος. Σε γενικές γραμμές, τα μαύρα ψάρια (σφυρίδες, στήρες, βλάχοι, ροφοί κ.λ.π.) δεν παρουσιάζουν καμία σχεδόν δυσκολία στο ανέβασμά τους. Έρχονται σαν «πατσαβούρες» και λίγο πριν φτάσουν στην επιφάνεια πετάγονται σαν μπάλονια στον αφρό.

Αντίθετα τα λεγόμενα άσπρα (συναγρίδες, φαγκριά, μαγιάτικα κ.λ.π.) είναι πιο μαχητικά, για μερικά δε από αυτά, όταν είναι και πολύ μεγάλα (πάνω από 10 κιλά) η ανέλκυσή τους είναι πραγματική μάχη. Δεν θα είναι όμως καθόλου εύκολο να σου συμβεί κάτι τέτοιο, γιατί τα θηράματα αυτά έχουν γίνει και πολύ δυσεύρετα και ιδιαιτέρως επιφυλακτικά και υποψιασμένα.

Αν πάντως τύχει να σου συμβεί κάτι τέτοιο, καμία σχεδόν συμβουλή δεν θα είναι τόσο πολύτιμη, όσο το απόσταγμα της πείρας που θα έχεις μέχρι τότε αποκομίσει από τα διάφορα ψαρέματα που θα έχεις κάνει. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι αστάθμητοι παράγοντες που παίζουν ρόλο είναι πάρα πολλοί και να εύχεσαι να έχεις την τύχη με το μέρος σου για να έχεις και κάτι να διηγείσαι στα ... γεράματα σου.

Με τη συρτή με μολύβι φύλακα μπορείς με άνεση να ψαρέψεις και στα μεσόνερα, κανονίζοντας ανάλογα την ταχύτητα της βάρκας σου και το μήκος της καλούμας που θα αφήσεις πίσω σου. Αυτοί οι δυο παράγοντες και το βάρος του μολυβιού που θα χρησιμοποιήσεις κατά περίπτωση, θα καθορίσουν και το βάθος που θα πηγαίνει το δόλωμά σου. Για να το γνωρίζεις όταν θα επιχειρείς, πρέπει προηγουμένως να έχεις κάνει σχετικές δοκιμές σε μέρη που ο βυθός είναι αμμονδερός για να έχεις τσεκάρει τους κανόνες με τους οποίους κινείται η συρτή σου.

Αν π.χ. βάλεις ένα μολύβι 200 γραμμαρίων και αμολύσεις 50 μέτρα καλούμα ταξιδεύοντας με ταχύτητα 1 μιλίου, όταν θα πηγαίνεις στην κατεύθυνση μιας αμμουδιάς η οποία όλο και ρηχαίνει, τότε μπορείς να τσεκάρεις το βάθος στο οποίο θα βρεις τον πυθμένα. Αυτό θα σου δείξει σε τι βάθος πηγαίνει η συρτή σου όταν της δώσεις αυτά τα χαρακτηριστικά. Κάνοντας ανάλογες δοκιμές θα αποκτήσεις την πείρα που χρειάζεται για να μπορείς να κρίνεις κατά περίπτωση.

Φυσικά ποτέ η βάρκα σου δεν πρέπει να υπερβεί την ταχύτητα του 1,5 το πολύ μιλίου, γιατί αν αυτό συμβεί η πλεύση του ζωντανού δολώματος δεν θα είναι κανονική.

Τα ψάρια που κυκλοφορούν στα μεσόνερα έχουν πολύ ενδιαφέρον γιατί και μεγάλα είναι και μαχητικά και πολύ καλά ποιοτικώς και μπορείς να τα βρεις οπουδήποτε, σχεδόν ανεξάρτητα από την μορφή που θα έχει ο πυθμένας που μπορεί να βρίσκεται πολύ πιο κάτω.

Τέτοια ψάρια είναι οι λούτσοι, τα λαβράκια, τα μαγιάτικα, τα γοφάρια, οι παλαμίδες κ.λ.π.

Και βέβαια πάντα να θυμάσαι ότι αφού ψαρεύεις στη θάλασσα «**όλα είναι ανά πάσα στιγμή πιθανό να συμβούν**».

Θέμα 6ο: Η συρτή με downrigger

Αν κανείς έχει μάθει καλά να ψαρεύει στο βυθό με τις τέσσερες προηγούμενες τεχνικές που έχω ήδη αναλύσει, δηλαδή την συρτή βυθού, την ζόκα, την συρτή με μολύβι φύλακα και τον πλάνο, δεν έχει κανέναν απολύτως λόγο να δώσει τα πολλά χρήματα που χρειάζονται για εξοπλισμό, ώστε να μπορέσει να ψαρέψει και με την τεχνική που προσφέρει ο μηχανισμός του downrigger. Οι τέσσερες αυτές τεχνικές υπερκαλύπτουν και με το παραπάνω, όλες τις «ανάγκες» του ερασιτέχνη ψαρά.

Για να το εξηγήσω ακόμη περισσότερο, να πω ότι αν γνωρίζεις αυτές τις τεχνικές, μπορείς να πιάσεις όλα τα είδη των ψαριών στα οποία απευθύνεται η τεχνική της συρτής με downrigger και άρα ο μηχανισμός αυτός δεν σου χρειάζεται καθόλου.

Για να κάνω πιο σαφή τα πράγματα θα το θέσω ως εξής:

- Για να ψαρέψουμε με συρτή βυθού χρειαζόμαστε ένα απλό βυθόμετρο και μια συρτή βυθού, όπως την περιέγραψα στο σχετικό εδάφιο.
- Για να ψαρέψουμε με ζόκα χρειαζόμαστε ένα εξελιγμένο βυθόμετρο και μια πετονιά με μια ζόκα στην άκρη της, και ίσως και ένα κατάλληλο καλάμι

Εικόνα 34: Ο μηχανισμός Downrigger.

για όσους το προτιμούν.

- Για να ψαρέψουμε με μολύβι φύλακα χρειαζόμαστε ένα εξελεγμένο βυθόμετρο και μια κατάλληλη πετονιά με ένα μολύβι μέχρι 500 γραμμαρίων περίπου και ίσως και ένα κατάλληλο καλάμι για όσους το προτιμούν.
- Για να ψαρέψουμε με πλάνο, χρειαζόμαστε περίπου τα ίδια εργαλεία με το ψάρεμα της ζόκας.
- Για να ψαρέψουμε με την τεχνική του downrigger, χρειαζόμαστε και εξελεγμένο βυθόμετρο και πετονιά και ένα πολύ βαρύ μολύβι, που το βάρος του ξεπερνάει κατά πολύ το βάρος όλων μαζί των μολυβιών της συρτής βυθού και ένα καλάμι αν το προτιμούμε και ένα πολύ ακριβό μηχανήμα αξίας από 150 ευρώ περίπου αν είναι χειροκίνητο ή μέχρι και 2.000 ευρώ περίπου αν κινείται με ηλεκτρικό μοτέρ, το οποίο μάλλον μπερδεύει τα πάντα μέσα στη βάρκα, παρά διευκολύνει σε κάτι.

Νομίζω ότι βλέποντας έτσι καταχωρημένα επιγραμματικά τα όσα χρειάζονται για κάθε ένα από τα παραπάνω είδη ψαρέματος, καταλαβαίνει κανείς εύκολα που πρέπει να οδηγηθεί η προτίμησή του.

Η φιλοσοφία στην οποία βασίζεται η λειτουργία αυτού του μηχανήματος είναι σχεδόν ακριβώς ίδια με την τεχνική της συρτής με το μολύβι φύλακα, μόνο που εδώ γίνεται με εργαλεία κατά τη γνώμη μου όχι μόνο πολύ δαπανηρότερα αλλά και εξαιρετικά χονδροειδή, πάρα πολύ άβολα και κατά πολύ πολυπλοκότερα στη χρήση τους.

Προφανώς βέβαια για να έχουν κατασκευαστεί και να παράγονται σε τόσο μεγάλη κλίμακα από σοβαρές εταιρείες, ίσως σε άλλες θάλασσες να έχουν αποδοτικότητα και εφαρμογές που δεν γνωρίζω. Στις δικές μας πάντως δεν βλέπω κανέναν απολύτως λόγο για να τα προτιμήσει κανείς και να μπει στη διαδικασία να ξοδέψει τόσα χρήματα, εκτός αν είναι ... παραλής.

Έχω έναν γνωστό που μέχρι πριν μερικά χρόνια υπήρξε πολύ επιτυχημένος επαγγελματίας, κερδίζοντας πολύ υψηλά εισοδήματα. Επειδή ήταν και λάτρης του ψαρέματος όλων των ειδών, ένα σεβαστό μέρος αυτών των εισοδημάτων το χρησιμοποίησε για την αγορά ενός πολύ μεγάλου φουσκωτού 9 μέτρων με τις ανάλογες 2 πολύ ισχυρές μηχανές καθώς και μια πλειάδα εργαλείων ψαρέματος, όπως αρκετά παραγάδια, δίχτυα, πετονιές διαφόρων ειδών, φυσικά υπερσύγχρονα όργανα (βυθόμετρο, GPS κ.λ.π.) και μεταξύ άλλων και ένα από τα ακριβότερα downrigger της αγοράς.

Με την έλευση της κρίσης, όλα αυτά εξανεμίστηκαν σε ελάχιστο χρόνο και αρκετά από τα εργαλεία ψαρέματος πουλήθηκαν ή χαρίστηκαν εντελώς ... απάρευτα. Μεταξύ αυτών και το ακριβό downrigger το οποίο χαρίστηκε σε μένα. Τη μία και μοναδική φορά που έκανα προσπάθεια να το χρησιμοποιήσω, περισσότερο από περιέργεια, έμπλεξα τόσο πολύ (για να μην πω τίποτα χειρότερο) που ούτε που ξανασκέφτηκα να το ξαναβάλω στη βάρκα μου.

Όπως ίσως θα έχει ήδη καταλάβει ο αναγνώστης με όσα γράφω σε αυτό το

Εικόνα 35: Σχηματική αναπαράσταση ψαρέματος με downrigger.

κείμενο δεν έχω σαν μοναδικό στόχο να του μεταδώσω γνώσεις που να τον κατατοπίζουν για το πώς πρέπει να λειτουργήσει και τι πρέπει να κάνει μέσα και έξω από τη θάλασσα, εφόσον αποφασίσει να ασχοληθεί με το ψάρεμα, αλλά και τι να αποφεύγει ώστε να μην ξοδεύει άσκοπα χρήματα εδώ κι εκεί. Γιατί από την στιγμή που η διαφήμιση έχει ενσκήψει στη ζωή μας με τόσο ανεξέλεγκτο τρόπο, ειδικά μετά και την γενίκευση της χρήσης του διαδικτύου, οι ... παγίδες που έχουν στηθεί για να ... ψαρέψουν μέσα στις τσέπες μας, είναι πολύ περισσότερες από αυτές που προσπαθούμε να στήσουμε εμείς, μήπως και συλλάβουμε κανένα αξιόλογο ψαράκι για να εκτονώσουμε το μεράκι μας.

Ας επανέλθω όμως στο καθεαυτό θέμα μας.

Στο σκαρίφημα που παραθέτω στην Εικόνα 35, έχοντας και τη γνώση των προηγούμενων εδαφίων όπου ανέλυσα τις τεχνικές για τη συρτή βυθού, με το μολύβι φύλακα και αυτήν με τον πλάνο, μπορεί κανείς εύκολα και με μια ματιά να αντιληφθεί πώς λειτουργεί η τεχνική με το downrigger.

Στην ουσία το μηχάνημα αυτό είναι κάποιο είδος βαρούλκου το οποίο μέσω ενός όσο το δυνατόν λεπτότερου συρματόσχοινου κατεβάζει ένα πολύ ογκώδες και βαρύ μολύβι ειδικού σχήματος προς τον βυθό, προσπαθώντας με αυτόν τον τρόπο να διατηρήσει σε επαφή με αυτόν τα εργαλεία που στη συνέχεια θα προσαρτήσουμε επάνω στο συρματόσχοινο. Για να μην χάνει την επαφή του με το βυθό το μολύβι, η ταχύτητα του σκάφους δεν μπορεί να υπερβεί κάποιο όριο, που, απ' ότι διαβάζω στα βιβλία οδηγιών του μηχανήματος, μπορεί να φτάσει και τα 3,5 μίλια την ώρα. Εγώ πιστεύω ότι αν το σκάφος ταξιδεύει με περισσότερο από 1 - 1,5 μίλι την ώρα το συρματόσχοινο ήδη θα δυσκολεύεται αρκετά για να πατώσει. Βέβαια αυτό εξαρτάται και από το βάθος στο σημείο που ψαρεύουμε, το οποίο όσο αυξάνει, τόσο δυσκολότερο γίνεται να διατηρούμε το μολύβι κοντά στον βυθό. Ανεβοκατεβάζοντας αυτό το μολύβι με τη βοήθεια του βαρούλκου προσπαθούμε να αποφύγουμε τις ανωμαλίες του βυθού για να μην κολλήσουμε και ταυτόχρονα να είμαστε σε όσο το δυνατόν πλησιέστερη επαφή με αυτόν. (Κάτι ανάλογο δηλαδή με αυτό που κάνουμε με τη συρτή με μολύβι φύλακα).

Αν υπολογίσουμε το βάρος του πολύ μεγάλου μολυβιού, τότε μπορούμε εύκολα να καταλάβουμε γιατί χρειάζεται τόσο ισχυρό μηχάνημα για να το ανεβοκατεβάζει, γιατί αν θα προσπαθήσουμε να το κάνουμε με το χέρι αυτό είναι εντελώς αδύνατο. Επάνω στο συρματόσχοινο και σε ύψος μιας περίπου οργιάς από

Εικόνα 36: Δύο είδη μολυβιών και ο απελευθερωτής του downrigger.

το σημείο όπου δένεται το μολύβι προσαρτάται ένα είδος απελευθερωτή, κάτι σαν μανταλάκι είναι αυτό το εξάρτημα, στο οποίο πιάνεται χαλαρά το νήμα της συρτής μας στο σημείο που τελειώνει η μάνα και αρχίζει η τελική αρματωσιά της που από τους κατασκευαστές συνιστάται να είναι 10-20 μέτρα. Στο σημείο αυτό μπορείς να διαπιστώσεις ότι η κυρίως συρτή είναι ακριβώς ίδια με αυτήν που χρησιμοποιούμε στο μολύβι φύλακα.

Αν και οι προμηθευτές του εργαλείου υποστηρίζουν ότι το σύστημα αυτό μπορεί να ψαρέψει χρησιμοποιώντας σαν δόλωμα τεχνητά είδη, εγώ θα υποστηρίξω ότι κάποιο τέτοιο εγχείρημα είναι εντελώς μάταιο. Η μόνη δυνατότητα επιτυχίας του όλου συστήματος, κατά τη γνώμη μου, είναι η χρήση ζωντανού δολώματος, το οποίο θα το διαχειριστείς όπως ακριβώς έχω περιγράψει στην τεχνική με το μολύβι φύλακα.

Όπως φαίνεται από το σχετικό σκαρίφημα που παραθέτω, εφόσον το δόλωμα προσελκύσει κάποιο θήραμα, ώστε αυτό

να θελήσει να πάρει το δόλωμά σου στο στόμα του, τότε ο απελευθερωτής θα ελευθερώσει την συρτή και στο χέρι ή το καλάμι σου θα έχεις ένα ελεύθερο νήμα που στην άκρη του θα είναι πιασμένο κάποιο ψάρι το οποίο μπορείς να φέρεις προς την επιφάνεια με τους γνωστούς τρόπους. Καθ' όλη τη διάρκεια του λεβάρίσματος της συρτής προς την επιφάνεια αδιαφορείς για την ύπαρξη του υπόλοιπου μηχανήματος, εκτός κι αν στη βάρκα σου υπάρχει και βοηθός που φροντίζει να μαζέψει το συρματοσχοίνο με το μολύβι για να ελευθερώσει το πεδίο.

Όπως και πριν σημείωσα, πιστεύω ότι η προσπάθεια του συστήματος να διατηρήσει το δόλωμά σου κοντά στο βυθό, έχοντας ταυτόχρονα και μια σεβαστή ταχύτητα ώστε να μπορούν να ψαρεύουν και τεχνητά δολώματα, ίσως να μπορεί να ευοδωθεί σε ρηχά νερά των 10 - 15 μέτρων το πολύ. Σε βαθύτερα νερά αυτή θα είναι ατελέσφορη αν δεν μειωθεί σημαντικά η ταχύτητα, οπότε υποχρεωτικά θα πρέπει να περάσεις στη χρήση ζωντανών δολωμάτων.

Σύμφωνα με τους κατασκευαστές με την τεχνική του downrigger μπορείς να ψαρέψεις και στα μεσόνερα στοχεύοντας σε θηράματα που υπάρχουν εκεί. Και πάλι όμως δεν καταλαβαίνω γιατί να χρησιμοποιήσεις τόσο πολύπλοκα συστήματα για να κάνεις ακριβώς το ίδιο που μπορείς να κάνεις με πολύ μεγαλύτερη

ευχέρεια και έλεγχο με μια απλή παραδοσιακή συρτή με μολύβια, όταν χρησιμοποιείς τεχνητά δολώματα ή με μολύβι φύλακα όταν χρησιμοποιείς ζωντανά.

Συμπληρωματικά και για να κλείσω το κεφάλαιο downrigger, παραθέτω και μια φωτογραφία (Εικόνα 36) των διαφόρων εξαρτημάτων που χρησιμοποιεί το σύστημα.

Θέμα 7ο: Οι συγκρίσεις

Τώρα που ολοκλήρωσα τα εδάφια για την συρτή βυθού, την ζόκα, τον πλάνο ή τσαπαρί του βυθού, την τεχνική με μολύβι φύλακα και το downrigger θα επιχειρήσω να καταγράψω τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του καθενός από αυτά τα είδη ψαρέματος, σε μια προσπάθεια «εύκολης» σύγκρισής τους ώστε να διευκολυνθεί ακόμη περισσότερο ο αναγνώστης στις επιλογές του.

Η συρτή βυθού:

Πλεονεκτήματα:

- Επειδή ψαρεύεται με σταθερή ταχύτητα 3 μιλίων την ώρα έχει δυνατότητα να χρησιμοποιεί με ικανοποιητική επιτυχία, τεχνητά και νωπά δολώματα.
- Για τον ίδιο λόγο μπορεί να εξερευνήσει μεγάλες περιοχές, σε σχετικά μικρότερο χρόνο από τις άλλες τεχνικές.
- Δεν χρειάζεται σοβαρή προετοιμασία, δεδομένου ότι τα υλικά και δολώματα που χρησιμοποιεί μπορούν να είναι ανά πάσα στιγμή διαθέσιμα.
- Κόστος των εργαλείων που χρησιμοποιεί σχεδόν μηδαμινό, αν υπολογίσεις ότι η δαπάνη για την κατασκευή της καταβάλλεται άπαξ.
- Κόστος συντήρησης των εργαλείων μηδαμινό έως μηδενικό, αν εξαιρέσουμε τις απώλειες τεχνητών σε κολλήματα κ.λ.π.
- Μπορεί να ψαρέψει ακόμη και όταν υπάρχει ελάχιστος κυματισμός.
- Για τη συρτή βυθού χρειάζεται απαραίτητα βυθόμετρο το οποίο να έχει οπωσδήποτε τη δυνατότητα να δείχνει το βάθος και την ταχύτητα του σκάφους. Καταγράφω αυτή την απαίτηση στα πλεονεκτήματα γιατί οι υπόλοιπες δυνατότητες που μπορεί να έχει ένα βυθόμετρο για το ψάρεμα αυτό είναι προαιρετικές και όχι απαραίτητες όπως σε άλλα ψαρέματα.

Μειονεκτήματα:

- Δυσκολεύεται πολύ να ψαρέψει σε περιοχές με σοβαρές ανωμαλίες στο βυθό και γι' αυτό προτιμάται για ψαρέματα σε ομαλούς βυθούς.
- Δεν μπορεί να ψαρέψει σε βάθη μεγαλύτερα των 50 μέτρων το πολύ.
- Στην περίπτωση που θελήσουμε να ψαρέψουμε συρτή βυθού χρησιμοποιώντας ηλεκτρική άνεμη το κόστος των εργαλείων αυξάνεται σοβαρά.

Η ζόκα:

Πλεονεκτήματα:

- Μπορεί να ψαρέψει μέχρι και σε πολύ ανώμαλους βυθούς με άνεση.
- Χρησιμοποιώντας ζωντανά δολώματα, κυρίως σουπιά, είναι ασυναγώνιστη σε απόδοση.
- Κάτω από προϋποθέσεις μπορεί να ψαρέψει και με νωπό δόλωμα, κυρίως χταπόδι ή μοσκινό.
- Μπορεί να ψαρέψει σε πολύ βαθιά νερά.
- Πολύ χαμηλό έως μηδαμινό κόστος απόκτησης και συντήρησης των εργαλείων.

Μειονεκτήματα:

- Μεγάλο πρόβλημα για τη ζόκα αποτελεί η εξεύρεση ζωντανού δολώματος, κυρίως σουπιάς που αποδίδει ασυγκρίτως καλύτερα από κάθε τι άλλο με αυτό το εργαλείο.
- Σοβαρό είναι το κόστος που χρειάζεται για την κατασκευή της απαραίτητης υποδομής για την δεξαμενή διατήρησης ζωντανού δολώματος που είναι απολύτως απαραίτητη. Η υποδομή αυτή δεν μπορεί να εγκατασταθεί με την ίδια ευκολία σε όλα τα σκάφη.
- Δεν μπορεί να εξερευνήσει μεγάλες περιοχές, γιατί ο τρόπος ψαρέματος είναι τοπικός. Για το λόγο αυτόν χρειάζεται οπωσδήποτε να συνοδεύεται από πολύ καλής ποιότητας βυθόμετρο - ανιχνευτή ψαριών (fish finder).
- Δεν μπορεί να ψαρέψει όταν υπάρχει έστω και ελάχιστος κυματισμός.

Ο πλάνος ή τσαπαρί του βυθού (jigging)

Πλεονεκτήματα:

- Μπορεί να ψαρέψει μέχρι και σε πολύ ανώμαλους βυθούς με άνεση.
- Μπορεί να ψαρέψει και σε πολύ βαθιά νερά.
- Πολύ χαμηλό έως μηδαμινό κόστος απόκτησης και συντήρησης των εργαλείων.
- Μπορεί να ψαρεύει ακόμη και όταν υπάρχει λίγος κυματισμός.

Μειονεκτήματα:

- Δεν μπορεί να εξερευνήσει μεγάλες περιοχές, γιατί ο τρόπος ψαρέματος είναι τοπικός. Για το λόγο αυτόν χρειάζεται οπωσδήποτε να συνοδεύεται από πολύ καλής ποιότητας βυθόμετρο - ανιχνευτή ψαριών (fish finder).
- Ψαρεύει αποκλειστικά με τεχνητά δολώματα πράγμα που του αφαιρεί την δελεαστική ικανότητα που διαθέτει η ζόκα. Εδώ η κίνηση δίνεται από τον

ψαρά και όχι από την ζωντάνια του δολώματος.

Η συρτή με μολύβι φύλακα

Πλεονεκτήματα:

- Μπορεί να ψαρέψει μέχρι και σε πολύ ανώμαλους βυθούς με άνεση.
- Χρησιμοποιώντας ζωντανά δολώματα, κυρίως καλαμάρι, είναι ασυναγώνιστη σε απόδοση.
- Μπορεί να ψαρέψει σε πολύ βαθιά νερά.
- Πολύ χαμηλό έως μηδαμινό κόστος απόκτησης και συντήρησης των εργαλείων.
- Μπορεί να ψαρεύει ακόμη και όταν υπάρχει λίγος κυματισμός.

Μειονεκτήματα:

- Μεγάλο πρόβλημα για την συρτή με μολύβι φύλακα αποτελεί η εξεύρεση ζωντανού δολώματος, κυρίως καλαμαριού, που αποδίδει ασυγκρίτως καλύτερα από κάθε τι άλλο με αυτό το εργαλείο.
- Σοβαρό είναι το κόστος που χρειάζεται για την κατασκευή της απαραίτητης υποδομής για την δεξαμενή διατήρησης ζωντανού δολώματος που είναι απολύτως απαραίτητη. Η υποδομή αυτή δεν μπορεί να εγκατασταθεί με την ίδια ευκολία σε όλα τα σκάφη.
- Δεν μπορεί να εξερευνήσει μεγάλες περιοχές, γιατί ο τρόπος ψαρέματος είναι τοπικός. Για το λόγο αυτόν χρειάζεται οπωσδήποτε να συνοδεύεται από πολύ καλής ποιότητας βυθόμετρο - ανιχνευτή ψαριών (fish finder).

Η συρτή με downrigger

Πλεονεκτήματα:

- Εάν όπως ισχυρίζονται οι προμηθευτές αυτού του εργαλείου μπορεί να ψαρεύει με ταχύτητα 3 μιλίων την ώρα, τότε έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί με ικανοποιητική επιτυχία, τεχνητά και νωπά δολώματα.
- Για τον ίδιο λόγο μπορεί να εξερευνήσει μεγάλες περιοχές, σε σχετικά μικρότερο χρόνο από άλλες τεχνικές.
- Δεν χρειάζεται σοβαρή προετοιμασία, δεδομένου ότι τα υλικά και δολώματα που χρησιμοποιεί μπορούν να είναι ανά πάσα στιγμή στη διαθέσιμα. Εξάιρεση αποτελεί η περίπτωση που θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε αυτήν την τεχνική για ψάρεμα με ζωντανά δολώματα, οπότε η προετοιμασία θα πρέπει να είναι αρκετά σοβαρή.
- Μπορεί να ψαρέψει ακόμη και όταν υπάρχει ελάχιστος κυματισμός.

Μειονεκτήματα:

- Εξαιρετικά υψηλό κόστος απόκτησης των εργαλείων.
- Αρκετά σοβαρό κόστος συντήρησης των εργαλείων (απώλειες του μεγάλου μολυβιού, βλάβες ηλεκτρικών μηχανισμών κ.λ.π.).
- Εξαιρετικά πολύπλοκο σύστημα με αντίστοιχα μεγάλη δυσκολία στην όλη διαδικασία εφαρμογής του.
- Απαίτηση για σοβαρή υποδομή εγκατάστασης στο σκάφος.
- Δυσκολία εφαρμογής σε πολύ βαθιά νερά.
- Και σε αυτό το είδος ψαρέματος χρειάζεται υψηλής ποιότητας βυθόμετρο, γιατί σύμφωνα με τους κατασκευαστές του μπορεί να κάνει ψαρέματα ανάλογα με αυτά με τον μολύβι φύλακα.

Ελπίζω με τις συγκρίσεις που παρέθεσα ο αναγνώστης να καθοδηγηθεί ικανοποιητικά ώστε να αντεπεξέλθει με επιτυχία στις όποιες αναζητήσεις του.

Θέμα 8ο: Η συρτή με καταβυθιστή

Δεν μπορώ να αποφασίσω αν αυτό το είδος συρτής πρέπει να το κατατάζω στην κατηγορία «συρτή αφρού» ή «συρτή βυθού». Ο λόγος είναι ότι σύμφωνα με τους κατασκευαστές τους, αλλά και από τη δική μου μικρή εμπειρία, τα εργαλεία αυτά, θεωρητικά τουλάχιστον, μπορούν να ψαρέψουν σε όλα τα βάθη, (μέχρι κάποιο μέγιστο), γιατί οι καταβυθιστές, όπως δηλώνεται και από το όνομά τους, είναι εργαλεία που χρησιμεύουν για να βυθίζουν τη συρτή μας σε διάφορα βάθη. Αν και υπάρχουν πολλά είδη καταβυθιστών, για αυτά που έχω εγώ υπόψη μου, ισχύουν τα εξής:

Σε γενικές γραμμές ο τρόπος που βυθίζουν την συρτή αυτά τα εργαλεία είναι η αντίσταση στο νερό που παρουσιάζει το σχήμα τους, όπως τα σέρνουμε πίσω από τη βάρκα, η οποία τα οδηγεί προς το βυθό, όπως περίπου ο αητός, που βέβαια κάνει το ακριβώς αντίθετο, όταν σηκώνεται εκμεταλλευόμενος την αντίσταση του αέρα ή οι πόρτες της τράτας, που οδηγούνται προς τα πλάγια για να κρατούν ανοιχτή τη σακούλα της.

Το επιθυμητό βάθος κανονίζεται με ρυθμίσεις που γίνονται στο εργαλείο αυτό, με διάφορους τρόπους που περιγράφονται στο συνοδευτικό έντυπο οδηγιών που διαθέτει συνήθως, αλλά και με την εμπειρία που αποκτά με την πάροδο του χρόνου και με πολλές δοκιμές ο χρήστης τους. Συνήθως ρυθμίζεται από τη θέση στην οποία προσαρτάται επάνω του η μάνα που τον σέρνει καθώς και το μήκος της που αμολάμε πίσω από τη βάρκα. Εκτός από αυτά ρόλο παίζει και η ταχύτητα της βάρκας η οποία εξαρτάται και από το είδος των ψαριών στα οποία στοχεύουμε.

Όσο για το δόλωμα που συνιστάται, αυτό είναι πάντα κάποιο είδος τεχνητού, το οποίο σέρνεται πίσω από τον καταβυθιστή με κάποιο παράμαλλο μήκους 10-20 μέτρων, όπως και στο ψάρεμα με μολύβι φύλακα ή το downrigger.

Αυτό που εντόπισα εγώ ως το κυριότερο πρόβλημα αυτών των εργαλείων, είναι το υπερβολικό βάρος που δίνουν στην συρτή, λόγω ακριβώς αυτής της απαραίτητης για το βύθισμά τους αντίστασης.

Υπάρχουν πολλά τέτοια εργαλεία στην αγορά των ειδών αλιείας, τα οποία εισάγονται φυσικά από το εξωτερικό, όπου όπως φαίνεται, για να κατασκευάζονται μάλλον θα χρησιμοποιούνται κιόλας. Στην Ελλάδα όμως δεν έχω δει ποτέ μου κάποιον να ψαρεύει με κάτι τέτοιο. Να σημειωθεί ότι το κόστος τους στις περισσότερες περιπτώσεις δεν είναι καθόλου ευκαταφρόνητο.

Πριν πολλά χρόνια όταν πρωτοεμφανίστηκαν αυτά τα εργαλεία, πείσθηκα (ή μάλλον παρασύρθηκα) από τον μαγαζάτορα που ψώνιζα και αγόρασα και εγώ έναν καταβυθιστή, δεν κατάφερα όμως τίποτα από όσα μου υποσχέθηκε, παρ' όλες τις δοκιμές που επεχείρησα και τον άφησα σε μια άκρη, χάνοντας απλώς ένα σημαντικό ποσό. (Για την ακρίβεια όχι εγώ αλλά ο πατέρας μου). Θα έλεγα ότι το μόνο ευεργετικό αποτέλεσμα που είχε αυτό μου το πάθημα, ήταν ότι αποφάσισα να μην ξαναπατήσω στο συγκεκριμένο κατάστημα.

Για να κάνω ένα ευχάριστο διάλειμμα στην ... ανάγνωση, θα περιγράψω παρακάτω μερικές από τις λεπτομέρειες αυτής μου της εμπειρίας, γιατί ίσως κάποιος ενδιαφερόμενος τις βρει χρήσιμες ή έστω διασκεδαστικές.

Την εποχή που συνέβη το περιστατικό που θα περιγράψω, (μέσα της 10ετίας του 1960), εγώ ψάρευα σχεδόν αποκλειστικά σφυρίδες με συρτή βυθού στο Ναύπλιο, την πατρίδα μου, και από το συγκεκριμένο κατάστημα, αγόραζα τα απαραίτητα που ήταν κυρίως μεσηνέζες, τεχνητά δολώματα, στριφτάρια και σαλαγγιές, γιατί μόνο αυτά ήταν όλα κι όλα τα αναλώσιμα αυτού του ψαρέματος. Το κύριο μέρος της συρτής μας το φτιάχναμε μια φορά και συνήθως το είχαμε για πολλά χρόνια, γιατί δεν πάθαινε τίποτα.

Το κατάστημα αυτό ήταν στην πλατεία Κοτζιά, όπου και το Δημαρχείο της Αθήνας, και ήταν το αξιολογότερο της πόλης τότε. Επειδή έχει κλείσει εδώ και πάρα πολλά χρόνια, μπορώ να αναφέρω και τη φήμη, γιατί μπορεί σε μερικούς παλιούς να θυμίζει ... περασμένα μεγαλεία. Ήταν το κατάστημα των Αφών Ηλιάδη. Εμείς το επισκεπτόμαστε απαραίτητα κάθε φορά που ανεβαίναμε στην Αθήνα για ψώνια και δουλειές, (2-3 φορές το χρόνο), γιατί εκεί βρίσκαμε ότι καινούργιο κυκλοφορούσε στην αγορά. Και φυσικά ο ιδιοκτήτης και οι υπάλληλοι του καταστήματος, μας γνώριζαν με τα μικρά μας ονόματα και όχι μόνο αυτό, αλλά ήξεραν και ο καθένας από τους πελάτες τους, τι ψάρεμα έκανε και τι τον ενδιέφερε και ψώνιζε συνήθως.

Σε μια από αυτές τις συνηθισμένες μας επισκέψεις, την ώρα που ο πατέρας μου είχε πάει κάπου αλλού για να κάνει τις δικές του δουλειές, άφησε εμένα εκεί για να κάνω τα ... ψαρευτικά μας ψώνια, αφού ήμουνα πια ήδη σε ηλικία που ενέπνεα ικανή ... ψαρευτική εμπιστοσύνη. (Ναι, καλά!).

Εκεί λοιπόν, ο κ. Ηλιάδης, που ήξερε ότι ψαρεύουμε με συρτή βυθού, άρχισε να

με ... λιβανίζει για να με πείσει ότι ήταν πια καιρός να παρατήσω τα μολύβια των 150 γραμμαρίων και να χρησιμοποιήσω το σύγχρονο εργαλείο της συρτής του ... μέλλοντος, δηλαδή τον καταβυθιστή, που μόλις είχε παραλάβει. Δείχνοντάς μου το εργαλείο, μου εξήγησε τον τρόπο που αυτό βυθίζεται και ότι όταν συναντήσει τον βυθό και σκοντάψει επάνω του, αυτό θα πηδήξει κάνοντας κάποιο είδος σάλτου προς τα επάνω και μετά θα ξαναβουτήξει και ούτω καθ' εξής. Δηλαδή ότι το εργαλείο αυτό θα έκανε μια κίνηση περίπου σαν κι αυτή που κάνει ένα τόπι όταν το πετάξουμε προς κάποια κατεύθυνση, χτυπώντας το ταυτόχρονα στο έδαφος, κάποιου είδους γκελ δηλαδή, ενώ το τεχνητό που θα ακολουθούσε πιο πίσω, σε μια απόσταση 10 περίπου μέτρων, θα ανεβοκατέβαινε μεν και αυτό, αλλά με μια πιο ομαλή κίνηση, χωρίς να κινδυνεύει να κολλήσει στο βυθό.

Εκ πρώτης όψεως το πράγμα φαινόταν ιδιαίτερα ελκυστικό γιατί ο κ. Ηλιάδης μας υποσχότανε ότι με αυτό το εργαλείο θα μπορούσαμε να ψαρέψουμε και σε βυθούς με περισσότερες ανωμαλίες χωρίς πρόβλημα (βυθόμετρα τότε δεν υπήρχαν ούτε στα μυθιστορήματα επιστημονικής φαντασίας, γιατί όπως ήδη είπα, βρισκόμαστε στα μέσα της 10ετίας 1960 - 1970).

Όταν ήρθε και ο πατέρας μου, κάναμε ένα μικρό ... ψαρευτικό συμβούλιο τρώγοντας τον καθιερωμένο πατσά στο διπλανό μαγαζί και επιστρέφοντας στον κ. Ηλιάδη «ακουμπήσαμε» τις 150 δραχμές (τόσο νομίζω ότι κόστιζε και ήταν σοβαρό για την εποχή ποσό) για να αγοράσουμε τον καταβυθιστή, ελπίζοντας ότι όταν θα γυρίζαμε στο Ναύπλιο θα ... σκίζαμε όλους τους ανταγωνιστές, γιατί πρέπει να σημειώσω ότι το Ναύπλιο εκτός από πατρίδα μου, ήταν και παραμένει πατρίδα και της ψαρευτικής ... καζούρας. Ευτυχώς που δεν ανακοινώσαμε τίποτα σχετικό, πριν κάνουμε πρώτα τις απαραίτητες δοκιμές.

Όταν έβαλα το εργαλείο στη θάλασσα, σε ένα βάθος περίπου 10 μέτρων (αν θυμάμαι καλά) χρειάστηκε να αφήσω καμιά 50αριά μέτρα για να φτάσει στον βυθό και να κρατάω τη μάνα της συρτής και με τα δυο μου χέρια από το ζόρι της αντίστασης του νερού. Όταν αυτό έφτασε στο βυθό αισθάνθηκα ένα δυνατό τράβηγμα και μετά το μεγάλο βάρος που ήδη υπήρχε έγινε διπλάσιο και παρέμεινε έτσι. Όταν αποφάσισα να το σηκώσω για να δω τι έχει γίνει, καμιά δεκαριά μέτρα πίσω από τη βάρκα ξενέρισε μια τεράστια μπάλα με φύκια. Το σκηνικό αυτό επαναλήφθηκε όλες τις φορές που προσπάθησα να χρησιμοποιήσω το εργαλείο αυτό.

Εννοείται ότι καμιά σχετική αναφορά δεν έγινε στις συζητήσεις με τους ... ανταγωνιστές και με την πρώτη επίσκεψη στην Αθήνα ο πατέρας μου έριξε και έναν γερό καυγά με τον κ. Ηλιάδη. Το κακό ήταν ότι το κατάστημα αυτό ήταν το καλύτερο στην Αθήνα κι έτσι αναγκαστήκαμε να αλλάξουμε συνήθειες και να πηγαίνουμε για ψαρικά ψώνια στον Πειραιά, πράγμα που μας βγήκε σε καλό, γιατί βρήκαμε και μεγαλύτερη ποικιλία και καλύτερες τιμές.

Το μόνο κακό ήταν ότι ο καινούργιος μας προμηθευτής στον Πειραιά δεν ήταν δίπλα σε ... πατσατζίδικο!

Εικόνα 37: Ένας καταβυθιστής και αναπαράσταση του τρόπου λειτουργίας του.

Άλλον έναν καταβυθιστή διαφορετικού τύπου από αυτόν που περιγράφω πιο πάνω, έχω αυτή τη στιγμή στη βάρκα μου. Μου τον χάρισε κάποιος φίλος που ψάρευε με αυτόν όταν ζούσε στο εξωτερικό, (στην Καραϊβική παρακαλώ!). Μια φορά τον δοκίμασα, δεν μου άρεσε και από τότε απλώς τον κουβαλάω μαζί μου γιατί λυπάμαι να τον πετάξω. Αυτόν τον καταβυθιστή, ο φίλος που μου τον χάρισε τον έλεγε «ανάποδο κουταλάκι».

Ένα από τα πολλά είδη καταβυθιστών και σχηματική απεικόνιση του τρόπου λειτουργίας του, μπορείς να δεις στην Εικόνα 37 που παραθέτω.

Το σωτήριο καλαδούρι

Ολοκληρώνοντας τα προηγούμενα εδάφια, για τα διάφορα είδη συρτής, είναι η καταλληλότερη στιγμή να αναφερθώ σε ένα πολύ έξυπνο και πάρα πολύ χρήσιμο «κόλπο», ή μάλλον καλύτερα να το πω «τεχνική», που χρησιμοποιούν σε ειδικές περιπτώσεις αρκετοί ψαράδες, από αυτούς που εξασκούν τα ψαρέματα που αναφέρθηκαν μέχρι τώρα.

Η τεχνική αυτή χρησιμεύει στην ευκολότερη διεκπεραίωση της σύλληψης μεγάλων ψαριών, όταν αυτή παρουσιάζει δυσκολίες, που έχουν να κάνουν είτε με το μέγεθος και τη μαχητικότητα των θηραμάτων, είτε με την αντοχή των εργαλείων, που έχουν κατά περίπτωση χρησιμοποιηθεί για την σύλληψή τους.

Αν δηλαδή, για παράδειγμα, σου συμβεί σε ένα ψάρεμα συρτής αφρού για τονόπουλα ή για λούτσους ή για κάποια άλλα είδη αυτού του μεγέθους, να σου «χτυπήσει εκτάκτως» κάποιο ψάρι πολύ μεγαλύτερο από το λογικά αναμενόμενο, (πράγμα που αν και γίνεται όλο και πιο σπάνιο, εξακολουθεί να είναι πάντα πιθανό), τότε προκύπτει το ερώτημα «πώς μπορεί άραγε να έρθει στη βάρκα ένα θήραμα για το μέγεθος του οποίου δεν είσαι προετοιμασμένος κατάλληλα;».

Για να γίνω πιο συγκεκριμένος (και κατανοητός), θα αναφερθώ σε μια δική μου παρόμοια εμπειρία, την οποία έχω ήδη σημειώσει στο κεφάλαιο για τη συρτή αφρού, την εξής:

«Το 1976, στο Ναύπλιο, την πατρίδα μου, με συρτή αφρού και δόλωμα το κοινό κουταλάκι, (τότε δεν υπήρχαν σιλικονούχα και άλλα τέτοια), έπιασα ένα λαβράκι 9,5 κιλών σε ένα εντελώς πρόχειρο ψάρεμα της μιας ώρας (αν έχεις τύχη διάβαι-

νε), σε μέρος που το βάθος είναι 7 μέτρα».

Στο σημείο που κάνω αυτή την αναφορά, δεν σημειώνω ότι η συρτή αφρού με την οποία ψάρευα, είχε αρματωσιά Νο 0,35 και βέβαια ποιότητας ανάλογης με την εποχή στην οποία αναφερόμαστε. Επρόκειτο δηλαδή για εργαλείο με προδιαγραφές οι οποίες «κάλυπταν» τις απαιτήσεις πολύ μικρότερων θηραμάτων.

Είναι προφανές ότι αυτό το ψάρι δεν ήταν δυνατόν να «ανέβει» στη βάρκα μου «στα ίσια», με τα εργαλεία με τα οποία είχε πιαστεί.

Για καλή μου τύχη, στην συγκεκριμένη περίπτωση, δεν είχα καμία τέτοια δυσκολία, όχι γιατί είμαι κάποιος ... μάγος της ψαρευτικής τέχνης, αλλά γιατί για έναν παράξενο λόγο, που δεν ήταν δυνατόν τότε να διευκρινισθεί, το θήραμα αυτό ήρθε στη βάρκα με πολύ μικρή προσπάθεια, σαν να ήταν ήδη περίπου ημιλιπόθυμο. Η μόνη λογική εξήγηση που μπορώ να δώσω σε αυτό το γεγονός, είναι ότι το ζώο δεν πρέπει να ήταν απολύτως καλά στην υγεία του.

Βέβαια, θα πει κάποιος, αν ένα τέτοιο ψάρι ήταν στα καλά του, μάλλον δεν θα τσίμπαγε καθόλου στο ταπεινό κουταλάκι των 3-4 εκατοστών. Αυτό όμως είμαι σε θέση να βεβαιώσω (και πιστεύω και αρκετοί άλλοι) ότι είναι μια πιθανότητα πολύ μικρή μεν, αλλά απολύτως υπαρκτή. Όσοι γυροφέρνουν για χρόνια στη θάλασσα και ιδιαίτερα σε παλιότερες εποχές που τα ψάρια και περισσότερα ήταν και πιο ... ανυποψίαστα απ' ότι σήμερα, μπορούν πιστεύω να το βεβαιώσουν.

Τι θα γινόταν όμως αν το ψάρι ήταν στα καλά του; Εδώ σε θέλω ... μάστορα!

Η εμπειρία του να χάσεις ένα τέτοιο θήραμα είναι τόσο τραυματική, που μπορεί να σε κάνει μέχρι και να ... κόψεις το ψάρεμα. Όπως ακριβώς και η αντίθετή της, δηλαδή η τυχαία σύλληψη ενός εξαιρετικού θηράματος, μπορεί να σε κάνει τον φανατικότερο ψαρά. (Έχουν κλείσει σπίτια από κάτι τέτοια περιστατικά!).

Όλα αυτά τα ερωτήματα οι παλιοί (και όχι μόνο) ψαράδες τα ... απαντούσαν με το απλούστατο κόλπο του καλαδουριού, το οποίο συνίσταται στα εξής:

Όταν αντιληφθείς ότι στο αγκίστρι σου έχει πιαστεί ένα τέτοιο θήραμα, δηλαδή κάποιο ψάρι που δεν φαίνεται διατεθειμένο να καταθέσει εύκολα τα όπλα (και το σαρκίο του) και να ... ξαπλώσει καθαρισμένο στην ψησταριά σου, τότε αντί εσύ να προσπαθήσεις να επιμείνεις για το αντίθετο, εγκαταλείπεις κατά κάποιον τρόπο, προσωρινά την προσπάθεια και αντί να προσπαθήσεις να σηκώσεις τη συρτή σου μαζί με τον έκτακτο επισκέπτη, δένεις στην άκρη της ή ένα καλαδούρι ή ένα μπιτόνι ή ένα πλαστικό μπουκάλι ή ότι τέλος πάντων ανάλογο διαθέτεις στη βάρκα σου πρόχειρα και αμολές τη συρτή σου ελεύθερη στην θάλασσα.

Η σημαδούρα αυτή, όπως είναι φυσικό, για κάμποση ώρα θα κινείται σαν τρελή δώθε κείθε και κάποια στιγμή θα ηρεμήσει και θα ακινητοποιηθεί. Είναι η στιγμή που το ψάρι θα έχει αποκάμει και θα έχει στην ουσία παραδοθεί. Τότε μπορείς να επιχειρήσεις με ασφάλεια να το φέρεις κοντά στη βάρκα και με τη χρήση του γάντζου να το βάλεις μέσα.

Αν βέβαια με την πρώτη δοκιμή διαπιστώσεις ότι αυτό εξακολουθεί να αντιστέκεται, επαναλαμβάνεις το ίδιο σκηνικό όσες φορές χρειαστεί, μέχρις ότου

διαπιστώσεις ότι η ... ολοκληρωτική παράδοση έχει συντελεστεί.

Αν το καλοσκεφτείς θα καταλάβεις ότι το σύστημα αυτό κάνει περίπου το ίδιο που κάνουν τα εξελιγμένα καλάμια με τα φρένα των μηχανισμών τους, μόνο που το κάνει με πολύ ... οικονομικότερο τρόπο.

Μερικά ψάρια, όπως π.χ. οι μεγάλοι τόνοι, αντιδρούν στη σύλληψή τους περίπου όπως τα αφηνιασμένα άλογα. Τρέχουν σαν τρελά προσπαθώντας να ξεφύγουν και λόγω της μεγάλης τους μυικής δύναμης προβάλλουν πολύ ισχυρή αντίσταση. Τις περισσότερες φορές όμως αυτό γρήγορα ξεθυμαίνει, γιατί όσο δυναμικότερη είναι η αντίδρασή τους, τόσο γρηγορότερα επέρχεται και η φυσική εξάντληση και παράδοσή τους. Αρκεί να βρούμε τρόπο να αντέξουν τα εργαλεία μας μέχρι εκείνη τη στιγμή.

Η σημαδούρα που θα ποντίσουμε στη θάλασσα δεν θα πρέπει να είναι πολύ μεγάλη, γιατί υπάρχει το ενδεχόμενο η μεγάλη αντίσταση που θα προβάλλει στο νερό λόγω του όγκου της να προκαλέσει το κόψιμο της μεσηνέζας. Το γεγονός ότι αν είναι μικρή μπορεί να δίνει τη δυνατότητα στο ψάρι να την βουλιάζει κατά διαστήματα, δεν πρέπει να μας απασχολεί, γιατί λίγο μετά, η σημαδούρα ξαναεμφανίζεται στην επιφάνεια λίγο πιο πέρα από το σημείο που βυθίστηκε.

Αυτό δηλαδή που προσπαθούμε να κάνουμε με αυτό το κόλπο, είναι να εξασκούμε μια μικρή μεν αλλά μόνιμη αντίσταση στο θήραμα, τόση ώστε αφενός να μην είναι πολύ ισχυρή ώστε τα εργαλεία μας να την αντέξουν αλλά και να είναι αρκετή ώστε να προκαλεί μια διαρκή όχι ευκαταφρόνητη ενόχληση στο θήραμα, που θα οδηγήσει αργά αλλά σταθερά στην εξουδετέρωση της αντίστασής του.

Μερικές λεπτομέρειες έχουν ιδιαίτερη σημασία στην επιτυχή έκβαση του εγχειρήματος, οι εξής:

Πριν φτάσουμε στην απόφαση να ... εγκαταλείψουμε την προσπάθεια να φέρουμε το ψάρι στη βάρκα και να την αναθέσουμε στο ... καλαδούρι, πρέπει να προσπαθήσουμε να πάρουμε στη βάρκα όσο το δυνατό περισσότερο μέρος της συρτής μας, ώστε το νήμα που θα απομείνει να σέρνεται πίσω από το ψάρι να είναι όσο το δυνατό λιγότερο, γιατί τότε μειώνεται στο ελάχιστο και η πιθανότητα αυτό να μπλεχτεί σε βράχια ή οπουδήποτε αλλού με αποτέλεσμα να κοπεί. Για να το πετύχουμε αυτό, ίσως χρειαστεί να κόψουμε προσωρινά τη συρτή μας σε κάποιο σημείο.

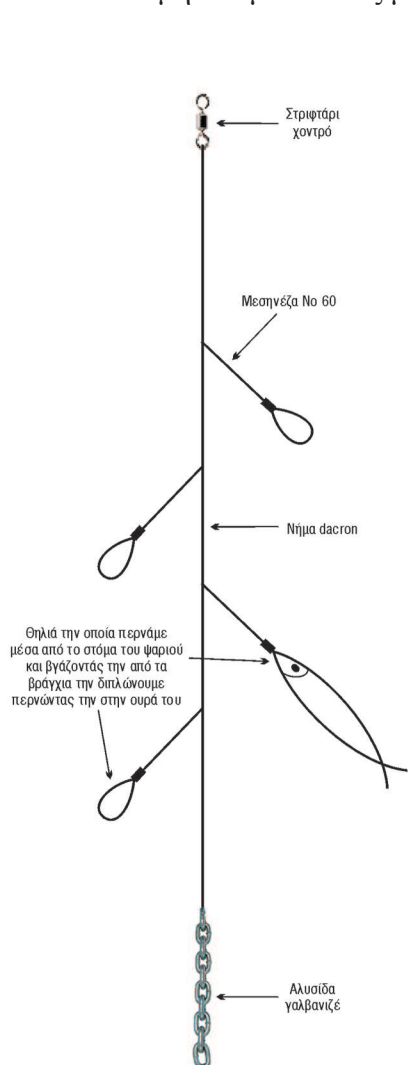
Όταν ψαρεύουμε τέτοια ψαρέματα, καλό είναι να έχουμε πάντα δίπλα μας ένα κατάλληλο καλαδούρι για να το χρησιμοποιήσουμε σε πρώτη ζήτηση άμεσα, γιατί η ταχύτητα των απαραίτητων κινήσεων τη δεδομένη στιγμή, έχει ιδιαίτερη σημασία.

Εγώ έχω ένα τέτοιο καλαδούρι, στον κρίκο του οποίου έχω δέσει ένα μικρό κομμάτι νήμα με μια παραμάνα στην άκρη του, ώστε την δεδομένη στιγμή να μην χρειαστεί να ψάχνομαι για να δένω κόμπους, αλλά να λειτουργήσω όσο το δυνατό πιο σύντομα.

Θέμα 9ο: Η κολπάδα ήπραγκαρόλα

Αν και πρόσφατα το χταπόδι αναδείχθηκε ως ένα από τα πιο έξυπνα πλάσματα της θάλασσας, αφού το παρακολουθήσαμε να έχει μέχρι και μαντικές ικανότητες, μέσω των οποίων κατάφερνε να προβλέπει ακόμη και μελλοντικά αποτελέσματα ποδοσφαιρικών αγώνων(!), στο ψάρεμά του φέρεται ως εντελώς ... χαζό, ίσως από τα πιο χαζά πλάσματα της θάλασσας.

Η κολπάδα ήπραγκαρόλα, με την οποία ψαρεύεται αποκλειστικά και μόνο αυτό το κεφαλόποδο, είναι ένα ψάρεμα τόσο απλό (απλοϊκό θα έλεγα καλύτερα) που δεν χρειάζεται μεγάλος κόπος για να στο ... διδάξω, αφού αυτό μπορεί να γίνει άνετα ακόμη και μέσω ενός μικρού σημειώματος.

Εικόνα 38: Κατασκευή κολπάδας.

Η κολπάδα αποτελείται από ένα νήμα (έστω και απλό σπάγκο οποιασδήποτε ποιότητας) 40 - 50 μέτρων, (ανάλογα και με το βάθος στο οποίο πρόκειται να ψαρεύσεις), στην άκρη του οποίου κατασκευάζουμε και προσαρτούμε μια αρματωσιά από μεσηνέζα Νο 50-60 mm ή νήμα λευκό όπως αυτή που φαίνεται στην Εικόνα 38. Στις θηλιές που φαίνονται στην εικόνα «περνάμε» ψάρια, κατά προτίμηση άσπρα, (σπάρους, σαυρίδια, γόπες, κεφάλους κ.λ.π.), βάζοντας τη θηλιά μέσα στο στόμα και περνώντας την από την ουρά ώστε να διπλώσει στο κεφάλι του ψαριού, και για βαρίδι κρεμάμε στην θηλιά της αρχής ένα κομμάτι αλυσίδας βάρους μέχρι μισού κιλού. Αυτήν την πετονιά την σέρνουμε στον βυθό της θάλασσας με πολύ μικρή ταχύτητα, περίπου 0,5 μιλίου.

Αυτό το πετυχαίνουμε με διάφορους τρόπους, ανάλογα και με το είδος του σκάφους που διαθέτουμε. Όσοι έχουν βάρκες που διαθέτουν κουπιά, το κάνουν λάμνοντας και που με αυτά, σαν να κάνουν έναν αργό ρομαντικό περίπατο στη θάλασσα. Όταν φυσάει κάποιο ελαφρό αεράκι είναι οι ιδανικές συνθήκες, γιατί δεν χρειάζεται να κάνεις τίποτα, αφού η βάρκα ταξιδεύει έτσι ακριβώς όπως χρειάζεται από μόνη της. Εσύ απλά κουνάς λίγο το χέρι

σου μπρος πίσω για να κουνιούνται και τα ψάρια που αποτελούν το δόλωμα και να γυαλίζουν, προκαλώντας έτσι ακόμη και το απομακρυσμένο χταπόδι για να τα δει και να τους επιτεθεί.

Αυτό συμβαίνει συχνότερα τους κρύους μήνες του χειμώνα και αραιότερα όσο ο καιρός ζεσταίνει.

Τότε, από τα μέσα του φθινοπώρου μέχρι τις αρχές της άνοιξης, τα χταπόδια σαλτάρουν όλο και περισσότερο όσο ο καιρός κρυνώνει και αρπάζουν την κολπάδα, σφίγγοντας στην «αγκαλιά» τους το δόλωμα μη τυχόν και ... το χάσουν. Εσύ το καταλαβαίνεις αμέσως αυτό από τη διαφορά του βάρους της κολπάδας, οπότε αφού την αφήσεις για λίγο ώστε να την πιάσει για τα καλά το θύμα, αρχίζεις να την σηκώνεις αργά - αργά και σταθερά, φέρνοντας το χταπόδι κοντά στη βάρκα.

Λίγο πριν ξεενέρισει (αυτό δεν πρέπει να γίνει, γιατί τότε το χταπόδι μπορεί να «αμολήσει» την κολπάδα) το συλλαμβάνεις με την απόχη σου. Αν παρ' ελπίδα συμβεί κάποιο ... ατύχημα και την κρίσιμη στιγμή το χταπόδι αποφασίσει για κάποιο λόγο να αφήσει την κολπάδα, μην ανησυχήσεις καθόλου. Αν την ξαναρίξεις στο νερό, αυτό σύντομα θα επαναλάβει το ίδιο σκηνικό, προσπαθώντας ντε και καλά να ... αυτοκτονήσει.

Η μόνη περίπτωση που το χταπόδι δεν θα επανέλθει, είναι εάν φεύγοντας καταφέρει να αποσπάσει κάποιο από τα δολώματα της κολπάδας. Αυτός είναι και ο λόγος που πρέπει να δένουμε τα δολώματα όσο μπορούμε πιο καλά για να μην μπορεί να τα αποσπάσει. Σε αυτή την περίπτωση θα κάτσει στο θαλάμι του μέχρι να το καταβροχθίσει, πράγμα για το οποίο θα χρειαστεί πολύς χρόνος.

Αυτό το χταπόδι θα μπορέσεις να το πιάσεις 1-2 μέρες μετά, αν βέβαια καταφέρεις να το ξανασυναντήσεις.

Το μόνο κακό αυτού του ψαρέματος είναι ο κακός χαμός που γίνεται στη βάρκα, όταν αυτός ο άριστος ουζομεζές ανεβεί επάνω της, ο οποίος είναι τόσο χειρότερος όσο μεγαλύτερο είναι το ... θύμα. Το χταπόδι δεν ... μαζεύεται με τίποτα. Προσπαθεί να σκαρφαλώσει παντού, ακόμη και πάνω σου, αμολάει μελάνια και σάλια λερώνοντας τα πάντα κι αν είναι αρκετά μεγάλο μπορεί και να σε τυλίξει και να σου αφήσει μερικά μελανά σημάδια στο δέρμα σου, σαν κι αυτά που αφήνουν τα ... ρουφηχτά φιλιά! Μην ανησυχείς όμως μήπως ... ζηλέψει ο σύντροφός σου, που ενδεχομένως σε περιμένει στο σπίτι, γιατί αυτά θα εξαφανιστούν λίγο αργότερα.

Ένας καλός τρόπος για να το ... συνετίσεις, είναι να του καρφώσεις μια μαχαιριά ανάμεσα στα μάτια και να το βάλεις για λίγο μέσα σε κάποιο δοχείο που να διαθέτει σκέπασμα. Καλό γι' αυτή τη δουλειά είναι και το ψυγείο με τις παγοκύστες. Λίγο μετά θα έχει ησυχάσει, γιατί θα έχει μετακομίσει οριστικά στον παράδεισο των χταποδιών και ... αιωνία του η μνήμη, αν και ο πατέρας μου έλεγε ότι το χταπόδι πεθαίνει μόνο άμα του ρίξεις ... κρασί, δηλαδή αν το μαγειρέψεις κρασάτο και το συνοδεύσεις με μπόλικο κρασί στο τραπέζι.

Συμπληρώνοντας αυτό το γρήγορο μάθημα, να σου σημειώσω και μερικά α-

κόμη ενδιαφέροντα.

- Μπορεί να ακούσεις ότι ο λόγος που χρησιμοποιούμε αλυσίδα αντί για κάποιου είδους βαρίδι, είναι ότι η αλυσίδα κροταλίζει κάνοντας κάποιου είδους ήχο που προσελκύει το χταπόδι. Τίποτε τέτοιο δεν συμβαίνει. Απλά η αλυσίδα προτιμάται σαν βαρίδι γιατί είναι πολύ ευέλικτη και δεν κολλάει εύκολα πουθενά, αυτός είναι ο λόγος. Αν δεν έχεις αλυσίδα και βάλεις κάτι άλλο ανάλογο, το αποτέλεσμα θα είναι ακριβώς το ίδιο.
- Αντί για ψάρια μπορείς να βάλεις για δόλωμα κομμάτια (λωρίδες) από χοιρινό λίπος, πόδια από κοτόπουλα και ότι άλλο άσπρο σου κατέβει. Κατά πάσα πιθανότητα το χταπόδι δεν θα πει όχι σε κανένα από αυτά τα δολώματα. Και εγώ και πολλοί άλλοι έχουμε πιάσει χταπόδια με ότι άσπρο μπορείς να φανταστείς, ακόμη και με μια άσπρη πέτρα. Σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει λόγος να ξοδεύεις διαθέτοντας χρήματα για να αγοράσεις κάποια έτοιμη κολπάδα που να παριστάνει καβούρι ή οτιδήποτε άλλο. Απλά θα πετάξεις τα λεφτά σου.
- Μην επιχειρήσεις να βάλεις αγκίστρια ή σαλαγγιές σε οποιοδήποτε σημείο της κολπάδας γιατί αφ' ενός δεν χρειάζονται καθόλου, αφ' ετέρου, έτσι όπως αυτή σέρνεται στο βυθό, το πιθανότερο είναι να σου κολλήσει κάπου και να κινδυνέψεις να τη χάσεις. Είτε με αγκίστρια, είτε χωρίς, το χταπόδι θα έρθει με τον ίδιο τρόπο στην απόχη σου, αν πεινάει και καταφέρει να το συναντήσει.
- Ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες που τα χταπόδια είναι χορτάτα και «αμολάνε» πιο συχνά την κολπάδα, μπορείς να προσθέσεις στο πρώτο προς τα επάνω παράμαλλο κάποιο, από τα ειδικά ψεύτικα ψαράκια που κυκλοφορούν, τα οποία παρά το ότι διαθέτουν αγκίστρια είναι φτιαγμένα από ελαφρύ υλικό (συνήθως κάποιο είδος φελιζόλ) για να μην «πατώνουν» και κολλάνε την κολπάδα στο βυθό.
- Η κολπάδα ψαρεύεται πιο εύκολα σε σχετικά ρηχά νερά, μέχρι 10-15 μέτρα, χωρίς όμως να αποκλείονται και τα βαθύτερα. Σε κάθε περιοχή τα χταπόδια, αν και βρίσκονται σχεδόν παντού, σε συγκεκριμένους τόπους είναι πυκνότερα. Τους τόπους αυτούς μπορείς εύκολα να τους βρεις παρακολουθώντας τους ντόπιους χταποδάδες, που ειδικά το χειμώνα, οπότε είναι η φούρια των χταποδιών, υπάρχουν παντού όπου συχνάζουν τα χταπόδια. Ίσως γιατί το κεφαλόποδο αυτό είναι ο καλύτερος μεζές για το ούζο. Πολλοί από αυτούς βγάζουν και εύκολο μεροκάματο με αυτή τη δουλειά.

Θέμα 10ο: Η συρτή για θράψαλα και καλαμάρια

Επειδή στις ελληνικές θάλασσες κυκλοφορούν δυο είδη καλαμαριών αντίστοιχα και το ψάρεμα αυτών είναι δυο διαφορετικές τεχνικές, μία για κάθε είδος, οι εξής:

Εικόνα 39: Σχηματική παράσταση της αρματωσιάς για θράψαλα και δυο γνωστές θραψαλιέρες.

Η συρτή για θράψαλα

Τα θράψαλα είναι ένα είδος καλαμαριών με μικρές μορφολογικές διαφορές από το κυρίως καλαμάρι. Μερικοί υποστηρίζουν ότι είναι και κατώτερης ποιότητας αλλά εγώ δεν θα συμφωνήσω σε αυτό, γιατί πιστεύω ότι η γευστικότητα ενός θαλασσινού εξαρτάται και από τον τρόπο μαγειρέματος αλλά και την προσωπική προτίμηση του καθενός.

Το ψάρεμα αυτού του κεφαλόποδου είναι σχετικά απλό και πολύ αποδοτικό αν υπάρχουν θράψαλα. Συνήθως είναι ή του ύψους ή του βάθους, δηλαδή ή πολλά ή τίποτα.

Γίνεται τις νύχτες, κατά προτίμηση χωρίς φεγγάρι, γιατί για να προσελκύσεις τα θράψαλα πρέπει να χρησιμοποιήσεις φως είτε με τις κλασικές λάμπες λουξ είτε με κάποια λάμπα της νέας τεχνολογίας led, που είναι και οικονομικότερες σε κατανάλωση, το οποίο φαίνεται τόσο καλύτερα όσο πιο σκοτεινή είναι η νύχτα. Ή μάλλον, για να είμαι περισσότερο ακριβής, αυτό που θα προσελκύσεις με το φως δεν είναι τα θράψαλα αλλά ο γόνος και τα μικρόψαρα που αποτελούν την τροφή τους. Προσελκύοντας επομένως αυτά, συγκεντρώνεις κοντά στη βάρκα σου και τα θράψαλα.

Αν ή νύχτα είναι μπουνάτσα δεν χρειάζεται να ρίξεις άγκυρα αλλά ψαρεύεις αρόδου, αφού η μετακίνηση της βάρκας είναι ελάχιστη και δεν προκαλεί κανενός είδους πρόβλημα. Επιπλέον επειδή τα θράψαλα συνήθως ψαρεύονται σε πολύ βαθιά νερά (μέχρι και 100 και παραπάνω μέτρα) η χρήση άγκυρας είναι δύσκολη.

Για το ψάρεμά τους χρησιμοποιείς τις ειδικές καλαμαριέρες (θραψαλιέρες) και το λεγόμενο «καφτερό» το οποίο δολώνει-

ται με κάποιο αφρόψαρο, σαυρίδι, γόπα κ.λ.π.

Για νήμα της μάνας είναι κατάλληλο το dacron σε διάμετρο 1 χιλιοστού, ενώ σαν αρματωσιά θα χρησιμοποιήσεις μια μεσηνέζα Νο 60 τουλάχιστον, γιατί τα θράψαλα είναι αρκετά μεγάλα και στο ψάρεμά τους εμφανίζουν σημαντική αντίσταση. Στην αρματωσιά μπορείς να συμπεριλάβεις έναν συνδυασμό από θραψαλιέρες και καφτερό και αν το βάθος είναι αρκετό μπορείς στο τέλος της αρματωσιάς να προσθέσεις και ένα ανάλογο μολύβι ώστε η βύθιση της πετονιάς σου να είναι σύντομη. (Βλέπε Εικόνα 39).

Το ψάρεμα γίνεται ακριβώς όπως το τσαπαρί. Δηλαδή ανεβοκατεβάζεις την πετονιά σου στρωτά και αναμένεις τη στιγμή που κάποιο θράψαλο θα αρπάξει μια θραψαλιέρα, οπότε το κατέβασμα της πετονιάς σου σταματάει απότομα, σαν να την άρπαξε κάποιο αόρατο χέρι. Αντίθετα όταν αυτό συμβεί τη στιγμή που σηκώνεις, τότε απότομα αισθάνεσαι ένα σεβαστό βάρος. Και στις δυο περιπτώσεις αρχίζεις να σηκώνεις αργά και σταθερά μέχρι που να ανεβάσεις το θράψαλο στη βάρκα και να ... φας στη μούρη, αν δεν προσέξεις, τη δέσμη νερού που θα εκτοξεύσει.

Κάποια εποχή βρέθηκα για 15 μέρες στο χωριό Γλώσσα της Σκοπέλου, όπου ο άνθρωπος που με φιλοξενούσε ήταν μανιώδης με τα θράψαλα και κάθε μέρα με πήγαινε για ψάρεμα σε ένα μέρος όπου πιάναμε πάρα πολλά. Το μέρος αυτό το γνώριζαν ασφαλώς όλοι οι ντόπιοι και κάθε βράδυ γινόταν εκεί χαμός από βάρκες αλλά και φώκιες που τριγυρνούσαν όλη νύχτα ανάμεσά τους.

Κάποια ξενοδοχεία είχαν αναγάγει το ψάρεμα αυτό σε ατραξιόν και κουβαλούσαν τους τουρίστες εκεί με μισθωμένα καϊκια για τους το επιδειξουν. Οπότε ανάμεσα στις πολλές βάρκες, έβλεπες και 2-3 καϊκια κάθε φορά, με 20-30 άτομα επιβάτες οι οποίοι ψάρευαν μαζικά θράψαλα.

Κάθε φορά που κάποιος ανέβαζε ένα θράψαλο και αυτό πέταγε το νερό πάνω στον κόσμο γινόταν μεγάλος «χαβαλές» από τις φωνές και τα χειροκροτήματα.

Επειδή τα θράψαλα είναι κανίβαλοι πολλές φορές την ώρα που ανεβάζεις κάποιο μπορεί να αισθανθείς το βάρος του να πολλαπλασιάζεται. Σε αυτή την περίπτωση ή θα έρθουν δυο θράψαλα αντί για ένα πιασμένα στην ίδια θραψαλιέρα ή δεν θα έρθει κανένα, γιατί λόγω του υπερβολικού βάρους το πρώτο θα κοπεί και θα εξαγκιστρωθεί.

Μία καινοτομία που κάνουν πολλοί για να προσελκύσουν ακόμη περισσότερα τα θράψαλα, είναι να προσθέσουν ένα σιάλουμ φωσφόρου στο καφτερό δένοντάς το με κάποιο ελαστικό νήμα πάνω στη βελόνα, αν και στο εμπόριο κυκλοφορούν και θραψαλιέρες με έτοιμο σιάλουμ. (Βλέπε Εικόνα 39). Επίσης δεν θα πρέπει να ξεχνάς κάθε τόσο να εκθέτεις τις φωσφορούχες θραψαλιέρες στο φως για να ενισχύεται ο φωσφορισμός τους.

Η συρτή για καλαμάρια

Η συρτή για καλαμάρια είναι τελείως διαφορετική από τη συρτή για θράψαλα σε όλα. Ας αρχίσω από την αρματωσιά.

Αυτή είναι σαν την αρματωσιά του τσαπαρί, με τη διαφορά ότι έχει πολύ λιγότερα παράμαλλα, δηλαδή 2 ή 3 το πολύ. (Βλέπε Εικόνα 40). Καλό είναι τα παράμαλλα να προσαρτώνται στην μάνα με τις ειδικές χάντρες ή τα στριφτάρια σχήματος T που τα κρατάνε σε θέση κάθετη ως προς το κεντρικό νήμα. Για να μπορείς να αλλάζεις με ευχέρεια καλαμαριέρες, καλό είναι στην άκρη του παράμαλλου να δέσεις στριφταροπαραμάννα. Επίσης μπροστά από κάθε καλαμαριέρα μπορείς να περάσεις και μια πράσινη φωσφορούχα χάντρα την οποία να φωτίζεις κάθε τόσο για να φωσφορίζει και να προσελκύει τα καλαμάρια.

Το μολύβι που βάζεις στο τέλος της αρματωσιάς είναι 50-60 γραμμαρίων.

Η μάνα μπορεί να είναι κάποιο λεπτό νήμα dacron που δουλεύεται πιο εύκολα, μια και αυτό έτσι κι αλλιώς απέχει πολύ από τα δολώματα και η εμφάνισή του δεν ενοχλεί τα θηράματα.

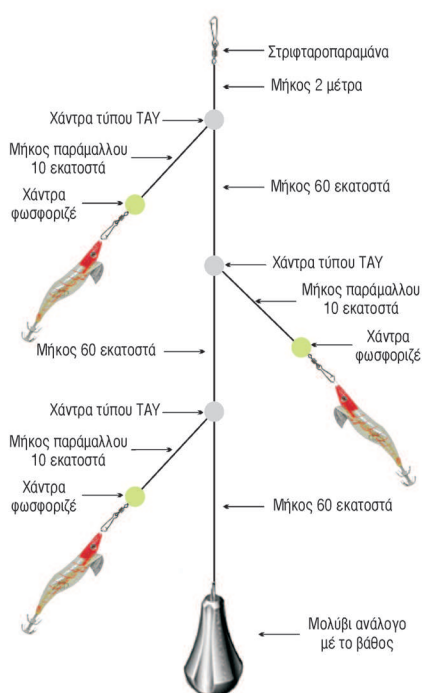
Την πετονιά αυτή τη σέρνεις στο βυθό των περιοχών που ξέρεις ότι κρατάνε καλαμάρια, κάνοντας μικρά τινάγματα για να τα προσελκύσεις. Το καλύτερο, όπως και στο τσαπαρί, είναι να φυσάει κάποιο απαλό αεράκι το οποίο να μετακινεί

αργά - αργά τη βάρκα σου ώστε να μην χρειάζεται να χρησιμοποιείς ούτε κουπιά ούτε μηχανή.

Αφού φτάσεις στον τόπο που κρατάει καλαμάρια σβήνεις την μηχανή και αφήνεις την βάρκα να παρασέρνεται από τα θαλάσσια ρεύματα και τον αέρα. Αν ο αέρας φυσάει από τη στεριά προς τα βαθιά, ξεκινάς από τα ρηχά και πηγαίνεις προς τα βαθιά, ενώ εάν φυσάει από τα βαθιά προς τη στεριά, κάνεις το αντίστροφο.

Αφήνεις την πετονιά σου να πατώσει και μετά αρχίζεις να την σηκώνεις με γρήγορες χεριές και διαδοχικά σταματήματα, μέχρι να φτάσεις στην επιφάνεια. Τότε αρχίζεις την αντίστροφη πορεία κατεβάζοντας την πετονιά σου προς τον βυθό κάνοντας συχνές στάσεις και τινάγματα.

Όταν κάποιο καλαμάρι συλληφθεί θα το αντιληφθείς από το βάρος και τότε το φέρνεις στη βάρκα όπως και τα θράψαλα στο προηγούμενο θέμα.

Εικόνα 40: Τυπική αρματωσιά για το ψάρεμα καλαμαριών.

Δεν μπορώ να δώσω καμιά συμβουλή σχετικά με το είδος της καλαμαριέρας που θα χρησιμοποιήσεις γιατί υπάρχει τεράστια ποικιλία και ανανεώνεται συνεχώς.

Επίσης δεν μπορώ να δώσω καμιά πληροφορία σχετικά με τους τόπους που συχνάζουν τα καλαμάρια γιατί κάθε περιοχή έχει τα δικά της στέκια. Αυτό μόνο από τους ντόπιους μπορείς να το πληροφορηθείς.

Οι καλύτερες ώρες για το ψάρεμα των καλαμαριών είναι το απόγευμα μέχρι και αργά τη νύχτα.

Μια ακόμη πρακτική που μπορείς να χρησιμοποιήσεις είναι η ίδια με αυτήν που περιέγραψα στο προηγούμενο ψάρεμα του θράψαλου, όπου μπορείς να σταθεροποιήσεις τη βάρκα σου σε κάποιο σημείο και να μαλαγρώσεις σκορπίζοντας λιωμένες σαρδέλες ανακατεμένες με άμμο ώστε να συγκεντρώσεις τα καλαμάρια και να τα κρατήσεις κάτω από τη βάρκα για περισσότερο χρόνο.

Η χρήση του βυθομέτρου μπορεί να σε βοηθήσει να ανακαλύψεις με μεγαλύτερη ευχέρεια το κοπάδι των καλαμαριών.

Θέμα 11ο: Η συρτή για σουπιές

Το ψάρεμα της σουπιάς είναι κάτι μεταξύ της συρτής για καλαμάρια και της κολπάδας για χταπόδια.

Η συρτή που πρέπει να φτιάξεις θα είναι σαν αυτή για τα καλαμάρια του προηγούμενου θέματος με μόνη τη διαφορά ότι τα παράμαλλα θα τα δέσεις σε μεγαλύτερες αποστάσεις.

Για καλαμαριέρες θα χρησιμοποιήσεις τύπου γουρουνάκι διαφόρων χρωμάτων. Μπορείς να βάλεις μέχρι και 4-5 σε αποστάσεις ανά 40-50 εκατοστά με παράμαλλα 10-15 εκατοστών.

Το ψάρεμα της σουπιάς γίνεται ή τις πρώτες πρωινές ώρες ή 1-2 ώρες πριν νυχτώσει ή τις νύχτες με φεγγάρι.

Η συρτή σέρνεται πίσω από τη βάρκα αργά με τη βοήθεια ελαφρού αέρα, ενώ την κουνάς ελαφρά πάνω - κάτω μέχρι να νιώσεις το βάρος της πιασμένης σουπιάς την οποία την ανεβάζεις στη βάρκα όπως το χταπόδι στην κολπάδα, προσέχοντας να μην κάνεις τη βάρκα χάλια με τα μελάνια που θα γεμίσουν τον τόπο.

Είναι σκόπιμο να ελέγχεις τακτικά τις καλαμαριέρες για τυχόν σκουπίδια που να έχουν μαζευτεί επάνω τους από το σύρσιμο στο βυθό, γιατί εάν συμβαίνει αυτό τότε δεν ψαρεύουν και χάνεις τον καιρό σου.

Όπως και για τα καλαμάρια δεν έχω να συστήσω τίποτα σε σχέση με τις καλαμαριέρες που θα χρησιμοποιήσεις γιατί κυκλοφορεί τεράστια ποικιλία, ούτε και σχετικά με τους τόπους όπου θα βρεις τις σουπιές σε κάθε περιοχή. Συνήθως βρίσκονται κοντά στις ακτές και σε βάθος από 20 έως 1 μέτρο νερό.

Θέμα 12ο: Το τσαπαρί

Το τσαπαρί είναι εργαλείο του οποίου το ξεκίνημα χάνεται στα βάθη της ιστορίας του ψαρέματος. Ο τόπος της καταγωγής του είναι τα στενά του Βοσπόρου, όπου συντρέχουν δύο ταυτόχρονα συνθήκες που πρέπει να αντιμετωπίσει ο ψαράς στην προσπάθειά του να πιάσει ψάρια. Το συνεχές πέρασμα των πυκνών κοπαδιών των μεταναστευτικών αφρόψαρων, που είναι και τα κυριότερα θηράματα του τσαπαρί, και τα ισχυρά ρεύματα με τα οποία τρέχει το νερό πότε προς τη μια και πότε προς την άλλη κατεύθυνση. Το γεγονός της καταγωγής του από τον συγκεκριμένο τόπο προδίδεται και από το όνομά του, γιατί στα τούρκικα η λέξη «τσαπάρ» που σημαίνει «ταχυδρόμος», προέρχεται από τη λέξη «τσαπμάκ» που σημαίνει «επιδρομέας», έννοια που αποδίδει πολύ πετυχημένα τις ιδιότητες αυτού του εργαλείου, του οποίου η «επιδρομή» μπορεί να ανεβάσει στη βάρκα σου απίστευτες ποσότητες ψαριών, σχεδόν χωρίς καθόλου έξοδα και πολλή φασαρία.

Αυτά μεταξύ άλλων αναφέρει στο θαυμάσιο βιβλίο του «**Τα ψάρια - Η τέχνη στο ψάρεμα**» ο Θ. Μαρσέλλος.

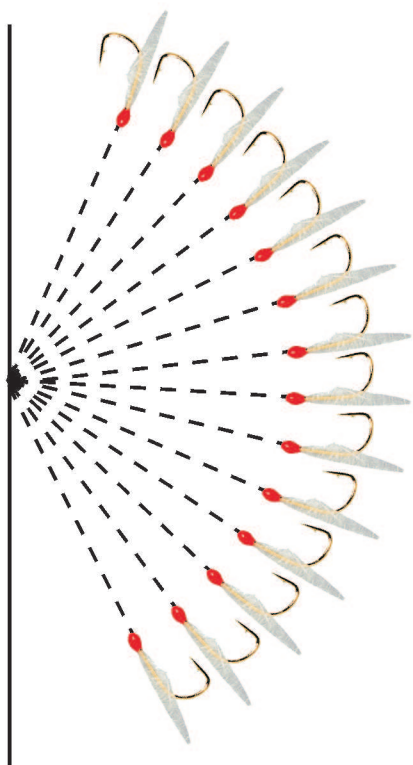
Το τσαπαρί το μόνο που χρειάζεται για να δουλέψει και να αποδώσει είναι η κάθετη κίνηση, που πρέπει να του δώσουμε εμείς ανεβοκατεβάζοντάς το προς τον πυθμένα με τη βοήθεια της βαριάς μολυβήθρας και η οριζόντια, την οποία είτε τη βρίσκει από τα ισχυρά ρεύματα, όπου και όταν αυτά υπάρχουν, ή του την εξασφαλίζουμε εμείς κινώντας τη βάρκα μας με αργή κίνηση στα κουπιά ή με τη βοήθεια λίγου αέρα. Ούτε δολώματα χρειάζεται, ούτε καν κάτι το τεχνητό και ακριβό, αλλά μερικά ταπεινά πούπουλα τα οποία οι παλιότεροι τα εξασφάλιζαν μαδώντας κάποιον γλάρο, (καλός είναι και ο κόκορας), ενώ οι σημερινοί ψαράδες τα αγοράζουν πια έτοιμα, δεμένα όπως πρέπει μαζί με τα αγκίστρια και ολόκληρη την αρματωσιά σε πολύ χαμηλή τιμή.

Η ανάγκη που έπρεπε να αντιμετωπιστούν και κατέληξαν στην εφεύρεση του τσαπαρί ήταν οι εξής:

- Η ύπαρξη των ισχυρών ρευμάτων των Στενών του Βοσπόρου που δεν άφηναν τις καθετές να πατώσουν παρά μόνο την λίγη ώρα της ηρεμίας όταν το ρεύμα άλλαζε.
- Η συνεχής αλλαγή του βάθους στο οποίο προτιμούσαν κάθε φορά να κυκλοφορούν τα διάφορα μεταναστευτικά, στα οποία κυρίως στοχεύει το τσαπαρί (κολιοί, κοκάλια, γόπες, σαυρίδια, φρίσες κ.λ.π.).

Έπρεπε δηλαδή ο ψαράς να κατασκευάσει ένα εργαλείο που να ψαρεύει με κίνηση προς όλες τις κατευθύνσεις, δηλαδή και οριζοντίως και καθέτως, ώστε να είναι κυριολεκτικά «πανταχού παρόν».

Η οριζόντια κίνηση, εκτός που προσδίδει στο τσαπαρί τις ιδιότητες της συρτής, δηλαδή το συνεχές ψάξιμο σε όλο το μήκος και πλάτος για την ανακάλυψη των θηραμάτων, εξυπηρετεί και κάτι ακόμη. Δεν αφήνει τα παράμαλλα με το αγκίστρι και τα πούπουλα να «κολλήσουν» και να «στρίψουν» πάνω στη μάνα και

Εικόνα 41: Ο σωστός τρόπος της κίνησης του τσαπαρι.

να χάσουν έτσι την κίνηση που τους εξασφαλίζει την δελεαστική τους ικανότητα.

Στην Εικόνα 41 φαίνεται πώς δουλεύει το παράμαλλο της αρματωσιάς του, όταν το τσαπαρί κινείται όπως πρέπει.

Όπως θα παρατηρήσεις πρόκειται για μια απλή αρματωσιά καθετής, με μόνη τη διαφορά ότι τα αγκίστρια δεν είναι «γυμνά» αλλά βρίσκονται από κοινού μαζί με το πούπουλο, που αποτελεί το δόλωμα, δεμένα πάνω στην άκρη του παράμαλλου.

Τα αγκίστρια που βάζουμε στην αρματωσιά είναι συνήθως 8-10. Αν θέλουμε για κάποιο λόγο λιγότερα ή περισσότερα, κόβουμε ανάλογα την έτοιμη αρματωσιά, που συνήθως έχει 10, ή ενώνουμε δύο αρματωσιές σε συνέχεια. Σε απόσταση μιας οργιάς περίπου από το τελευταίο αγκίστρι, δένουμε ένα στριφτάρι ή μια στριφταροπαράμανα με την οποία προσαρτούμε την αρματωσιά στη μάνα που πρέπει να είναι ή μια μεσηνέζα Νο 60-70 ή κάποιο λεπτό νήμα, γιατί αυτή δεν κάνει τίποτα άλλο παρά μόνο να μεταφέρει το τσαπαρί.

Το στριφτάρι εκτός που ξεθυμαίνει την πετονιά, μας βοηθάει και στο να καταλαβαίνουμε πότε η αρματωσιά πλησιάζει την επιφάνεια, όταν φέρνουμε το τσαπαρί προς τα επάνω, ώστε να μην κινδυνεύουμε, όπως το μαζεύουμε με φούρια, να πιάσουμε τα αγκίστρια και αντί για κολιούς να αγκιστρώσουμε κανένα από τα δάχτυλά μας.

Τα παράμαλλα καλό είναι να δένονται στην μάνα με τις ειδικές χάντρες που κρατάνε το παράμαλλο σε θέση κάθετη προς τη μάνα. Για το τσαπαρί τα εξαρτήματα αυτά είναι πάρα πολύ κατάλληλα.

Η αρματωσιά του τσαπαρί δεν είναι καθόλου εύκολο να κατασκευαστεί γιατί εκτός που έχει πολλά και αρκετά δύσκολα δεσίματα, μία επί πλέον δυσκολία είναι να βρει κανείς το κατάλληλο υλικό για να βάλει στη θέση του φτερού, για το οποίο οι παλιοί χρησιμοποιούσαν το φτερό του γλάρου που δεν διαβρέχεται εύκολα και γι' αυτό έχει καλή αντοχή. Οι σημερινοί ψαράδες όμως είναι πολύ τυχεροί γιατί στο εμπόριο κυκλοφορούν πάρα πολλές και πολύ καλής ποιότητας αρματωσιές για τσαπαρί σε τόσο πολύ καλές τιμές που δεν αξίζει κανείς να το ψάχνει περισσότερο.

Οι παλιοί ψαράδες που και που γυάλιζαν το μολύβι του τσαπαρί ώστε με τη

λάμψη του να προσελκύει τη ματιά των ψαριών. Για να δεις πώς γυαλίζουμε ένα μολύβι, διάβασε το εδάφιο που αναφέρεται στο ψάρεμα με τη ζόκα.

Την κίνηση πάνω - κάτω την εξασφαλίζουμε όταν αμολάμε το βαρύ μολύβι ελεύθερο στο νερό, οπότε αυτό κατευθυνόμενο με μεγάλη ταχύτητα προς το βυθό, συναντάει το κοπάδι που επιτίθεται στην αρματωσιά μαζικά. Η καλύτερη στιγμή του τσαπαρί είναι αυτή που βλέπουμε ξαφνικά τη μάνα να σταματάει σαν να την έπιασε κάποιο αόρατο χέρι στα μεσόνερα και όταν αρχίσουμε να την λεβάρουμε προς τη βάρκα, νιώθουμε τα άτακτα τραβήγματα των ψαριών που άλλο πάει δεξιά, άλλο αριστερά, άλλο πάνω κι άλλο κάτω. Κι αν μάλιστα τύχει αυτά να είναι τίποτα μισόκιλοι κολιοί, το πράγμα γίνεται εξαιρετικά συναρπαστικό.

Το σύρσιμο προς τα επάνω γίνεται στρωτά και όσο το δυνατόν πιο γρήγορα ώστε τα πούπουλα που παριστάνουν μικρά ψαράκια να μην χάνουν την ζωνηρή κίνηση που είναι ουσιαστικά η ... μεταμφίεσή τους.

Τα περισσότερα συνηθισμένα θηράματα για το τσαπαρί είναι ο κολιός, το σκουμπρί, το κοκκάλι, το σαυρίδι, η φρίσσα, τα τονόπουλα, η παλαμίδα (σε μικρά μεγέθη), η γόπα (σπανίως), η δράκαινα και ο σκαρμός (όταν καμιά φορά το τσαπαρί φτάνει στο βυθό).

Πολλές φορές στο τσαπαρί μπορεί να πιαστούν και ψάρια που δεν αναφέρονται στον παραπάνω κατάλογο. Αυτά είναι οι ... έκτακτες περιπτώσεις. Μια τέτοια συνέβη πολύ παλιότερα στο Πόρτο Χέλι, όπου ένας γνωστός έβγαλε έναν βλάχο 4,5 κιλών.

Το 1975 στα Στήρα Ευβοίας, με μια παρέα 6 ερασιτεχνών ψαράδων, που μπήκαμε στη θάλασσα ανά δύο σε τρεις βάρκες και ψαρέψαμε σε μια τοποθεσία που οι ντόπιοι την λένε «Τηγάνι», πιάσαμε 183 κιλά κολιούς πρώτου μεγέθους, από μισό κιλό και πάνω ο καθένας τους. Ήταν η μεγαλύτερη ψαρευτική σοδειά που έχω δει να γίνεται από ερασιτέχνες ψαράδες στη ζωή μου. Δυστυχώς εκείνα τα χρόνια δεν είχαμε οργανωμένους τρόπους για να διατηρήσουμε τα ψάρια κι έτσι αφού φάγαμε όσα μπορούσαμε ψητά σε λαμαρίνες με λαδορίγανη στο φούρνο, τα υπόλοιπα τα χαρίσαμε σε έναν φίλο επαγγελματία ψαρά που τα πούλησε. Το σύνολο της παρέας μας ήταν 13 άτομα κι έτσι ήταν αρκετά αυτά που καταναλώθηκαν στις δυο μέρες που μείναμε εκεί.

Η εκδρομή αυτή μου έχει μείνει αξέχαστη, αλλά δυστυχώς όσες φορές προσπάθησα να την επαναλάβω, διαπίστωσα ότι οι σημερινές αποδόσεις του τσαπαρί δεν έχουν καμία σχέση με εκείνες. Από τότε μέχρι σήμερα έχω οργώσει κάμποσες θάλασσες ανεβοκατεβάζοντας το τσαπαρί μου με μηδαμινά αποτελέσματα. Γι' αυτό στη βάρκα μου έχω πια μία μόνο αμεταχείριστη αρματωσιά για τσαπαρί, η οποία ούτε που θυμάμαι από πότε περιμένει να πέσει στη θάλασσα.

Περασμένα μεγαλεία και διηγώντας τα να κλαις!

Θέμα 13ο (και τελευταίο): Η οικονομία στη θάλασσα

Σε κάποιο σημείο του προλόγου μου σημειώνω το εξής:

«Μετά από τόσα χρόνια ενασχόλησης με τη θάλασσα και το ψάρεμα, έμαθα και κάτι πολύ σπουδαίο. Έμαθα να χρησιμοποιώ περισσότερο το μυαλό και λιγότερο την όποια οικονομική μου δυνατότητα και θεωρώ αυτή τη γνώση πολύτιμη για να έχει κανείς επιτυχίες, όχι μόνο στο ψάρεμα, αλλά και στην υπόλοιπη ζωή. Στις εσωτερικές σελίδες του κειμένου μου θα προσπαθήσω να το εξηγήσω αυτό αναλυτικότερα».

Τώρα που το κείμενο «**Η Τέχνη της Συρτής**» έφτασε στο τέλος, είναι η κατάλληλη στιγμή να εξηγήσω τι εννοώ με αυτή τη φράση.

Γυρίζοντας το χρόνο πίσω καμιά 50ριά χρόνια και ξετυλίγοντας το κουβάρι ξεκινώντας από εκεί, θα παρατηρήσει κανείς μια συνεχώς αυξανόμενη στροφή των νεοελλήνων προς τη θάλασσα.

Δυστυχώς και αυτή η ιδιαίτερος θετική και παρήγορη εκδήλωση της κοινωνίας, δεν άργησε να επηρεαστεί από την γενικευμένη καταναλωτική μανία της τελευταίας 25ετίας περίπου. Η θάλασσα γέμισε πανάκριβα σκάφη με τερατώδεις επιδόσεις. Η χλιδή, η πολυτέλεια και τα ποσά που δαπανήθηκαν για να αποκτηθούν σκάφη γοήτρου με πρόσχημα την θαλάσσια αναψυχή, έφτασαν σε απίθανα ύψη. Η θάλασσα από τόπος αναψυχής, μετατράπηκε σε πεδίο ανταγωνισμού και αυτό ήταν μια πολύ άσχημη εξέλιξη και για την ίδια και για όλους όσους ασχολούμαστε με αυτήν.

Οι ερασιτέχνες ψαράδες δεν έμειναν αμέτοχοι σε αυτό το ... πανηγύρι. Για πολλούς τα ψάρια που στράφηκαν πλέον να κυνηγούν έπαψαν να είναι «το μεζεδάκι για να πιει ένα κρασάκι η παρέα» και έγιναν «ψάρια τρόπαια» για να επιδεικνύονται στο διαδίκτυο και να δίνουν κίνηση στον τροχό ενός απίστευτου εμπορικού κύκλου που στήθηκε αριστοτεχνικά με επίκεντρο τη θάλασσα και τις δραστηριότητες που μπορεί κανείς να αναπτύξει εκεί. Και όπως ήταν φυσικό, πάρα πολλοί βούτηξαν με τα μούτρα σε αυτόν τον κύκλο, ξοδεύοντας απίστευτα ποσά και ρίχνοντας νερό στο μύλο του.

Γνώρισα άνθρωπο Αθηναίο που πήγαινε για ψάρεμα του Σαββατοκύριακου με το 9μετρο φουσκωτό του δια θαλάσσης στη ... Μυτιλήνη! Ταχτικότατα και όχι μια φορά το χρόνο!

Όσοι εξακολουθούσαν να ψαρεύουν και να βολτάρουν στη θάλασσα με ταπεινές 4μετρες και 5μετρες βαρκούλες, ξύλινες ή πλαστικές, δεν είναι λίγες οι φορές που αγανάκτησαν από τα ... απόνερα των θηρίων που γαζώναν τις θάλασσες με απίθανες ταχύτητες.

Παρά το ότι όμως το πράγμα δεν άργησε να ... μπουκώσει και ήταν φανερό ότι η κατάσταση οδηγούσε σε αδιέξοδο, τίποτα δεν φαινόταν ικανό να ανακόψει αυτή την τρελή πορεία.

Και κάποια στιγμή, 4-5 χρόνια πριν, μας προκύπτει η ζόρικη οικονομική συ-

γκυρία, που από τότε μέχρι και σήμερα βιώνουμε όλοι.

Και ως δια μαγείας όλα σχεδόν αυτά τα απίθανα σκάφη ... εξαφανίζονται. Βίαια και «εν μια νυκτί», όλοι οι πρώην επίδοξοι θαλασσοπόροι μαζεύονται στα σπίτια τους, εκτός από μερικούς, που για λίγο επιχειρούν να γίνουν ... (κρυφο)επαγγελματίες ψαράδες, εμπορευόμενοι οι ίδιοι τα πρώην ψάρια τρόπαια, τα οποία αντί πλέον να τα επιδεικνύουν, φροντίζουν να τα ... κρύβουν σε κρυφά ταμπούκια που δημιουργούν στα σκάφη τους, για να μην τους ανακαλύπτει το λιμεναρχείο! Ως τότε όμως; Για λίγο φυσικά! Για ελάχιστο!

Όλοι; Όχι όλοι. Υπάρχουν και μερικοί που συνεχίζουν να ψαρεύουν. Δεν είναι όμως από αυτούς με τα ακριβά γυαλιστερά σκάφη. Είναι από τους άλλους. Από αυτούς με τις μικρές ταπεινές 4μετρες και 5μετρες βαρκούλες. Αυτοί που με τα απλά και φτηνά εργαλεία τους εξακολουθούν να κάνουν το κέφι τους και ... βγάζουν τη γλώσσα σε όλους αυτούς τους πρώην μεγαλόσχημους, που κάθονται πλέον με έναν φραπέ στις παραλίες και τους παρατηρούν να πηγαινοέρχονται με μια συρτή ή μια κολπάδα στο χέρι 200 - 300 μέτρα από τις στεριές.

Είναι οι ερασιτέχνες που έχοντας ανεβάσει το ψάρεμα σε υψηλή τέχνη και ... φιλοσοφία, δεν έχουν ανάγκη ούτε πανάκριβα σκάφη, ούτε πολυδάπανες συλλογές εργαλείων για να βγάλουν το μεζέ τους και (το κυριότερο) να κάνουν την απαραίτητη για τη ζωή τους επαφή με τη θάλασσα. Είναι οι τεχνίτες. Οι μαστόροι. Οι δάσκαλοι. Αυτοί που ... μιλάνε με τη θάλασσα. Που της πιάνουνε ψιλή κουβέντα και ανταλλάσσουν γνώσεις μαζί της. Κάθε τόσο αυτοί κάνουν και μια καινούργια πρόταση στη θάλασσα. Ένα καινούριο δόλωμα, μια καινοτομία, έναν τρόπο κι αυτή τους απαντάει, άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά. Καμιά φορά τους κοροϊδεύει ή και τους αγριεύει ακόμη. Κι έτσι αυτοί μαθαίνουν συνέχεια και γίνονται κάθε φορά καλύτεροι και σοφότεροι.

Θα τους καταλάβεις αμέσως γιατί είναι συνήθως μόνοι τους στη βάρκα και στη θάλασσα περνάνε εντελώς απαρατήρητοι.

Αλλά και από κάτι ακόμη: Όσο κι αν ψάξεις στη βάρκα τους δεν θα βρεις κανένα ... μαγικό εργαλείο. Πετονιές, παραγάδια, συρτές, όλα χειροποίητα και με φθηνά συνήθως υλικά.

Θα τους συναντήσεις στις παραλίες να παραγουλίζουν χταπόδια ή να καθαρίζουν ψάρια σε κάποια άκρη, στα καφενεία να συζητάνε με τους επαγγελματίες ψαράδες, στα καρνάγια να «παλαμίζουν» τις βάρκες τους και σε κανένα κιόσκι το καλοκαίρι να νετάρουν παραγάδια πίνοντας ουζάκια.

Αν θελήσεις λοιπόν αγαπητέ υποψήφιε ψαρά να μάθεις για τη θάλασσα, ξεκίνα από αυτούς. Προσπάθησε να τους πλησιάσεις και να τους γνωρίσεις. Όταν κερδίσεις την εμπιστοσύνη τους, όλα τα υπόλοιπα θα γίνουν μόνα τους.

Μή με ρωτάς όμως πώς γίνεται αυτό, γιατί αν και είμαι από αυτούς που το έκαναν, δεν θα μπορέσω να σου το εξηγήσω...

Σαν Επίλογος

Έχω κλείσει τα 66 και βαδίζω στα 67 τη στιγμή που γράφω αυτές τις γραμμές. Όλα αυτά τα χρόνια, εκτός από τα πρώτα 5-6 του ... νηπιαγωγείου, ψάρευα μανιωδώς, όπως και όπου μπορούσα.

Το πρώτο μου ψάρι το έπιασα σε ηλικία 4(!) μόλις χρονών. Ή μάλλον, για να μην λέω ... ψέματα, ο πατέρας μου το έπιασε και μου έδωσε να τραβήξω την πετονιά για να το βγάλω έξω. Ήταν μια μικρή γλώσσα. Την είχε πιάσει με πεταχτάρι σε μια από τις αμμονδιές τις πατρίδας μου. Μάλλον τότε ήταν που μου κόλλησε το ... μικρόβιο.

Τώρα το μέρος αυτό δεν έχει πια ψάρια. Έχει όμως τουρίστες. Πολλούς τουρίστες και καθόλου γλώσσες και μουρμούρες. Το Τολό, ένα από τα ξακουστά θέρετρα της Αργολίδας, πασίγνωστο σήμερα για τη νυχτερινή του ζωή, σε μας ήταν και τότε πασίγνωστο αλλά για μια άλλου είδους νυχτερινή ζωή. Για το ψάρεμα της μουρμούρας.

Όπως είναι φυσικό, από τότε μέχρι σήμερα «κύλισε πολύ νερό στο αυλάκι». Έμαθα πολλά, σκέφτηκα πολλά και τώρα πια ούτε ο πολύς χρόνος που διαθέτω σαν συνταξιούχος μου φτάνει για να τα ... εξασκώ στη θάλασσα, τη μεγάλη μου αγάπη και παντοτινή.

Αυτός είναι ο κυριότερος λόγος που αποφάσισα να τα ... καταθέσω γραπτώς. Γιατί όταν κάνεις κάτι που έχει να κάνει με τη θάλασσα, όπως το κάνεις και όπου το κάνεις, είναι κι αυτό ψάρεμα.

Ψάρεμα δεν είναι μόνο η στιγμή που βρίσκεσαι στη βάρκα σου ή στην παραλία με το καλάμι ή το πεταχτάρι και περιμένεις να τσιμπήσει το ψάρι.

Ψάρεμα είναι και όταν κάθεσαι στη βεράντα του σπιτιού σου και νετάρεις τα παραγάδια σου ή ελέγχεις και μοντάρεις τις καθετές και τις συρτές σου.

Ψάρεμα είναι και όταν απλά ψωνίζεις εργαλεία, υλικά και δολώματα.

Ψάρεμα είναι και όταν συζητάς με τους φίλους σου για τις εμπειρίες σου και τα περιστατικά που συνάντησες, είτε στη διαδρομή σου, είτε στην τελευταία εξόρμησή σου.

Ψάρεμα είναι όλα αυτά μαζί και το καθένα μόνο του και όχι μόνο η στιγμή που ανεβάζεις το ψάρι στη βάρκα. Αυτή είναι απλά η κορυφαία, η ανεπανάληπτη στιγμή, της όλης διαδικασίας.

Έτσι κι εγώ, γράφω αυτές τις γραμμές, γιατί με τον τρόπο αυτό ... συνεχίζω να ψαρεύω!